

**T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Tarih Anabilim Dalı**

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

**124 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ
(H.1128-1130)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

108586

108586

**Ömer BIYIK
Tezi Hazırlayan**

**Prof. Dr. Necmi ÜLKER
Danışman**

İZMİR-2001

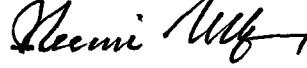
TUTANAK

Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 21/02/2001 tarih ve 5/3 sayılı kararı ile oluşturulan jüri, Yeniçağ Tarihi anabilim dalı yüksek lisans öğrencisi Ömer BIYIK'ın 124 Numaralı Mühimme Defteri (H. 1128-1130) başlıklı tezini incelemiş ve adayı 15/03/2001 günü saat 14³⁰'da tez savunmasına alınmıştır.

Sınav sonunda adayın tez savunmasını ve jüri üyeleri tarafından tezi ile ilgili kendisine yöneltilen sorulara verdiği cevapları değerlendirerek tezin başarılı olduğuna oybirliğiyle / oyçokluğuyla karar vermiştir.

BAŞKAN

Prof. Dr. Necmi ÜLKER

ÜYE

Prof. Dr. M. Akif ERDOĞRU

ÜYE

Yrd. Doç. Dr. Turan GÖKÇE

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	I
KISALTMALAR	II
GİRİŞ	1
A) Divân-ı Hümâyun	1
B) Genel Olarak Mühimme Defterleri	4
C) 124 Numaralı Mühimme Defteri'nin Ait Olduğu Dönem İtibariyle Osmanlı Devleti'nin Genel Siyasi Durumu.....	9

I. BÖLÜM:

A) 124 Numaralı Mühimme Defteri'nin Genel Özellikleri.....	16
B) Şekil Özellikleri	17
1. Fiziki Durumu	17
2. Diplomatik ve Teknik Özellikleri	17
3. Tarihler	19
C) Muhteva Özellikleri	19
Konularına Göre Hükümler	21
1) Eşkîyalık İle İlgili Hükümler	23
2) Asayiş ve Düzeni Bozanlar İle İlgili Hükümler	24
3) Donanma İle İlgili Hükümler.....	26
4) Fransa Elçiliği İle İlgili Hükümler	28
5) İngiltere Elçiliği İle İlgili Hükümler.....	29
6) Hollanda Elçiliği İle İlgili Hükümler	29
7) Surre İle İlgili Hükümler	30
8) İstanbul Yangını İle İlgili Hükümler	31
9) Gayri Müslimler İle İlgili Hükümler.....	32
10) Sefer İle İlgili Hükümler	32
11) Diğerleri	33
SONUÇ.....	34

KAYNAKÇA	36
II. BÖLÜM:	
Hükümlerin Özetleri.....	38
III. BÖLÜM:	
124 Numaralı Mühimme Defteri'nin Yeni Harflere Çevirisi .	102
IV. BÖLÜM:	
124 Numaralı Mühimme Defteri'ndeki Belgeler	

ÖNSÖZ

Osmanlı Devleti'nde devlet işlerinin görüşülüp karara bağlandığı yer “*Divân-ı Hümayûn*” dur. Burada alınan kararların kaydedildiği “*Mühimme Defterleri*”, Osmanlı Devleti'nin merkez ve taşra teşkilatına ait önemli bilgileri içermektedir.

İncelediğimiz 124 Numaralı Mühimme Defteri, Hicri 1128-1130 (1716-1718) yıllarını kapsamaktadır. Bu defterde, XVIII. yüzyılın başlarında Osmanlı Devleti'ne ait, iktisadî, sosyal, askerî ve idarî konularla ilgili hükümler yer almaktadır.

Çalışmamız dört ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde 124 Numaralı Mühimme Defteri'nin değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu değerlendirme yapılırken şekil ve içerik özellikleri dikkate alınmıştır. Şekil özelliklerinde, defterin fiziki, diplomatik, teknik özellikleri ve zamanı hakkında bilgiler verilmiştir. İçerik özellikleri anlatılırken hükümler konularına göre sınıflandırılarak değerlendirilmiştir. İkinci bölümde araştırmacılara kolaylık sağlaması amacıyla hükümlerin özetleri bulunmaktadır. Üçüncü bölümde ise 124 Numaralı Mühimme Defteri'nin yeni harflere çevirisi yer almaktadır. Dördüncü bölümde çeviriye esas belgelerin fotokopisi tezimize ilave edilmiştir.

Bu tez konusunu seçmemdeki amaç, Osmanlı Devleti'nin iç ve dış meselelerine ait siyasî, idarî, askerî, sosyal ve iktisadî alanlardaki önemli kararları içeren Mühimme Defterlerinden 124 Numaralı Mühimme Defteri'ni yeni harflere çevirip değerlendirmek, bilim dünyasına katkıda bulunmaktır.

Bu çalışmamda yardımlarını esirgemeyen değerli danışman hocam Prof. Dr. Necmi ÜLKER'e ve beni böyle bir çalışmaya teşvik eden hocam Prof. Dr. İsmail AKA ve Prof. Dr. M. Akif ERDOĞRU'ya teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca değerli bilgilerinden yararlandığım Yrd. Doç. Dr. Cahit TELCİ ve Yrd. Doç. Dr. Vehbi GÜNAY'a da teşekkürlerimi sunarım. Son olarak tezin bilgisayarla yazımında yardımcı olan Hulusi KOCA ve emeği geçen herkese teşekkür ederim.

Ömer BIYIK

İzmir 2001

KISALTMALAR

a.g.e.	Adı Geçen Eser
a.g.m.	Adı Geçen Makale
a.g.md.	Adı Geçen Madde
bkz.	Bakınız
B.O.A.	Başbakanlık Osmanlı Arşivi
C.	Cilt
Ed.	Editör
İ.A.	İslam Ansiklopedisi
s.	Sayfa
T.D.V.İ.A.	Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
T.T.K	Türk Tarih Kurumu
v.dv.	Ve Devamı

GİRİŞ

A) Divân-ı Hümâyûn

XIII. yüzyılın sonlarından XX. yüzyılın başlarına kadar altı asırdan fazla hüküm sürmüş olan Osmanlı Devleti, dünyanın sayılı imparatorluklarından biridir. Bir uç beyliği olarak kurulup zamanla genişleyince, buna paralel olarak devletin merkez ve taşra teşkilatında da önemli değişiklikler yapılmıştır. Diğer Türk-İslam devletlerinde olduğu gibi, Osmanlı Devleti'nde de "*Divân-ı Hümâyûn*" adı ile önemli devlet işlerinin görüşülüp karara bağlandığı bir kurum mevcuttur. Bu kurum, merkez teşkilatının en önemli organıdır. Günümüzde Bakanlar Kuruluna benzetilen bu yüksek merci, Osmanlı Devleti'nin temel unsurlarındandır¹.

Osmanlı Devleti'nin büyüyüp, işlerinin çoğalması ve merkeziyetçiliğinin oluşmasıyla birlikte bürokrasisi de gelişmiştir. Osmanlı İmparatorluğu'nda merkezde bürokratik işler, üç büyük kurum ve bunların alt birimleri tarafından yapılırdı. Bu üç büyük daireden birincisi, yasama ve yürütme görevlerini yerine getiren Divân-ı Hümâyûn, ikincisi maliye ile ilgili işleri yürüten Defterdarlık, üçüncüsü de Tımar sisteminin idare edildiği yer olan Defterhâne-i Âmire idi. Bu üç daireye bağlı bir çok alt büro, kendi uzmanlık alanlarına giren faaliyetleri yürütürdü².

Osmanlı Devleti'nde, devlete ait siyasi, idarî, askerî, örfî, şer'î ve mâlî meselelerin görüşülüp karara bağlandığı yer olan Divân-ı Hümâyûn, tam gelişmiş şeklini II. Mehmed (1451-1481) zamanında almaya başlamış, XVI. yüzyılın başlarından itibaren devlet mekanizması içerisinde padişah'tan sonra en öncelikli kurum haline gelmiştir. XVII. yüzyılın sonlarına doğru bu kurumun yetkileri yavaş yavaş "Vezir-i â'zâm Divânı"na geçmeye başlayınca Divân-ı Hümâyûn'un önemi azalarak Vezir-i â'zâm divânı olan "*İkindi Divanı*" önem kazanmıştır³.

¹ Bu konuyla ilgili olarak bkz. İ. Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, Ankara 1948, s. 1-387.; Ahmet Mumcu, *Hukuksal ve Siyasal Bir Karar Organı Olarak Divân-ı Hümâyûn*, Ankara 1976; A. Mumcu, "Divân-ı Hümâyûn", *T.D.V.İ.A.*, C. IX, İstanbul 1999, s. 430-432.

² Erhan Afyoncu, "Defterhâne", *T.D.V.İ.A.*, C. IX, İstanbul 1999, s. 100-104; Necati Gültepe, "Osmanlılarda Bürokrasi: Merkezin Yönetimi", *Osmanlı*, Teşkilat, C. 6, Ed. Güler Eren, Ankara 1999, s. 249.; Mübahat S. Kütükoğlu, "Defterdâr", *T.D.V.İ.A.*, C. IX, İstanbul 1999, s. 94-96.

³ Ahmet Mumcu, *a.g.m.d.*, s. 430-431.

Divân, Orhan Bey döneminden Fatih dönemine kadar hükümdarın başkanlığında her gün toplanmaktaydı. Divân toplantıları sabah namazından sonra başlayıp öğleye kadar devam ederdi⁴. Fatih döneminde yapılan düzenlemelerle padişahın Divâna başkanlık etmesi usûlü kaldırılarak bu görev, Sadr-ı â'zam'a bırakılmıştır⁵.

Divân-ı Hümâyûn'un yetkileri, siyasî, hukukî ve idarî yetkiler olmak üzere üç kısımda değerlendirilebilir. Siyasî olarak iç işlerde, devlet çatısı altında yaşayan tüm insanların güvenliğini temin etmek, nüfus hareketlerini kontrol etmek, dış meselelerde kendi dışındaki bütün ülkelere hükümrânlığı gereği, ilkesinin uygulanması gibi yetkilere sahiptir. Hukukî yetkilerinde; yasama yetkisi olarak, padişahın fermanlar, emirler gibi özel yasaların dışındaki kanunları hazırlamak, yargı yetkisi olarak da örfi davalarda ilk yargılama ve kesin hüküm alma, kadı ve nâibler için genel yargı denetimi yapma yetkisi ile yargıda bir üst mahkeme görevine haizdir. İdarî yetkilerinde ise atama, din, vakıf, eğitim, tüm idari hizmetlerin denetimi gibi görevleri ile ekonomik ve mâlî olarak da, hazineden para çıkışı ve vergi işlerinin düzenlenmesi yetkileri vardır⁶.

Divânda görüşülen meselelerin, bu kurumun üyeleri tarafından paylaşıldığı bilinmektedir. İdarî, örfî işlere Sadr-ı â'zam, arazi işlerine Nişancı, mâlî işlere Defterdar, hukukî ve şer'î işlere Kazaskerler bakardı. Hükümdar nerede ise Divân orada toplanırdı. Ancak Vezir-i â'zâm'ın seferde olduğu zamanlarda, Divân onun başkanlığı altında toplanırdı⁷.

Divân-ı Hümâyûn'un toplanması ve dağılması protokol kuralları çerçevesinde yapılırdı⁸. Divân-ı Hümâyûn'da görüşülemeyen ya da bir netice elde edilemeyen meseleler, Vezir-i â'zâm'ın konağında Pazartesi, Çarşamba, Cuma, Cumartesi ve Pazar günleri, ikinci ezanından sonra toplanan divânda görüşülürdü ki, bu divâna "İkinci Divânı" adı verilmektedir. Vezir-i â'zâm'ın bundan başka Cuma günleri sabah namazından sonra Kazaskerlerin de katılımıyla oluşturulan "Cuma Divânı" ile her

⁴ İ. Hakkı Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 2.

⁵ Ahmet Mumcu, *a.g.md.*, s. 430.

⁶ Necati Gültepe, *a.g.m.*, s. 242.

⁷ İ. Hakkı Uzunçarşılı, *aynı yer*.

⁸ Divân-ı Hümâyûn'un toplanması ve dağılması ile ilgili protokole dair bilgiler için bkz. İ.Hakkı Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 2-10.

Çarşamba günü İstanbul, Galata, Eyüp ve Üsküdar Kadılarının katıldığı “Çarşamba Divânı” da bulunmaktaydı⁹.

Divân-ı Hümâyûn’da görüşülen meselelerle ilgili verilen kararların kayıtlarını tutan kalemler vardır. Bu kalemlerden Âmedî Kalemî, Reisülkütâp’ın özel kalemî olup, devletin gizli işlerine dair meselelerin kayıtlarını düzenlerdi. Tahvil Kalemî; Vezir, Beylerbeyi ve Sancakbeyleri’nin beratları ve bunlara tevcih edilen görevler ile ilgili tezkireleri düzenlerdi. Ruus veya Nişân Kalemî’nde, İlmiye sınıfı hariç tüm devlet memurlarının, memuriyetle ilgili işleri yapılırdı. Teşrifatçılık Kalemî, saraya ve devlet dairesine ait merasim ve tören işlerine bakardı. XVIII. yüzyıl başlarında teşekkül etmiş bir kalem olan Vak’a-nüvislik Kalemî’nde ise devlet tarafından verilen vesikaların kayıtları yapılırdı. Beylikçi Kalemî, Divân-ı Hümâyûn’un birinci derecede önemli kalemî olup Divân Kalemî veya Beylikçi tarafından idare edildiğinden dolayı Beylikçi Kalemî olarak bilinmektedir¹⁰. Divân-ı Hümâyûn’da görüşülen meselelere ait yazıların en önemlileri bu kalemden geçmektedir. İmparatorluğun önemli meselelerine ait her türlü yazının yazıldığı ya da bunlar hakkında gerekli işlemlerin yapıldığı bu kalemden “mühim” ya da “mühimme” adı verilen, önemli evrakların düzenlenmesinde görev yapan kâtiplere, “mühimme-nüvis” denilmektedir¹¹.

Osmanlı Devleti’nde merkez teşkilatının, en önemli organı olan Divân-ı Hümâyûn’da, çeşitli işler hakkında pek çok defter tutulmuştur. Kanunnâme ve kararların birer örneği, bu defterlere itinalı bir şekilde kaydedilir ve ihtiyaç duyulduğunda bunlara bakılırdı. Bunlar arasında yer alan “*Mühimme Defterleri*” en önemlisidir. Dolayısıyla divândan çıkan kararlar, Mühimme Defterleri’nin kaynağını oluşturmaktadır.

⁹ Necati Gültepe, *a.g.m.*, s. 241.

¹⁰ Tefik Temelkuran, “Divân-ı Hümâyûn Mühimme Kalemî”, *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Enstitüsü Dergisi*, Sayı 6, İstanbul 1975, s. 133 v.dv.

¹¹ Tefik Temelkuran, *a.g.m.*, s. 147-148.

Çalışma konumuzu teşkil eden 124 Numaralı Mühimme Defteri'nde, XVIII. yüzyıl başları Osmanlı Devleti'nin merkez ve taşra teşkilatı hakkında önemli bilgiler yer almaktadır.

B) Genel Olarak Mühimme Defterleri

Divân-ı Hümâyûn toplantılarında görüşülen iç ve dış meselelere ait siyasî, askerî, ictimai kararların kaydedildiği defterlere "Mühimme Defterleri" denilmektedir¹². Divânda alınan kararların kaydedildiği defterler arasında Mühimmeler ilk sıradadır.

Mühimme Defterleri ile ilgili son yıllarda birçok inceleme ve Mühimme neşri yapılarak bilim dünyasına katkıda bulunulmuştur¹³. Mühimme Defterleri ile ilgili detaylı bir araştırma yapmış olan Mübahat S. Kütükoğlu, bu defterlerle ilgili genel bir değerlendirmeye önemli bilgiler vermektedir¹⁴.

Bilinen ilk Mühimme Defteri Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi'nde E. 12321 numarayla kayıtlı olup 951/1544 tarihlidir. Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunan

¹²3 Numaralı Mühimme Defteri (966-968 / 1558-1560) Özet ve Transkripsiyon, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Yayın Nu. 12, Ankara 1993, s. xxi.

¹³Bu konuda neşr edilenlerden bazıları: 3 Numaralı Mühimme Defteri(996-968 / 1558-1560) Özet ve Transkripsiyon, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Yayın Nu. Ankara 1993, 12. Divân-ı Hümâyûn Sicilleri dizisi 1; 3 Numaralı Mühimme Defteri(996-968 / 1558-1560) Tıpkıbasım, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Yayın Nu. 12. Ankara 1993, Divân-ı Hümâyûn Sicilleri dizisi 1; 5 Numaralı Mühimme Defteri (973/1565-1566) Tıpkıbasım, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Yayın Nu. 21 Ankara 1994, Divân-ı Hümâyûn Sicilleri dizisi II; 5 Numaralı Mühimme Defteri (973/1565-1566) Özet ve İndeks, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Yayın Nu. 21 Ankara 1994, Divân-ı Hümâyûn Sicilleri dizisi II; 6 Numaralı Mühimme Defteri (972/1564-1565) Tıpkıbasım, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Yayın Nu. 28, Ankara 1995, Divân-ı Hümâyûn Sicilleri dizisi III; 6 Numaralı Mühimme Defteri (972/1564-1565) Özet-Transkripsiyon ve İndeks, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Yayın Nu. 28, Ankara 1995, Divân-ı Hümâyûn Sicilleri dizisi III; 7 Numaralı Mühimme Defteri (975-976/1567-1569) Tıpkıbasım I, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Ankara 1997, Divân-ı Hümâyûn Sicilleri dizisi V; 7 Numaralı Mühimme Defteri (975-976/1567-1569) Tıpkıbasım II, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Ankara 1998, Divân-ı Hümâyûn Sicilleri dizisi V; 12 Numaralı Mühimme Defteri (978-979/1570-1572) Tıpkıbasım, Ankara 1996, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Yayın Nu. 33, Divân-ı Hümâyûn Sicilleri dizisi IV; 12 Numaralı Mühimme Defteri (978-979/1570-1572) Özet-Transkripsiyon ve İndeks, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Yayın Nu. 33, Ankara 1996, Divân-ı Hümâyûn Sicilleri dizisi IV; M. Ali Ünal, Mühimme Defteri 44, İzmir 1995.

¹⁴Mübahat S. Kütükoğlu, "Mühimme Defterlerindeki Muamele Kayıtları Üzerine", Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri 30 Nisan-2 Mayıs 1986 Bildiriler, İstanbul 1988, s. 95.

Mühimmelerin en eskisi 961-962/1553-1554, sonuncusu da 1323/1905 tarihli olandır¹⁵. Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde 266 adet Mühimme Defteri mevcuttur¹⁶. Bunlardan başka, Mühimme Zeyli Defterleri adı ile bilinen ve tasnifi devam etmekte olan evrakın arasından çıkan, Mühimme kayıtlarının ciltlenmesi ile oluşan, 17 defterden ibaret bir seri bulunmaktadır. Ancak Başbakanlık Osmanlı Arşivi katalogları rehberinde, bu defterlerle ilgili çizelgede 17. sırada gösterilen, 1159-1195 / 1746-1780 tarihli ve 390 sayfadan oluşan defterin, Mühimme-i Mektume adıyla yanlışlıkla Mühimme Zeyli defterleri tasnifi içine alındığı kaydedilmektedir¹⁷. Yine Mühimme-i Asâkir Defterleri diye bilinen; askeri teşkilat ve tevcihler ile ilgili mühim konuları içeren ve 1196-1325 / 1781-1907 tarihlerini kapsayan bu defterler 68 adettir¹⁸. Divân-ı Hümâyûn'da karara bağlanan gizli hususların kayıtlarını içeren 1203-1302 / 1788-1855 tarihleri arasındaki gizli zabıtların kaydedildiği 10 defterden oluşan, Mühimme-i Mektume Defterleri ile Mısır meselelerine ait konuları ihtiva eden 1119-1333 / 1785-1915 tarihleri arasındaki mühim hususlara ait, 15 defterden oluşan Mühimme-i Mısır Defterleri mevcuttur¹⁹.

Mühimme Defterleri, hükümlerin sâdır oldukları divânlar bakımından dört grupta değerlendirilebilmektedir. Padişahın başkentte bulunduğu sırada Sadr-ı â'zam başkanlığında toplanan divândaki kararların kaydedildiği "*Mühimme Defterleri*", Sadr-ı â'zam'ın seferde ya da başkent dışında olması sebebiyle, yerine vekâlet eden Rikâb Kaymakamı veya Sadâret Kaymakamı başkanlığında toplanan divândaki kararların kaydedildiği "*Rikâb Mühimmesi*", Sadr-ı â'zam'ın sefer sırasında akdettiği divân toplantılarındaki kararların kaydedildiği "*Ordu Mühimmesi*" ve Sadâret Kaymakamı'nın müstakil olarak akdettiği divânlarda alınan kararların yazıldığı "*Kaymakamlık Mühimmesi*" şeklinde gruplandırılmıştır²⁰.

XVII. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Mühimme Defterlerindeki hükümlerin bir kısmı için ayrı defterler tutulmaya başlanmıştır. 1648'den itibaren şikâyet hükümleri

¹⁵ İlhan Şahin-Feridun Emecen, *Osmanlılarda Divan-Bürokrasi-Ahkâm II. Bayezid Dönemine Ait 906/1501 Tarihli Ahkâm Defteri*, İstanbul 1994, s. xvı.; *3 Numaralı Mühimme Defteri*, s. xxı.; *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Ankara 1992, s. 82.

¹⁶ *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Katalogları Rehberi*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayın Nu: 26, Ankara 1995, s. 189-190.

¹⁷ *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Katalogları Rehberi*, s. 203.

¹⁸ *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Katalogları Rehberi*, s. 205.

¹⁹ *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Katalogları Rehberi*, s. 206-207.

“Şikâyet Defterleri”ne, 1699’da “nâme-i hümâyûnlar”, 1707’de Mısır eyaletine gönderilen fermanlar, 1747’de kal’a-bend hükümleri, 1787’de gizli emirler gibi kayıtlar, Mühimme Defterleri’nden ayrılarak başka defterlere kaydolunmuştur²¹.

Mühimme Defterleri’nde zamanla bazı değişiklikler görülmektedir. Mesela ilk defterlerde başlık olmamasına rağmen 90 Numaralı Mühimme Defteri’nden itibaren (1646/1056), sayfaların başında hükümlerin hangi Sadr-ı â’zam zamanında ve hangi Reisü’l-küttap başkanlığında kaleme alındığını gösteren başlıklara rastlanılmaktadır²². İncelediğimiz 124 Numaralı Mühimme Defteri’nde de, (1128-1130 / 1716-1718) üç yıllık dönem itibariyle hükümlerin başında hangi Reisü’l-küttap başkanlığında kaleme alındığı belirtilmiştir. Mesela, “*Bi-tevfikihi teâlâ hâze’l- kuyudât el-müştemilât bi-ahkâmi’l-mühimme der-zaman-ı âli-makam der-Âsitane ve fi-ıbbân-ı Reisü’l-küttap Acemzâde Muhammed Efendi tâle bekâhüma el-vâki fi 26 Zilhicce sene 127*” şeklinde yer alan 26 Zilhicce 1127 (23 Aralık 1715) tarihli kayıta görüldüğü üzere Reisü’l-küttap ile beraber Âsitane kaymakamı olan vezirin ismi de geçmektedir²³. Bu görevlilerin değişmesi durumunda da yeni kişilerin isimleri yeni başlık atılarak belirlenmektedir²⁴.

Mühimme Defterleri’nde zamanla belki de Reisü’l-küttap’ın da etkisiyle değişiklik gösteren çeşitli kayıtlar vardır. Bu kayıtlar Osmanlı Devleti’nin bürokrasisi ve diplomatiği açısından önemlidir. Defterlerin başlarında geçen kayıtlarda hükümlerin cinslerini gösteren kayıtlar, hepsinde olmamakla beraber mevcuttur²⁵.

Osmanlı Devleti’nin merkez teşkilatında çeşitli kalemlerden çıkan Berat, Nişan, Ferman nâme gibi diplomatik belgelerde muayyen bir yazışma formülünün olduğu bilinmektedir. Bu belgelerde; Davet, Padişahın Tuğrası, Unvan-Elkâb, Muhatabın Adı ve Elkâbı, Dua, Nakil-ıblâğ, Emir, Te’kid ve Tehdid, Tarih, Yer bölümleri bulunmaktadır²⁶.

²⁰ Başbakanlık Osmanlı Arşivi Katalogları Rehberi, aynı yer.

²¹ 3 Numaralı Mühimme Defteri, s. xxii.

²² Mehmet Ali Ünal, a.g.e., s. vi.

²³ 124 Numaralı Mühimme Defteri, s. 102.

²⁴ Mübahat S. Küttükoğlu, a.g.m., s. 97.

²⁵ Mübahat S. Küttükoğlu, a.g.m., s. 95.

²⁶ Mehmet Ali Ünal, a.g.e., s. vi.

“*Davef*”, belgenin üstünde bulunur. “*hüve*” yada “*hüve'l-muğni*” şeklinde belirtilir. “*Davef*”ten sonra hükümdarın “*Tuğra*” sı yer almaktadır. Daha çok “*nâme-i hümayunlar*”da görülen “*Ünvan ve Elkâb*” da, padişahın hakim olduğu ülkeler sayılarak, tanıtılmakta ve hükümdarın büyüklüğü belirtilmektedir. Mühimme Defterleri’nde “*Davef*”, “*Tuğra*”, “*Ünvan ve Elkâb*” a rastlanmaz. Bunun sebebi, Mühimme Defterleri’nde yer alan hükümlerin, asıl belgelerin suretleri durumunda olmasındandır. Padişahın “*Ünvan ve Elkâb*”ından sonra Muhatabın “*Ünvan ve Elkâbi*” belirtilmektedir. “*Sen ki iftiharü'l-ümerâi'l-milleti'l-mesihyye...Vilayet-i Leh Kralı Sigismund'sun*” şeklinde ifade edildiği gibi, ülke içine gönderilecek fermanlarda hitap edilecek kişinin rütbe ve mevkiine göre ayrı ayrı formüller yer almaktadır. Mühimme Defterleri’ndeki hükümlerde, muhatabın elkâbına çok sık rastlanılmasa da “*Rumili Beylerbeyisine hüküm ki...*”, şeklinde belirtilmiştir. “*Elkâb*”dan sonra muhatabın rütbe ve sınıfına göre değişen hayır ve dua cümlecığı gelmektedir. Mesela, “*edâm Allahü teâlâ iclalehü*” şeklindeki dua cümlecığı vezirler için kullanılmaktadır. Hıristiyanlar için ise en çok “*Hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr*” kullanılmıştır²⁷. “*Nakil ve İblâğ*” kısmında hükmün yazılmasının sebebi belirtilirken, bu durum Mühimme Defterleri’nde, “*mektub gönderub*”, “*adam gönderub*”, “*arz-ı hâl edub*” şeklindeki ifadelerle doğrudan nakil kısmına geçildiği görülmektedir. “*Emir*” kısmı “*buyurdum ki*” ibaresiyle başlar ve ne yapılması gerektiği emredilir. Bundan sonra, gönderilen emrin muhatabı ikaz edilerek konunun önemli olduğu belirtilir. Ayrıca eğer hükümde emredilenler daha önceden yerine getirilmemişse, “*eşedd-i ikâb ile mu'ateb olunacağı*” gibi tehdit ifadeleri yer almaktadır²⁸. Belgelerin son kısmı olan “*Tarih ve Yer*” bölümünde; hükümlerin yazıldığı tarih olarak “*tahriren fi-evâhir-i Recebi'l-Mürecceb sene semâne ve seb'in ve tis'a mi'e*” şeklindeki ifadeler, yer belirtilirken ise “*Be-makâm-ı Kostantiniyye el-mahrusa*” gibi ifadeler yer almaktadır²⁹.

Hükümlerin yazılmasıyla ilgili bazı kayıtlarda hükümlerin kimin arzı veya takriri olduğu kaydedilmiştir³⁰. Divândan çıkan kararın, hükmün mahiyetine göre Nişancı,

²⁷ Mehmet Ali Ünal, *a.g.e.*, s. VII.

²⁸ Mehmet Ali Ünal, *a.g.e.*, s. VIII.

²⁹ Mehmet Ali Ünal, *a.g.e.*, s. IX.

³⁰ M. Kütükoğlu, *a.g.m.*, s. 102.

Reisü'l-küttab veya kâtiplerden biri tarafından müsveddesi yapılırdı³¹. Müsveddenin kontrolünden sonra gönderilecek fermanın orijinali devletin itibarına yakışır bir şekilde hazırlanarak tuğrası çekilirdi³². Defterlerde kayda geçirilmiş olan hükümler, asıl belgelerin suretleridir. Bu suretler daha sonra temize çekilmişlerdir. Padişah tasdikinden geçen kararlar, kronolojik bir sıra içinde kaydedilmektedir³³.

XVII. yüzyıldan itibaren Mühimme Defterleri'ndeki kayıtların mahiyetinde değişiklikler görülmeye başlanmıştır. Bir emri değiştirecek mahiyetteki yeni bir emir ile "te'kid hükümleri" yeniden yazılmayarak ilk hükmün üzerinde "şerh" verilmiştir. Mesela sürgün ve kal'a-bend hükümlerinde bunu görebiliriz³⁴. 124 Numaralı Mühimme Defteri'nde çok sayıda sürgün ve kal'a-bend hükmü yer almakla, beraber, bu hükümlerin bir çoğunun üstünde "şerh"ler bulunmaktadır³⁵. Mesela "İtlaklarıçün yazılmıştır. Fievâsıt-ı Muharrem sene 1129" gibi ifadeler yer alır³⁶. Yine bir hükmün te'kidi için yeniden bir hüküm yazılmayarak "şerh" konulmuştur. "Rikâb-ı hümayûnum tarafından sâdır olan emr-i şerifim yazılmıştır" şeklindeki ifadeler yer almaktadır³⁷.

Mühimme defterleri muhteva bakımından incelendiğinde önem ve değerleri daha iyi anlaşılmaktadır. Bu defterlerde, Osmanlı Devleti'nin merkez ve taşra teşkilatındaki idarî ve askerî kurumların yapısı, çalışma tarzları, fonksiyonları anlaşılabilir. Osmanlı Devleti toprakları üzerinde kurularak, bağımsızlık kazanan devletlerin tarihlerinin aydınlatılması için de bu defterler önemlidir. Ayrıca Osmanlı Devleti'nin gayri müslim tebası ile olan ilişkileri, halkın sosyal ve iktisadi ihtiyaçlarının temini doğrultusundaki politikası, ibadet ve âyin serbestiyesi, mabetlerin inşasına dair konuları bu defterler ihtiva etmektedir. Bundan başka Hac organizasyonu, surre alayları ile ilgili konular ve Osmanlı Devleti'nin imar ve iskan siyaseti, çevre ve belediye hizmetleri, eğitim, sağlık işleri ile vakıfların problemleri ve teftişlerine dair bilgileri Mühimme defterlerinde bulmak söz konusudur. Sayıları bir hayli fazla olan ve ordu

³¹ M. Küttükoğlu, *a.g.m.*, s.103.

³² M. Küttükoğlu, *a.g.m.*, s.106.

³³ 3 Numaralı Mühimme Defteri, aynı yer.

³⁴ M. Küttükoğlu, *a.g.m.*, s. 110.

³⁵ Bkz. 124 Numaralı Mühimme Defteri, Hüküm No: 2, 3, 8.

³⁶ Bkz. Hüküm No: 15.

³⁷ Bkz. Hüküm No: 11.

divanınca tutulan Mühimme defterleri, özellikle harp tarihi, askerî ve lojistik hizmetler tarihi açısından da birinci derecede kaynaktır³⁸.

Çalışma konumuzu teşkil eden 124 Numaralı Mühimme Defteri de muhteva olarak benzer konuları içermektedir. Bu nedenle çalışmamız, Osmanlı Devleti'nin XVIII. yüzyıl başlarındaki sosyal, ekonomik, askerî ve idarî yapısıyla ilgili yapılan çalışmalara katkıda bulunacaktır.

C) 124 Numaralı Mühimme Defteri'nin Ait Olduğu Dönem İtibariyle Osmanlı Devleti'nin Genel Siyasi Durumu

I- XVIII. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti'nin Genel Durumu

XVII. yüzyılın sonlarında Osmanlı Devleti, Avrupa'da Kutsal İttifak Devletleri (Avusturya, Venedik, Lehistan ve Rusya), ile 16 yıl süren savaşlar neticesinde 1699 yılında Karlofça ve 1700 yılında İstanbul Anlaşmaları'nı imzalamış, maddi ve manevi büyük zarara uğramıştır. Büyük çapta toprak kaybedilmesinin yanında ülkenin idarî, askerî, mâlî ve iktisadî yapısındaki düzensizliklerle, ülkede asayiş ve nizam bozulmuştur³⁹.

XVIII. yüzyıl başlarında Osmanlı Devleti Karlofça ile sonuçlanan hezimet nedeniyle, kaybettiği toprakları geri alabilmek için çalıştıysa da, istediği sonucu alamadığı gibi yeni toprak kayıplarına da uğramıştır. Öte yandan bu durum, Osmanlı Devleti'nin idarî, mâlî ve sosyal bünyesinde yeni sarsıntılara neden olmuştur⁴⁰.

Karlofça Anlaşması'ndan sonra Sadrazam Amcazâde Hüseyin Paşa, memleketin içinde bulunduğu zor durumu düzeltmek için, sınırların düzenlenmesi, idari, mâlî, askeri alanlarda ıslahatlara başlamıştır⁴¹.

II- a)- Edirne Olayı, Sultan II. Mustafa'nın Tahttan İndirilmesi

Karlofça barışından dört yıl sonra 1703 yılında, Padişah II. Mustafa'nın (1695-1703), kapıkulu-ulema ittifakıyla tahttan indirilmesi, dönemin güçlü Şeyhülislamı

³⁸ 3 Numaralı Mühimme Defteri, s. xxiii.

³⁹ İ. Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, C. IV, I. Kısım, Ankara 1956, s. 1.

⁴⁰ Metin Kunt, "Siyasal Tarih 1600-1789", *Türkiye Tarihi*, yay. yönetmeni Sina Akşin, C. III, Ankara 1995, s. 57.

⁴¹ İ. Hami Danişmend, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, C. III, İstanbul 1961, s. 485.

Feyzullah Efendi'nin bu ayaklanma sonucu öldürülmesi, "Edirne Olayı" diye bilinmektedir⁴².

Temmuz 1703 yılında Gürcistan üzerine açılan sefere gönderilecek cebecilerin, birikmiş maaşlarını almadan sefere çıkmayı reddetmeleri ile başlayan isyanda, asker ve ulema birlikte İstanbul'dan Edirne'ye doğru harekete geçmişlerdir⁴³.

Bu isyanın temelinde üç ana unsur göze çarpmaktadır. Bunlardan biri Padişah II. Mustafa'nın (1695-1703), babası IV. Mehmet (1648-1687) gibi ava düşkün olması sebebiyle, özellikle başkent İstanbul'u ihmal ederek Edirne'de vaktini av ile geçirmesidir⁴⁴. Ayrıca Kapıkuluların, 16 yıl süren savaşlar devam ederken sayılarının artırılması fakat barış döneminde bunların maaşlarının ödenmeyişi, dolayısıyla barışa karşı çıkıp savaşın sürdürülmesi taraftarı olmaları nedeniyle, bu durum karşısında isyan eden cebecilerle aynı safta yer almalarına yol açmıştır⁴⁵. Diğer bir unsur da Şeyhülislam Feyzullah Efendi'nin durumudur. Sultan II. Mustafa (1695-1703), hocası olan Feyzullah Efendi'nin, devlet idaresinde büyük nüfuz elde etmesini sağlamıştır. Bu nedenle adı geçen Şeyhülislamın, devlet yönetiminde birçok makama akrabalarına yerleştirmesi, ona karşı bir muhalif hareketi doğurmuştur⁴⁶.

Âsilerin, İstanbul'dan hareketle Edirne'ye yürütmesi neticesinde, II. Mustafa (1695-1703) tahttan indirilerek, yerine kardeşi III. Ahmet (1703-1730) hükümdar olmuştur. Ayrıca Şeyhülislam Feyzullah Efendi ve yandaşları da yakalanarak öldürülmüşlerdir⁴⁷.

III. Ahmet (1703-1730) padişah olduktan sonra Edirne olayının ele başlarını tasfiye etmeye başlamıştır⁴⁸. 1704-1710 yılları arasında Osmanlı sadaretinde çok sık Sadrazam değişiklikleri görülmektedir. Sırasıyla Kalaylıkoz Ahmet Paşa, Baltacı Mehmet Paşa, Çorlulu Ali Paşa, Köprülüzâde Numan Paşa ve tekrar Baltacı Mehmet Paşa Veziriazamlık yapmışlardır⁴⁹.

⁴² Metin Kunt, *a.g.m.*, s. 49.

⁴³ Cengiz Orhonlu, "Mustafa II", *İ.A.*, C. 8, Eskişehir 1997, s. 698.

⁴⁴ İ. Hami Danişmend, *a.g.e.*, s. 488.

⁴⁵ M. Kunt, *aynı yer*.

⁴⁶ Güler Eren Ed., *Osmanlı*, C. 12, Ankara 1999, s. 174.

⁴⁷ İ. Hakkı Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 46.

⁴⁸ İ. Hami Danişmend, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, C. IV, İstanbul 1961, s. 2-3.

b)-XVIII. Yüzyıl Başlarında Avrupa'nın Durumu

XVIII. yüzyıl başlarında İngiltere, Fransa, Almanya arasında, İspanya veraseti savaşı devam etmekte, Rus Çarı Petro'nun, ülkesinin kalkınması için büyük bir çalışma içinde olduğu bilinmektedir. Bu arada XVII. yüzyıl sonlarında başlayan Rus- İsveç mücadeleleri, XVIII. yüzyılda da görülmektedir. Bu mücadelelerden 1709 yılındaki Poltova savaşında, İsveç kralı XII. Şarl'ın mağlup olup Osmanlı Devleti'ne sığınması, Osmanlı Devleti ile Rusya'yı karşı karşıya getirmiştir⁵⁰.

c)- Osmanlı- Rus Münasebetleri

XVIII. yüzyılın başlarında Rusya giderek güçlenmeye başlamıştır. Rusya'nın başında bulunan Çar I. Petro, Rusya'yı büyük bir devlet durumuna getirmek, bu maksatla Karadeniz'e inmek, Kırım'a yerleşmek, Balkanlar'daki Ortadoksları himaye altına almak ve Lehistan üzerinde egemenlik kurmak amacındaydı⁵¹. Rusya, Kutsal İttifak'a katılmış, 1700 yılında İstanbul Anlaşması'yla Azak kalesini almıştır. Böylece Karadeniz'e inme yolunda bir adım atan Çar Petro, bundan sonra Baltık denizi kıyılarını ele geçirmek için İsveç ile mücadele etmeye başlamıştır⁵².

1711 Prut Savaşı: 1709'da Poltova savaşında İsveç kralı XII. Şarl'ın, Rus çarı I. Petro'ya yenilmesi ve Osmanlı topraklarına sığınması üzerine, Rus çarının Türk topraklarına tecavüz etmesi, Kırım sınırına tazyike başlaması sebebiyle, ayrıca Kırım hanının ve İsveç kralının Osmanlı Devleti'ni Rusya'ya karşı savaşa teşvik etmeleri sonucunda Nisan 1711 de Rusya'ya karşı sefer açılması kararlaştırılmıştır⁵³.

Rus ordusu ile Osmanlı Ordusu 21 Temmuz 1711'de Prut nehri boylarında karşı karşıya gelmişlerdir. Bu savaşta Ruslar, ya esir düşmek ya da imha edilmek tehlikesi içindeydiler. Çar I. Petro, bu durum karşısında barış istemek zorunda kalmış ve iki taraf arasında barış akdedilmiştir⁵⁴. Yapılan Prut Anlaşması'na göre, Azak kalesi Osmanlı Devleti'ne iade edilecek, Rusya'nın hudutlarda yaptığı bütün kaleler tahrip edilecek,

⁴⁹ İ. Hami Danişmend, *aynı yer*.

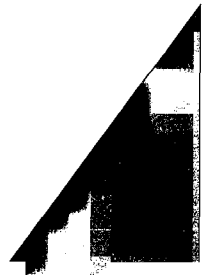
⁵⁰ İ. Hakkı Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 47.

⁵¹ A. Nimet Kurat, *Türkiye ve Rusya*, Ankara 1990, s. 15-16.

⁵² M. Kunt, *a.g.m.*, s. 54.

⁵³ İ. Hami Danişmend, *a.g.e.*, s. 4.

⁵⁴ A. Nimet Kurat, *a.g.e.*, s. 20.

Rusya Kırım Hanlığı ve Lehistan krallığına tabi kazaklara müdahale etmeyip, İsveç kralının ülkesine dönmesine engel olmayacaktır⁵⁵.

Bu arada Rus çarını elden kaçırmış olma ithamıyla Sadrazam Baltacı Mehmet Paşa ikinci kez getirildiği bu görevden azl edilerek, yerine Ağa Yusuf Paşa veziriazam olmuştur⁵⁶.

Rusya'nın yapılan bu anlaşmaya uymaması yüzünden Prut zaferi Osmanlı Devleti için beklenen sonucu vermemiştir. Prut savaşından sonra verdiği taahhütleri yerine getirmeyen Rus çarı I. Petro'ya karşı yeni bir sefer hazırlığı başlamış, fakat İngiltere ve Hollanda elçilerinin arabuluculuğu ile 1712 yılında 25 yıllık bir barış imzalanmıştır. Ruslar bu barışın şartlarını da yerine getirmeyince Osmanlı Devleti sefer kararı vermiştir. Bu karar karşısında telaşa düşen Rus çarının özür dilemesi üzerine 24 Haziran 1713 tarihinde Edirne anlaşması imzalanmıştır. Bu anlaşmaya göre, Ruslar, Lehistan'ı iki ay içinde boşaltacak, İsveç kralının ülkesine serbestçe dönmesini, Osmanlı Devleti ile Rusya arasındaki sınırın, IV. Mehmet devrindeki gibi olmasını kabul etmiştir. Bu anlaşmayla, Kırım, Lehistan ve Karadeniz üzerindeki Rus tehlikesi ortadan kalkmıştır⁵⁷.

d)- Osmanlı- Venedik İlişkileri

Karlofça Anlaşması'yla Mora yarımadasını Venedik'e veren Osmanlı Devleti, Prut zaferinden de cesaret alarak Mora'nın geri alınabilmesinin planlarını yapmaktaydı⁵⁸. Venedik'in Karlofça Anlaşması'na rağmen Akdeniz'de Türk ticaret gemilerini zapt etmeleri, Karadağlıları isyana teşvik etmeleri, ayrıca Ortadoks Mora halkının katolik Venedik hakimiyetini istemeyişlerinin de etkisiyle, Osmanlı Devleti, 1714 yılında Venedik'e sefer kararı vermiştir⁵⁹. Bu arada Sadrazam Damat Ali Paşa'nın özellikle Avrupa'nın durumunu da göz önüne alarak Mora'nın geri alınabileceğini düşünmesi bu kararda etkili olmuştur⁶⁰.

⁵⁵ İ. Hami Danişmend, *a.g.e.*, s. 7.

⁵⁶ İ. Hami Danişmend, *aynı yer*.

⁵⁷ İ. Hami Danişmend, *aynı yer*.

⁵⁸ M. Kunt, *a.g.m.*, s. 56.

⁵⁹ İ. Hami Danişmend, *a.g.e.*, s. 57; Münir Aktepe, "Ahmed III", *T.D.V.İ.A.*, C. II, İstanbul 1989, s. 35.

⁶⁰ İ. Hakkı Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 102.

Osmanlı Devleti, Venedik'e savaş kararını verince Venedik'in, denizci bir devlet olması münasebetiyle, kara ordusundan ziyade donanmaya önem vererek, mükemmel bir donanma hazırlamaya başlamıştır⁶¹. Özellikle bu dönemde tersanelerde yoğun olarak kalyon yapımına önem verilmiştir⁶².

Osmanlı ordusu ve donanması Venedik'e karşı başarılı bir şekilde mücadele ederek 1715 yılında Mora'yı geri alabilmiştir⁶³.

e)-Osmanlı- Avusturya Münasebetleri

Osmanlı Devleti'nin Venedik karşısında Mora'yı geri alması sonucunda, sıranın kendisine geleceğini düşünen Avusturya, Karlofça Anlaşması'yla elde ettiği kazanımları, kaybetme ihtimalini düşünerek, bir Venedik-Osmanlı Devleti anlaşmasından önce, 15 Nisan 1716'da Venedik ile ittifak anlaşması imzalamıştır⁶⁴. Bunun üzerine Avusturya, Osmanlı Devleti'nden Venedik'in uğradığı zararı tazmin etmesini ve Mora'nın Venedik'e iadesini talep etmiştir⁶⁵. Osmanlı Devleti bu durum karşısında bir değerlendirme yaparak 24 Nisan 1716 tarihinde Avusturya'ya karşı sefere karar vermiştir. Sadrazam Ali Paşa, Venedik'e karşı kazanılan zaferin de etkisiyle bu kararda rol oynamıştır⁶⁶.

Ağustos 1716'da Avusturya ve Osmanlı kuvvetleri, Varadin meydan savaşında karşı karşıya gelmişlerdir. Bu savaşta Sadrazam Ali Paşa'nın şehit olmasıyla beraber Osmanlı ordusu ağır bir yenilgi alarak Belgrad'a çekilmiştir⁶⁷. Bu yenilginin ardından Temeşvar'ı savunmayı da başaramayan Osmanlılar, elinde tuttuğu Macaristan'ın bu son parçasını da Avusturya'ya terketmiştir⁶⁸.

Bu arada Varadin Savaşı'ndan sonra Osmanlı askerinin Korfu'dan kaçtığını gören Venedik'lilerin 1716'da bazı yerleri muhasara etmeleri sonuç vermemiştir⁶⁹.

⁶¹ İ. Hakkı Uzunçarşılı, *aynı yer*.

⁶² Bu konuyla ilgili olarak bkz. 124 Numaralı Mühimme Defteri'ndeki donanma ile ilgili hükümler.

⁶³ M. Kunt, *aynı yer*.

⁶⁴ İ. Hakkı Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 110.

⁶⁵ İ. Hakkı Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 111.

⁶⁶ İ. Hakkı Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 114.

⁶⁷ İ. Hakkı Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 121.

⁶⁸ M. Kunt, *aynı yer*.

⁶⁹ İ. Hakkı Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 123.

Osmanlı – Venedik donanmaları 1717 senesinde Limni, Bozcaada önlerinde üç deniz savaşında karşılaşmışlar, bu savaşlarda Venedik mağlup olmuştur⁷⁰.

Osmanlı ordusunun Belgrad'a çekilmesinden sonra Osmanlı Avusturya savaşlarının ikinci safhası başlamıştır. Bu savaşlarda Ekim 1716'da Temeşvar, 18 Ağustos 1717'de de Belgrad Avusturyalıların eline geçmiştir⁷¹. Avusturya'ya karşı yapılan bu başarısız mücadeleler neticesinde Osmanlı ordusu, Varadin bozgunu ile önce Belgrad'a sonra da Edirne'ye çekilmiştir⁷².

Pasarofça Anlaşması: Osmanlı Devleti'nde Sadrazamlığa getirilen Nevşehirli Damat İbrahim Paşa'nın barışçı bir politika izlemesi, İngiltere ve Hollanda elçilerinin de arabuluculuk yapmaları nedeniyle Osmanlı Devleti ile Avusturya arasında sulh görüşmeleri başlamıştır. 21 Temmuz 1718 tarihinde Osmanlı Devleti ile Avusturya ve Venedik arasında Pasarofça kasabasında, anlaşma imzalanmıştır. Avusturya ile imzalanan yirmi maddelik anlaşmaya göre, Belgrad, Semendire havalisi, Temeşvar eyaleti, küçük Eflak denilen yer ve son seferde Avusturya'nın işgal ettiği arazi Avusturya'ya terkedilmiştir. Venedik ile imzalanan yirmi altı maddelik barışa göre ise, Çuka adasıyla Dalmaçya, Hersek ve Arnavutluk'da Venedik'in işgal ettikleri bazı kaleler Venedik'e, Mora yarımadasıyla Ayamavri ve İstendil adaları ile ayrıca Girit'de fethedilen Suda ve iki kale Osmanlı Devleti'ne ait olacaktı⁷³.

Netice itibariyle XVIII. yüzyıl başlarında Osmanlı Devleti, 1699 yılında Karlofça anlaşmasıyla kaybettiği topraklarını geri almayı amaçlayan bir politika izlemiştir. Bu politika doğrultusunda 1711 yılında Rusya'ya sefer açmış, yeniçerilerin disiplinsiz hareketlerine rağmen bir anlaşma imzalanmış, ancak istenilen başarı tam olarak sağlanamamıştır⁷⁴. Bununla birlikte, Avusturya ve Venedik'e karşı yapılan savaşlarda hedeflenen amaca ulaşılamamıştır. Venedik'ten Mora yarımadası geri alınmasına rağmen, Avusturya karşısında Temeşvar, Belgrad ve Eflak'ın batı kısmının elden çıkması, Osmanlı Devleti'nin, Karlofça'nın kayıplarını geri alma yönündeki

⁷⁰ İ. Hakkı Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 124.

⁷¹ İ. Hami Danişmend, *a.g.e.*, s. 10-11.

⁷² İ. Hakkı Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 128.

⁷³ İ. Hami Danişmend, *a.g.e.*, s. 12.

⁷⁴ Necmi Ülker, "Yeniçeri Ocağı'nın İlgası Öncesi İzmir'deki Asayişin Bozukluğuna Dair Belge", *Tarih İncelemeleri Dergisi*, C. VI, İzmir 1991, s. 26.

umutlarını, ortadan kaldırmıştır. Bu da, Osmanlı Devleti'nin dış siyasetinde barışçı bir tutum izlemeye başlamasına neden olmuştur⁷⁵.

⁷⁵ Metin Kunt, *a.g.m.*, s. 57.

I. BÖLÜM

I. BÖLÜM

A)- 124 Numaralı Mühimme Defteri'nin Genel Özellikleri

124 Numaralı Mühimme Defteri, Hicri Cemaziyelevvel 1128-Zilkade 1130 (23 Nisan-22 Mayıs 1716 / 22 Eylül-25-Ekim 1718) tarihleri arasını kapsamaktadır. Sultan III. Ahmed (1703-1730) dönemine aittir.

XVII. yüzyıldan itibaren mühimmelerde görülen değişikliklerden biri de bazı hükümlerin üstüne yazılan “*şerh*”lerdir. Bir satırı geçmeyen bu şerhlerin hükümle ilgili yazılan yeni bir hükmün tekrar yazılmaması için yapıldığı anlaşılmaktadır. Özellikle sürgün cezalarının affedilmesi ile ilgili hükümler için bu “*şerh*”lerin yazıldığı görülmektedir¹. Defterde “*kal'a-bend ve haps*”, “*nefy ve icla*” cezalarıyla ilgili bir hayli fazla hüküm bulunmaktadır. Bu hükümlerin bazılarının üstüne “*ıtlak*” veya “*afv edilmiştir*” ibaresiyle şerhler konmuştur. Defterdeki 12 numaralı hükmün üstünde yer alan “*ıtlakıçün emr-i şerif yazılmıştır. Fi Evâil-i Ş. Sene 1128*” şeklindeki açıklama; kal'a-bend cezası verilen bir kişinin serbest bırakılmasıyla ilgilidir. İncelediğimiz defterdeki kal'a-bend, cezirebend, ıtlak, nefy ve icla cezalarının verildiği hükümlerin bazılarının üstünde bu tür şerhler görülmektedir². Bundan başka bazı hükümlerin üstünde yer alan hüküm ile ilgili cevap vesâir nitelikteki şerhler de bulunmaktadır³.

Birden daha fazla yere gönderilecek hükümler, “*Bir sureti*” ya da “*Bir suret dahi*” şeklindeki ifadelerle ilgili hükmün altına yazılmıştır. Bu tür hükümlerde sadece gönderilecek yer ve makamlar zikredilmiştir, içerikten bahsedilmemiştir⁴.

Defterin kaleme alınmasında farklı kâtiplerin olduğu, yazının zaman zaman farklılaşmasından anlaşılmaktadır. Ancak hükümlerin hepsi okunabilmektedir. Kelimelerin bazılarının silik çıkmış olması sebebiyle okunamayan kelimeler de vardır. Bunların okunamaması hükmün içeriğinin anlaşılmasını engelleyecek bir durum yaratmamıştır.

¹ M. Kütükoğlu *a.g.m.*, s. 110.

² Bkz. Hüküm No: 12, 15, 17, 29, 31, 52, 67, 71, 108, 114, 180, 224, 226, 265, 325, 328, 341, 346, 368.

³ Bkz. Hüküm No: 8, 11, 23, 32, 107, 321.

⁴ Bkz. Hüküm No: 190, 279.

B)- Şekil Özellikleri

1. **Fiziki Durumu:** İncelediğimiz Mühimme defteri, Başbakanlık Osmanlı Arşivinde (B.O.A.) Mühimme serisi 124 numarada kayıtlı bulunmaktadır. Bu defter, 25,5 cm. x 33 cm. ebadında, fotokopi olarak ciltlenmiştir. Defterin orijinali gösterilmemiştir. Mühimme Defterleri Kataloglarında, sıra no: 124, Mühimme, R. 1128-Za.-1130/1715-1717 tarihli ve 121 sayfa olarak yazılmasına rağmen, aslında bu defter, 108 sayfadan oluşmaktadır. Yine defterin kapsadığı hicri tarihler miladi yıla çevrildiğinde, 1715-1717 değil, 1716-1718 şeklinde olmalıdır⁵. Ayrıca defterdeki hükümler kronolojik bir sıra takip etmemekle beraber, ilk hüküm Ca. 1128 ve sonuncusu da Za. 1130 tarihlidir. Dolayısıyla 124 Numaralı Mühimme Defteri ile ilgili kataloglardaki bu bilgilerin yanlış olduğu anlaşılmaktadır.

Çalışma konumuzu teşkil eden 124 Numaralı Mühimme Defteri, H. Ca. 1128-Za. 1130 / 1716-1718 tarihlerini kapsamakla beraber 108 sayfadan ibaret olup, toplam 371 adet hükümden oluşmaktadır. Sayfa numaraları verilmiş olmakla birlikte bu sayfaların sonradan arşiv tasnif görevlilerince numaralandırıldığı anlaşılmaktadır. Sayfalardaki bu rakamlar sağ üst köşede yer almaktadır.

Defterdeki hükümler tek tek tespit edilerek her hükmün başına, sayfa numarası ile birlikte hüküm numarası vermeyi uygun bulduk. (sayfa numarası / Hüküm numarası).

Hükümlerin yazılımında; zaman zaman yanlış kelime ya da kelimelerin üzerlerinin çizildiği görülmektedir. Hükümleri okurken yanlış yazılıp üzerleri çizilmiş kelimeleri de okuyup parantez içerisinde belirttik⁶.

2. **Diplomatik ve Teknik Özellikleri:** Mühimme Defterlerindeki hükümler, divandan çıkan kararların suretleridir. Asılları ilgili yerlere gönderilmektedir.

Hükümler hitap formülü ile başlamaktadır. Hitapların, kişi, kurum ya da makama yapıldığı görülmektedir. Hitaplar, “*Bozcaada kal’ası dizdarına hüküm ki*”

⁵ Faik Reşit Unat, *Hicri Tarihleri Miladi Tarihe Çevirme Kılavuzu*, Ankara 1988, s. 76-77. ; *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Katalogları Rehberi*, s. 197.

⁶ Bkz. Hüküm No: 52.

şeklindeki ifadelerle yer almaktadır⁷. Hitaplarda bazen boşluklar da bırakılmıştır. Nereye hangi makam, kime yazıldığı tam olarak belirtilmemiştir. Mesela “*Kadısına hüküm ki*” şeklinde hitaplar da görülmektedir⁸.

Yol hükmü denilen hükümlerde, bir çok görevliye hitap edilmektedir. Özellikle bir elçi ya da görevlinin geçtiği yerlerde her türlü ihtiyacının tedarik edilmesi ve mahalline güvenli bir şekilde ulaştırılması için, “...*kadılar, kethüdayerleri, yeniçeri serdarları vekilleri, â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki*” hitabıyla yazılan hükümler bulunmaktadır⁹.

Hitaptan sonra nakil-iblağ kısmı gelmektedir. Bu bölümde hükmün yazılmasının sebebinin oluşturduğu olay anlatılır. Divana sunulan arz, arz-ı-hâl, mektup ya da bizzat adam gönderilerek yapılan şikayetler ve istekler yer almaktadır.

Nakil-iblağdan sonra emir-hüküm bölümü gelmektedir. Bu bölümde dava veya mesele ile ilgili karar verilmektedir. Yapılan şikayet incelendikten sonra suçlara göre cezalar verilmektedir. “*Mezbur iki nefer islah-ı nefis için kal'a-yı mezburede kal'a-bend olunmaları için yazılmıştır*” gibi ifadelerle hükümler sona ermektedir.

Hükümlerin altında tarih bölümü yer almaktadır. Tüm hükümlerde tarih atılmıştır. Tarihlerde “*evâil*”, “*evâsıt*”, “*evâhir*” ibareleri kullanılmıştır.

Bir hükmün birden fazla yere gönderilmesi halinde “*Bir sureti*”, “*Bir suret dahi*” şeklindeki ifadelerle, suretlerin gönderildikleri yerler yazılmıştır.

Defterdeki kayıtların yeni harflere çevirisi yapılırken, daha önce çevirisi yapılmış, yayınlanmış olan mühimme defterleri esas alınarak, bir yol takip edilmiştir. Elimizdeki mühimme defterinin fotokopisinde, silik ya da hiç çıkmamış kısımlar az da olsa vardır. Bu nedenle okunamayan kelimeler (...) şeklinde belirtilmiş ve dipnotta gösterilerek, kelime ile ilgili açıklama yapılmıştır. Ayrıca hemze işareti (’), ayın işareti (‘) şeklinde belirtilmiştir.

⁷ Bkz. Hüküm No: 1.

⁸ Bkz. Hüküm No: 154, 155.

⁹ Bkz. Hüküm No: 126, 127, 128, 205, 206, 207, 210, 211.

3. Tarihler: 124 numaralı Mühimme Defterinde ilk sayfada; Mühimme'nin hangi Reisülküttap ve Vezir döneminde kaleme alındığının belirtildiği 26 Zilhicce sene 1127 (23 Aralık 1715) tarihli bir açıklama-başlık yer almaktadır. Defterde, her yıl başında ya da mühimmenin yazıldığı dönem içinde Reisülküttap veya ilgili Vezirin değişmesi durumunda, bir başlıkla bu belirtilmiştir. Defterde, ilk sayfanın hemen başında, 116, 258, 305. hükümlerin ardından olmak üzere dört kez açıklama-başlık atılmıştır.

Tüm hükümlerde tarih belirtilmiştir. Ayrıca bazı hükümlerin üstündeki “*şerh*”lerde ve hükümlerin suretlerinde de tarih atılmıştır.

İlk hükümde “*fi-evâhir-i Ca. sene 1128*”, son hükümde ise “*fi-evâhir-i Za. sene 1130*” tarihi görülmektedir. Başlangıçta “*Ca. 1128*” tarihiyle yazılan bir hükümden sonra “*M. 1129*”, daha sonra tekrar “*C. 1128*”tarihli bir hüküm gelmektedir. Bu da bize defterin ciltlenirken tarih sırasına göre düzenlenmediğini göstermektedir.

Tarihler “*fi evâsıt-ı M. sene 1129*” şeklinde belirtilmiş ve aylar, birkaç istisna hariç baş harfleri yazılmak suretiyle gösterilmiştir. Hükümleri yeni harflere çevirirken tarihlerdeki ayları da tam olarak yazmayı uygun bulduk. Mesela kısaltma olarak yazılan Za., B. gibi ifadeleri Zilkade, Receb şeklinde ifade ettik.

Defterde 1128 hicri yılına ait 117, 1129 tarihli 143 ve 1130 yılını kapsayan 111 hüküm olmak üzere toplam 371 hüküm bulunmaktadır. Ayrıca bazı hükümlerin üstündeki “*şerh*”lerde¹⁰ ve altındaki suretlerinde de tarih görülmektedir¹¹.

C)- Muhteva Özellikleri

Defterdeki hükümler, cinslerine göre şikâyet ve talimat hükümleri olmak üzere temelde iki ana grupta toplanabilir. Şikâyet hükümlerinde; genellikle divâna taşradan yapılan bir takım şikayetler, arz, arz-ı hâl, mektup veya bizzat adam gönderilerek yapılmaktadır¹². Bu şikayetler doğrultusunda, Divân-ı Hümâyûn, bir üst mahkeme

¹⁰ Bkz. Hüküm No: 2, 3, 8.

¹¹ Bkz. Hüküm No: 190, 279.

¹² Bkz. Hüküm No: 1, 2, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 21, 22, 23, 26, 29, 31, 40, 41, 42, 48, 52, 54, 55,

görevi ile çeşitli kararlar vermektedir. Şikâyetlerin çoğunlukla asayiş ve eşkıyalık problemleri sebebiyle yapıldığı görülmektedir. Ayrıca Osmanlı ülkesinde ticaret yapan ya da elçilik görevi ile bulunan yabancıların, bir takım meseleleri Divanda görüşülmektedir. Yapılan şikayetler karşısında, Divân-ı Hümâyûn'dan suçlular için kal'a-bend, haps, cezirebend, nefy ve iclâ (sürgün) gibi cezalara karar verilmiştir.

Talimat hükümlerinde; Ordu ve donanmanın ihtiyaçlarının tedariki¹³, surrenin karşılanması¹⁴, elçilere ve görevlilere verilen yol hükümleri¹⁵, sefere asker gönderilmesi¹⁶, vergilerin tahsil edilmesi ile ilgili konulardaki hükümler yer almaktadır¹⁷. Genel olarak bakıldığında talimat hükümlerinin devlet merkeziyle ilgili olduğu anlaşılmaktadır.

Defterdeki hükümleri konularına göre de ayırdık. Bu tasnif aşağıdaki gibidir.

58, 60, 62, 63, 64, 65, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 80, 81, 82, 83, 85, 88, 92, 97, 98, 99, 101, 103, 105, 107, 108, 109, 110, 111, 114, 115, 117, 118, 120, 121, 124, 130, 159, 160, 162, 164, 165, 166, 172, 173, 178, 180, 181, 183, 186, 188, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 206, 207, 208, 209, 212, 213, 221, 222, 224, 225, 226, 227, 228, 232, 233, 249, 251, 252, 253, 255, 257, 258, 259, 261, 268, 269, 270, 274, 275, 276, 281, 282, 283, 285, 290, 314, 315, 317, 320, 321, 322, 325, 328, 331, 332, 334, 338, 341, 343, 344, 346, 354, 357, 359, 360.

¹³ Bkz. Hüküm No: 6, 10, 128, 141, 149, 157, 267, 303, 345, 18, 27, 30, 32, 33, 34, 35, 38, 46, 57, 78, 79, 95, 102, 132, 134, 136, 138, 139, 140, 142, 143, 145, 146, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 158, 168, 170, 174, 177, 179, 187, 229, 230, 231, 266, 279, 288, 312, 361, 363.

¹⁴ Bkz. Hüküm No: 189, 190, 192, 217.

¹⁵ 13, 28, 44, 49, 51, 56, 59, 84, 86, 91, 94, 96, 106, 113, 119, 122, 123, 125, 126, 127, 128, 130, 131, 141, 147, 148, 157, 161, 171, 178, 184, 205, 255, 259, 262, 270, 271, 272, 286, 287, 292, 283, 294, 295, 296, 297, 298, 301, 302, 304, 308, 316, 324, 330, 333, 335, 336, 337, 340, 345, 347, 348, 358, 363.

¹⁶ Bkz. Hüküm No: 24, 25, 163, 216, 279, 310.

¹⁷ Bkz. Hüküm No: 97, 129, 166, 171, 173, 264, 287, 291, 323, 355, 356, 361.

Konularına Göre Hükümler:

1. **Eşkıyalık İle İlgili Hükümler:** 2, 16, 17, 24, 25, 39, 41, 43, 45, 47, 52, 61, 62, 63, 66, 72, 75, 82, 83, 88, 90, 103, 108, 110, 111, 112, 121, 165, 176, 183, 219, 220, 221, 236, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 248, 252, 255, 259, 265, 276, 328, 354, 360.
2. **Asayiş ve Düzeni Bozanlar Hakkındaki Hükümler:** 3, 4, 8, 9, 12, 20, 21, 23, 26, 31, 37, 40, 48, 53, 58, 60, 69, 71, 73, 76, 85, 92, 98, 104, 114, 116, 120, 162, 164, 180, 181, 218, 225, 226, 227, 228, 232, 233, 234, 235, 236, 250, 251, 254, 257, 261, 268, 320, 322, 325, 341, 344, 346, 357, 169, 186, 191, 290, 359, 367, 368.
3. **Donanma İhtiyaçlarının Tedariki İle İlgili Hükümler:** 18, 27, 30, 32, 33, 34, 35, 38, 46, 57, 78, 79, 95, 102, 132, 134, 136, 137, 138, 139, 140, 142, 143, 145, 146, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 158, 168, 170, 174, 177, 179, 187, 229, 230, 231, 266, 279, 288, 289, 312, 361, 363.
4. **İtlak Edilmeye İlgili Hükümler:** 1, 11, 14, 21, 54, 55, 64, 65, 66, 67, 70, 74, 80, 87, 92, 109, 115, 117, 118, 124, 129, 160, 185, 188, 246, 260, 269, 282, 353.
5. **İstanbul'daki Fransa Elçiliğinin ve Osmanlı Ülkesinde Ticaret Yapan Fransız Tüccarının Sorunlarıyla İlgili Hükümler:** 178, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 275, 293, 296, 300, 315, 316, 317, 318, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338.
6. **İstanbul'daki İngiltere Elçiliğinin ve Osmanlı Ülkesinde Ticaret Yapan İngiliz Tüccarının Sorunlarıyla İlgili Hükümler:** 204, 206, 207, 208, 209, 210, 292, 294, 295, 301.
7. **İstanbul'daki Hollanda Elçiliğinin ve Osmanlı Ülkesinde Ticaret Yapan Hollandalı Tüccarın Sorunlarıyla İlgili Hükümler:** 211, 212, 213, 214, 215, 276, 297, 298, 299.

8. Gayri Müslimler İle İlgili Hükümler: 15, 80, 93, 94, 172, 224, 247, 249, 269, 285, 331, 343.
9. Vergilerin Tahsilatı İle İlgili Hükümler: 97, 129, 166, 171, 173, 264, 291, 287, 323, 355, 356, 361.
10. Sefer İle İlgili Hükümler: 24, 25, 163, 216, 279, 310.
11. Ordunun İhtiyaçları İle İlgili Hükümler: 6, 10, 119, 128, 141, 157, 267, 303, 345.
12. Surre ile İlgili Hükümler: 189, 190, 192, 217.
13. İstanbul Yangını Sebebiyle Yanan Binaların Yeniden İnşaasıyla İlgili Hükümler: 339, 342, 349, 350, 351, 364, 366.
14. Levend Yazımı İle İlgili Hükümler: 270, 284, 319.
15. İstanbul' dan Edirne'ye Gönderilen Mallar İle İlgili Hükümler: 13, 28, 49, 51, 86, 106, 113, 122, 123, 256.
16. İstanbul'dan Edirne'ye Davet Edilen Yabancı Elçilerin Ulaşımı İle İlgili Yol Hükümleri: 127, 130, 147, 205, 271.
17. İstanbul'dan Edirne'ye Gönderilmesi İstenen Hazine ve Sair Akçenin Ulaştırılması İle İlgili Hükümler: 56, 59, 84, 91, 119, 125, 148, 258, 223.
18. Boğdanlılar İle İlgili Hükümler: 182, 352.
19. Dubrovnik İle İlgili Hükümler: 272, 273.
20. Hız Muhammed için Okutulan Mevlid İle İlgili Hükümler: 133, 263.
21. Diğer Meseleler İle İlgili Hükümler: 22, 36, 44, 50, 81, 94, 96, 131, 135, 159, 161, 180, 184, 193, 194, 195, 268, 283, 305, 306, 308, 309, 311, 313, 321, 324, 330, 331, 336, 340, 346, 347, 348, 358, 363, 371.

Konularına göre tasnif ettiğimiz hükümlerin, hüküm sayıları itibariyle en çok olanlarından bazıları aşağıda açıklanmıştır.

1) Eşkîyalık İle İlgili Hükümler:

Soygun yapıp, halkın malına ve canına kasteden, “kuttaü't-tarik” tabiriyle anılan faaliyetlerde bulunanlara “şaki”, çoğulu da “eşkîya” olarak ifade edilmektedir.

XVI. yüzyılın sonlarına doğru Osmanlı İmparatorluğu'nun genişlemesi durmuş, batıda ve doğuda uzun süren savaşlar süreci başlamıştır. Bu da Anadolu'da, huzursuzluğa yol açmıştır. Sefer masraflarının ağırlığı da halkı yoksullaştırmıştır. Artan nüfus ise bir başka önemli sıkıntı kaynağını oluşturmuştur. XVII. yüzyılda eşkıyalık büyük bir problem haline gelmiştir. XVIII. yüzyılın ilk yarısında Anadolu'nun bir çok yerinde ortaya çıkan eşkıya gruplarını yakalamak pek kolay olmamıştır. Bu sebeple Anadolu Beylerbeyi eşkıya takibiyle görevlendirilerek, gerekli soruşturmalar da beylerbeyinin divanında yapılmıştır. Gönderilen müfettişlere, gittikleri yerlerde kadı, kethüdayeri, yeniçeri serdari, vilayet ileri gelenleriyle il erleri ve iş erleri yardımcı olmaktadır. Yakalanan eşkıya liderleri mahkemeye sevk edilir, suçlu bulunanlar idam, kısas, sürgün, kal'a-bend, cezire-bend, küreğe konma gibi çeşitli cezalara çarptırılırdı¹⁸.

124 Numaralı Mühimme defterinde eşkıyalık hareketleri ile ilgili 50 hüküm bulunmaktadır. Bu hükümlerde, toplum düzenini bozan, yol kesip soygunculuk yapan, zorbalık yaparak reâyanın arazisini ve mallarını yağmalayan eşkıyaların durumu belirtilmiştir. Aksaray kadısına ve Konya kalesi dizdarına hitaben yazılan hükümde, yüz elli kişilik bir eşkıya grubunun mahkeme heyetini basarak önlerine gelenleri yaralayıp tüfeklerle ateş ettikleri, Cuma namazının kılınmasına engel oldukları, han basarak içindeki malları yağmaladıkları anlatılmıştır. Aralarında bazı yeniçerilerin de bulunduğu eşkıyanın, sefere gitmeyip halkın mallarını zorla aldıkları çarşı ve pazardaki dükkanları kapatıp, zulm ve taaddi ettikleri, halkın yollarını keserek paralarını aldıkları belirtilmiştir. Bu durum karşısında eşkıyanın derhal yakalanıp, aldıkları

¹⁸ Bkz. Mücteba İlgürel, “Osmanlılar'da Eşkîyalık Hareketleri”, *T.D.V.İ.A.*, C. XI, İstanbul 1999, s. 467.

malların hak sahiplerine geri verildikten sonra Konya kalesinde kal'a-bend edilmelerine karar verilmiştir¹⁹.

Anadolu valisine ve Uşak kadılarına hitaben yazılan bir diğer hükümde; Uşak'da yol kesip soygunculuk yapan evleri basarak kız kaçıran eşkıyanın yakalanamadığı, himaye edilip saklandığı belirtilmiştir. Bu eşkıyanın derhal yakalanıp haps edilmesi emredilmiştir²⁰.

Bir başka hükümde de; Antalya'da eşkıyalık yapanların Lefkoşa kal'asında kal'a-bend edilmeleri buyurulmuştur²¹.

Defterdeki eşkıyalık ile ilgili hükümlerin büyük bir bölümünde eşkıyaların yakalanıp kal'a-bend, haps, cezire-bend ve sürgün ile cezalandırıldıkları görülmektedir.

2) Asayiş ve Düzeni Bozanlar İle İlgili Hükümler

Bu konuyla ilgili defterde 62 hüküm bulunmaktadır. Bu hükümler, toplum düzenini bozan, halka zulm eden, mallarını gasp eden, görevlendirildikleri sefere gitmeyen yeniçerilik ve askerilik iddia edenlerin faaliyetleri ile ilgilidir. Taşrada kadiya intikal eden davaların, “*Divan-ı Hümayûn'da*” karara bağlandığı görülmektedir. Karaağaç-ı Yalvaç kadısına Hamid sancağı mütesellimine ve Lefkoşa kal'ası dizdarına hitaben yazılan bir hükümde, Karaağaç kadısı tarafından belirtilen, yeniçerilik iddiasında olan bazı kişilerin adı geçen kazada bir kıta bağçeyi zapt ederek, vakıf arazisinin mallarını zimmetlerine geçirdikleri, seferden kaçıp halka zulm ve taaddi etmelerinden dolayı Lefkoşa kal'asında kal'a-bend olunmaları kararlaştırılmıştır²².

Bir diğer hüküm de; Kastamonu halkının şikayeti üzerine bir yeniçerinin halkın mallarını gasp edip zulmettiği belirtilerek, gasp ettiği malların hak sahiplerine geri verildikten sonra asıl vatani olan yere sürgün edilmesi kararlaştırılmıştır²³. Yine Gebze kazasında yeniçeri serdari olup, arazi sahiplerinin arazilerini yağmalayan ve halkı

¹⁹ Bkz. Hüküm No: 52.

²⁰ Bkz. Hüküm No: 238.

²¹ Bkz. Hüküm No: 165.

²² Bkz. Hüküm No: 8.

²³ Bkz. Hüküm No: 120.

rencide eden, daha sonra serdarlıktan azledilmesine rağmen aynı tür hareketlere devam eden bir kişinin Gebze'den çıkarılıp Üsküdar'da iskân ettirilmesi buyurulmuştur²⁴.

XVIII. yüzyılın başlarında Osmanlı İmparatorluğunda yeniçerililerin çoğu İstanbul dışında evlerinde idi. Kışlalarda pek az yeniçeri kalmıştı. Evli yeniçerililerin ticaret ve esnafılık yapmalarına izin verilmiş olması, ocağın zaafına neden olmuştur²⁵. Hükümlere de yansıyan davaların bir çoğunda, yeniçeriler sefere çağrılmalarına rağmen gitmeyip buldukları yerde toplum huzurunu bozmaktadırlar.

Defterdeki hükümlerde görüleceği üzere, asayiş ve düzenin bozulmasında mütegalibe yani zorbalık hareketleri etkilidir. Osmanlı İmparatorluğunda XVII. yüzyılda görülen mütegalibe hareketleri, XVIII. yüzyılda da artış göstermiştir. Bu artıştaki sebep, vilâyet â'yânlarının çok güçlenmesi ve devletin acz içinde bulunmasından kaynaklanmaktadır. Bu yüzyılda yerel mütegalibelerden başka Sancakbeyi, Voyvoda, Kadı gibi devlet memurlarının mütegalibelik yaparak halkı soydukları görülmektedir²⁶.

1710 ile 1725 arasında mütegalibelerin sayısı çok artmıştır. Bunların çoğunda yerliydi. Bu yıllara ait mühimme defterlerinde çok sayıda mütegalibeye rastlanılmaktadır²⁷. İncelediğimiz mühimme defterinde de aynı durum söz konusudur.

Bunların dışında kadıya intikal etmiş olan; hırsızlık, darp, kız kaçırma, zimmete para geçirme gibi adli davalar²⁸, cinayet meseleleriyle ilgili davalar²⁹, genel ahlak ile ilgili sorunlar da asayiş ve düzeni bozanlar ile ilgili hükümlerin içersinde yer almaktadır³⁰.

²⁴ Bkz. Hüküm No: 233.

²⁵ İ.Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devlet Teşkilatından Kapıkulu Ocakları*, C.I., T.T.K. Ankara 1943 s. 153.

²⁶ Yücel Özkaya, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Âyânlık*, Ankara 1977, s. 70.

²⁷ Y. Özkaya, *a.g.e.*, s. 71.

²⁸ Bkz. Hüküm No: 3, 4, 21, 53, 169, 186, 190, 191, 359, 367.

²⁹ Bkz. Hüküm No: 37, 325.,

³⁰ Bkz. Hüküm No: 9, 368.

3) Donanma İle İlgili Hükümler

İncelediğimiz defterde donanma ile ilgili 50 hüküm vardır. Bu hükümlerde, tersane-i âmirenin ihtiyaçlarının tedariki, donanma için kalyonların yapımı dikkat çekmektedir.

Osmanlı bahriye teşkilatındaki bozulmalar, diğer kurumlardaki bozulmalarla birlikte XVII. yüzyılın sonlarında başlamıştır. Donanmaya gerekli önemin verilmemesinin mahzurları; XVII. yüzyılda, Venediklilerin Çanakkale Boğazını kapatarak Osmanlı gemilerinin, Girit'teki donanmaya yardımlarını bir süre engellemesinde görülmektedir. Karlofça Anlaşması'ndan sonra Amcazâde Hüseyin paşa sadrazamlığında, Osmanlı donanması yeniden teşkilatlandırılarak denizcilikle ilgili bir kanunname de çıkarılmıştır³¹.

XVIII. yüzyılın ilk çeyreğinde Osmanlı donanmasında özellikle kalyon yapımına önem verilmiştir. Bu konuyla ilgili bir çok hükümde, tersanede inşa ettirilen kalyonların ihtiyaç duyduğu malzemelerin tedariki görülmektedir.

İhtiyaç Duyulan Malzemeler

Tel-kendir, seren, sütun, kereste, reçine, kirpas-ı badban, demir, kalyon sandalları keresteleri, dümen ve mavna kolu için kereste çeşitleri.

Donanma kalyonlarının yapımında kullanılan malzemeler içinde tel ve kendir ihtiyacının karşılanması ile ilgili 12 hüküm bulunmaktadır. Hükümlerde bu malzemeler "Tel ve Kendir" şeklinde birlikte zikredilmektedir³².

Tel, ham kendirden elde edildiğinden ya doğrudan imal edilmiş durumda satın alınır ya da kendir satın alınarak imal edilirdi³³. Gemilerin inşasında ve donatılmasında kullanılacak halat ve bezlerin hammaddelerini teşkil eden kendir, XVIII. yüzyıl başlarında özellikle Karadeniz bölgesinden temin edilmekteydi³⁴. Tel ve kendir ihtiyacının tedarik edildiği yerler; Canik, Fatsa, Ünye, Tokad, İznikmid, Sabanca,

³¹ Ekmeleddin İhsanoğlu, Ed., *Osmanlı Devleti Tarihi*, C. I, İstanbul 1999, s. 368.

³² Bkz. Hüküm No: 27, 33, 34, 134, 138, 145.

³³ İdris Bostan, *Osmanlı Bahriye Teşkilatı: XVII. Yüzyılda Tersâne-i Âmire*, Ankara 1992, s. 139.

³⁴ İdris Bostan, *a.g.e.*, s. 139.

İnebolu, Karzı, Kidros, Sinop, Alaçam, Küplüağzı, Ünye, Giresun, Samsun yöreleridir³⁵.

Tersâne-i Âmirenin ihtiyaç duyduğu malzemelerden biri de kerestedir. Terkos nâibine hitaben yazılan bir hükümde; 1129 yılında denize indirilecek olan donanma için tedarik edilmesi gereken kalyon sandalları kerestelerinin İstıranca'dan kesilip, nakl ettirilerek tersaneye ulaştırılması istenmektedir³⁶.

Gemi inşasında ana malzemelerden biri olan kereste özellikle sefer senelerinde mühimmat ihtiyacı arasında ilk sıradadır. Osmanlı Devleti'nde kereste; Ocaklık ve Ocaklık harici satın alınan kereste olmak üzere iki yolla temin edilmektedir. Ocaklık kereste, Kocaeli havalisi de denilen bölgeden; İznikmid, İznik, Yalakâbâd, Sarıçayır, Pazarköy, Karamürsel, Akhisar, Geyve, Akyazı ve Sabanca kazaları ile Üsküdar'a tâbi Kaymaz, Ağaçalı, Akâbâd, Gençli, Şeyhli, Kandıra ve Taşköprü nahiyelerinden tedarik edilmektedir³⁷. Ocaklık harici kereste ise Biga, Çan, Kal'a-i Sultaniye, yörelerinden temin edilmekteydi³⁸.

İhtiyaç duyulan malzemelerden biri de seren ve sütundur. *“Gemilerin güvertelerinden yukarı doğru dikilen ve topukları bazı gemilerde omurga, bazı gemilerde güvertelerinden herhangi biri üzerinde bulunan yuvalara bindirilen ve eğrilmemesi için çarmık ve diğer halatlarla baştan, kıçtan ve yanlardan bağlanan direklere sütun, direkler üzerinde yelken açmak ve işaret kaldırmak üzere yatay olarak bağlanmış göndere de seren denilirdi”*³⁹.

124 Numaralı Mühimme defterinde, seren ve sütun tedarik edilmesiyle ilgili olarak Samakov kadısına hitaben yazılan bir hükümde, Gemi sütunlarının Alaplı iskelesinden satın alınıp, tersaneye ulaştırılması istenmektedir. Sinop, Kidros, Alaçam ve Küplüağzı yörelerinden seren ve sütun satın alındığı da anlaşılmaktadır⁴⁰.

³⁵ Bkz. Hüküm No: 27, 33, 34, 134, 138, 145, 150, 170.

³⁶ Bkz. Hüküm No: 32.

³⁷ İdris Bostan , *a.g.e.*, s. 102; Bkz. Hüküm No: 95, 187, 155, 312.

³⁸ İdris Bostan , *a.g.e.*, s. 112.

³⁹ İdris Bostan , *a.g.e.*, s. 119.

⁴⁰ Bkz. Hüküm No: 46, 78, 79, 102, 136, 174.

Bazı hükümlerde adı geçen malzemenin tedarikinde güçlükler çıktığı anlaşılmaktadır. Mesela muhtekir taifesinin halkı tahrik edip, gemiciler arasında karışıklık çıkarması, malzeme sevkiyatına dair işlerin durmasına sebep olmuştur⁴¹.

Defterde donanmayla ilgili hükümlerde bunlardan başka reçinenin, Eğriboz adasından⁴², Kirpas-ı Badban denilen yelken bezinin, Gelibolu yöresinden temin edildiği anlaşılmaktadır⁴³.

Donama için inşa edilecek kalyonların 1129 hicri yılında (1716-1717) denize indirileceği üzere, ihtiyaç duyulan malzemelerin yanında gemi inşasında çalışacak; marangoz ve burgucu taifesine de gereksinim vardır⁴⁴. Ayrıca, Oymacı⁴⁵, varilci ve koğancı⁴⁶, kalafatçı temini de görülmektedir⁴⁷.

4) Fransa Elçiliği İle İlgili Hükümler

Defterde, İstanbul'daki Fransız elçiliğinin ve Osmanlı ülkesinde ticaret yapan Fransız tüccarının sorunlarıyla ilgili 24 hüküm bulunmaktadır. Bu hükümler genellikle, Osmanlı ülkesindeki Fransa elçilik görevlilerinin, bazı işleri için gidecekleri yerlere ait yol hükümleridir. Bu yol hükümlerinde, cizye ve sâir vergi talep edilmemesi gibi hususlar belirtilmiştir.

Ayrıca Osmanlı ülkesinde ticaret yapan Fransız tüccarının karşılaştıkları bir takım sorunların giderilmesiyle ilgili hükümler de bulunmaktadır. Mesela bir hükümde Fransa ve Fransa'ya tabi ruhban ve tüccâr taifesi ve tercümanların, şarap satın almalarında yaşadıkları güçlüklerin; gümrük ve sâir vergiler ile ilgili sorunların giderilmesi istenmiştir⁴⁸. Bir diğer hüküm de; Fransız tercümanlarından beş kişinin her

⁴¹ Bkz. Hüküm No: 154, 179.

⁴² Bkz. Hüküm No: 139, 140.

⁴³ Bkz. Hüküm No: 142, 153.

⁴⁴ Bkz. Hüküm No: 35, 57, 266.

⁴⁵ Bkz. Hüküm No: 57.

⁴⁶ Bkz. Hüküm No: 132.

⁴⁷ Bkz. Hüküm No: 266.

⁴⁸ Bkz. Hüküm No: 332.

sene aldığı şaraplar için gümrük vergisi alınmak istenmesi sebebiyle, ortaya çıkan anlaşmazlığın halledilmesi istenmektedir⁴⁹.

5) İngiltere Elçiliği İle İlgili Hükümler

124 Numaralı Mühimme Defteri'nde, İngiltere'nin İstanbul'daki elçiliğinin ve Osmanlı Ülkesinde ticaret yapan İngiliz tüccarının sorunlarıyla ilgili 11 hüküm bulunmaktadır.

Bu hükümlerde, İngiltere elçiliğindeki görevlilerin ve İngiliz tüccarının meseleleri yer almaktadır. Mesela bir hükümde; İngiltereli bir kethüda ve tercümanının bazı işleri için İstanbul'dan Edirne'ye gitmesinin engellenmemesi için yol hükmü istenmektedir⁵⁰. Bir başka hükümde ise; İzmir'de bir İngiliz ticaret gemisinin getirdiği bazı eşyaların İzmir gümrüğünde alıkonulması üzerine çıkan sorunun giderilmesi istenmiştir⁵¹.

1699 yılında yapılan Karlofça Anlaşması'nda, Osmanlı Devleti'nin az bir kayıpla barış imzalaması yolunda faaliyet gösteren İngiltere, Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğü ve Levant ticaretinin kendisi için ne kadar önemli olduğunu bilmektedir⁵².

Bu dönemde Osmanlı-İngiliz münasebetleri oldukça dostanedir. Ocak 1711 tarihli İngiliz kraliçesinin Osmanlı Ülkesinde ticaret yapan İngiliz tüccarının, bazı sorunlarının giderilmesine dair mektubundaki isteği kabul edilmiştir⁵³.

6) Hollanda Elçiliği İle İlgili Hükümler

Hollanda elçiliğinin sorunları ile ilgili 9 hüküm bulunmaktadır. Bu hükümlerde çoğunlukla; Osmanlı Ülkesinde Hollandalıların, bazı işleri için gidecekleri yerlere gidişlerinde, yollarda cizye ve sâir vergi talebiyle engellenmemesi istenmiştir⁵⁴.

⁴⁹ Bkz. Hüküm No: 198.

⁵⁰ Bkz. Hüküm No: 205.

⁵¹ Bkz. Hüküm No: 204.

⁵² Necmi Ülker, "XVII. Yüzyılın İkinci Yarısında İzmir'deki İngiliz Tüccarına Dair Problemlerle İlgili Belgeler", (1989-1992), *Belgeler*, Sayı 18, C.XIV, Ankara 1992, s. 279.

⁵³ İ.Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, C. IV, 2.kısım, T.T.K., Ankara 1959, s. 212.

Osmanlı Devleti'yle kutsal ittifak devletleri arasında imzalanan Karlofça Anlaşması'nda, arabuluculuk göreviyle barışın sağlanmasında rol oynayan İngiltere ve Hollanda (Flemenk) devletleriyle, Osmanlı Devleti'nin ilişkileri XVIII. yüzyıl başlarında daha samimi bir hale gelmiştir.

XVIII. yüzyılın başlarında Hollanda ile Osmanlı Devleti arasındaki ilişkiler, İngiliz-Osmanlı ilişkileri ile paralellik göstermiştir. Karlofça barışından sonra Osmanlı Devleti nezdinde itibar gören Hollanda, kendisine daha önceden verilen imtiyazâtın genişletilmesini istemiştir. Fakat bu isteği kabul edilmemiştir. Hollanda, bununla birlikte 1718 yılında Osmanlı Devleti ile Avusturya ve Venedik arasında imzalanan Pasarofça Anlaşması'nda İngiltere ile birlikte arabuluculuk rolü üstlenmiştir⁵⁵.

7) Surre İle İlgili Hükümler

Surre “*padişahların hac mevsiminden önce, Receb ayında, İstanbul'dan Mekke ve Medine'ye (Haremeyn'e) oranın en ileri gelenlerinden en yoksullarına varıncaya kadar dağıtılmak üzere özel bir törenle ve alayla gönderdikleri para, altın ve armağanlardır*”⁵⁶.

Osmanlı Devleti'nde her sene hac mevsimi yaklaştığında çeşitli hediyeler ve paraların “*Mekke ve Medine Emirleri ile diğer görevlilere*” gönderildiği bilinmektedir. Hac dolayısıyla İstanbul'dan Haremeyn'e surre yollanmasına “*Surre İhracı*”, padişah tarafından Haremeyn'e yollanan para ve armağanlara “*Surre-i Hümâyûn*”, Mekke ve Medine halkına dağıtılmak üzere gönderilen para ve hediyeler dolayısıyla düzenlenen özel ve merasime de “*Surre Alayı*” denmiştir⁵⁷.

124 Numaralı Mühimme Defteri'nde surrenin karşılanması ile ilgili dört hüküm yer almaktadır. Şam Valisi Vezir Abdullah Paşa'ya hitaben yazılan bir hükümde her sene gönderilen surre-i hümayunun, “*Söğüd*” adlı mahalden “*Hama*”ya ulaşıncaya değin

54 Bkz. Hüküm No: 221, 212, 214, 215, 298, 299.

55 İ.Hakkı Uzunçarşılı, *a.g.e.*, s. 230.

56 Münir Atalar, *Osmanlı Devleti'nde Surre-i Hümâyûn ve Surre Alayları*, Ankara 1991. s. 2.

57 Münir Atalar, *a.g.e.*, s. 93.

gececeği yerlerde korunup, Hama'ya ulaştığında surrenin karşılanıp muhafaza edilmesi buyurulmuştur⁵⁸.

Surre'nin geçtiği yerlerde korunması ile ilgili hükümler; Kütahya, Hüdavendigâr, Sultanönü, Karahisar-ı Sahib, Akşehir, Beğbazarı gibi yerlerin kadı, mütesellim, kethüdayeri, yeniçeri serdarları vekilleri, havas ve evkaf zabitleri ile konar göçerlerin aşiret ve kabile boy beylerine hitaben yazılmıştır. Yine aynı içerikli hükmün suretlerinin; Konya, Niğde, Aksaray, İçel'deki ilgili görevlilere, Aziz, Adana, Maraş, Sis, Tarsus, sancaklarındaki görevlilere ve Halep, Antep'deki ilgili görevlilere gönderilerek Hama'ya kadar korunması buyurulmuştur⁵⁹.

Rakka valisi Vezir Osman Paşa'ya hitaben yazılan bir hükümde; Surre'nin karşılanmasında bir "başbuğ"⁶⁰ tayin edilerek güvenli bir şekilde mahalline ulaştırılması buyurulmuştur⁶¹.

8) İstanbul Yangını İle İlgili Hükümler

İstanbul'da H.12/18 Şa'ban 1130 tarihinde (16-17 Temmuz 1718) tarihinde, cumartesi/pazar gecesi büyük bir yangın çıkmıştır. Unkapanı'na kadar sahil boyunca yandıktan sonra, yangın altı kola ayrılarak 20 saat sürede İstanbul'un büyük bir kısmı yanmıştır⁶².

Bu yangında İstanbul'da birçok dükkan ve bina yanmıştır⁶³. Yanan binaların yeniden inşası için gerekli olan malzemelerin tedarik edilmesiyle ilgili, defterde yedi hüküm bulunmaktadır.

⁵⁸ Bkz. Hüküm No: 189.

⁵⁹ Bkz. Hüküm No: 190.

⁶⁰ Türkmen aşiretlerinin eşkıyalığına karşı, devlet 17. yüzyılda oymaklara kendi içlerinden "başbuğ" tayin etmeye başlamıştır. 1691'den itibaren çıkarılan hüküm, hüccet ve fermanlarla başbuğluk görevi düzene sokulmuştur. Bu konuyla ilgili Bkz. Mücteba İlgürel, "Osmanlılar'da Eşkıyalık Hareketleri", *T.D.V.İ.A.*, C.XI, s. 467.

⁶¹ Bkz. Hüküm No: 192.

⁶² İ.Hami Danişmend, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, C. IV, İstanbul 1961, s. 12.

⁶³ Bkz. Hüküm No: 339, 342.

Yanan binaların yeniden inşasında kullanılacak kereste, kireç, tuğla, kiremit gibi malzemeleri tedarikinde güçlük çıkarılmaması, ayrıca yanan dükkan sahiplerinin ihtiyaçlarının karşılanması ile ilgili hükümler yer almaktadır⁶⁴.

9) Gayri Müslimler İle İlgili Hükümler

Defterde, gayri Müslimler ile ilgili 12 hüküm yer almaktadır. Bu hükümlerin özellikle Ermeni cemaati ile ilgili olduğu görülmektedir⁶⁵.

Gayri Müslim cemaatlerin sorunlarında; asayiş bozup, halk arasında karışıklık çıkarıp huzuru bozanların, sürgün ve kal'a-bendlikle cezalandırıldıkları anlaşılmaktadır. Mesela bir hükümde; İstanbul eski patriğinin ayine aykırı hareketler içinde olması, halkın huzurunu bozması gibi nedenlerle görevinden azl edildiği ancak aynı tür hareketlere devam etmesi sebebiyle, halkın şikayeti üzerine sürgün edildiği görülmektedir⁶⁶.

10) Sefer İle İlgili Hükümler

Defterde seferle ilgili yedi hüküm bulunmaktadır. Bu hükümlerde; sefere gitmesi gerektiği halde gitmeyenler haklarında, birçok defa emir gönderildiği anlaşılmaktadır. Seferde görevli olan fakat gitmeyenlerin evlerinden çıkarılıp sefere gönderilmesi istenmektedir. Mesela bir hükümde; Kocaeli sancağı ve kazalarında sefer-i hümayûna çağrıldıkları halde gitmeyenlerin sefere gönderilmeleri buyurulmuştur⁶⁷.

Bir diğer hükümde; İznikmid, Mihaliç, Yalakâbâd, Mudanya, Gemlik, Adalar, Karamürsel yörelerindeki kadı ve nâibler ile yeniçeri serdarlarına hitaben, sefer için asker toplanması emredilmiştir⁶⁸. Türlü bahaneler öne sürerek seferden kaçan

⁶⁴ Bkz. Hüküm No: 342, 349, 350, 351.

⁶⁵ Bkz. Hüküm No: 15, 172, 224, 247, 269, 331, 343.

⁶⁶ Bkz. Hüküm No: 93, 94.

⁶⁷ Bkz. Hüküm No: 24, 25.

⁶⁸ Bkz. Hüküm No: 163.

yeniçerilerin tespit edilmesi ve sefer kararına uymayanların şiddetle cezalandırılacağı hükümlerde belirtilmiştir⁶⁹.

11) Diğerleri

Defterde, söz konusu tasniflerin dışında kalan hükümler de bulunmaktadır. Bu hükümlerin konularını şöyle sıralayabiliriz. Tahrir ve teftişe dair hükümler elçi veya görevlilere verilen yol hükümleri, adli davalar ile ilgili hükümler, cinayet meseleleriyle ilgili hükümler. Dolandırıcılık, kalpazanlık, zimmete para geçirme gibi suçlarla ilgili hükümler. Bazı ihtiyaçların tedariki ile ilgili hükümler, çeşitli görevlendirmeler ve denetimler ile ilgili hükümler.

⁶⁹ Bkz. Hüküm No: 216.

SONUÇ

Bu çalışmamızda III. Ahmet dönemine (1703-1730) ait 124 Numaralı Mühimme Defteri'ni incelemeye çalıştık. Bu defter Hicri 1128-1130 (1716-1718) yıllarını kapsamaktadır. Bu yıllar, Osmanlı Devleti'nin gerileme döneminin başlangıcı olup, içeride asayiş ve eşkıyalık meseleleri artarken dış ilişkilerde de Venedik ve Avusturya ile savaşlar sürmektedir.

İncelediğimiz defterdeki hükümlerde, eşkıyalık ve asayiş olaylarına ilişkin 100'ü aşkın hüküm vardır. Bu hükümlerde, imparatorlukta artan eşkıyalık ve asayişsizlik nedeniyle yol güvenliğinin sağlanamadığı, halkın huzurunun bozulduğu görülmektedir. Bu olayların önlenmesi için kadınlara, mütesellimlere, yeniçeri serdarı vekillerine, kethüdayerlerine, vilayet â'yânlarına ve iş erlerine emirler gönderilmektedir. Artan karışıklıklar nedeniyle halkın rahat ve düzeninin bozulduğu ve devletin bu karışıklıkları önlemede yetersiz kaldığı çok defa yazılan hükümlerden anlaşılmaktadır. Devlete karşı işlenen bu tür suçlara verilen cezalar ise kal'a-bend, haps, nefy ve icla (sürgün), cezire-bend gibi uygulamalardır. Bu defter içinde bulunan 371 hükümden 73 tanesi kal'a-bend ve haps kararları ile ilgili olup, 53 hüküm ise sürgün cezalarına aittir. İncelediğimiz defterden anladığımız kadarıyla eşkıyalık ve asayiş problemlerinin temelinde, yeniçerilik ve askerilik iddasında bulunanların çıkardığı sorunlar yatmaktadır.

1716-1718 yılları arasında Osmanlı Devleti'nin Avusturya ve Venedik'e karşı sürdürdüğü savaşlar nedeniyle, sık sık sefer için asker toplanmasına dair hükümlere rastlanılmaktadır. Ancak taşrada devlet otoritesinin zayıflamasından dolayı yeniçerilerin türlü bahaneler öne sürerek seferlere katılmadığı görülmektedir. Sefere gitmeyen yeniçerilerin buldukları yerlerde asayiş bozdukları, halkın huzurunu kaçırdıkları anlaşılmaktadır. Osmanlı merkez yönetimi, gönderilen hükümlere rağmen sefere katılmayanlar için defalarca emirler göndermiştir. Bu da bize merkezî devlet otoritesinin sarsıldığını göstermektedir.

İncelediğimiz 124 Numaralı Mühimme Defteri'nde bulunan hükümlerde eşkıyalık ve asayiş meselelerinden sonra, en fazla donanmanın ihtiyaçlarının karşılanmasıyla ilgili 50 hüküm yer almaktadır. Hicri 1129 (1717) yılında denize indirilmesi planlanan donanma dolayısıyla özellikle kalyon yapımına önem verildiği anlaşılmaktadır. Kalyonların inşası için gerekli olan malzemelerden tel-kendir seren-

sütun gibi ihtiyaçların, çoğunlukla Karadeniz bölgesinden temin edildiği yazılan hükümlerden anlaşılmaktadır. Ayrıca Tersane-i Âmire'de kalyon yapımında çalıştırılmak üzere marangoz, burgucu, oymacı ve kalafatçı gibi ustalara ihtiyaç duyulduğu, Adalar ve Karadeniz bölgesinden bu ustaların tedarik edildiği görülmektedir.

Osmanlı Devleti'nin Venedik ile yaptığı savaşta, donanmanın güçlendirilmesi için kalyon yapımına çok büyük önem verilmiştir. Yapılan bu hazırlıklar sonucunda oluşturulan donanma, Venedik'e karşı başarılı olmuş ve Mora yarımadası geri alınabilmiştir.

İncelediğimiz defterde, Padişahın Edirne'de ikâmet etmesi nedeniyle, İstanbul'da bulunan Fransa, İngiltere ve Hollanda elçilerinin Edirne'ye gidiş ve gelişlerine dair yol hükümleri, ayrıca Osmanlı ülkesinde ticaret yapan Fransız, İngiliz ve Hollandalı tüccarın sorunlarına dair çok sayıda hüküm yer almaktadır.

Yol hükümlerinde, yollarda sıkı güvenlik tedbirlerinin alınması istenmiştir. Bu da yolların güvenli olmadığını, eşkıya tehdidinin olduğunu göstermektedir.

Bu defterdeki hükümler bize Osmanlı Devleti'nin XVIII. yüzyıl başlarındaki siyasî, sosyal, askerî ve idarî yapısı hakkında önemli bilgiler vermektedir. Gerileme dönemine giren Osmanlı Devleti'nin, müesseselerindeki bozuklukları gidermek, asayişî sağlamak için aldığı tedbirler tezimizdeki hükümlerde açıkça görülmektedir. Bu hükümler, Osmanlı Devleti'nin, o dönemin sosyal ve ekonomik, askerî ve idarî durumunun aydınlatılmasına katkıda bulunacaktır.

KAYNAKÇA

- AFYONCU, Erhan, “Defterhâne”, *T.D.V.İ.A.*, C. IX, İstanbul 1999, s. 100-104.
- AKTEPE, Münir, “Ahmed III”, *T.D.V.İ.A.*, C. II, İstanbul 1989, s. 34-38.
- ATALAR, Münir, *Osmanlı Devleti’nde Surre-i Hümayûn ve Surre Alayları*, Ankara 1991.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Ankara 1992.
- Başbakanlık Osmanlı Arşivi Katalogları Rehberi*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Ankara 1995.
- BOSTAN, İdris, *Osmanlı Bahriye Teşkilatı: XVII. Yüzyılda Tersâne-i Âmire*, Ankara 1992.
- DAĞLI, Yücel-ÜÇER Cumhure, *Tarih Çevirme Kılavuzu*, C. IV, Ankara 1997.
- DANIŞMEND, İ. Hami, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, C. III, İstanbul 1961.
- DANIŞMEND, İ. Hami, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, C. IV, İstanbul 1961.
- EREN, Güler (Ed.), *Osmanlı*, C. 12, Ankara 1999.
- GÜLTEPE, Necati, “Osmanlılarda Bürokrasi: Merkezin Yönetimi”, *Osmanlı*, Teşkilat, C. 6, Ed. Güler Eren, Ankara 1999, s. 241-255.
- İHSANOĞLU, Ekmeleddin (Ed.), *Osmanlı Devleti Tarihi*, C. I, İstanbul 1999.
- İLGÜREL, Mücteba, “Osmanlılar’da Eşkıyalık Hareketleri”, *T.D.V.İ.A.*, C. XI, İstanbul 1999, s. 466-469.
- KUNT, Metin, “Siyasal Tarih 1600-1789”, *Türkiye Tarihi*, C. III, Ed. Sina Akşin, İstanbul 1995, s. 19-73.
- KURAT, A. Nimet, *Türkiye ve Rusya*, Ankara 1990.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat S., “Defterdâr”, *T.D.V.İ.A.*, C. IX, İstanbul 1999, s. 94-96.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat S., “Mühimme Defterlerindeki Muamele Kayıtları Üzerine”, *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri 30 Nisan-2 Mayıs 1986 Bildiriler*, İstanbul 1988, s. 95-112.
- MUMCU, Ahmet, *Hukusal ve Siyasal Bir Karar Organı Olarak Divân-ı Hümayûn*, Ankara 1976.
- MUMCU, Ahmet, “Divân-ı Hümayûn”, *T.D.V.İ.A.*, C. IX, İstanbul 1999, s. 430-432.

- ORHONLU, Cengiz, "Mustafa II", *İ.A.*, C. 8, Eskişehir 1997, s. 695-700.
- ÖZKAYA, Yücel, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Âyânlık*, Ankara 1977.
- SERTOĞLU, Mithat, *Osmanlı Tarih Lûgatı*, İstanbul 1986.
- ŞAHİN, İlhan-EMECEN, Feridun, *Osmanlılarda Divân-Bürokrasi-Ahkâm II. Bayezid Dönemine Ait 906/1501 Tarihli Ahkâm Defteri*, İstanbul 1994.
- TEMELKURAN, Tevfik, "Divân-ı Hümâyûn Mühimme Kalemi", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Enstitüsü Dergisi*, Sayı 6, İstanbul 1975, s. 129-175.
- UNAT, F. Reşit, *Hicri Tarihleri Miladi Tarihe Çevirme Kılavuzu*, Ankara 1988.
- UZUNÇARŞILI, İ. Hakkı, *Osmanlı Tarihi*, C. IV, 2. kısım, Ankara 1959.
- UZUNÇARŞILI, İ. Hakkı, *Osmanlı Devlet Teşkilatından Kapıkulu Ocakları*, C. I, Ankara 1943.
- UZUNÇARŞILI, İ. Hakkı, *Osmanlı Tarihi*, C. IV, 1. kısım, Ankara 1956.
- UZUNÇARŞILI, İ. Hakkı, *Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, Ankara 1948.
- ÜLKER, Necmi, "Yeniçeri Ocağının İlgası Öncesi İzmir'deki Asayişin Bozukluğuna Dair Belge", *Tarih İncelemeleri Dergisi*, C. VI, İzmir 1991, s. 25-41.
- ÜLKER, Necmi, "XVII. Yüzyılın İkinci Yarısında İzmir'deki İngiliz Tüccarına Dair Ticari Problemlerle İlgili Belgeler", (1989-1992), *Belgeler*, C. XIV, Ankara 1992, s. 261-320.
- ÜNAL, M. Ali, *Mühimme Defteri 44*, İzmir 1995.
- 3 Numaralı Mühimme Defteri (966-968/1558-1560) Özet ve Transkripsiyon, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Yayın Nu: 12, Ankara 1993.

II. BÖLÜM

HÜKÜMLERİN ÖZETLERİ

1

Bozulus Türkmenlerinden İzzeddin cemaatine bağlı Hüssam oğlu Muhammed ve oğlu Mustafa, Hacı Osman oğlu Mustafa, Veli Yakub adlı kişilerin, Bozcaada kal'asındaki kal'a-bendlik halinden; Adı geçen şahısların kendi işleriyle uğraşıp vilayet işlerine karışmamak şartıyla, serbest bırakılmaları hakkındadır.

2

Karaman'da İzzeddin cemaatine bağlı Çerkez hacı Ahmed ve kardeşinin zorba takımından olmaları ve halka zulmetmeleri yüzünden adı geçen kişilerin, gasbettiklerinin sahiplerine iade edildikten sonra Konya kal'asında kal'a-bend edilmeleri hakkındadır.

3

Süleyman çorbacı ve oğlu Emir Mehmed, çolak Ahmed kaptan adlı kişilerin hırsızlık suçuyla yakalanıp Bozcaada kal'asında kal'a-bend edilmeleri hakkındadır.

4

Bor sakinlerinden Kör İsa adlı kişinin mal ve arazi satışından meydana gelen anlaşmazlık sebebiyle zimmetindeki parayı ödememesi durumunda Niğde kal'asına gönderilmesi hakkındadır.

5

Seyyid Derviş Hikmet oğlu Seyyid Sâlim'in, firar edip malına hıyanet ve habaset üzere olması sebebiyle, yakalanıp Niğde kal'asında kal'a-bend edilmesi hakkındadır.

6

İstanbul'dan ordunun ihtiyacı için acele gönderilmesi gereken eşyanın güvenle mahalline ulaştırılması hakkındadır.

7

İstanbul'da sâkin Yasef adlı Yahudi'nin ailesiyle birlikte Bozcaada kal'asında kal'a-bend olunmaları ve yeni bir emir gelmedikçe serbest bırakılmamaları hakkındadır.

8

Karaağaç-ı Yalvaç kazası sâkinlerinden Yeniçerilik iddiasında olan Mehmed adlı kişinin, şartlı olarak kal'a-bendlik halinden serbest bırakılmışken halka yeniden zulmetmesi ve sefer-i hümayundan firar etmesi sebebiyle, Lefkoşe kal'asında kal'a-bend olunması hakkındadır.

9

Karaağaç-ı Yalvaç kazasında Ulvi mahallesi sakinlerinden Ümmihan adlı kişinin, fuhuş vs. kötülükleri sebebiyle uzak bir yere sürgün edilmesi hakkındadır.

10

Sakız'da askeri mühimmat yüklü bir geminin bir an evvel Sodakale kal'asına naklettirilmesi hakkındadır.

11

Karaağaç kazası sakinlerinden dergâh-ı mualla yeniçerilerinden Kadioğlu Mehmed adlı kişinin seferde iken gıyabında verilen kal'a-bendlik hükmünün kaldırılması hakkındadır.

12

Kütahya kazasına bağlı Dikinci adlı karyede sâkin Receb adlı kişinin Hamid ve Tekeoğlu Mehmed ve Talib ve Hasan adlı kişilerle birlikte halka zulmedip mallarını yağmalamaları sebebiyle; adı geçen kişilerin gasbettikleri malların hak sahiplerine iade edilmesinden sonra Kütahya kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

13

İstanbul'dan Edirne'ye gönderilen miri malın güvenle muhafaza edilip acilen mahalline ulaştırılması hakkındadır.

14

Bozcaada kal'asında kal'a bend olan Süleyman Çorbacı ve oğlu Mehmed ve Ahmed kaptan adlı kişilerin, Süleyman Çorbacı'nın vefat etmesi ve oğlunun da hasta olması sebebiyle merhameten serbest bırakılmaları hakkındadır.

15

Karahisar-ı Sahib kazasında Ermeni taifesinin eski murahhasası olan papasın, halk arasında, huzursuzluğa sebebiyet vermesi nedeniyle başka bir yere sürgün edilmesi hakkındadır.

16

Kıbrıs'a yerleştirilmeleri ferman olunan Yörükân taifesinden Hacı Mahmud ve oğulları Mustafa ve kardeşi Abdülhalim'in emre itaat etmemeleri ayrıca eşkıyalarla işbirliği yapmaları sebebiyle, Antalya kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

17

Antalya kal'asında kal'a-bend olan Hacı Mahmud ve oğulları Mustafa ve kardeşi Abdülhalim'in Kıbrıs adasında iskan ettirilmeleri hakkındadır.

18

İznikmid taraflarından tersâne-i âmirenin ihtiyacı olan odunların tedarikine dair.

19

Akdeniz'de Nakşapatra adası halkından yirmi zımminin vilayetlerine gitmek için Boğazhisarlarından geçmelerine engel olunulmaması hakkındadır.

20

Mısır'da mukabelecilik hizmetiyle görev yapan Mehmed Çelebi adlı şahsın halka zulmetmesi sebebiyle Bozcaada kal'asında kal'a-bend olunması, mühürlü vezir-i azam mektubuyla emir gelmedikçe serbest bırakılmaması hakkındadır.

21

Türkmen taifesinden İzzeddin Cemaatinden Hacı Mustafa ve Hacı Veli ve Abdullah adlı kişilerin zimmetlerinde olan borçlarını ödemeleri, ödemedikleri takdirde tahliye edilmemeleri hakkındadır.

22

Çorum kazasına bağlı Kaya mahallesinde Ahmed ve Mustafa adlı kişilerin cüzzam hastası oldukları, sâkin oldukları mahallede oturmayıp gezmeleri sebebiyle, adı geçen kişilerin kendi mahallelerinde iskan ettirilmeleri hakkındadır.

23

İskan edilmesi ferman olunan Türkmen taifesinden Mehmed adlı kişinin memur olduğu yere gitmeyip Bor kazasında iskan edip ayrıca burada halka zulmetmesi sebebiyle, adı geçen kişinin önceden memur olduğu yerde iskân ettirilmesi hakkındadır.

24

Kocaeli’de, memur oldukları sefere gitmeyen, yöre halkına türlü zulmeden, eşkıyalık yapan askeri taifesine mensup kişilerin tespit edilip memur oldukları sefere gönderilmeleri hakkındadır.

25

Kocaeli yöresindeki kazalarda askerilik iddiasında olup sefere türlü bahanelerle gitmeyen ve halka zulmeden eşkıyanın durumlarının araştırılması hakkındadır.

26

Karakoyunlu aşiretinden Kavaklı cemaatından Ali adlı kişi, Hama ve Humus yöresine iskan edilmişken, firar edip halka zulmetmesi sebebiyle, görevlendirildiği yerde iskân ettirilmesi hakkındadır.

27

Donanma-yı hümâyun için gerekli olan telin, Ayvacık Sinop, Ünye, Samsun, Canik yörelerinden bir an evvel gemilere yüklenip tersane-i âmireye gönderilmesi hakkındadır.

28

İstanbul'dan Edirne'ye gönderilmesi ferman olunan Haremeyn-i şerifeyn malının geçtiği yerlerde muhafaza edilerek mahalline ulaştırılması hakkındadır.

29

İznik kazası sâkinlerinden, Mürsel adlı hatibin halk zulmetmesi ve zorba takımından olması sebebiyle, birkaç defa adalara sürgün edilmesine rağmen yine de aynı hareketler içinde olmasından dolayı, İznik kazasından sürgün edilip Bursa'da ikâmet ettirilmesi hakkındadır.

30

Donanma-yı hümâyun için gerekli olan kalyon kerestelerinin Üsküdar korusundan kesilip, naklettirilip acele tersane-i âmireye ulaştırılması hakkındadır.

31

Galata kazasına bağlı Kapudağı nahiyesinde sakin Mustafa adlı kişinin, halka zulmedip mallarını ellerinden alması sebebiyle, bir başka yere sürgün ettirilmesi hakkındadır.

32

Donanma-yı hümâyun için gerekli olan kalyon sandalları kerestelerinin, İstiranca'dan kesilip, naklolunması ve acele tersâne-i âmireye ulaştırılması hakkındadır.

43

33

Donanma-yı hümâyun kalyonları için gerekli olan tel ve kendirin, Canik, Fatsa, Ünye, Kastamonu ve Bolu dolaylarından karşılanması. İhtiyaç duyulan tel ve kendirin asla istifçilere satılmaması hakkındadır.

34

Fatsa ve Canik sancaklarında bulunan tel ve kendirin, donanma-yı hümâyun ihtiyacı için satın alınması, istifçilere satılmaması hakkındadır.

35

İstanbul'dan Sinop'a kadar olan yerlerde bulunan marangoz ve burgucuların tersâne-i âmireye gönderilmeleri hakkındadır.

36

Sultan Murad han vakıfları karyelerinden Günyüzü kazasına bağlı Kürdlü adlı karyede, Kenan oğlu Süleyman ve Bâyezid isimli kişiler tarafında bulunan bir sandığın anlaşmazlığa yol açtığı, adı geçen sandığın İstanbul'a ulaştırılması hakkındadır.

37

Tersâne-i âmire işi için, Sinop'a gönderilen Çukadar Sâlih adlı kişinin İznikmid menziline çıktuktan sonra yolda öldürülmesi üzerine bu olayla ilgili teftişin yapıp kâtilin bulunması hakkındadır.

44

38

Donanma-yı hümâyun kalyon ve sefineleri için gerekli olan sütunların, Alaplı iskelesinden acele gemilere yüklenip, bir an evvel tersâne-i âmiroye ulaştırılması hakkındadır.

39

Anadolu'da olan yeniçerilerin görevli oldukları sefere gitmeleri için emirler gönderilmişken Lefke kazasına bağlı Yenice adlı karyede yeniçerilerden Kuloğlu Mehmed, Mustafa ve oğlu Ahmed adlı kişilerin seferden kaçmaları bunun yanında fesad ve eşkıyalık hâli içinde olmaları sebebiyle adı geçen kişilerin Kütahya kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

40

Adana ve Tarsus dolaylarında eşkıyalık yapan Topal Seyyid Ömer ve adamlarının halka zulmetmesi sebebiyle, yakalanıp Kıbrıs adasına sürgün edilmeleri hakkındadır.

41

Nefs-i Nallu kazası sakinlerinden olup yeniçerilik iddiasında olan Sagir Osman, küçük Yusuf ve Zafer oğlu İvaz ve basmacı Mustafa, İstanbullu oğlu Mehmed ve Boşnak oğlu Mustafa adlı kişilerin eşkıyalık yapmaları sebebiyle yakalanıp, bir başka yere sürgün edilmeleri hakkındadır.

42

Danişmendlü Türkmenleri mukataasının vergilerinin tahsil edilmesinde engel teşkil eden İstanbul'da hapsedilen Kertişoğlunun oğlu İbrahim ve kardeşinin, miri malın toplanmasına kadar Kütahya kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

43

İlgın kazasında mürid eşkıyasından Kara Ali adlı eşkıya ve adamlarının eşkıyalık hareketlerinin önlenmesi hakkındadır.

44

Halep eski kadısı olan Mevlana Abdullah zide fazlununun, Halep'ten Üsküdar'a varıncaya değin geçtiği yerlerde muhafaza edilip, Üsküdar'a ulaştırılması hakkındadır.

45

Yeniçeri çavuşlarından Ali Çavuş'un görevli iken dönüş yolculuğunda Bigados ve Büyük Çekmece arasında eşkıya tarafından soyulması üzerine, bu eşkıyaların yakalanmaları hakkındadır.

46

Donanma-yı hümâyun kalyonları için gerekli olan seren ve sütunların Sinop, Kidros, Alaçam ve Küplüağzı dolaylarından bir an evvel tersâne-i âmireye ulaştırılması hakkındadır.

47

Monla Han kazasında askerilik iddiasında olanlardan sefere gitmeyip eşkıyalık yapan Sagir Osman, Küçük Yusuf, Kafiroğlu İvaz ve Yağmacı Mustafa ve İstanbullu oğlu Mehmed ve Boşnak oğlu Mustafa adlı kişilerin kal'a-bend ettirilmeleri hakkındadır.

48

Yabanâbâd kazasında sakin olup Sipahilik iddiasında olan Receb ve oğulları Osman ve Muharrem, Ali, Hızır, Mehmed, Şahbaz oğlu Mehmed adlı kişilerin zulm hareketlerinin yasaklanması, bu da mümkün olmazsa Ankara kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

49

Harem-i hümâyun için İstanbul'dan gönderilen eşyanın yüklenip, Edirne'ye ulaştırılması hakkındadır.

50

İstanbul'da Üsküplü Camii'nin hatibi olan Seyyid Tâhir adlı kişinin, İstanbul'da ele geçirilen kalpazanlar ile ilişkisi olması sebebiyle, bir an önce yakalanması hakkındadır.

51

İstanbul'dan Edirne'ye gönderilen cariyelerin, geçtiği yerlerde muhafaza edilerek mahalline ulaştırılması hakkındadır.

52

Aksaray'da sakin yeniçeri taifesinden Bektaşoğlu Kara Mustafa'nın ve arkadaşlarının eşkıyalık yapmaları sebebiyle Konya kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

47

53

Hassa bostancıbaşı hasekilerinden Mustafa adlı hasekinin görevi esnasında Sinan Mehmed adlı kişi tarafından yaralanması sebebiyle, adı geçen Mehmed'in tersâne zindanına gönderilmesi hakkındadır.

54

Kütahya kal'asında kal'a-bend olan Kebekler kazası sâkinlerinden Receb adlı kişinin serbest bırakılması hakkındadır.

55

İznik'de sakin ulemadan Şeyh Mürsel adlı kişinin rüşvet alma suçuyla Bursa'ya sürgün'e gönderilmesi cezasından avf olunması hakkındadır.

56

Sakız adası muhafızı tarafından Edirne'ye gönderilen paranın yol üzerinde korunarak Edirne'ye güvenle ulaştırılması hakkındadır.

57

Tersâne-i Âmire'de inşa olunan kalyonlar için gerekli olan marangoz, burgucu ve oymacı taifelerinin Sakız adasından İstanbul'a gönderilmeleri hakkındadır.

58

Mihaliç kazasında sakin Çali oğlu Ahmed ve oğulları Derviş ve İsmail adlı kişilerin, yöre halkına zum etmelerinden dolayı adı geçen kişilerin önceden ikâmet edildikleri yerlerde iskân ettirilmeleri hakkındadır.

59

İstanbul'dan Edirne'ye gidecek olan hazinenin yol üzerinde korunarak Edirne'ye ulaştırılması hakkındadır.

60

Ankara kazasına bağlı Çukurcak nahiyesi sâkinlerinden Sarı Mustafa ve Sekbanbaşı Mehmed adlı kişilerin halk arasında karışıklığa sebep olmaları nedeniyle, adı geçen kişilerin uyarılması ve bir başka yere sürgün ettirilmeleri hakkındadır.

61

İznikmid sâkinlerinden Karacaoğlu bodur Mustafa ve Kel Bayram'ın eşkıyalık yapmaları sebebiyle, âsitane-i saâdete gönderilmeleri hakkındadır.

62

Yarhisar kazasına bağlı Kôbence adlı karyeden Boşnak Mustafa ve Mehmed ve Çakmur İbrahim ve Karaca ve Yenişehir-i Bursa sâkinlerinden Çoban İvaz oğlu Mehmed adlı kişilerin halka zulmedip, eşkıyalık yapmaları sebebiyle, buldukları yerde yakalanıp hapsedilmesi hakkındadır.

63

Bayramlı kazası serdârı Abdullah adlı kişinin memur olduğu sefere gitmeyip eşkıyalık yapması sebebiyle, bir başka yere sürgün edilmesi hakkındadır.

64

Bozcaada'ya sürgün edilen Ömer haseki ve Osman Bostani adlı kişilerin bu cezalarının avf edilmesi hakkındadır.

65

Sultaniye kal'asında kal'a-bend olunan Osman adlı kişinin bu cezasının avf edilmesi hakkındadır.

66

Araboğlu Ahmed adlı kişinin eşkıyalık yapması sebebiyle Bozcaada kal'asında kal'a-bend olunması ve ikinci bir emir gelmedikçe hapisten serbest bırakılmaması hakkındadır.

67

Samsun kal'asında kal'a-bend olan Hasan avuş adlı kişinin, hak sahiplerine ödemesi gereken miktar tahsil edilmedikçe serbest bırakılmaması hakkındadır.

68

Ünye sâkinlerinden Veli derviş ve İsmail adlı kişilerin satın alınması gerekli olan tel ve kendir satışına engel olmaları sebebiyle, adı geçen kişilerin Niksar kazasına sürgün edilmeleri hakkındadır.

69

Beğbazarı kazasından karga Mahmud Paşa ve arkadaşlarının halka zulmetmeleri sebebiyle Ankara kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

70

Bir başka diyâra sürgün edilen Erdek kazasında sâkin Mustafa efendi adlı kişinin bu cezadan avf edilmesi hakkındadır.

71

Tosya kazasından Seyyid İbrahim ve arkadaşlarının vilayet düzenine zarar vermeleri sebebiyle Ankara kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

72

Demirci kazasından köse Hüseyin adlı eşkıyanın zararlı davranışları sebebiyle asıl vatanına sürgün edilmesi hakkındadır.

73

Tarsus'da Elvanlı oğlu Süleyman ve oğullarının halka zulmetmeleri sebebiyle Kıbrıs adasına sürgün edilmeleri hakkındadır.

74

Daha önce kal'a-bend Bozulus Türkmenlerinden İzzeddin cemaatinin Mehmed oğlu Mustafa ve arkadaşlarının kal'a-bendlik halinden serbest bırakılmaları hakkındadır.

75

Niğde'de sakin Karabekir ve Arap Abdullah adlı kişilerin ve arkadaşlarının eşkıyalık yapmaları sebebiyle yakalanıp, Niğde kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

76

Samakov kazasından Mustafa ve Hüseyin adlı kişilerin, halka zulmetmeleri sebebiyle, Amasra kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

77

Daha önce sürgün edilen Lefkoşa'da sakin Hasan adlı kişinin, Lefkoşa'da ikamet etmesinin engellenmemesi hakkındadır.

78

Alaçam, Küplü ve Sinop iskelelerinde mevcut olan seren ve sütunun acele tersane-i âmire'ye gönderilmesi hakkındadır.

79

Sinop, Kidros, Alaçam ve Küplüağzı dolaylarından sallara yüklenen seren ve sütunun bir kıtasının, Sakarya yakınlarında bağından çözülüp kaybolması sebebiyle kaybolan salın bulunup tersane-i âmireye gönderilmesi hakkındadır.

80

Magosa kal 'asında, zımmiler arasında düşmanlık sebebiyle, kal'a-bend olan Kozdusun adlı rahibin serbest bırakılması hakkındadır.

81

Erzurum'a tâ'yin olunan mütesellimin, İstanbul'da birkaç gün kalıp gecikecek olması nedeniyle eski mütesellimin Erzurum'da görevini sürdürmesi hakkındadır.

82

İstanbul'da sâkin Mehmed adlı kişinin eşkıya olması sebebiyle, Bozcaada'ya sürgün edilmesi hakkındadır.

52

83

Bazarsuyu kazasından, yeniçerilik iddiasında olan Gdk Ali oğlu Hasan ve arkadaşlarının zulm ve eşkıyalık hareketleri sebebiyle, bir an evvel yakalanıp Azak kal'asına sürgün edilmeleri hakkındadır.

84

İstanbul'dan Edirne'ye nakledilen cizyenin geçtiği yerlerde korunarak Edirne'ye ulaştırılması hakkındadır.

85

Bozulus Türkmenlerinden Sdik oğlu Muhammed ve arkadaşlarının zulmedici hareketleri sebebiyle, Konya kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

86

Şehid olarak vefat eden Anadolu Beylerbeyi Ahmed Paşa'nın İstanbul'da olan eşyasının Rikb-ı hmyuna güvenle ulaştırılması hakkındadır.

87

Daha nce Bozcaada kal'asında kal'a-bend olunan yeniçeri orbacılarından Arabzde Ahmed adlı kişinin serbest bırakılması hakkındadır.

88

Bazarsuyu kazasında skin Gdk Ali oğlu Hacı Hasan ve arkadaşlarının eşkıyalık hareketleri sebebiyle yakalanmaları hakkındadır.

89

Donanma-ı hümayun kalyonları için gerekli olan tel ve kendirin Canik sancağından satın alınmasını engelleyen, Ayvacık kazasında yeniçeri serdarı olan Kara Mustafa ve Mehmed adlı kişilerin uyarılmaları, aksi halde Samsun kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

90

Benek kazası sâkinlerinden yeniçerilik iddiasında olup eşkıyalık yapan kişilerin yakalanıp Kağızman kal'asında kal'a-bend ettirilmeleri hakkındadır.

91

Basra eski muhafızı Vezir Hasan Paşa'dan tahsil edilmesi ferman olunan akçenin, Edirne'ye güvenli bir şekilde ulaştırılması hakkındadır.

92

Kavak kazasından Hasan Çavuş adlı kişinin, zorba zümresinden olup kal'a-bend edildiği, adı geçen kişinin, zimmetinde olan hak sahiplerine verdikten sonra serbest bırakılıp, asıl vatanına ikâmet ettirilmesi hakkındadır.

93

İstanbul'da eski Patrik olan Karzem adlı rahibin halk arasında karışıklık çıkarması nedeniyle, manastırda ikâmet ettirilmesi hakkındadır.

94

İstanbul'da eski Patrik olan Karzem adlı rahibin, Üsküdar'dan Kudüs'e güvenle ulaştırılması hakkındadır.

95

Tersâne-i Âmire'de inşa edilen kalyonların ihtiyacı için gerekli olan kerestenin, İznikmid'den tersane-i âmireye gönderilmesi hakkındadır.

96

Aydın'dan tahsil edilip hazine-i âmireye teslim edilecek olan miri malın güvenle ulaştırılması hakkındadır.

97

Ankara kazasında El-Hac Musa ve Mustafa adlı kişilerin, hayvan vergisi vermemeleri ve halka arasında karışıklık çıkarmaları sebebiyle adı geçen kişilerin, miri mal tahsil edildikten sonra da bu hareketleri devam eder ise Ankara kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

98

Çali oğlu Ahmed, oğulları Derviş ve İsmail adlı kişilerin sürgün edildikleri yere gitmeyip, Vakıf karyelerinden Çakıl adlı karyeye yerleşmeleri ve burada zulm edici hareketlerinde bulunmaları sebebiyle, Bozcaada kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

99

Aydın kazasından Süleyman adlı yeniçeri ve beraberindeki kişilerin, İzmir'e giden yeniçeri askerlerinin yolunu kesip soygunculuk yapmaları ve gidişlerine engel olmaları sebebiyle İstanköy adasına sürgün edilmeleri hakkındadır.

100

Donanma-yı hümâyun kalyonları mühimmatı için Canik'den satın alınması ferman olunan tel ve kendirin satışına engel olan kişilerin ikaz edilmeleri aksi halde Samsun kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

101

Ünye ve Fatsa iskelelerinden satın alınması ferman olunan telin yüklenmesine engel olan gemi kaptanlarının, Samsun kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

102

Sinop, Kidros, Alaçam ve Küplüağzı yörelerinden satın alınması ferman olunan seren ve sütunların, kaybolanlarının bulunup, tersane-i âmireye naklettirilmesi hakkındadır.

103

Keçvan kal 'asında kethüdalık yapan Nuh adlı kişinin eşkıyalık yaptığı ve zulm edici hareketleri içinde ölmesi sebebiyle bir başka yere sürgün edilmesi hakkındadır.

104

Milan kazasından Kerim Ağa ve Pahdakçıoğlu Hüseyin adlı kişilerin, yöre halkına zulmetmeleri sebebiyle, Kangırı kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

105

Beğbazarı kazasından Mehmed Çavuş adlı kişinin ikâmet etmesinin engellenmemesi hakkındadır.

106

Kurban bayramında Edirne'ye gönderilen kurbanların mahalline ulaştırılması hakkındadır.

107

Saray-ı Cedid-i âmire ağalarının Mısır'a gitmeleri için Boğazhisarlarından geçmelerinin engellenmemesi hakkındadır.

108

Cebecilerden Cemal oğlu İsmail adlı kişinin eşkıyalık yapması nedeniyle Limni kal'asında kal'a-bend olunması hakkındadır.

109

Ankara kal'asında kal'a-bend olan bazı yeniçerilerin serbest bırakılmaları hakkındadır.

110

İbradi kazasından Seyyid Mustafa ve kardeşi Haşim Mehmed, Osman ve oğlu İbrahim adlı kişilerin eşkıyalık yapmaları sebebiyle, Kıbrıs'a sürgün edilmeleri hakkındadır.

111

Denizli sâkinlerinden askerilik iddiasında olan Hacı Yusuf ve arkadaşlarının eşkıyalık yapmaları sebebiyle Kütahya kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

112

Yeniçerilerden Midillici Ahmet ve diğer arkadaşlarının eşkıyalık yapmaları sebebiyle, Bozcaada kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

113

İstanbul'dan Edirne'ye nakledilmesi ferman olunan eşyanın acele ulaştırılması hakkındadır.

114

Çakırlı adlı karyede sakin, yeniçerilik iddiasında olan Hacı İbrahim ve diğer arkadaşlarının, görevlendirildikleri sefere gitmemeleri ayrıca halk arasında karışıklık çıkmasına neden olmalarından dolayı, Bursa kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

115

Bursa kal'asında kal'a-bend olunmuş olan Hacı İbrahim ve arkadaşlarının serbest bırakılmaları hakkındadır.

116

Anya kazası sakinlerinden Sürmeli oğlu Ali aslı kişinin, bazı kimselere ait arazileri yağmalaması, haklarını gasbetmesi sebebiyle, Güzelhisar kal'asında kal'a-bend olunması hakkındadır.

117

Kangırı kal'asında kal'a-bend olunmuş olan Milan kazası sâkinlerinden Kesim oğlu bıçakçı Hüseyin adlı kişinin serbest bırakılması hakkındadır.

118

Kilidü'l-bahr kal'asında kal'a-bend olunmuş olan Mısır yeniçerilerinden Ebubekir adlı kişinin serbest bırakılması hakkındadır.

119

İstanbul'dan Edirne'ye gönderilmesi ferman olunan hazinenin güvenle ve acele mahalline ulaştırılması hakkındadır.

120

Yeniçeri eski serdarlarından Hacı Hüseyin adlı kişinin halka zulmetmesi sebebiyle asıl vatanına sürgün edilmesi hakkındadır.

121

Amasra kazasında eşkıyalık yapan Mustafa oğlu Osman ve kardeşinin, Amasra kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

122

İstanbul'dan Edirne'ye gönderilmesi ferman olunan miri malların mahalline ulaştırılması hakkındadır.

123

İstanbul'dan Edirne'ye gönderilen on beş manda arabalarının mahalline ulaştırılması hakkındadır.

124

Daha önce bir başka yere sürgün edilen Çertan adlı zımmının sürgünden avf edilip, meskeninde ikâmet etmesine engel olunulmaması hakkındadır.

125

İstanbul'dan Edirne'ye giden hassa silahdar ve adamlarının yolda tüm ihtiyaçlarının karşılanması ve mahalline ulaştırılması hakkındadır.

126

Kıbrıs adasına sürgün edilen kişinin firar etme ihtimaline karşın bekçiler tayin olunması hakkındadır.

127

İstanbul'dan Edirne'ye görevli olarak giden Fransa elçisinin mahalline güvenle ulaştırılması hakkındadır.

128

Dergâh-ı mualla yeniçerilerinin Edirne'ye ulaştırılmaları hakkındadır.

129

Daha önce Ankara kal'asında kal'a-bend kişilerin, ödemeleri gereken vergileri ödemeleri üzerine serbest bırakılmaları hakkındadır.

130

İstanbul'dan Edirne'ye giden Hint elçisinin mahalline ulaştırılması hakkındadır.

131

Şam'dan İstanbul'a her sene gönderilmesi âdet olan ribas şerbetinin İstanbul'a güvenli bir şekilde ulaştırılması hakkındadır.

132

Tersane'deki miri kalyonların inşasında gerekli olan Varilci ve koğancılarının Gemlik, Mudanya ve Erdek yörelerinden İstanbul'a gönderilmeleri hakkındadır.

133

Edirne'de Hz. Muhammed için mevlid okutulması ve bunun için gerekli olan malzemelerin İstanbul'dan Edirne'ye gönderilmesi hakkındadır.

134

Donanma için gerekli olan tel sargılığın, Tokat ve Canik yörelerinden tedarik edilmesi hakkındadır.

135

Yük hayvanlarından deve ve katır ihracı için görevlendirilen Ömer adlı kişinin adı geçen hizmeti tamamlaması hakkındadır.

136

Ünye, Fatsa dolaylarından satın alınan tel ve kendirin, yine adı geçen yerlerde iskelelerden ve Alaçam, Küplüağzı, Kidros taraflarından satın alınan seren ve sütunun tersane-i âmireye naklettirilmesi hakkındadır.

137

Daha önce satın alınmış olan kirpas badban bedeli için ne kadar harcama yapıldığının yazılıp, imzalanmış defterin mübaşire teslim edilmesi hakkındadır.

138

Donanma kalyonlarının ihtiyacı için gerekli olan telin Ünye ve Canik'den sağlıklı bir şekilde satın alınabilmesi hakkındadır.

139

Tersane-i âmirenin ihtiyacı olan reçinenin Gelibolu'dan tedarik edilmesi hakkındadır.

140

Tersane-i âmirenin ihtiyacı olan reçinenin Marmara'dan tedarik edilmesi hakkındadır.

141

Trabzon'dan Erzurum'a, oradan Batum'a kadar uzanan yollardan geçecek olan bazı malların mahalline güvenli bir şekilde ulaştırılması hakkındadır.

142

Donanma ihtiyacı için gerekli olan kirpas ve badban'ın Boğazhisarından tersane-i âmireye yüklenip ulaştırılması hakkındadır.

143

Tekfurdağı iskelesinde bulunan demirin, tersane-i âmireye ulaştırılması hakkındadır.

144

Tahsil edilmesi ferman olunmuş olan bedel-i nüzul ve avarız akçelerinin mahalline güvenle ulaştırılması hakkındadır.

145

Canik'den yük davarlarına yüklenecek olan tel ve kendirin tersane-i âmireye güvenli bir şekilde ulaştırılması hakkındadır.

146

Donanma kalyonlarının ihtiyacı için gerekli olan telin Kastamonu'dan acilen tersane-i âmireye ulaştırılması hakkındadır.

147

İstanbul'dan Edirne'ye giden Fransa elçisinin yine İstanbul'dan Edirne'ye gönderilen bazı eşyalarının, güvenli bir şekilde mahalline ulaştırılması hakkındadır.

148

Hassa musahiblerden İbrahim zide uluvvuhunun, İstanbul'dan Edirne'ye güvenli bir şekilde ulaştırılması hakkındadır.

149

İznikmid ve Kocaeli dolaylarından, tersanenin ihtiyacı olan am kömürünün tedarik edilip, ulaştırılması hakkındadır.

150

Donanma kalyonları, diğer gemiler ve Tuna nehri donanmaları için bina olunacak toplar için, gerekli olan kendirin İznikmid ve Sapanca'dan tedarik edilip, ulaştırılması hakkındadır.

151

Donanma kalyonları için gerekli olan elvahın Kemer'den tedarik edilmesi hakkındadır.

152

İznikmid'den kereste tedariki için görevli olan kereste emininin, kereste durumunu İstanbul'a haber vermesi hususu hakkındadır.

153

Donanma kalyonları için gerekli olan kırpas badban ve saire bezlerin Gelibolu'dan satın alınmasına engel olunulmaması hakkındadır.

154

Donanma kalyonları ihtiyacı için gerekli olan seren ve stnların tedariki, nakli ve ayrıca, seren ve stnların satın alınmasının engellenilmemesi hakkındadır.

155

Donanma için gerekli olan top arabalarının ihtiyacı kundaklık karaağaç tahtaları, yağhanedeki dümen mavna kolu ve sair kerestenin, Karadeniz sahillerinde ne kadar bulunursa satın alınması ve buna engel olunulmaması hakkındadır.

156

İnebolu'da mahzende saklanan kendirin tersane-i âmireye gönderilmesi hakkındadır.

157

Edirne'deki yeniçerilerin ihtiyacı olan sefer mühimmatının İstanbul'dan Edirne'ye güvenle ulaştırılması hakkındadır.

158

Sakarya nehri boğazında bulunan seren ve sütunların, Karasu'daki gemilere yükletilip tersaneye ulaştırılması hakkındadır.

159

İznikmid'de İsmail adlı kişiye ait olan çiftçilikteki buğdayın satışına engel olunulmaması ve bu buğdayın İstanbul'a nakli hakkındadır.

160

Daha önce Limni kal'asında kal'a-bend olan cebecilerden Cemal oğlu İsmail adlı kişinin serbest bırakılması hakkındadır.

161

Üsküdar'dan Bağdat'a uzanan yollardan geçecek olan Bağdat kadısının mahalline güvenle ulaştırılması hakkındadır.

162

Turgud kazasında sâkin Zenganlı Halil adlı kişinin halka zulmetmesi sebebiyle bir başka yere sürgün edilmesi hakkındadır.

163

İznikmid, Mihaliç, Yalakâbâd, Mudanya, Gemlik, Adalar ve Karamürsel'de bulunan harbe gitmesi gereken askerlerin sefer için toplatılması hakkındadır.

164

Bozulus Türkmenlerinden Karaman aşiretinden Sadık oğlu Mehmed ve diğer arkadaşlarının, halka zulmetmeleri sebebiyle, buldukları yerde yakalanıp Konya kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

165

Antalya'da bulunan Mustafa ve Hasan adlı kişilerin eşkıyalık yapmaları sebebiyle, Lefkoşe kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

166

Bozulus Türkmenlerinden Hacılı aşireti halkından Güngör oğlu Hüseyin ve diğer arkadaşlarının, ödemeleri gereken vergileri vermemeleri üzerine adı geçen kişilerin Ankara kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

167

Veli beğzâde Mehmed adlı kişinin Sakız'da inşa ettirdiği Çekdiri gemisi için gerekli olan malzemenin Boğazhisarlarından geçişine engel olunulmaması hakkındadır.

168

Tersanenin ihtiyacı olan kömürün Şile'den tedarik edilmesi hakkındadır.

169

İstanbul Balıkpazarı'nda Hanuli Külleti adlı Kürdün bazı kişilerin evlerine girip haksız yere malları zimmetine geçirip kâr etmesi sebebiyle, İznikmid'e sürgün edilmesi hakkındadır.

170

Donanmanın ihtiyacı olan tel ve kendirin, Taşköprü'den satın alınmasına ve buna engel olunulmaması hakkındadır.

171

Biga, Karesi ve Hüdavendigâr sancaklarının bedel-i nüzul ve avarız vergilerinin tahsil edilip, İstanbul'a güvenli bir şekilde ulaştırılmaması hakkındadır.

172

Herbervetle Mikail adlı Ermeni papasın Ermeni halkı arasında karışıklık çıkarması sebebiyle, Samsun kal'asında kal'a-bend olunulması hakkındadır.

173

İzmit kazasına bağı Sanem adlı karyede vakıf malının öşür vergisini vermeyen, Bayezid oğlu Mehmed ve diğerk arkadaşlarının, ayrıca yöre halkını tahrik etmeleri sebebiyle, başka bir yere sürgün edilmeleri hakkındadır.

174

Daha önce Sakarya boğazında dağılan, sallara ait birkaç sütunun Şile'de bulunması üzerine, bu sütunların tersaneye ulaştırılması hakkındadır.

175

Fırkate gemi kaptanlarından Şatır Hasan'ın inşa ettirdiği firkatesi için, yüklediği gemilerin, Boğazhisarlarından geçmelerine engel olunulmaması hakkındadır.

176

Cebecilerden Ali adlı kişinin, eşkıyalık hareketleri sebebiyle Limni kal'asında kal'a-bend olunması hakkındadır.

177

Tersane-i âmiredeki kalyonların ihtiyacı olan kerestenin, Kocaeli ve İzmit'den tedarik edilip Tersaneye gönderilmesi hakkındadır.

178

Fransa'nın İstanbul'daki elçisinin İsfahan'a konsolos tayin ettiği kişi ve beraberindekilerin, mahalline ulaşıncaaya kadar gidiş ve gelişlerinin engellenmemesi hakkındadır.

179

Alaplı ve Kidros'da istifçi vurguncu taifesinin seren ve sütun almaya teşebbüs ettikleri ve buna teşebbüs edenlerin İstanbul'a derhal bildirilmeleri hakkındadır.

180

Şıhlı kazasından Topal Mehmed adlı kişinin, zorbalık yaparak, haksız yere bazı kimselerin mallarını ve paralarını alması sebebiyle, bir başka yere sürgün edilmesi hakkındadır.

181

Üsküdar sâkinlerinden olup Gebze'de misafir olarak kalan, Kasım oğlu Mustafa aslı kişinin, bazı halkın arazilerini yağmalayıp, onlara zulmetmesi sebebiyle, asıl ikametgâhında iskan ettirilmesi hakkındadır.

182

Bazı Boğdanlıların İstanbul'a getirilip köle olarak satılması sebebiyle, satılan Boğdanlıların bulunup, İstanbul'da bulunan Boğdan voyvodasınınca görevlendirilen kişiye teslim edilmesi hakkındadır.

183

Payas'da yurt edinen Seyyid Abdülhakim adlı kişinin, eşkıyalık yapması sebebiyle, önceden ikamet ettiği yere sürgün edilmesi hakkındadır.

184

Sivas ve Tokat'dan tersane-i âmire için gönderilen miri malların Canik'e ulaşınca değin korunarak mahalline ulaştırılması hakkındadır.

185

Daha önce İznikmid'e sürgün edilmiş olan Hanuli adlı kürdün, ailesinin içinde bulunduğu zor durum sebebiyle şartlı avf edilmesi hakkındadır.

186

Kavak kazasından Mustafa oğlu Mustafa ve kardeşinin, kız kaçırma ve yaralama suçlarıyla, Samsun kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

187

Tersanede inşa edilen kalyonların ihtiyacı için gerekli olan kerestenin, İznikmid'den bedeli ödenerek satın alınması hakkındadır.

188

Daha önce Konya kal'asında kal'a-bend edilen Aksaray sâkinlerinden Bektaş oğlu Mustafa ve arkadaşlarının ailelerinin perişan ve zor durumda olmaları sebebiyle, merhameten avf edilmeleri hakkındadır.

189

Her sene âdet üzere gönderilen surre-i şerifin Şam valisince karşılanması hakkındadır.

190

Kütahya, Hüdavendigâr, Sultanönü, Karahisar-ı Sahib ve Alaşehir'deki ilgili görevlilerin surre-i şerifi karşılamaları hakkındadır.

191

Tekfurdağı'ndan Ahmed adlı kişi, kardeşi ve annesinin hırsızlık ve sair suçları sebebiyle, Molova kal'asında kal'a-bend edilmeleri hakkındadır.

192

Rakka Valisine hitaben, surre-i şerifin karşılanması hakkındadır.

193

İzmir monlasına hitaben yazılan hüküm; İzmir'de bir Fransız tüccar ile Midillili zimmi arasındaki alacak davası hakkındadır.

194

Fransız bayrağı altındaki zimmilerin gemi kaptanlarının ölmesi üzerine; yeni bir kaptanın vekil olarak tayin edildiğinin bildirilmesi hakkındadır.

195

Vekil olarak, Fransız bayrağı altındaki ticaret gemisinin kaptanı olan Mehmed Paşa'ya, Bozcaada'da engel olunulmaması hakkındadır.

196

İzmir'de bir Fransız gemisinde çıkan bazı olaylar neticesinde aranan suçluların İzmir'de yakalanıp, İstanbul'a gönderilmeleri hakkındadır.

197

Akdeniz'deki Seyra (Sira) adasına tayin edilen Fransız konsolosuna, engel olunulmaması hakkındadır.

198

Fransız tercümanlarından beş tercümanın her sene alabilmelerine izin verilen şarapların, naklinde güçlüklerle karşılaşmaları üzerine, bu durumun giderilmesi hakkındadır.

199

Fransız tercümanların şarap yüklemeleriyle ilgili yaşadıkları güçlüklerin halledilmesi hakkındadır.

200

İstanbul'dan Adalar'a gitmek isteyen Fransız tüccarlarının, yaşadığı güçlüklerin giderilmesi hakkındadır.

201

Marmara nahiyesinde Fransız tercümanlarının şarap nakil etmelerine engel olunulması hakkındadır.

202

Gümülcine'de Fransız tüccarlarının satın aldıkları malların yüklenip, naklolmasına engel olunulmaması hakkındadır.

203

İznikmid'de, Fransız tercümanlarından Dimetrak'ın kayığını inşa 'etmesine engel olunulmaması hakkındadır.

204

İngiltere tüccarlarına ait malların İzmir gümrüğünden, Galata'ya getirilmesi ve bu malların sahibine teslim edilmesi hakkındadır.

205

İngiltere'nin İstanbul'da bulunan elçisinin Edirne'ye güvenli bir şekilde ulaştırılması hakkındadır.

206

İngiltere'nin İstanbul'daki elçisinin iki adamının bazı işler için Edirne'ye gitmeleri sebebiyle, yolda cizye talebiyle engellenmemeleri hakkındadır.

207

İngiltereli beş kişinin, İstanbul'dan Edirne'de olan İngiltere elçisinin yanına gitmeleri sebebiyle, yolda kendilerine yardımcı olunularak, herhangi bir vergi talebiyle engellenmemeleri hakkındadır.

208

İngiltereli bir tüccardan İznikmid'de haraç istenmesi dolayısıyla, tüccarın gidişinin engellenmesi sebebiyle, İngiltere ile yapılan ticaret anlaşması gereğince haraç veya cizye alınamayacağı, bu yüzden tüccardan alınan miktarın geri ödenip gidişine mani olunulmaması hakkındadır.

209

İngiltereli bir tüccarın Ankara'da ölmesi sonucu geride bıraktığı miras malların teslimi hakkındadır.

210

İngiltere elçisinin tercüman ve hizmetkârlarının bazı işleri sebebiyle İstanbul'dan Edirne'ye gitmelerinin engellenmemesi hakkındadır.

211

İstanbul'dan Hollanda'ya iş icabı gitmek isteyen iki Hollandalının, Hollanda'ya gidişlerinde herhangi bir vergi alınmaması ve gidişlerine engel olunulmaması hakkındadır.

212

Hollanda'nın İstanbul'daki elçisinin bazı işler için görevlendirdiği adamının, Kapudağı'na gidişinde bazı kimseler tarafından soyulması sebebiyle, bu davanın divan-ı hümayunda görüleceği hakkındadır.

213

Hollanda'nın İstanbul'daki elçisinin tercümanı ve yazıcısının Erdek ve Avalonya'da bazı kimseler tarafından borcu olduğu iddiasıyla, paralarının alınması sebebiyle çıkan anlamazlığın, çözülmesi için davanın divan-ı hümayuna havale olunması hakkındadır.

214

Hollandalı iki tüccarın ticaret için İstanbul'dan Ankara'ya gidişlerinde cizye ve sair vergi talep edilmeyip gidişlerine engel olunulmaması hakkındadır.

215

Hollandalı bir kişinin İstanbul'dan Edirne'ye gidişine engel olunulmaması hakkındadır.

216

İznikmid, Yalakâbâd, Bazarköyü, Gemlik, Mudanya, Mihaliç, Manyas, Aydıncık, Bandırma, Adalar, Göynük ve Karamürsel'de sefere gitmeyip, türlü bahanelerle seferden kaçan yeniçerilerin tespit edilip, sefere gönderilmeleri hakkındadır.

217

Yeniil ve Bolu hasları voyvodasına hitaben surre-i şerifin karşılanması hakkındadır.

218

Gemlik'de ikamet edip aslen başka bir yerden gelen muallim ve müezzin Ahmed Halife adlı kişinin, karışıklık çıkarması sebebiyle, başka bir yere sürgün edilmesi hakkındadır.

219

Çemişkezek'de ikamet eden Hamza efendi ve arkadaşlarının eşkıyalık yapmaları sebebiyle, Hasankeyf kal'asında kal'a-bend olunulması hakkındadır.

220

Pertek kazasından Himmet oğlu Mehmed ve arkadaşlarının eşkıyalık yapmaları sebebiyle Hasankeyf kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

221

Uşak kazasından İvaz oğlu Mustafa ve diğer arkadaşlarının, eşkıyalık yapmaları sebebiyle, bir an evvel yakalanıp, hapsedilmeleri hakkındadır.

222

Eskişehir'de Abdülfettan paşa adlı kişinin görevli olduğu sefere gitmemesi, ayrıca eşkıyalık yapanlara yardım etmesi sebebiyle, hapsedilmesi hakkındadır.

223

İstanbul'dan Edirne'ye bir doktorun ulaştırılması hakkındadır.

224

Eğin ve Arapkir'de Ermeni piskoposunun halka kötülük etmesi sebebiyle sürgün edilmesi hakkındadır.

225

Beğbazarı'nda sâkin Karga Mahmud adlı yeniçerinin, zorbalık yapması sebebiyle Midilli kal'asında kal'a-bend olunması hakkındadır.

226

Beğbazarı'nda sâkin Hatip Abdurrahman adlı kişinin halka zulmedip, arazilerini yağma etmesi gibi kötülükleri sebebiyle, Konya kal'asında kal'a-bend olunulması hakkındadır.

227

Kudüs'te Rum tercümanı olan Nikiferos adlı rahibin, halka zulmetmesi sebebiyle, Magosa kal'asında kal'a-bend olunulması hakkındadır.

228

Kuşadası'nda suhte el-hac Mustafa Paşa ve Hüseyin Paşa adlı kişilerin, görevli oldukları sefere gitmemeleri, ayrıca halka zulmetmeleri sebebiyle, İstanköy adasına sürgün edilmeleri hakkındadır.

229

Gebze'de, tersane için teslim edilmesi gereken fakat alınamayan kalyon ve kadırgaların, bir an evvel naklettirilmeleri hakkındadır.

230

İznikmid ve İznik'de tersane için teslim edilmesi gereken fakat edilmeyen kalyonların teslimi hakkındadır.

231

Tersane-i âmireye kalyonların teslimi ve ücretlerinin ödenmesi hakkındadır.

232

Bor kazasında K r İsa adlı kişinin halka zulmetmesi sebebiyle başka bir yere sürgün edilmesi hakkındadır.

233

 sk dar'da Kasım oğlu Mustafa adlı kişinin halka zulmetmesi sebebiyle ikamet ettiği yerden çıkarılması hakkındadır.

234

Konya'da Bozulus T rkmelerinden Fıtır oğlu Evliya adlı kişinin halka zulmetmesi sebebiyle, bağlı bulunduğu cemaatten çıkarılması hakkındadır.

235

Bor kazasından T rkmeler Mehmed adlı kişinin halka zulmetmesi sebebiyle, Bor'dan Rakka'ya sürgün edilmesi hakkındadır.

236

Eski kazasında, G d k oğlu Durmuş ve oğullarının eşkıyalık yapanlarla işbirliği yapmaları sebebiyle, hapsedilmeleri hakkındadır.

237

Ayazmend kazasında Ali ve Bekli oğlu Hüseyin adlı kişilerin, bir çiftlik halkına zulmetmeleri sebebiyle, Limni kal'asında kal'a-bend olunmalarını hakkındadır.

238

Uşak'da eşkıyalık yapan Hatip oğlu Veli ve arkadaşlarının yakalanıp hapsedilmeleri hakkındadır.

239

Foça'da Bostancıoğlu Ahmed ve kardeşinin eşkıyalık yapmaları sebebiyle, hapsedilmeleri hakkındadır.

240

Karamürsel'de bazı zımmilerin eşkıyalık yapıp, müslümanlara dayak atmaları, yaralamaları sebebiyle, tersane zindanına atılmaları hakkındadır.

241

Canik'de Cözdensiye kazasından Kürd Mustafa adlı kişinin ve adamlarının, eşkıyalık yaparak bazı kişilerin kızlarını kaçırıp paralarını almaları sebebiyle, Samsun kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

242

Antalya'da, Hasan bölükbaşı adlı kişinin eşkıyalık yaparak, bir voyvodanın evini basıp, ağır yaralaması ve başka eşkıyalar ile işbirliği yapıp halka zulmetmesi sebebiyle, Fenik kal'asında kal'a-bend olunması hakkındadır.

243

Aydincik kazasından Yarma Yusuf Paşa ve arkadaşlarının eşkıyalık yaparak adam yaralamaları sebebiyle, Sultaniye kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

244

Payas'da bir cami hatibi olan Abdülhalil adlı kişinin sürgün edilmesinden sonra firar etmesi üzerine yakalanıp, Kıbrıs adasına sürgün edilmesi hakkındadır.

245

Mekke'de sâkin, Hacı Mehmed'in, Edirne'ye gitmesinin gereği üzerine, adı geçen kişinin Edirne'ye güvenli bir şekilde ulaştırılması hakkındadır.

246

Ankara kal'asında kal'a-bend olunmuş olan vilayet ayanından bazı kişilerin, avf edilerek serbest bırakılmaları hakkındadır.

247

Eğîn ve Avapkir'de Ermeni piskoposunun halka zulmetmesi sebebiyle bir başka yere sürgün edilmesi hakkındadır.

248

Yeniçeri ocağına mensup altı askerin eşkıyalık yaparak halka zulmetmeleri sebebiyle, Limni kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

249

Kudüs'teki bir rahibin halk arasında karışıklığa sebebiyet verip, bozgunculuk yapması sebebiyle Kudüs'ten çıkarılıp Trablusşam'a sürgün edilmesi hakkındadır.

250

Sarachaneli Muhammed adlı kişinin Edirne’de bir çok suç işleyip kaçması sebebiyle Limni kal’asında kal’a-bend olunması hakkındadır.

251

Karacaşehir’de yeniçerilik iddiasıyla eşkıyalık yapan, Ali oğlu Veli ve arkadaşlarının, gasp ettikleri malların sahiplerine iade edilmesinden sonra, uygun bir kal’ada kal’a-bend olunmaları hakkındadır.

252

Hassü'l-ekrad kazası halkından Affan oğlu Veli ve diğer arkadaşlarının yol kesip eşkıyalık yapmaları sebebiyle, sürgün edilmeleri hakkındadır.

253

Alaiye’de Molla Mehmet ve Hasan adlı kişilerin, Kıbrıs adasına sürgün edilmişken, firar etmeleri sebebiyle, buldukları yerde yakalanmaları hakkındadır.

254

Hassü'l-ekrad kazası halkından İdris oğlu Hüseyin adlı kişinin, halka zulmetmesi sebebiyle, Kıbrıs’da cezirebend olunması hakkındadır.

255

Halep’te Ali Güdük oğlu Muhammed ve Solak İbrahim ve arkadaşlarının, eşkıyalık yapıp bazı arazileri yağmalamaları sebebiyle, Payas kal’asında kal’a-bend olunmaları hakkındadır.

256

Edirne'ye giden harem-i hümayun arabalarının güvenli bir şekilde mahalline ulaştırılması hakkındadır.

257

Hassü'l-ekrad kazası halkından Affan oğlu Aşkar ve Ebrek oğlu Mustafa adlı kişilerin, halka zulmedip evleri basmaları sebebiyle, Payas kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

258

Hırsızlık ve adam yaralama ve sair suçları sebebiyle Molova kal 'asında kal 'a-bend olunmaları için emir verilen, Ahmed ve Mustafa ve Hacı Mehmed adlı kişilerden, Ahmed ve Mustafa'nın firar etmesi ve Hacı Mehmed'in kal 'a-bend olup cezasını çekmesi üzerine serbest bırakılması hakkındadır.

259

Tersane için gerekli olan katranın Sinop'tan temin edilmesine karşı çıkıp, eşkıyalar ile işbirliği yaparak katran alınmasına engel olanların, Kastamonu kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

260

İstanbul'dan Edirne'ye gönderilmesi istenen hazine ve mühimmatın güvenli bir şekilde mahalline ulaştırılması hakkındadır.

261

Üsküp kazasında yeniçerilik iddiasıyla halka zulmeden, Türk Musa ve kardeşinin kal 'a-bend edilmeleri ferman olunmuşken, adı geçen kişilerin kaçıp eşkıyalık yapmaları sebebiyle, Sinop kal'asında kal'a-bend olunmaları hakkındadır.

262

Vidin kal 'asının tamiratı için görevlendirilen me'mur ve işçilerin, kal'aya ulaştığının bildirilmesi hakkındadır.

263

Edirne'de Hz. Muhammed için okutulacak mevlid dolayısıyla, gereken malzemelerin İstanbul'dan Edirne'ye ulaştırılması hakkındadır.

264

Bursa'da sürsat malı salyanesinin, gelirinin toplanıp tahsil edilmesi ve buna engel olunulmaması hakkındadır.

265

Südllice'de ikâmet eden pazarcı Mustafa adlı kişinin eşkıyalık yapması sebebiyle, Limni kal'asında kal'a-bend olunması hakkındadır.

266

Tersane'de görevlendirilmek için Bigados'daki marangoz ve kalafatçı ustalarının tersane-i âmireye gönderilmeleri hakkındadır. Hükmün suretleri Karamürsel ve Kastamonu'dan Şile'ye kadar Karadeniz sahilindeki yerlere gönderilmiştir.

267

Cebahanenin ihtiyacı olan körüğün, İznikmid ve Kocaeli'nden tedarik edilmesine dair

268

Gemlik'de muallim ve müezzin olan Ahmed halife adlı kişinin halka kötülük etmesi ve bu durumunun araştırılıp incelenmesi üzerine, Seddü'l-bahr kal 'asında kal 'a-bend edilmesi hakkındadır.

269

Eğin ve Arapir'de zimmi Ermeni halkının piskoposu olan rahibin sürgün durumundan, şartlı olarak avf edilmesi hakkındadır.

270

Gelibolu'da İnciada etrafındaki yerlerde çalışmayan başıboş levendlerin yazımı hakkındadır.

271

İstanbul'dan Edirne'ye giden Hollanda elçisinin mahalline güvenli bir şekilde ulaştırılması hakkındadır.

272

İstanbul'daki Dubrovnik elçisinin tercümanının, bazı işleri için Ankara'ya gitmesine engel olunulmaması hakkındadır.

273

Dubrovnikli tüccarlardan birinin, Üsküdar'dan  zmir'e bazı işleri için gitmesi sebebiyle, gelişte ve gidişte engel olunulmaması hakkındadır.

274

 zmir'de eşkıyalık yapan Hasan Derviş oğlu Musli ve arkadaşlarının Fransa, İngiltere ve Hollandalı tüccarlara zulmedip paralarını almaları sebebiyle, adı geçen eşkıyanın yakalanması hakkındadır.

275

 zmir'de Fransız konsolosu ve beraberindekilere cizye ve vergi talebiyle zulmedilmesi sebebiyle, ahidnameye aykırı bu hareketlerin yasaklanması hakkındadır.

276

Birgi'de borçlu olarak  len Es-Seyyid Ahmed oğlu Musa aslı kişinin, borcuna karşılık hanını zabteden alacaklısı olan Hollandalı bir tüccarın, bu alacağı yüzünden engellenmemesi hakkındadır.

277

Tersane-i  mirenin masraflarının karşılanması için Aydın ve Manisa'dan tahsil edilen paranın acilen mahalline güvenli bir Şekilde ulaştırılması hakkındadır.

278

Lefkoşa kadısına ve Lefkoşa kal 'ası dizdarına hitaben yazılmıştır.

279

Mihaliç, Kirmasti, Manyas, Gönen, Bandırma, Aydıncık, Bilecik, Dimetoka, Biga, Mermercik, Karamürsel, Yalakâbâd, Bazarköprü, Gemlik, Mudanya yörelerinden Sefer-i hümayun için asker toplanması hakkındadır.

280

Moton kal 'ası muhafazasına görevlendirilen askerleri taşıyan Fransız kaptanın gemisinin, Boğazhisarlarından geçmesine engel olunulmaması hakkındadır.

281

Demirci'de Hamza yeniçeri adlı kişinin, çarşıda elinde silah ile Arap Ali adlı bir köleyi yaralayıp dövmesi sebebiyle, Güzelhisar kal'asında kal'a-bend olunması hakkındadır.

282

Limni kal'asında kal'a-bend edilen pazarcı Mustafa adlı kişinin, merhameten suçunun avf edilmesi ve serbest bırakılması hakkındadır.

283

Tuna nehri üzerine görevlendirilen firkate gemiler için yeniden levend yazımının yapılması hakkındadır.

284

Tuna nehri üzerine görevlendirilen firkate gemiler için, levendlerin toplanması hakkındadır.

285

İznikmid'e yerleşen bir zımmının, halk arasında karışıklık çıkarması sebebiyle, sürgün edilmesi hakkındadır.

286

İznik ve Gemlik yöreleri metropolidinin, Üsküdârdan İznik, Mihaliç, Gemlik tarafına bazı işleri için gidip gelmesine engel olunulmaması hakkındadır.

287

Kayseri, Ankara, Konya, Niksar, Trabzon, Gümüşhane, Sinop ve Kefe yörelerinin, metropolidleri, piskopos ve papas ve keşişlerinin vermesi gereken vergilerin, halktan tahsil edilmiş olup gönderilmemesi üzerine bu olayla görevlendirilen bir rahibin, adı geçen yerlere ulaştırılması ve engellenmemesi hakkındadır.

288

Tersâne-i âmirenin ihtiyacı olan kerestenin, Haslar ve Silivri'den kesilip naklettirilmesi hakkındadır.

289

Bolu'dan İstanbul'a gönderilen ve tersane-i âmireye havale edilen miri malın mahalline güvenli bir şekilde ulaştırılması hakkındadır.

290

Geyve'de, Ahmed adlı yeniçerinin kız kaçırması ve para islemesi ve daima halka zulmetmesi sebebiyle, Kütahya kal'asında kal'a-bend edilmesi hakkındadır.

291

Biga ve Gelibolu'dan senelik salyanenin tutarı olan paranın mültezim'den tahsil edilmesi hakkındadır.

292

İstanbul'dan, Ankara'ya giden İngiliz tüccarı ve beraberindekilerden, yollarda cizye ve sair vergi istenmemesi ve gidişlerine engel olunulmaması hakkındadır.

293

İstanbul'dan Leh vilayetine giden Fransız beğzadesi ve hizmetkarlarından, yollarda cizye ve sair vergi istenmeyip, gidişlerine engel olunulmaması hakkındadır.

294

İstanbul'dan Edirne'ye giden İngiltere elçisi ve üç tercüman yollarda ihtiyaçlarının karşılanarak güvenli bir şekilde mahalline ulaştırılmaları hakkındadır.

295

İstanbul'dan Edirne'ye gönderilen İngiltere elçisinin eşyasının, mahalline güvenle ulaştırılması hakkındadır.

296

Fransız elçisinin Edirne'ye davet edilmesi sebebiyle İstanbul'dan Edirne'ye gidişinde ihtiyaçlarının karşılanıp, güvenli bir şekilde mahalline ulaştırılması hakkındadır.

297

Hollandalı konsolosun bazı işleri için Üsküdar'dan İzmir'e gitmesi sebebiyle verilen yol hükmüdür.

298

Hollandalı tüccarın, Hint ülkesine gitmesi sebebiyle, Halep'ten Osmanlı sınırının sonuna kadar, geçtiği yollarda engellenmemesi hakkındadır.

299

Hollandalı bir tüccarın bazı işleri sebebiyle, İstanbul'dan Edirne'ye gidişinde ve gelişinde yollarda engellenmemesi hakkındadır.

300

Gelibolu'da cizyedar tarafından cizye istenen Fransız elçisinin tercümanından, cizye ve sair vergi talep edilmemesi hakkındadır.

301

İstanbul'dan Sofya'ya götürülen İngiltere elçisinin eşyasının mahalline güvenli bir şekilde ulaştırılması hakkındadır.

302

Odun bedeli ve anbar-ı âmire masrafları için Aydın muhassılinda olan maldan havale edilen paraların, İstanbul'a güvenli bir şekilde ulaştırılması hakkındadır.

303

Akdeniz boğazında olan Sultaniye, Sultanhisarı, Seddü'l-bahr ve Kildü'l-bahr kal'alarında bulunan barut ve mühimmatın araştırılması hakkındadır.

304

Tokat mukataası malına ait olan akçelerin bir an evvel mahalline ulaştırılması hakkındadır.

305

Gelibolu'daki kiremithanelerde kesilen kiremitlerin usulüne uygun biçimde, ebatlarının belirlenerek imal edilmesi hakkındadır.

306

Anadolu eski kazaskeri olan Çivizâde Ataullah adlı kişinin söylediği, yanlış ve küfürlü sözler sebebiyle Mihaliç'e sürgün edilmesi hakkındadır.

307

Eski bir kılavuz olan Muhammed Çavuş adlı kişinin, bazı işlere karışması sebebiyle, Mudanya'da ikâmet ettirilmesi hakkındadır.

308

Canik ve Tokat'dan, Sinop'a gelinceye kadar uzanan yollarda, Tokat voyvodalığı mallarından havale edilen akçelerin mahalline ulaştırılması hakkındadır.

309

Gördes kal 'asından olup, tersane mahzeninde Katip olan Fazlı adlı kişinin ihanet etmesi sebebiyle mahzenden çıkarılıp Gördes kal 'asına sürgün edilmesi hakkındadır.

310

Anadolu yakasında sefer için görevlendirilen askerlerin bir an evvel orduya katılmaları hakkındadır.

311

Risaleci Ali adlı kişinin Kur'an-ı Kerim'deki iki harfi tahrif edip değiştirmek istemesi sebebiyle, Sakız adasına sürgün ettirilmesi hakkındadır.

312

Şile, Sakarya ve Karasu yörelerindeki gemilere kereste yüklenip, tersaneye nakledilmesi hakkındadır.

313

Çuka kârhanesinin ihtiyacı için gerekli olan yapağının, satın alınmasına ve yapağı bedellerinin görevli kişi tarafından ödenmesi hakkındadır.

314

Boğazhisarlarından geçiş yapan Fransız gemilerinin İstanbul'da arandıktan sonra Gelibolu'da da tekrar aranmasının anlaşmaya aykırı olması sebebiyle, gemilerle ilgili aramanın İstanbul'da yapılması hakkındadır.

315

Fransa'dan Osmanlı ülkesine gelen ticaret gemilerinin kaptanlarına verilen pasaportun geçerliliği ve geçerlilik süresi hakkındadır.

316

İstanbul'a Fransız elçisinin davetiyle gelen, Lehlilerin Leh vilayetine dönüşlerinde engel olunulmaması hakkındadır.

317

İzmir'de Fransız gemilerinin şiddetli rüzgar sebebi ile, Livalu limanına sığınmaları üzerine, bu gemilere ait lenger ve kumanyanın verilmesine engel olunulmaması hakkındadır.

318

Fransız tüccarlarının İstanbul'dan Leh vilayetine gitmeleri sebebiyle, yollarda Fransız tüccarlarının Leh vilayetine götürdükleri mallardan yüzde üç gümrük vergisinden başka gümrük talep edilmemesi hakkındadır.

319

Üsküdar'dan Hendek, Düzce, Sapanca'ya kadar uzanan yerlerde, görevlendirildikleri kalyonlara gitmeyip, firar eden levendlerin bulunup kalyonlarına gönderilmesi hakkındadır.

320

Gebze'de oturan Kasım oğlu Mustafa adlı kişinin halka zulmetmesi sebebiyle, yaşadığı yerden çıkarılıp, asıl vatanı olan Üsküdar'a yerleştirilmesi hakkındadır.

321

Mihaliç, Bandırma yörelerinden, Çuka kârhanesinin ihtiyacı olan yapağının, satın alınmasına engel olunulmaması hakkındadır.

322

Kirmasti kazasından Yamak Mehmet Paşa adlı kişinin, halka kötü davranarak eziyet ettiği, evleri basıp, malları yağma etmesi sebebiyle, Kilidü'l-bahr kal'asında kal'a-bend edilmesi hakkındadır.

323

Tokat'da mukata malının Tokat voyvodasından tahsil edilerek, güvenli bir şekilde mahalline ulaştırılması hakkındadır.

324

Erzurum'dan İstanbul'a getirilmesi ferman olunan hazinenin, yollarda korunarak güvenli bir şekilde mahalline ulaştırılması hakkındadır.

325

Gemlik'de müezzin sipahi Ahmet adlı kişinin, aleni bir şekilde cinayete teşebbüs etmesi ve halkı korkutarak kötülük etmesi sebebiyle, adı geçen kişinin sürgün edilmesi hakkındadır.

326

Niğbolu ve Vidin'e görevli olarak giden askerlerin gemileriyle beraber Tuna nehrini geçmelerinde yardımcı olunulması hakkındadır.

327

Bazı önemli işler için donanma-yı hümayun'a gitmek isteyen bir kişinin Boğazlar'dan geçirilerek mahalline ulaştırılması hakkındadır.

328

Nurullah oğlu Mehmet Paşa ve arkadaşlarının eşkıyalık yaparak, bazı müslüman ve zimmi halkın yollarını kesip, kötülük etmeleri sebebiyle, adı geçen kişilerin Kütahya kal'asında kal'a-bend edilmeleri hakkındadır.

329

Vidin'e görevli olarak gemileriyle birlikte giden kişilerin, görevlerini bir an önce yapmaları, yollarda gecikmeyip, Vidin'e ulaşmaları hakkındadır.

330

Vidin'e görevlendirilen Maryoğlu Ali, Mustafa, Veli beğzade Muhammed adlı kişilerin, görev yerlerine bir an önce ulaşabilmeleri için, Karadeniz Boğazı'ndan Vidin'e kadar olan yerlerde ve Tuna nehri sahillerindeki, ilgili devlet görevlilerinin, bu iş için yardımcı olmaları hakkındadır.

331

Bir zımminin Kudüs'e gidip oradaki Ermeniler arasında karışıklık çıkarması, manastırdaki kandilleri alıp tahrip etmesi sebebiyle, daha önce sürgün edilmişken, firar etmesi ve oğlu ile birlikte tekrar Kudüs'e gidip halka zulmetmeleri üzerine yakalanıp Magosa kal'asında kal'a-bend edilmeleri hakkındadır.

332

Fransızlara bağı rahipler tüccarlar ve tercümanların şarap satın almaları sebebiyle Paşalimanı'nda subaşı tarafından, Fransa ile Osmanlı Devleti arasındaki anlaşmalara aykırı olarak, vergi alınması sebebiyle çıkan anlaşmazlığın halledilmesi hakkındadır.

333

Fransız bayrağı altında ticaret yapan bazı tüccarların İstanbul'dan Rusçuk'a gidiş ve gelişlerinde cizye ve diğer vergi talep edilerek, engel olunulmaması hakkındadır.

334

Bir Fransız tüccardan yapılan anlaşmalara aykırı olarak Tekirdağ'da cizye talep etmesi ve mallarına el konulup, kendisinin zindana atılması sebebiyle, ortaya çıkan durumun düzeltilmesi için Fransız tüccarın serbest bırakılarak cizye talep edilmemesi hakkındadır.

335

Bir Fransız'ın bazı işler için İstanbul'dan Tokat' a gitmesi hakkındaki yol hükmüdür.

336

Bir Fransız tüccarın İstanbul'dan İzmir'e bazı işler için gönderilmesi hakkındaki yol hükmüdür.

337

Fransızlardan 4 kişinin bazı işleri için İstanbul'dan Leh vilayetine gidiş ve dönüşleri hakkındaki yol hükmüdür.

338

Osmanlı Devleti sınırlarında ticaret yapan Fransız gemilerinin kaptanlarına verilen ve üç senede bir yenilenen pasaportu, bir Fransız kaptanın yenilemek için Mısır İskenderiye'den Fransa'ya gidişi sırasında gemiye el konulması ve gemidekilerin tutuklanması sebebiyle ortaya çıkan sorunun halledilmesi hakkındadır.

339

İstanbul'da, çıkan yangın sebebiyle, yanan binaların yeniden yapılması için gerekli olan kereste ve sair malzemenin, İznikmid'den tedarik edilmesi hakkındadır.

340

Seren ve sütun bedeli olarak havale edilen paranın Yeniil voyvodasından, İstanbul' a güvenli bir şekilde ulaştırılması hakkındadır.

341

Akhisar Geyve kazasından Osman oğlu Mustafa adlı kişinin, daha önce işlediği suçlar sebebiyle, uyarılmışken, halka zulmetmeye devam etmesi üzerine, Kütahya kal'asında kal'a-bend edilmesi hakkındadır.

342

İstanbul'da çıkan yangın sebebiyle, yanan binaların yeniden yapılması için gerekli olan kereste, kireç, tuğla, kiremit ve sair malzemenin, İznikmid, Düzce

dolaylarından tedarikinde, bu mallara ait ödenen bedeller değiştirilmeden, fiyat artışı yapılmadan, İstanbul'a gönderilmesi hakkındadır.

343

Kayseri'de ikamet eden bir Ermeni rahibin; manastırların işlerine karışıp halkın huzurunu bozması sebebiyle, Kayseri'den çıkarılıp başka bir yere sürgün edilmesi hakkındadır.

344

Kayseri'de Mustafa adlı kişinin halka zulmedip, bazı halkın mallarını yağmalaması sebebiyle, asıl vatanı olan yere sürgün edilmesi hakkındadır.

345

Yeniçeri çavuşlarından Ömer Çavuş adlı kişinin yeniçerilerin bazı ihtiyaçları için, İstanbul' dan Eğriboz'a gitmesi için verilen yol hükmüdür.

346

Akçşehir Bolu kazasından Fazlı reis ve arkadaşlarının, halk arasında huzursuzluk çıkarmaları, vilayet işlerine karışıp, masum halkın mallarına el koyup, zulmetmeleri sebebiyle, yakalayıp Sultaniye kal'asında kal'a-bend edilmeleri hakkındadır.

347

İstanbul'dan Edirne'ye gönderilen tutukluların güvenli bir şekilde mahalline ulaştırılmaları hakkındadır.

348

Önemli ve acil bir durum için Midilli adasına gitmeye görevlendirilen, kişinin kayık ve diğer ihtiyaçlarının tedarik edilip, güvenli bir şekilde mahalline ulaştırılması hakkındadır.

349

İstanbul'da çıkan yangın sebebiyle, yanan binaların ihtiyaçların karşılanması için Maydos ve Midillici'deki tüccarların İstanbul'a gönderilmeleri hakkındadır.

350

İstanbul'da çıkan yangın sebebiyle, yanan binaların ihtiyaçlarının karşılanması için Kayseri'de bulunan tüccarların İstanbul'a gönderilmeleri hakkındadır.

351

İstanbul'da çıkan yangın sebebiyle yanan binaların yeniden yapılması için gerekli olan Kiremidin, Bolu ve Mora dolaylarından tedariki hakkındadır.

352

Daha önce bir kısım Boğdanlıların İstanbul'a getirilerek köle olarak satılması sebebiyle, bu Boğdanlıların bulunarak Boğdan voyvodasına teslim edilmesine dair ferman üzere, yakalanan on dört Boğdanlı kadınının, vilayetlerine gönderilmelerine engel olunulmaması hakkındadır.

353

Kütahya kal'asında kal'a-bend olan üç kişinin, kefaletle serbest bırakılmaları hakkındadır.

354

Biga kazasında olan eşkıyalığın önlenmesi, eşkıyaların yakalanması için bir görevli haseki tayin edilmesi hakkındadır.

355

Tokat'da mukataa malının tahsil edilmesine engel olunulmaması ve acilen İstanbul'a gönderilmesi hakkındadır.

356

Tokat mukataası malının tahsil edilerek, bu işle görevli kişiye teslim edilmesi hakkındadır.

357

Gebze'de ikamet eden fakat Adalar'a gelip Tuzla adlı karyeye yerleşen, Ahmed adlı kişinin, halka zulmetmesi sebebiyle, adı geçen kişiye kendi vilayetinde oturmasının tenbih edilmesi hakkındadır.

358

Çorum sancakbeyinin, Çorum'dan Üsküdar'a gelişinde önlemler alınarak güvenli bir şekilde mahalline ulaştırılması hakkındadır.

359

İznik'de Süleyman Mehmed ve Arap Abdullah adlı kişilerin, bir kişinin evine girip öldürmeye teşebbüs etmeleri ve zorla kızını almak isteyip zulmetmeleri sebebiyle, adı geçen kişilerin, Sultaniye kal'asında kal'a-bend edilmeleri hakkındadır.

360

Kirmasti kazasından Osman Ağa adlı kişinin, eşkıya ile işbirliği yaparak halka zulmetmesi sebebiyle Sultanhisarı kal'asında kal'a-bend edilmesi hakkındadır.

361

Tersane masraflarının karşılanması için ayrılan Tokat voyvodalığı malından havale edilen akçeyle, tersane masraflarının karşılanması hakkındadır.

362

Odon ihtiyacının karşılanması için, Silivri ve Ereğli'den gerekli miktarda odunun tedarik edilip bedelinin sahiplerine ödenmesi hakkındadır.

363

Tersâne-i âmire için Tokat ve Canik'den havale edilen akçelerin yollarda korunarak güvenli bir şekilde İstanbul'ulaştırılması hakkındadır.

364

İstanbul'da çıkan yangın sebebiyle, yanan binaların yeniden yapılması için, gerekli olan tuğla ve kiremitlerin bir an önce yükletilip, mahalline ulaştırılması hakkındadır.

365

Padişahın Edirne'den hareketinin yaklaşması üzerine ihtiyaç duyulan yük hayvanlarının Küçükçekmece, Büyükçekmece ve Silivri'den Edirne'ye gönderilmesi hakkındadır.

366

İstanbul yangını sebebiyle, binaların yeniden yapılması için ihtiyaç duyulan tuğla, kiremit, kereste ve sair malzemenin bir an önce tedarik edilmesi hakkındadır.

367

Donanma kaptanlarından Moralı Hüseyin Floriz Ali ve Şeyhi Kaptan'ın, gemilerdeki levendlerin ihtiyaçları ayrılmış olan malları, satarak zimmetlerine geçirmeleri sebebiyle, adı geçen kaptanların, yakalanıp Donanma-yı hümayun'a gönderilmeleri hakkındadır.

368

İstanbul Atmeydanı'nda ikamet eden Yeşilli Muhammed adlı kişinin, Firuzağa Camii'sinin önünde bir odada mum yakıp, kadınlarla birlikte olması sebebiyle, adı geçen kişinin, Bozcaada kal'asında kal'a-bend edilmesi hakkındadır.

369

Donanma kaptanlarından Moralı Hüseyin Floriz Ali ve Şeyhi Kaptan adlı kişilerin güvenli bir şekilde Mora Yarımadasına ulaştırılmaları hakkındadır.

370

Cezeri Kâsım Paşa Medresesi müderrisi olan Seyyid Mustafa adlı kişinin Kastamonu'ya sürgün edilmesi hakkındadır.

371

Kastamonu'ya sürgün edilen bir kişinin Karadeniz Ereğlisi'nden Kastamonu'ya kadar yollarda korunarak güvenli bir şekilde mahalline ulaştırılması hakkındadır.

III. BÖLÜM

124 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ'NİN

YENİ HARFLERE ÇEVİRİSİ

Bi tevfihi teâlâ haze'l-kuyudât el-müştemilât bi-ahkâmi'l mühimme der zaman vezir-i mükerrerem hazret-i Osman Paşa kaimakam-ı âli makam der-Âsitane ve fi-ıbbân-ı Reisü'l-küttap Acemzâde Muhammed Efendi tâle bekâhüma

El-vâki fi sene 26 Zi'l-hicce sene 127

1 / 1

Bozcaada kal'ası diz-dârına hüküm ki

Bozulus hassı voyvodası İsmail zide kadruhu südde-i saâdetime mektub gönderüb Bozulus türkmanından Karaman sâkini İzzeddin cemâatinden Hüssamoğlu Muhammed ve oğlu Mustafa ve Hacı Osmanoğlu Mustafa ve Veli Yakub dimekle mâ'ruf kimesneler kendü hâllerinde olmayub şerir ve ehl-i fesâd ve dâima reâyâ fukarasını ehl-i örfe tecrim ettirüb ve mahsul-i hassa dahi gadr üzereler deyu mukaddemâ arz ve vech-i meşruh üzere olduğu muvacehelerinde altı nefer kimesneler haber verdiklerin Mahmud Paşa nâibi ilam etmeğin mesturü'l esâmi dört neferin Bozcaada kal'asında kal'a-bend olunmaları fermânım olmuşdu hâlâ ıslah-ı nefis etmeleriyle fi-mâba'd kendü umurlarıyla mukayyed olub bir vecihle vilâyet işine karışmamak üzere itlak olunmaları bâbında inayet ricasına arz etmeğin fi-mâba'd kendü hâllerinde olub bila emr-i şerif voyvoda umuruna ve reâyâ hususuna karışmamak şartıyla merhameten itlak olunmaları için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi- evâhir-i Cemâziye'l-evvel sene 1128

1 / 2

Itlak olunmuşdur fi- evâhir-i Ramazan sene 128

Karaman beylerbeyine ve Bozulus kazası nâibine ve Konya kal'ası diz-dârına hüküm ki

Sen ki Bozulus nâibi mevlânâ Ali zide ilmihusun sūdde-i saâdetime mektub gönderub kaza-i mezbura tâbi Karaman sâkini İzzeddin cemâatinden Mehmed ve oğlu Mustafa ve Veli oğlu Ömer ve Salik oğlu Ahmed ve Abdülbâki oğlu İbrahim ve Halil oğlu İbrahim ve Kara Musa nam kimesneler meclis-i şer'e varub bunların kimesneye verecekleri yoğiken yine cemâat-ı mezbureden Çerkes Hakkı Ahmed ve karındaşı Hacı Halil nam kimesneler seksen nefer levendât ile bin yüz yirmi senesinde menzillerin basub üç aded deve ve birer re's at ve bir boğaz kürek ve bir sim kılıç ve on sekiz âdet altun ve altmış aded kilim ve bir sim kemer kuşak ve iki sim kılıç ve ikiyüz gurusların aldıklarından mâ-adâ mezbur Mehmed kel Mirza oğlu ve Timur oğlu Ömer ve Hasan Hüseyin de kârban basub bir re's deve ve bir re's ata tüfenk ile helak ve ba'zı eşyasın dahi gâret ettirdiklerinden sonra yine mezbur Hacı Ahmed ve karındaşı mezbur Mehmed'in bir nefer arab gulamı ve iki sim kılıcı ve bir garat ve bir kürkü dahi mazmunu ahz ve fûruht edub mezburların keyfiyetleri cemâat-i mezbureden ve ahvâl-i kazadan istihbâr olundukda mezbur Hacı Ahmed ile karındaşı Halil mütegalibeden ve dâima ehl-i örfe reâyâ fukarasını gamz ve ehl-i arzın arzlarını hetk bi-gayr-i hak malların alub reâyâ fukarasını rencide etmek âdet-i müstemireleri olduğunu haber vermeleriyle ashâb-ı hukukun hakları ba'de'l-mürâfaa sâbit ve tahsil olundukdan sonra mezbur çerkes Hacı Ahmed ve karındaşı hacı Halil ıslah-ı nefis edinceye değin Konya kal'asında kal'a-bend olunmaları bâbında hükm-i hümayûnum verilmek ricasına iltimaslarıyla arz eylediğın ecilden hilâf-ı şer'-i şerif ve bi-gayr-i hak aldıkları ba'de's-sübut ashâbına istirdad ve icra-yı hak olundukdan sonra mezbur iki nefer ıslah-ı nefis için kal'a-i mezburede kal'a-bend olunmaları için yazılmıştır.

Fi-evâhir-i sene 128

(.....)¹fevt olmağla iki neferin ıtlak olunmuşlardır Fi-evâhir-i Cemâziye'l-evvel sene 128

Bozcaada kal'ası diz-dârına hüküm ki

Süleyman çorbacı ve oğlu Emir Mehmed ve çolak Ahmed kapudan dimekle ma'ruf üç nefer kimesneler sarıklık töhmeti ile ahz olunub te'dib olunmaların muktezi olmağla Bozcaada kal'asında kal'a-bend olunmaları fermânım olmağın imdi sen ki diz-dâr-ı mezkursun merkuman üç nefer zâbitleri ma'rifetiyle Bozcaada kal'asına varub dâhil olduklarında kal'a-i mezburede kal'a-bend olunmaları için hüküm yazılmışdır.

Fi- evâhir-i Cemâziye'l-evvel sene 1128

2 / 4

Niğde kazasına ve Niğde kal'ası diz-dârlarına hüküm ki

Seyyid Derviş zide mecduhu gelub nefsi Ürgüb'de vâki müteveffa defterdar-ı sâbık Seyhan efendi bina eylediği medreseye malının sülüsünü vakf etmekle zikr olunan mal-ı vakıfdan Bor sâkinlerinden kör İsa dimekle ma'ruf kimesne zimmetine bin altı yüz altmış altı guruş iki seleb ile bunun bin yüz yirmi beş sikkesinden kendü malından dahi mezburun zimmetine ikiyüz altmış altı guruş ile iki seleb hakkı olmağla bundan akdem mezkur âsitane-i saâdetime ihzâr ve şer'le görüldükde minval-i meşruh üzere olduğu şer'an sâbit ve hüküm birle hüccet-i şer'iyye verilub vaz'-ı zindan olunub lâkin mezbur Bor ve Niğde kazalarında tasarrufunda olan mülk bağa ve bağçe ve mülk-i arza ve diğer han ve hane ve ehtar atlı re's deve ve koyunların İstanbul kadısı huzunda buna bey'-i bat-ı kat'i ile bey' ve hüccet-i şeriyye olunduktan sonra Bor kazasına vardıkda zikr olunan emlâk ve hayvanâtı sana verdim amma senden mukaddem zevcem nam hatuna vermişdim deyu dirlü dirlü tezvîrâta süluk etmekle buna ve mal-ı vakfa gadr-ı murad

¹ Bir kelime okunamamıştır.

eylediğın bildirub yedinde olan hüccet-i şer'iyye mucebince sâbit olan hakkı tahsil ettirmek bâbında hükm-i hümâyûnum rica etmeğın hüccet-i şer'iyye mucebince şer'le sübut bulan akçeyi edada muhâlefet eder ise Niğde kal'asına vaz' ve tahsil olunmak için hüküm yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Cemâziye'l-evvel. sene 1128

2 / 5

Ve kadılarına ve Niğde kal'ası diz-dârlarına hüküm ki

Seyyid derviş Hikmet oğlu Seyyid Sâlim kendü hâlinde olmayub malına hıyânet ve habâset üzere olduğı ve taht-ı kazanızda firar eylediğın bildirub bulunduğı mahâllde ahz ve Niğde kal'asında kal'a-bend olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum rica etmeğın üzerine şer'le sâbit olan mevâdd sicil ve hüccet olunduktan sonra zâbiti ma'rifetiyle Niğde kal'asında kal'a-bend olunmak için yazılmışdır.

fi evâhir-i Cemâziye'l-evvel. sene 1128

2 / 6

Âsitane-i saâdetimden ordu-yı hümâyûnuma varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve yeniçeri serdârları ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Âsitane-i saâdetimden ordu-yı hümâyûnuma acaleten ve müsâraaten gönderilmesi mühim ve muktezi olan eşyanın tahmili için âsitane-i saâdetimden birkaç re's mekâri bargirleri tedârik olunub lâkin eşya-yı merkumenin bir saat evvel mahâlline erişmesi ziyâdesiyele mühim olmağın siz ki kadılar ve yeniçeri serdârları ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerisiz zikr olunan mekâri bargirlerin eğer esna-yı rahda kangınızın taht-ı kazasında bir mahâllde kalmak lâzım gelürse cümle ma'rifetiyle der inâyet tûvâna bargirler tedârik

ve mübâşir ta'yin olunan zide kadruhuya teslim ve bir saat mukaddem mahâlline erişdirilmek üzere emr-i şerifim verilmek bâbında bi'l fiil âsitane-i saâdetimde defterdar vekili olan Mustafa zide mecduhuya ilam etmekle vech-i meşruh üzere amel olunmak için hüküm yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Cemâziye'l-evvel . sene 1128

2 / 7

Bozcaada kal'ası diz-dârına hüküm ki

Mukaddemâ saray-ı âmirem ittibâ'sından olub hâlâ mahmiyye-i İstanbul'da sâkin olan Yasef nam yahudinin bi'l-cümle ıyal ve evlâdıyla Bozcaada kal'asında kal'a-bend olması fermânım olmağla imdi senki diz-dâr-ı merkumsun mesfur Yasef nam yahudi bi'l-cümle evlâd ve ıyaliyle mübâşir ta'yin olunan zide kadruhu ma'rifetiyle Bozcaada'sına irsâl olunmağın vusüllerinde mesfurları Bozcaada kal'asında kal'a-bend eyleyub itlaklarıçün tekrar emr-i şerifim vezir-i âzâm mektubu olmadıkça itlaklarından begâyet ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz deyu yazılmışdır,

Fi-evâil-i Cemâziye'l-evvel. sene 128

3 / 8

Rikab-ı hümâyûnum tarafından sâdir olan emr-i şerif-i âlişan mucébince şerh verildi

Karaağaç Yalvaç kadısına ve Hamid sancağı mütesellimine ve Lefkoşa kal'ası diz-dârına hüküm ki

Sen ki Karaağaç kadısı mevlâna İbrahim zide fazluhusun sūdde-i saâdetime mektub gönderub Karaağaç-ı Yalvaç kazası mahâllâtından yukarı mahâlleden Haiil bin Hacı

Hızır ve Muharrem bin Ahmed ve sâirleri meclis-i şer'e varup yine mahalle-i mezbureden yeniçerilik iddiasında olan kadızâse Mehmed nam kimesneleri bir tarik ile birkaç sen mukaddem mezburan Halil ve Muharrem'in sarikder nam karye kurbinde olan birer kıt'a bağçelerin fuzuli zabt ve mahâlî-i mezburenin avarıza-yı mevkufe asl maldan üç yüz guruş ekl-ü bel' edüb taaddi etmekle bunlar dahi da'va sadvında olunub mürâfaa-yı şer'-i şerif olmak istediklerinde mezbur mücerred ta'ciz için yedimde aher kadı ve valiye fermânım vardır deyu imtina' ve adem-i itaatinden nâşi firar etmekle bin yüz yirmiyedi senesinde nefy olunmak üzere ba'de yine kendü hâlinde olmak üzere ıtlakiçun emr-i şerifim verilmişken yine kendi hâlinde olmayub ve ıslah-ı nefis dahi etmeyub ıdlâle bâis ve ba'de yine mezburun hakkında müteaddid evâmîr-i şerifem verilmişken bir vecihle icra-yı hak mümkün olmadığından mâ-adâ bin yüz yirmi yedi senesinde dahi sefer-i hümâyûnumdan firar ve bunun emsâli zulm ve taaddisinin nihâyeti olmamağla vâki hâli hükm-i hümâyûnum verilmek ricasına sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh ve mütesellim-i mezkursun arz ve kaza-yı mezburun ulemâ' ve sulehâ' ve sâdât ve sâir ahâlisi muhzır birle ilam eyledikleri ecilden zâbit ma'rifetiyle Lefkoşa kal'asında kal'a-bend olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Cemâziye'l-evvel. sene 1128

3 / 9

Karaağaç-ı Yalvaç kadısına hüküm ki

Sen ki Karaağaç-ı Yalvaç kadısı Mevlânâ İbrahim zide fazluhusun sūdde-i saâdetime mektub gönderüb kaza-yı Karaağaç-ı Yalvaç sâkinlerinden ulemâ' ve sulehâ' ve eimme ve hutebâ' ve sâdât ve sâir fukara meclis-i şer'e varub kaza-yı mezbur mahâllâtından ulvi mahâllesi sâkinelerinden usta arab kızı Ümmihanı dimekle şâhide hatun müddet-i ömründe üçbeş seneden mütecâviz kendü hâlinde olmayub dâima erâzil tâifesiyle muhâlefet ve na-mahrem kimesneler ile şâhidan-ı muâmele-i faside ve izhâr-ı fuhs eylediğinden mâ-adâ bunun emsâli evza'-i şeni'sinin haddi olmayub ve acem Ahmed

nam muhtediye kendüyi tezvic etemikle lisânından ve etvârından bir vecihle tahammülüne tâkatları olmamağla mezbure Ümmihanının şerren ve alenen cem'-i kesir ve hüsn-i ihtiyâr kimesnelerden ahvâli istifsâr olundukta vech-i meşruh üzere olduğuna alâ tariki'ş-şahâde haber verdiklerinden gayri fesâd-ı kebir vâki olmak havfı vardır deyu diyâr-ı bâideye nefy ettirilmek bâbında emr-i şerifim verilmek ricasına vâki hâli rica ve iltimasları ile arz eyleduğün ecilden vâki ise aher karyeye nakl olunmak için yazılmışdır

Fi-evâil-i Cemâziye'l-evvel. sene 1128

3 / 10

Sakız muhafızı Abdullah Paşaya hüküm ki

Sefine reislerinden Ahmed nam kimesne südde-i saâdetime arz-ı hâl edub büyük sefine gemisine Sodakale kal'ası için âsitane-i saâdetimden fermân-ı şerifim top ve habbehâne ve mühimmât tahmil olunub Sakız'a varub eyyâm-ı şefâdiye kazadan olmağla altı aydan berü Sakız limanında sefinesi dağıtılıub cümle tâifesi dahi firar ve reisten gayri kimesne kalmuyub mevcut olan top ve habbahâne Sodakale'sine acaleten nakl ettirilmesi bâbında hükm-i hümâyûnum rica ve mühimmât-ı merkumenin bir gün evel mahâlle eriştirilmesi ehem ve elzem olmağla sen ki vezir-i müşarünileyhsin sefine-yi merkume Sakız'dan kaldırılib sodayı irsâl ve isâle tekayyüd ve ihtimam olunmak bâbında emr-i şerifim verilmek için bi'l fiil tersâne-i âmirem emini olan Mehmed zide mecduhu ilam etmekle vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Cemâziye'l-evvel sene 1128

3 / 11

rikâb-ı hümâyûnum tarafından sâdır olan emr-i şerifim yazılmışdır

Âsitane kaymakamı el-hac Mehmed paşaya hüküm ki

Karaağaç kazası sâkinlerinden dergâh-ı muallam yeniçerililerinden kadioğlu Mehmed nam kimesne dergâh-ı muallama arz-ı hâl edub mezkur kendü hâlinde olub hilâf-ı şer'i şerif kimesneye vaz' ve taaddisi olmayub ve kendüsü sefer-i hümâyûnumda iken gıyabında arz ve deynuyesi olan ba''zı ashâb-ı ağras kol-ı mücerredleriyle bir arz peyda ve Lefkoşa kal'asında kal'a-bend olmak üzere asitan-e saâdetim tarafından emr-i şerifim ihrâc edub hâlâ huzur-ı şer'de bi-farz müslimin hüsn-i hâlini ihbâr ve i'lâm olunmağla sebebli tahliye ve ıtlak olmak fermânım olmağın ıtlakiçün verilen emr-i şerifim âsitane de tâ'kibine verilen ahkâm kaydına şer' verilmek bâbında hüküm-i hümâyûnum rica etmeğın ahkam kaydına müracaat olundukda bin yüz yirmi dokuz senesi Muharremi evâili tarihiyle vech-i meşruh üzere emr-i şerifim verilmek mestur ve mukayyed bulunmağın verilen emr-i şerifim mucebince kaydına şer' verilmek için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Muharrem sene 1129

4 / 12

ıtlakiçün emr-i şerif yazılmışdır Fi-evâil-i sin. sene 1128

Geyikler kadısına ve Kütahya mütesellimine ve Kütahya kal'asi diz-dârına hüküm ki

Sen ki Kütahya kadısı mevlânâ Mehmed müslim zide fazluhusun südde-i saâdetime mektub gönderub kaza-yı mezbura tâbi Boğalar nam karyede sâkin müderrisinden kıdvetü'l-ulemâ'i'l-muhakkikin mevlânâ Ebubekir zide ilmihu ve hatib İsa ve kâtibzâde hacı Yusuf nam kimeseneler ile Karakapu nam karyeden molla Yakub ve çetin Ali ve el-hac Osman ve Alacaotlu nam karyeden Osman ve Seyyidler nam karyeden Seyyid Ali ve Hüseyin ve Mehmed kethüda ve Tunay nam karyeden molla Mehmed ve el-hac İbrahim ve

sâirlerinden cem'-i gafir ve cem'-i kesir meclis-i şer'-i şerife varub yine kaza-yı mezbura tâbi Dikinci nam karye sükkânından Receb nam kimesne kendi hâlinde olmayub hevâsına tâbi Hamid ve teke oğlu Mehmed ve Talib ve Hasan nam kimesneler ile yek-dil ve yek-cihet olmağla bin yüz yirmi senesinde dâima hilâf-ı şer'-i şerif bi-gayr-i hak emvâl ve erzâkların gâret ve arzların hetk edub bunun emsâli taaddilerinin nihâyeti olmamağla bundan akdem ba'de'l-yevm zulm ve taaddi ederlerse cezirebend olunmak üzere birkaç kıta evâmir-i şerifim verilmişken mezbur vâkıf oldukda tarafından adamlar ta'yin ve zikr olunan evâmir-i şerife cebren yedlerinden alduğundan mâ-adâ herbirine eşedd-i âkubet ile nice taaddi edub külli gadr üzere olmağla ol bâbda hükm-i hümâyûnum vermek ricasına vâki hâli iltimaslarıyla arz eylediğın ecilden siz ki mûmâ-ileyhimsiz mesturü'l-ism olan mezkur Receb ve refiklerin mahâllinde da'vâ-yı hak ve ta'yin-i madde eden hissesiyle mürafaa üzerlerine sâbit olan hak fukara ashâbına istirdad olunduktan sonra mezkur Receb Kütahya kal'asında kal'a-bend ve etbai mezburların dahi keyfiyet ahvâlleri arz ve i'lâm olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Cemâziye'l-evvel. sene 1128

4 / 13

Âsitane-i saâdetimden Edirneye varınca yol üzerinde vâki kadılara ve zikr olunan kazalarda vâki kura zâbitleri ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki Âsitane-i saâdetimden rikâb-ı hümâyûnuma irsâli fermânım olan emvâl-i miriye inşallah-ü teâlâ her kangınızın taht-ı kaza ve hükümetine varub dâhil olur ise bir mahfuz ve me'man mahâlle kondurub ve gecelerde yerlûden bekçiler ta'yin ve gider oldukda dahi yanına müstevfi tüfenk endaz adamlar ve kulağuzlar koşub hıfz ve hırâset ederek emin ve sâlim birbirlerinize irsâl ve ber vech-i ta'cil mahâll-i me'mura isâl ettirub afv ve te'hirden ve ihmâl ve müsâheleden ve ıyazen bi'llâh-i teâlâ zarar ve gezend erişdirilmekden ve bu takrir ile hilâf-ı şer'-i şerif kimesneye zulm ve taadiden begâyet ihtirâz ve ictinâb eyleminiz bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Cemâziye'l-evvel sene 129

4 / 14

Bozcaada kal'ası diz-dârı el-hac İbrahim zide hıfzuhuya hüküm ki

Sen ki diz-dâr-ı mezkursun südde-i saâdetime mektub gönderub bundan akdem sirkat töhmeti ile Bozcaada kal'asında kal'a-bend olmaları fermânım olan Süleyman çorbacı ve oğlu Mehmed ve Ahmed kapudan kal'a-i merkuma vâsıl ve zindan-bend olduğunda merkum Süleyman çorbacı vefat edub oğlu Mehmed dahi hasta ve muzdaribü'l-hâl ve mezkur kapudan dahi alil olmağla vâki hâli arz eylediğın ecilden fi-mâba'd kendü hâllerinde olmak üzere merhameten ıtlak olunmaları için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Cemâziye'l-evvel. sene 128

5 / 15

ıtlaklarıçün yazılmışdır. Fi-evâsıt-ı Muharrem. sene 1129

Karahisar-ı sâhib kazası nâibine ve Karahisar-ı sâhib sancağı mütesellimine hüküm ki

Kaza-yı İstanbul ve Kudüs-i şerif Ermeni patriki olan Evrenos nam râhib arz-ı hâl edub patrikliğine dahi Karahisar-ı sâhib kazasında sâkin Ermeni tâifesinin sâbıka murahhasaları olan Ermen ridakli dimekle ma'ruf Erutin nam papas kendü hâlinde olmayub yine kaza-yı mezburda sâkin eşirradan çertan nam Ermeni nam dahi ile ve celb-i mal için enva'-yı taaddiyan ile rencide ve ehl-i örfe gamz ve tecrim ve beynlerinde ihtilâl verdikleri arz ve muhızır birle ilam olundukda mesfur Erutin murahhasalıktan ref' olunub lâkin mezburlar mahâll-i mezburda oldukça ihtilâllerinin men'i ve gamz ve tecrim ile taaddilerinin def'i mümkün olmaduğın bildirub murahhasa-ı sâbık mesfur Erutin papas ve refiki Çertan

Evseb nam zımmi mahâll-i mezburda ikamet ettirilmeyub diyâr-ı ahere nefy ve icla olunmaları bâbında hükm-i hümayûnum rica etmeğin mezkurlar diyâr-ı ahere nefy ve icla olunmaları için hükm yazılmışdır

Fi-evâhir-i Muharrem. sene 1128

5 / 16

İçel sancağı mutasarrıfı Numan paşaya ve Antalya kal'ası diz-dârına hüküm ki

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm Manavgat kadısı mevlânâ Osman zide fazluhu südde-i saâdetime mektub gönderub bundan akdem Manavgat kazasında sâkin olub Kıbrıs ceziresine iskânları fermânım olan yörükân tâifesinden bâki kalan hacı Mahmud ve oğulları Mustafa ve karındaşı Abdülhalim hayatlarında nice def'a evâmir-i şerifim sâdır olmuşken itaat etmediklerin mukaddemâ Eğirdir kadısı i'lâm eylemeğin mezburlar cezire-i Kıbrıs'a iskân olunmak üzere tekrar emr-i şerifim verilmişken yine itaat eylemediklerin Karahisar-ı Teke kadısı seyyid Ahmed zide fazluhu dahi tekrar i'lâm etmekle mezburan Mustafa ve Abdülhalimin mukaddemâ verilen emr-i şerifim mucebince mübâşir ta'yin olunan dergâh-ı muallam çavuşlarından Ebubekir çavuş zide kadruhu ma'rifetiyle bi-eyyihâl ahz ve Kıbrıs ceziresine nakl ve iskân olunmak için Manavgat kadısına ve Alaiye sancağı mütesellimine hitâben emr-i şerif sâdır olmuşken mezburların evleri ele girub çavuş-ı merkuma teslim olunub mezbur Abdülhalim ve oğlu Mahmud ve karındaşı Mehmed firar ve Düşenbe kazasında sâkin eşkiyadan sekizlioğlu Mehmed Vazife oğlu Mustafa ve bıyıklı Mahmud ve Halil nam şakiler mezburları yanlarına alub beş yüzden mütecâviz tüfenk endaz eşkiya ile mütesellim-i merkumun çadırın basub emvâl ve erzâkın nehb ve gâret etmeleriyle mütesellim-i merkuma mezburların şerr ve mazarratlarından aher kazaya firar etmekle vâki hâli hükm-i hümayûnum vermek ricasına ahâli-yi vilâyet ve mütesellim-i merkumun iltimaslarıyla arz eylediği ecilden sen ki vezir-i müşartünileyhsin mesturü'l- ism olub Kıbrıs ceziresine iskânı fermânım olmuşken cezire-yi merkumeye nakl ve iskânları için emr-i şerifim sâdır olmağla Düşenbe kazasında

mukayyedleri olan mezburan dört neferin dahi ıslah-ı nefis için Antalya kal'asında kal'a-bend olunmaları bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur.

Fi-evâhir-i Cemaziyelâhir sene 1129

5 / 17

taraf-ı devlet-i aliyemden afv olunduğuna ümeradan endaz etmeleriyle âsitane-i saâdet tarafından verilen emr-i şerif fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur. fi 9 Ramazan sene 129

İçel sancağı mutasarıfı Numan paşaya ve Manavgat kadısına hüküm ki

Sen ki mevlânâ nam mezkursun südde-i saâdetime mektub gönderub bundan akdem Manavgat kazasında sâkin olub Kıbrıs ceziresine iskânları fermânım olan yörükan tâifesinden bâki kalan hacı Mahmud oğulları Mustafa ve karındaşı Abdülhalim haklarında nice def'a evâmir-i şerifim sâdır olmuşken itaat etmediklerin mukaddemâ Eğirdir kadısı i'lâm eylediğin mezburlar cezire-i Kıbrıs'a iskân olunmak üzere tekrar emr-i şerifim verilmişken yine itaat eylemediklerin Karahisar-ı teke kadısı seyyid Ahmed zide fazluhu dahi tekrar i'lâm etmekle mezburan Mustafa ve Abdülhalim'e mukaddemâ verilen emr-i şerifim mucebince mübâşir ta'yin olunan dergâh-ı muallam çavuşlarından Ebubekir çavuş zide kadruhu ma'rifetiyle bi-eyyi-hâl ahz ve Kıbrıs ceziresine nakl ve iskân olunmak için sana ve Alaiye sancağı mütesellimine hitâben emr-i şerifim sâdır olmuşken mezburların evleri ele girub çavuş-ı merkuma teslim olunub mezbur Abdülhalim ve oğlu Mahmud ve kayını Mehmed firar ve Düşenbe kazasında sâkin eşkiyadan sekizlioğlu Mehmed ve Hafika oğlu Mustafa ve bıyıklı Mahmud ve Halil mezburları yanlarına alub beş yüzden mütecâviz tüfenk endaz eşkiya ile mütesellim-i merkumun çadırların basub emvâl ve erzâkın nehb ve gâret etmeleriyle mütesellim-i merkum mezburların şerr ve mazarratlarından aher kazaya firar etmekle vâki hâli hükmi-i hümayûnum vermek ricasına ahâli-yi vilâyet ve mütesellim-i

merkumun iltimasları ile arz eylediğın ecilden sen ki vezir-i müşarünileyhsin mutadi olan mezburan dört neferin ıslah-ı nefis için Antalya kal'asında kal'a-bend olunmaları fermânım olmağın bâlâda mesturü'l- ism olub iskânı fermânım olanlar dahi cezire-i Kıbrıs'a iskân ettirilmek bâbında fermân-ı âlişan yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Cemâziye'l-evvel sene 1128

5 / 18

İznikmid kadısına ve Kocaeli sancağı mütesellimine ve Kereste eminine ve yeniçeri serdârı vekiline hüküm ki

Hâlâ tersane-i âmiremde divânthane ve mir-i usara ve mücrimlerin taâm ve çorbaları tabhı ve şurbaları(.....)²donanma-yı hümâyûnum kalyonlarının zift kazganları ve sâir umur için üç bin çeki miktarı odun tedârikine muhtac olub evvel-i ba-evvel hâzır ve mevcut ettirilmesi ehem ve elzem olmağla lâzım gelen bahası tersane-i âmirem emini Mehmed zide mecduhu tarafından verilmek üzere siz ki mûmâ-ileyhsiz İznikmid cânibinden ol mikdar çeki odun tersane-i âmirem tarafından alunub İstanbul ağası tarafından müdâhale olunmamak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur buyurulmağın.

Fi-evâhir-i Cemâziye'l-evvel sene 128

6 / 19

Boğazhisarları kadılarına ve Boğazhisarları diz-dârlarına hüküm ki Manuel ve Yafi ve İstefan ve Yorgi ve Mihael ve Marina ve Esteman ve Yafi ve diğeri Yafi ve diğeri Marina ve Kalız ve Faile ve Erini ve diğeri Manuel ve Nikol ve Sofya ve Yakumu ve Anton ve diğeri Esteman ve diğeri Nikola nam yirmi nefer zımmiler gelub

² Bir kelime okunamadı

mesfurlar Akdenizde vâki Nakşapatra ceziresi reâyâsından olub hâlâ vilâyetlerine revâne olmak murad etmeleriyle Boğazhisarlarından mürur ve uburlarına muhâlefet olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum rica ve bâlâda mestürü'l- esâmi olan yirmi nefer zimmiler Akdenizde vâki Nakşapatra reâyâlarından oldukların bi'l-fiil kapudanım olan emirü'l-ümarâ'il-kiram el-hac Mehmed paşa dâmet maaliyehunun damadı Abdülkadir dâme izzihu haber verduğu mesfurların mürur ve uburlarına muhâlefet olunmamak bâbında emr-i şerifim verilmek için kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân hala tersane-i âmirem emini olan Mehmed zide mecduhu ilam etmekle mûmâ-ileyhin ilamı mucebince yirmi nefer zimmilerin mürurlarına muhâlefet olunmamak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Cemâziye'l-evvel sene 1128

6 / 20

Bozcaada kal'ası diz-dârlarına hüküm ki

Hâlâ Mısır valisi olan vezirim Abdi paşa ile maan Mısır'a gidub bir müddet Mısır'da mukabelecilik hizmetiyle meks ve hâlâ âsitane-i saâdet medarıma gelub tevakkuf üzere olan Mehmed çelebi kendü hâlinde olmayub üzerine lâzım gelmiyen kelimat iradına tasaddi ve tecasür eylediği yakinen ma'lum-ı hümâyûnum olub merkuman ahz ve te'dibi iktiza etmeğin merkum Mehmed çelebi bila tevakkuf ahz ve bir sefineye vaz' ve Bozcaada kal'asında muhkem kal'a-bend olunmak üzere irsâl olunmak bâbında fermân-ı hümâyûnum sâdır olmağla binaenaleyh mezkur Mehmed çelebi dergâh-ı muallam çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran çavuş zide kadruhu mübaşeretiyle Bozcaada kal'asına irsâl olunmağın imdi sen ki diz-dâr-ı merkumsun mezkur Mehmed çelebi çavuş-ı merkum ma'rifetiyle Bozcaada kal'asına varub vâsıl oldukda mezkuru kal'a-i merkumede muhkem kal'a-bend eyleyub ıtlak için mühürlü veziriazam mektubuyla mazmun emr-i şerifim sâdır olmadıkça bir tarikle ıtlakından gâyetü'l-gâye ihtirâz ve ictinâb eylemek için emr-i şerifim yazılmışdır.

Fi-evâil-i Cemâziye'l-evvel sene 1128

Konya monlasına ve Konya mütesellimine ve Konya kal'ası diz-dârlarına hüküm ki
 Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin nâibi olan seyyid Mehmed zide ilmihu südde-i
 saâdetime mektub gönderub Akşehir sâkinlerinden hacı paşazâde Mustafa zide
 kadruhu meclis-i şer'-i şerife varub mûmâ-ileyhin Türkmen tâifesinden izzeddin
 cemâatinden hacı Mustafa ve hacı Veli ve Abdullah nam kimesneler zimmetlerinde bin
 yüz yirmi senesinde buğday ve arpa bahasından bin yüz kırk beş guruş hakkı olub
 ba'zısın ikrarlarıyla ve ba'zısın şuhud-ı udul ile şer'an sâbit ve hüküm birle üç kıta
 hüccet-i şer'iyye verilub tahsili için sen ki mütesellim-i merkumsun ma'rifetinle
 mezburlar Konya kal'asında habs olunub lâkin mezburlar halkın malını bir tarikle ahz
 ve ele girub habs olunduklarından kâh habisten firar ve kâh temerrüdlük edub bu
 makule gadr âdet-i müstemireleri olub eşirradan olmalarıyla sâbit olan meblağ-ı
 mezburu edâya kudretleri olmadığı dahi zâhir iken kırk günden mütecâviz habs olunub
 ve temerrüdlükleri sâbit ve zâhir olmağla mâdam ki şer'le sâbit olan hakkı hüccet-i
 şer'iyye mucebince tamamen edâ eylemedikçe mezburlardan birinin ıtlakına bir vecihle
 müsaade olunmayub kal'a-yı merkumede ibka ve tahsili hususunda sa'y ve ihtimam
 olunmak bâbında vâki hâli hüküm-i hümâyûnum verilmek ricasına iltimaslarıyla arz
 eylediği ecilden sen ki mevlânâ-yı mümaileyih ve mütesellim-i merkumsun ve diz-
 dârsın hüküm-i şer'i la-hak ve hüccet-i şer'iyye olunan meblağ-ı edâda muhâlefet eder ise
 mâdam ki edâ-yı deyn etmedikçe kendileri tahliye olunmamak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Cemâziye'l-evvel sene 1128

Çorum kadısına hüküm ki

Çorum kazası mahâllatından Kaya mahâllesi ahâlisi gelub yine mahâlle-i mezburede
 Ahmed ve Mustafa nam kimesneler cüzâm ve marazına mübtela olmalarıyla kaza-yı

mezburede vâki kadimden cüzâm ve miskinler sâkini oldukları mahâlde oturmayub mahâllan arasında gezub ve hammamlara girub dâima mezburlardan istikrah ve mute'ezzi oldukların bildirub ol bâbda hükm-i hümâyûnum rica eyledikleri ecilden arz-ı taalukundan âri olmak üzere vukûf-ı taki olan etibba ma'rifetiyle bi-farz müslimin muvacehesinde muarefet-i şer'le mezburların ahvâli tefahhus olunub maraz-ı mezbur mezkurlarda kadim olub mevzi'-i mahsusaları var ise hüccet-i şer'iyeye olunub mahâlli-i mezburda iskân ettirilmek için yazılmışdır.

Fi-evâil Cemâziye'l-evvel sene 1128

7 / 23

işbu emr-i şerif mahâlline gitmeyub (...)³ olunmuşdur.

Bor kadısına ve Konya mütesellimine hüküm ki

Bor kazası ahâlisi adam ve arz-ı hâl gönderub bundan akdem iskânı fermânım olan Türkmen tâifesinden Mehmed nam kimesne fermân olduğu üzere me'mur olduğu mahâlde gitmeyub iskândan firar ve varub Bor kazasında sâkin ve kendi hâlinde olmayub umur başına karışub ve ser cemiyet ve beher yevm birkaç def'a kadı ve voyvoda kethüdarları ve serdâr ve subaşı (yanlarına varu) sâiren ehl-i örf tâifesi yanlardına varub menba fesâd ve bir kimesnenin şer' da'vâlısı oldukda ahz-ı rüşvet etmedikçe da'vâsına temeşşiyet verdirmeyub dâima hukuk-ı ıyalleri ibtal üzere olub ve nâşi birbirlerine düşürüb bunun emsâli taaddisinin nihâyeti olmayub perakende ve perişan olmalarına bâis olduğun bildirub mezbur mukaddemâ fermânım olduğu mahâlde iskân ve şerr ve fesâdı üzerlerinden men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum rica eyledikleri ecilden iskâna me'mur tavaifden ise mukaddemâ sâdir olan fermân-ı

³ Bir kelime okunamadı

âlişanım mazmunu üzere me'mur olduğu mahâlle nakl ve iskân ettirmek için emri şerifim yazılmışdır.

Fi-evâil-i Cemâziye'l-evvel sene 1128

7 / 24

Kocaeli sancağında vâki olan kadılara ve Kocaeli sancağı mütesellimine ve zikr olunan kazalarda vâki â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Liva-i mezburda vâki kazalarda sâkin olan ba'zı askeri tâifesi işbu sene-i mübarekede me'mur oldukları sefer-i hümâyûn-ı nusretmakrunuma gitmeyub reâyâ ve berâyâyı hilâf-ı şer' rencide ve ebna-yı sebinin yolların kat' ve emvâl ve eşyaların nehb ve gâret ve bu mesellü nice fesâd ve şekavete cesaret ile irsâl-ı cesaret eyledikleri i'lâm olunmağla imdi emri şerifim vusûlünde siz ki mûmâ-ileyhimsiz sefer-i hümâyûnuma me'mur iken henüz taht-ı kazalarınızda evlerine ve yerlerine bozub reâyâ fukarasına ebna-yı sebile vech-i meşruh üzere taaddi ve tecâvüz üzere olan askeri tâifesini cümleliz müyesser ve ittifak ile ve zâbitlerin ma'rifetiyle evlerinden ve yerlerinden ihraca ve me'mur oldukları sefer-i hümâyûnuma irsâle herbiriniz ziyâdesiyle takayyud-ı tam ve sa'y-ı ihtimam eyleyub ve lâkin bu bahane ile askerilikde bir vecihle alakaları olmayub sefer-i hümâyûnuma me'mur olmayanların mücerred celb-i mal sevdasıyla nüfus emvâllarına hilâf-ı şer'-i şerif taarruz olunmakdan begâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdir olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel sene 1128

7 / 25

Kocaeli sancağında vâki olan kadılar ve Kocaeli sancağı mütesellimine hüküm ki

Taht-ı kazalarınızda sâkin ba'zı eşkıya askerilik iddiasında olmalarıyla sefer-i hümâyûnuma bahane ve kutta-i tarik nehb ve gâret emvâl ile enva'i şekavete cesaret ve reâyâ fukarasına zulm ve taaddiye cesaret ve ebna-yı sebile irsâl-ı cesaret eyledikleri i'lâm olunmağla imdi emr-i şerifim vusûlünde siz ki mûmâ-ileyhimsiz taht-ı kazalarınızda ol makule kutta-i tarik ve nehb ve gâret-i emvâl ile reâyâ ve berâyâ ve sükkân-ı memlekete ebna-yı sebile isâl mazarrat üzere olan eşkıya muarefet-i şer'le ve zâbitlerin ma'rifetiyle gereği gibi tahsis ve tefahhus ve buldukları mahâlde alâ-eyyi-hâl ahz ve ele getirilub şer'le icra-yı hak olunub ve lâkin bu takrir ile umum teftişinde ve kendü hâllerinde olub fesâd ve şekavetde alakaları olmayanların nüfus emvâllerine hilâf-ı şer'-i şerif taaddi ve tecâvüzden ve celb-i mal olmaktan begâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdir olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel sene 1128

7 / 26

Karaman beylerbeyisine ve Konya monlasına ve Aksaray kadısına hüküm ki

Aksaray sâkinlerinden seyyid İbrahim ve seyyid Ali ve seyyid Abdullah zide şerefhüma ile Mehmed nam kimesne gelub Aksaray kazasında sâkin Türkmen tâifesinden olub Karakoyunlu aşiretinden kavaklı cemâatinden Ali nam kimesne aşireti ile maan Hama ve Humus tarafına iskânı fermân olmuşken mezbur Ali itaat-ı fermân etmeyub mahâl-i iskândan firar ve birkaç seneden beru Aksaray kazasına gelub bu kalmıya ağaları ve müfettişler geldikde mezbur Ali âsitane tarafına firar ba'de gelub ben kendimi iskândan itlak ettirdim deyu bunların aban an-cedd mutasarrıf oldukları cemâatlerin bir takrir ile alub kendü hâlinde olmayub fukaraya zulm ve taaddi eyledükde bildirub ol bâbda emr-i şerifim rica eyledikleri ecilden mezbur Ali iskânı fermân olunan tâifeden ise me'mur olduğu mahâlde iskân ettirmek için emr-i şerifim yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Cemâziye'l-evvel sene 1128

Mucebince müceddeden ba fermân-ı âli emr-i şerif tahrir olunmuşdur.

Fi-evâil-i Receb sene 128

8 / 27

Ayvacık ve Sinob ve Ünye ve Samsun ve ve kadılarına (hüküm ki) ve Canik muhassılı zide mecduhuya ve tel mübayaasına me'mur olan Fatsalı Hasan ve el-hac Mehmed ve zikr olunan kazalarda vâki iskelelerin gümrük eminlerine ve â'yân-ı vilâyet ve sefâin reislerine hüküm ki

Donanma-yı hümâyûnumun a'zam umurundan olan tel kendir geçen sene mevsim-i derya mürur etmekle aceb la-iktiza karadan mükâri davarlarıyla nakl olunduğundan nâşi ba'zı yükleri ifna olmağla işbu sene-i mübarekede gelecek tel geçen seneye kıyas olunmayub mevsim-i derya mürur etmezden mukaddem bi-eyyi-hâl sefinelere tahmil ve bir gün evvel nakl olunması a'zam-ı umurdan ve ehemmi mehammdan olmağla imdi siz mûmâ-ileyhsiz sâir senelere kıyas olunmayub zikr olunan telin teknilan sefâine tahmilinde ve bir gün evvel tersane-i âmireme nakl ve irsâline de her biriniz dikkat-i tam ve sa'y ve ihtimam eyleyesiz şöyle ki ıyazen bi'llâh-i teâlâ bu sene mevsim-i derya mürur ile fermânım olan tel teknilan vaktiyle gelmeyub te'hire kalmak ihtimali olur ise bir vecihle özr ve cevabınız ihfa olunmayub cümleiniz mes'ul ve muâteb olacağınızı mukarrer ve muhakkık bilub ana göre her biriniz ziyâdesiyle dikkat ve ihtimam eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdir olmuşdur buyurulmuşdur.

Fi-evâhir-i Cemâziye'l-evvel sene 128

8 / 28

Âsitane-i saâdetimden Edirene'ye varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve zâbitlerine ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Hâlâ âsitane-i saâdetimden rikâb-ı hümâyûnuma irsâli fermânım olan haremeyn-i şerifeyn malı her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise bir me'man ve mahfuz mahâlle kondurub ve gecelerde bekçiler ta'yin ve gereği gibi beklendirub ve gider oldukda yanına yarar adamlar ve kılağuzlar koşub emin ve sâlim hıfz ve hırâset ederek birbirinize irsâl ve mahâll-i merkuma irsâl ettirub afv ve te'hirden ve ihmâl ve müsâheleden ve ıyazen bi'llâh-i teâlâ zarar ve gezend erişdirilmekten ve bu takrir ile hilâf-ı şer'-i şerif kimeseneye zulm ve taaddiden begâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında hükm yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Cemâziye'l-evvel sene 1128

8 / 29

nefyden afv olunub kendü hâlinde menziline ikamet eylemek üzere emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Şa'ban. sene 128

Bursa monlasına ve İznik kazası nâibine hüküm ki

Sen ki İznik kazası nâibi mevlânâ el-hac Mustafa zide ilmihu südde-i saâdetime mektub gönderub İznik kazası sükkânından mütegalibe ve eşirradan Mürsel nam hatib her-bar kendi hâlinde olmayub ba'zı kimesneleri bila-cürm âhere zulmen katl ettirub ve dâima ehl-i arzın arzlarını hetk ve ibadullâhın yedinden ve zahmet ve mutazarrır ve hukuk-ı ıyalin iptaline bâis ve bâdi olub ve ahkâm-ı şer'iyeyi icraya muhâlefet ve ihkak-ı hak ettirmeyub ve hevâsına tâbi cumhur ile mahkemeye gelub nice ashâb-ı hukukun haklarını iptal ve gadr-ı külli eylediğinden mâ-adâ bundan akdem mezbur Mürsel evâmir-i şerifem ile birkaç def'a cezirelere nefy ve icla olunmuşken yine ıslah-ı nefis etmeyub üzerine lâzım gelen kelimât tekellümüne ve enva'i ifal kabaca ve şetum-ı

galizeye cesaret etmekle vâki hâli hükm-i hümâyûnum verilmek ricasına arz eylediğün ecilden mezbur kaza-yı mezburadan icla ve Bursa'da ikamet ettirilmek için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Receb sene 1128

8 / 30

Hassa bostancıbaşıya hüküm ki

inşallâh-ü teâlâ bin yüz yirmi dokuz senesinde ru-yi deryaya ihracı musammem olan donanma-yı hümâyûnum zafer-meşhunum için şimdi tedârîki mühim ve muktezi olan on beşer on altışar olmak üzere elli dalme-i kalyon Üsküdar korusundan kat' ve nakle eshel olduğundan mâ-adâ senin-i sâbıkalarda dahi mahâll-i mezburdan kat' ve nakl oluna gelmekle kat' ve nakl edenlere akçeleri kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân tersane-i âmirem emini olan Mehmed zide mecduhu tarafından verilmek üzere zikr olunan arşunlar bu bâbda ol mikdar dalme-i kalyonu sen ki bostancıbaşı-yı mûmâ-ileyhsin bir gün ve bir saat mukaddem mahâllinde kat' ve nakl ve teslim-i tersane-i âmirem ettirmekde kemal dikkat ve ihtimam eyleyub bu emr-i mehamm-ı müsta'cilenin ta'tiline bâis olmakdan begâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâil-i Receb sene 1128

9 / 31

fımaba'd kendü hâlinde çiftliğinde ikametine muhâlefet olunmamak bâbında hüküm yazılmışdır. Fi-evâsıt-ı Ramazan. sene 1128

Galata kazası müzafatından Kapudağı nâhiyesi nâibine hüküm ki

Nâhiye-i mezbura reâyâsı sÛdde-i saâdetime adam ve arz-ı hâl gönderub nâhiye-i mezburada sâkin sâbıka babaları olan Mustafa efendi demekle ma'ruf kimesne kendü hâlinde olmayub ba'zı mevad ve hukuk-ı şer'iyeye müteallik nice kimesnelere çifte hüccet verub ve ba'zılarından celb-i mal etmekle taaddisinin nihâyeti olmaduğun bildirub ol bâbda hükm-i hümâyûnum rica ve mezbur Mustafa'nın keyfiyet-i ahvâl nâhiye-i merkumeye tâbi Mudanya ve Bereme ve Şahinburgaz ve Hereke ve Bandırma ve Kocaburgaz ve Akkenise ve Derakunde nam karyeler ahâlilerinden ve sâirlerinden istihbâr olundukda mezbur Mustafa için tamma' ve mürteşi ve nâhiye-i merkume eşirrasına muayyen olub hilâf-ı şer'e taaddisi (hudud-u birun) olmağla nâhiye-i mezbura fukarasının ahvâlleri her vecihle perişan olucak ecilden mukaddemâ fermân-ı şerifle niyabetten azl olunmuşken yine bu bâbda tamma'na düşüb vatan-ı asliyesi İstanbul iken gelmeyub hâlâ nâhiye-i mezburada meks ve âram ve ba'zı eşirraya ta'lim-i celb birle nice mevad gayri vâki peyda ve hafiyete sahte hüccetler verub ve ba'zı kimeseneleri dahi tahvif ve bi-gayr-i hak akçelerin alub taaddiden hâli olmamağla ba'de'l-yevm mezbur Mustafa nâhiye-i mezburada sâkin olmayub ve niyabetde dahi istihdam olmamak üzere elli neferden mütecâviz ba'zı ehl-i vukûfa mezalim ve keyfiyet ahvâli ihbâr eylediklerin Galata kadısı seyyid Ömer zide fazluhu i'lâm etmekle i'lâm mucebince diyâr-ı âhere iclası için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Receb sene 1128

Fermân-ı âli tarihe tahrir olunub (...)⁴

9 / 32

Terkos nâhiyesi nâibi ne hüküm ki

İnşallâh-ü teâlâ bin yüz yirmi dokuz senesinde ru-yi deryaya ihrâcı musammem olan donanma-yı hümâyûn-ı nusret-meşhunum için şimdiden tedâriki mühim ve muktezi olan kalyon sandalları keresteleri âsitane-i saâdetim kurbinde vâki kâh İstiranca'dan kat' ve nakli eshel olduğundan mâ-adâsını sâbıkalarda dahi mahâll-i mezburdan kat' ve nakl

⁴ Bir kelime okunamadı

olunagelmekle ashâbına bahaları kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân tersane-i âmirem emini olan Mehmed zide mecduhu tarafından verilmek üzere liman tarafından verilen memhur defter mucebince kat'î lâzım gelen ol mikdar keresteyi emin-i mûmâ-ileyhin tarafından mübâşir ta'yin olunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran Hamza zide kadruhu ma'rifeti ve muarefet-i şer'le bir gün ve bir saat mukaddem mahâllinden kat' ve nakl ve tersane-i âmireme teslim eylemekde bezl-i makdur eyleyub afv-ı te'hirden ve ihmâl ve müsamaha sebebi ile bu umur-ı muazzama ta'tiline bâis olmak ihtimali olur ise sen ki nâib-i mezkursun ve mübâşir-i merkumsun cezalar tertib olunacağına kat'an iştibah eylemeyub ana göre herbiriniz ziyâde basiret ve intibah ile hareket eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdir olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâil-i Receb sene 1128

9 / 33

Kastamonu ve Bolu sancaklarında vâki olan kadılara ve Kastamonu sancağı mütesellimine ve Bolu voyvodasına hüküm ki

İnşallâh-ü teâlâ bin yüz yirmi dokuz senesinde ru-yi deryaya ihrâcı musammem olan donanma-yı hümâyûn-ı zafer-meşhunum kalyonlarının ziyâdesiyle ehem ve elzem olan umurunda tel ve kendir hususu cümleden akdem olmağla Canik ve Fatsa ve Ünye câniblerinden mübayaası fermânım olan tel ve kendir inşallâh-ü teâlâ vakt-ü zamanıyla gelub erişub lâkin hin-i iktizada kifâyet mikdarı mevcut bulunmağın bulegan-ı belîğ bulunması münâsib olmağla fermânım olan mahâllerden mâ-adâ Kastamonu ve Bolu sancaklarında vâki kazalarda bulunan tel ve kendir dahi yermürsülü ve muhtekir tâifesine ve âhere fûruht ettirilmeyub her ne mikdar tel ve kendir bulunur ise miri için mübayaa olunub ve akçesi tersane-i âmirem emini olan Mehmed zide mecduhu tarafından verilub zinhar âhere fûruht olunmayub ve mütenebbih olunmayub bir tarikle sahib çıkar ve hafiyeten bey' ve şira eden olur ise tersane-i âmirem zindanına vaz' olunmak için âsitane-i saâdetime ihzâr olunmaları bâbında emr-i şerifim verilmek için tersane-i âmirem emin-i mûmâ-ileyh i'lâm etmekle vech-i meşruh üzere miriyi ziyâde

lüzumu olmakla miri için mübayaa ve muhtekir tâifesine asla aldılmaktan men' olunub memnû' olmıyan mübayaa ve müşteri tersane-i âmirem zindanına vaz' olunmak için ihzâr olunmaları bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur.

Fi-evâil-i Receb sene 1128

10 / 34

Fatsa nam-ı diğer satılmış kadısına ve Canik sancağı muhassılına ve

Fatsa sâkinlerinden olub tel mübayaasına me'mur olan Hasan zide kadruhuya hüküm ki inşallâh-ü teâlâ bin yüz yirmi dokuz senesinde ru-yi deryaya ihrâcı musammem olan donanma-yı hümâyûn mihnet-meşhunum için iktiza eden tel ve kendirin şimdiden tedâriki mühim ve muktezi olub ve bundan akdem Fatsa ve ol havalide bulunan tel ve kendir donanma-yı hümâyûnum için mübayaa olunmak üzere müteaddid evâmîr-i şerifem sâdır olmuşken ba'zı muhtekir tâifesi mütenebbih olmayub sırran tel ve kendir bey' ve şira etmeleriyle umur-ı mühimmenin ta'tiline bâis olacakları melhuz olmağla ve donanma-yı hümâyûnum kalyonlarının malzemesi teknil olmadıkça bir kimesne tel ve kendire vaz'-ı yed eylememek için mahsus bir ustabaşı ta'yin olunmak lâzım gelmekle Fatsa sâkinlerinden küçük Ali dimekle ma'ruf kimesne mahsus ustabaşı olmak üzere nasb ve ta'yin olunmağın imdi siz ki mûmâ-ileyhimsiz ol havalide bulunan tel ve kendir kat'an muhtekir tâifesine fûruht etdirilmeyub mübâşir ta'yin olunan Hasan zide kadruhu ve ustabaşı-yı merkum ma'rifetleriyle has-ı miri için ahz ve kabz etdirilmek bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâil-i Receb sene 1128

10 / 35

Âsitane-i saâdetimden Sinob'a varınca vâki olan kadılara hüküm ki

Hâlâ tersane-i âmiremde inşaası fermânım olan üç kıta miri kalyonlar için ziyâde marangoz ve burgucu tâifelerine muhtac olmağla bundan akdem müteaddid evâmir-i şerifem ile hassa bostancıbaşı tarafından mübâşir ta'yin olunub âsitane-i saâdetimden Sinob'a varınca vâki olan kazalar ve nevâhide bulunan marangoz ve burgucu tâifelerini birgün evvel ve bir saat mukaddem tersane-i âmireme ihzâr etmek üzere me'murlar iken mübâşir olanlar tamma' haslarından nâşi ol havali sevâhilinden ba'zı sefine bina eden reislerden birer mikdar akçe aldıklarından zikr olunan tâifeler henüz tersane-i âmireme gelmemeleriyle husus-ı mezbur için mu'temed-i aleyh mübâşir ve tersane-i âmirem tarafından dahi bir nefer çavuş ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân tersane-i âmirem emini Mehmed zide mecduhu tarafından dahi ol ahvâline vukûfu olan bir nefer ve ocak tarafından bir nefer temürcü ta'yin ve zikr olunan tâifelerin biran mukaddem taht-ı kazalarınızdan buldukları mahâllerden ihrac ve şer'an ve âcilen tersane-i âmireme irsâli ve ihzâr ve mevcut ettirilub sefâin ashâbından itaat-ı emr-i şerifim etmeyub marangozlarımızı vermeziz deyu muhâlefet edenler bir nefer marangoz giru kalmamak üzere sefâin ashâbları maan âsitane-i saâdetime ihzâr olunmak üzere emr-i şerifim verilmek bâbında tersane-i âmirem emini mûmâ-ileyh ilam etmekle imdi siz ki kadılsız bu husus devlet-i aliyyemin umur-ı muvacehesinden ve cümleden akdem olmağla asla ferd-i vâhid ihfa olunmayub cümlesi birkaç müsaraat tersane-i âmireme getirilüb donanma-yı hümâyûnumda mevcut bulunmaları kemal mertebe takayyud ve ashâb-ı sefâinden ve âherden taarruz olur ise kat'an cevabları ihfa olunmayub maan âsitane-i saâdetime ihzâr olunmaları bâbında fermân-ı âlişanım sâdir olmuştur.

Fi-evâil-i Receb sene 1128

11 / 36

Sifrihisar ve Günyüzü ve ve kadılarına ve Sifrihisar Günyüzü voyvodası Mustafa ve zikr olunan kazalarda vâki kethüdayerleri ve yeniçeri serdârı vekilleri ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Merhum ve mağfurlehü sultan Murad han tabe-serahe evkâfi karyelerinden Günyüzü kazasına tâbi Kürdlü nam karyede sâkin basralı oğlu dimekle ma'ruf Ali nam kimesenenin oğlu Bayezid'in hizmetkarı Süleyman bin Kenan mezbur Bayezid ile arılık bir yerde ta'mir eder iken mezbur Bayezid bir temürle sanduk bulub kapağını açmaksızın seninle taksim edelüm deyu mezbur Süleyman'a cevab ve zikr olunan sanduğu merkum Bayezid hanesine götürüb ba'de mezbur Süleyman taleb eyledikde helâkine kasd ve bir tarik ile halas olduğun mezbur Süleyman meclis-i şer'de takrir ve mezbur Bayezid'e defaâtiyle mürâsele gönderilüb davet-i şer'-i şerif olundukda itaat-ı şer' etmeyüb firar eyledüğü siz ki Günyüzü ve Sifrihisar kadıları ve voyvoda-yı merkumsuz tarafınızdan arz-ı i'lâm olunduğu bu maddenin zuhura gelmesi elzem-i levâzımından olmağın imdi mezbur Bayezid her kangınızın taht-ı kazasında ve nevâhi ve kurasında bulunur ise mübâşir ta'yin olunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran zide kadruhu ma'rifeti ve siz ki kethüdayeri ve yeniçeri serdârı vekilleri voyvoda-yı merkumsuz â'yân-ı vilâyet ve işerleri ma'rifetleri ve izn-i şer'le bi-eyyi-hâl ahz ve husus-ı mezbur sual olunub zikr olunan sanduğu izhâr ederler ise fiha ve illa ketm ve ihfa edub muhâlefet ederler ise merkum Bayezid menzili ve sâir tahsis ve aranması lâzım gelen mahâlleri aranub ve hafr olmak iktiza eylemeğın mahâller dahi hafr olunub marü'z-zikr sanduk cümlelerinden matlub olmağla her ne tarikiyle olursa olsun zuhura getirülmesinde her biriniz gereği gibi takayyud-ı ihtimam ve bi-avnullahi teâlâ zuhura geldikde cümle ma'rifeti şer'le zikr olunan sanduk mühürleyub ve yanına müstevfi yarar ve tüfenk endaz ve müslüm adamlar koşub mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle merkuman Bayezid ve Süleyman ile maan âsitane-i saâdetime ihzâr ve irsâl ettirmekte cümle dikkat-ı tam ve sâir ihtimam eyleyub himaye tarikiyle özr-i illet iradâtdan ve bu takrir ile hilâf-ı şer'-i şerif zulm ve taaddi ve nefsi vâhidin mal ve arzına taarruzdan begâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdir olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Receb. sene 1128

Hassa bostancıbaşıya ve İznikmid kadısına hüküm ki

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân tersane-i âmirem emini Mehmed zide mecduhu tersane-i âmirem umuru için Sinob tarafına gönderdiği çukadar Salih nam kimesne varub me'mur olduğu hususun temşiyet-i cevabı mûmâ-ileyh tahrir ve nam çukadar ile irsâl ve mezbur dahi gelur iken İznikmid menzilinden kalkub esna-yı tarikde her ki belinde katl ve üzerinde mecad olan eşyayı gâret olduğu elbisesinde şayi olub tefahhus ve tecessüs olundukda cesedinden nam ve nişan bulunmayub ancak orman içinden bir müşemmele sebebi tahrir hükmü ve bir voyvoda kâğıdı ve mezbur çukadar Salih'in kâğıdı ile bir arabi bulununca kâğıdı bulunub memhuran tersane-i âmirem emini mûmüileyh tarafına irsâl olunmağla mezburun kâtili hâricden olmayub yerlü eşkıyasından olduğu münfehim olmağla sen ki bostancıbaşı-yı mûmaileiyhsin tarafınızdan bir sâdikü'l-kavl ve işgüzar ve mu'temet-i aleyh haseki ta'yin ve ol tarafı kurb-i civarında olan mahâlleri muarefet-i şer'le ve alenen tecessüs ve tefahhus ve eşek sahibi kimdir dimek yerar ile olmuşdur beher hâl zuhura gelmesi ehem ve elzem olmağla imdi bu makule şekavet ve cesaret eden her kim ise ma'rifetinle ve muarefet-i şer'le bi-eyyi-hâl ahz ve keyfiyet ahvâlini bi-farz ve mevsuk müslümanlardan tefahhus ve üzerine şer'an subut bulan mevad-ı sicil ve hüccet olundukdan sonra ve hücceti ile kendüsü âsitane-i saâdetime ihzâr olunmaktan ziyâdesiyle ihtimam olunub ve lâkin bu takrir ile umum-ı teftişinden ve bu hususu ahz ve celbe vesile edunub katlden haber ve âgâhı olmıyanların tefevvuz emvâl ve arzlarına taarruzdan fukara ve reâyâdan akçe yol almakdan ve hilâf-ı şer'e mutahhar bir ferde zulm ve taaddiden begâyet ihtirâz ve ictinâb olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdir olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Receb sene 1128

Samakov kadısına hüküm ki

Kıdvettü'l-emâcid ve'l-â'yân tersane-i âmirem emini Mehmed zide mecduhu tarafından donanma-yı hümâyûn mühimmâtîçün kalyon ve sefine sütunları kaza-yı mezburada vâki Alaplı iskelesinden mübayaa ve âsitane-i saâdetime nakle emr-i şerifimle me'mur olan Abdurrahman zide kadruhu zikr olunan sütunları iskele-i mezburede mübayaa edüb henüz sefinelere tahmil ve âsitane-i saâdetime irsâl etmek üzere iken Bolu sancağından ve husare mübayaasına me'mur olan Bolu voyvodası tarafından mübayaa zâhiresi tahmil ve deynin kabzına me'mur olana teslim eylemek üzere Alaplı iskelesi sefinelerini ahz edüb mübayaa olunan sütunlarını ba'zıları (dira) deryada ve ba'zıları karada kalub bu mevsimde nakl olunmadığı halde ve kara şitaha talk olmak ihtimali olmağla mübayaa olunan zehâir voyvoda-yı merkum tarafından Ereğli ve Akçaşehir ve Ağmak ve Şile sefinelerine tahmil ve Alaplı iskelesinde olan sefâine miri sütunlar tahmil ve âsitane-i saâdetime nakl ettirilub voyvoda-yı mezkur tarafından Alaplı iskelesi sefinelerine zâhire tahmili ile rencide ettirilmemek üzere emr-i şerifim verilmek bâbında sen ki mevlânâ-yı mezkursun tarafınızdan arz ve i'lâm olunmağla imdi tersane-i âmirem umuru umur-ı muazzamadan olub ve zikr olunan sütunların vakt-ü zamanıyla gelub erişmesi lâzım ve mühim olmağla emr-i şerifim vusulünde salifu'z-zikr sütunlar Alaplı iskelesinden sefâin tahmil ve bir gün evvel tersane-i âmireme nakl ettirilub Bolu voyvodası tarafından ve âherden muhâlefet ve müdâhale olunmayub ve lâkin bu takrir ile eğer emr-i şerifim varub vâsil olunmazdan mukaddem iskele-i mezbureden sefâin mübayaa zâhiresi tahmil olunmuş bulucak olur ise ihrâc olunmamağla te'hire kalmayub sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrunuma asâkir-i mezburenin zâhireye müzayakalarına bâis olmamak için zâhire evvel tahmil olunmuş bulunan sefâine taarruz olunmayub ancak bundan sonra mübayaa zâhiresi zikr olunan Ereğli ve Akçaşehir ve Ağmak ve Şile ve sair münâsib olan iskelelerden tahmil olunub ve marû'z-zikr sütunlar dahi acâleten mezkur Alaplı iskelesinde olan sefinelere tahmil ve vakt-ü zamanıyla bir gün mukaddem tersane-i âmireme nakl ve irsâle voyvoda-yı merkume muhâlefet ettirmeyub hilâfından begâyet ihtirâz ve ictinâb olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdir olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Receb sene 1128

Lefke kazası nâibine ve Kütahya kal'ası diz-dârlarına hüküm ki

Defterhanem kâtiplerinden kıdvet-i erbâbi't-tahrir ve'l-kalemi kâtib Hasan Hüseyin zide kadruhu gelub Anadolu tarafında olan yeniçeri tâifesinin me'mur oldukları sefer-i hümâyûnuna gitmeleri için birkaç def'a evâmir-i şerifem ile ocakları tarafından mübâşirler ta'yin olunmuş iken mûmâ-ileyhin ber vech-i kavâid mutasarrıf olduğu zeameti karyelerinin Lefke kazasına tâbi onbaş nam-ı diğer yenice karyesinde yeniçeri tâifesinden kuloğlu Mehmed ve Mustafa ve oğlu Ahmed mübâşirler vardıkça dağlara firar ve mübâşirler gittiklerinden sonra zuhura gelub mezbur kuloğlu Mehmed karye-i mezbureden reâyâ oğlu Hasan'ı köçek kıyafetiyle oda oda oynadub fesâd ve şekavet üzere olmağla mûmâ-ileyh dahi men'-i murad eylemedikde mezbur Mehmed refikleri mezkurlar ile cemiyet ve reâyâsını vermediklerinden mâ-adâ mezkur Mehmed mûmâ-ileyhin menziline basub hizmetkarına bıçak çeküb ve darb-ı şedid ile darb ve ahur kapusını kırub ve mezbur Kasım oğlu Mustafa ve oğlu Ahmed arzlarına binaen mûmailyhinin gars eylediği dut bağçesini öküzlerine yedirüb harab eylediği ve şer'-i şerife ve zâbitlerine itaat ve inkıyad etmedükleri hüccet-i şer'iyye olunub fesâd ve şekavetlerinin mûmâ-ileyh ve sâir reâyâ fukarası emin olmadıkların bildirub bu makule emr-i şerifime mugayir oldukları sefer-i hümâyûnuna gitmeyub evlerinde ve yerlerinde kalub fesâd ve şekavet üzere olan mezburlar zâbitleri ma'rifetiyle Emet ve Kütahya kal'asında kal'a-bend olunmaları bâbında hüküm-i hümâyûnum rica etmeğın mezburların üzerlerine sâbit olan mevad sicil ve hüccet olundukdan sonra zâbitleri ma'rifetiyle Kütahya kal'asında kal'a-bend olunmaları için fermân-ı âlişanım sâdir olub yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Receb sene 1128

Lefkoşa monlasına ve Tarsus kazası nâibi mevlânâ Abdullah zide ilmihuya ve Adana mütesellimine hüküm ki

Sen ki nâib-i mezkursun sütte-i saâdetime mektub gönderub ber vech-i iştirak Tarsus sancağı hassı voyvodası olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran seyyid Mehmed ve Ali zide kadruhuma meclis-i şer'-i şerife varub voyvodalıkları mülhakatından avarız ve bedel-i sursat ve işтира' malını cümle ma'rifetiyle tevzi' ve taksim ve Elvanlı nâhiyesine tâbi zeynkar nam karye ahâlisi üzerlerine isabet eden hisselerin tahsil eylemek üzere taraflarından ta'yin eyledikleri Ahmed nam kimesne karye-i mezbureye vardukda hakkında kiraren ve miraren evâmîr-i şerifem sâdır olub şekavet ile meşhur olan total seyyid Ömer hevâsına tâbi birkaç nefer şakiler ile mezbur Ahmed'i katl ve üzerlerinde olan mal-ı miriyi gâret ve cesedini ihfa ve sefer bahanesiyle firar etmeleriyle ahâli-yi kazadan vukufu olunanlardan sual olundukda vech-i meşruh üzere olduğu cem'-i gafir şahâdet eylediklerinden gayri medine-i Tarsus'da sâkin ulemâ' ve sulehâ' ve eimme ve hutebâ' ve â'yân-ı vilâyet ve fukaradan meclis-i şer'de mezbur total seyyid Ömer'in ve refiklerinin keyfiyet ahvâlleri tefahhus ve herbiri kendü hâllerinde olmayub dâima şekavet ile meşhur ve sa'y-i bi'l-fesâd ve muzırü'n-nas ve sâbıka Tarsus mütesellimi hacı Ömer'in katline bâis ve Adana valisine hitâben hakkında emr-i şerif sâdır olmuşken bir vecihle ele girmeyub firar etmişdi ve bundan mâ-adâ nice ümmet-i Muhammed'e bi-gayr-i hak zulm ve taaddilerinin nihâyeti yokdur deyu ihbâr ve minval-i meşruh üzere olduğu sen ki naib-i mezkursun senin dahi kemal mertebe mâlumun olmağla sen ve divân-ı merkuman dahi mezbur total seyyid Ömer'in ve sâirlerinin fesâdlarına bâis Tarsus sâkinlerinden zorbaz demekle mâ'ruf Mustafa nam kimesnenin ta'lim ve tahrikidir mezburlar mal-ı mirinin cem'ine muhâlefet ve ta'tiline bâis olmalarıyla ıslah-ı nefis için Kıbrıs ceziresine nefy ve icla olunmaları bâbında hükm-i hümayûnum verilmek ricasına vâki halini arz (eylediği) eyledünüz ecilden mezbur seyyid Ömer ve refiki zorbaz Mustafa zâbitleri ma'rifetiyle ahz ve vech-i meşruh üzere şekavetleri üzerlerine şer'an sâbit-i müzâhir ve hüccet-i şer'iyye olundukdan sonra ıslah-ı nefis için Kıbrıs ceziresine nefy ve icla olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Receb sene 1128

Korupazarı kadısına ve Kütahya mütesellimine hüküm ki

Sen ki mevlânâ-yı mezkursun südde-i saâdetime mektub gönderub veziriazam-ı sâbık müteveffa Nasuh paşa evkâfindan kaza-yı mezbura tâbi nefsi Nallu kazası ahâlisinden cem'-i gafir ve cem'-i kesir meclis-i şer'e varub kaza-yı mezbura sâkinlerinden olub yeniçerilik iddiasında olan sagir Osman ve küçük Yusuf ve Zafer oğlu Avs ve basmacı Mustafa İstanbullu oğlu Mehmed ve Boşnak oğlu diğer Mustafa nam kimesneler sa'y-i fi'n-nas-bi'l-fesâd olmalarıyla hevâlarına tâbi eşkıya ile müttefik olub ümmet-i Muhammed'in ehl ve iyallerine kasd-ı şeni' kasd ile evlerin basub şabb-ı emred oğullarını bikr kızlarını cebren çeküb alet-i harb ile seranen leyl ü nehhâr çarşu bazar ve dükkanlarının ve cami' ve mescidlerin kapadub ve vakıfların dahi umuruna mütevellisin karışdırmayub ve vakf-ı mezbur reâyâların izlal ve tahrik ve hukuk ve rûsumun cem' ve tahsilline müdâhale edub bunun emsâli zulm ve taaddi ve fesâd ve şekavetlerinin nihâyeti olmamağla cümlesi perakende ve perişan olmalarına bâis olub külli gadr ve taaddi üzere olmalarıyla mezburun şakiler zâbitlerin ma'rifetiyle diyâr-ı âhere nefy ve icla olunmaları bâbında hükmi hümayûnum verilmek ricasına iltimaslarıyla vâki hâli arz eylediğün ecilden vech-i meşruh üzere fesâd ve şekavetleri vâki olmağın ibadullah şerlerinden emin olmak için zâbitleri ma'rifetiyle diyâr-ı âhere nefy ve icla olunmaları için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Receb sene 1128

Danişmendlü kadısına ve Kütahya mütesellimine ve Kütahya kal'ası diz-dârlarına hüküm ki

Seyyid Derviş zide mecduhu gelub bin yüz yirmi sekiz senesine mahsub olmak üzere Danişmendlü Türkmeni mukataası uhdesinde olub mukataa-yı merkume reâyâsının

üzerlerine edâsı lâzım gelen hukuk rüsumlarının vakf ve defter mucebince cem' ve tahsiline mübaşeret eyledikde hâlâ İstanbul'da habs olunan Kertiş oğlunun oğlu İbrahim ve karındaşı Alişan ve Arnavudoğlu Avs ve kulekir Osman ve hacı Kasım oğlu Ahmed ve Karahisarı veli Halil nam kimesneler mahbus-ı mezkur kertiş oğlu Bekir'in hile ve â'dasıyla reâyâdan mal tahsil etmek üzere sahte suret-i berat peyda ve bu ana değin mal-ı mirinin ta'tiline ve te'hirine bâis ve nice dirlü fesâddan hali oldukların bildirub mal-ı miri tamamen tahsil olununcaya değin mezburlar ıslah-ı nefis için Kütahya kal'asında kal'a-bend olunmaları bâbında hükm-i hümâyûnum rica etemeğın vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Receb sene 1128

14 / 43

Konya mütesellimine hüküm ki

Sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin selefin zamanında dergâh-ı muallam kapucubaşlarından Bahri Mehmed refiki ile kırkdan mütecâviz Fetrel ile Ilgın kazasına tâbi Cebek nam karyeye dâhil olduklarında mürid eşkıyasından kara Ali nam şaki hevâdarı olan eşkıya ile mezkurları muhasara ve yanlarında mevcut bulunan emvâl ve eşyaların nehb ve gâret ve kendülerin perakende ve perişan edub ve ol hinde selef-i mezbur bayraklarıyla kurb-ı civarlarında bulunmuşken ümera ve ağayanlarından bulunmayub ol vecihle hıyânet ve habâset zâhir olub ve sen ki mûmâ-ileyhsin Karaman beylerbeyisi seyyid Ahmed dâme ikbalihu tarafından Konya'ya mütesellim nasb ve varub keyfiyet minval-i meşruh üzere olduğuna ittıla hassı ve kapucubaşı mûmâ-ileyh yanında olanları ve Konya'da bulunan ebna-yı sebile bir yere cem' ve yanlarına müstevfi adamlar koşub herbiri mahâllerine ulaştırub imdad ve iânet eylediğın ihbâr olunmağla imdi fi-mâba'd dahi ol etraf ve havaliye ceşm ve kûs ve tutub ol misellü kutta-i tarik haramzade zuhur eyledikde varub eshel-i tarik ile cemâatleri tefrik ve ol havaliyi keyd ve mekr eşkıyadan te'min ve tatmin ve sükkân-ı memleket ve ebna-yı sebilin emn ve rahatları için harb ve rahiti terk etmekle keribanını serpençe-i arziyyet-i

hüsrevaneden tahsile mecd ve sa'y olası şöyle ki bundan sonra ıyazen bi'l-lahi teâlâ havza-yı hükümetde bu makule gâret-i emvâl olucak olur ise sâiren mevâcib gâreti için sana tazmin ettirileceğini mukarrer muhakkak bilub ana göre bu hususda ziyâde basiret ve intibah ile hareket ve eşkıyanın def'-i mazarratlarında bezl-i makdur ve cedd-i bi-taksur eylesin ve lâkin bu hususu kendune ahz ve celbe vesile edunub eşkıyaya iânet ve kendü hâllerinde olanların emvâl ve arzlarına taarruz ve bu takrir ile umum teftişinden ve kasaba ve fukara reâyâsı üzerlerine cevr etmekden ve fukara ve zuafadan hilâf-ı şer'-i şerif akçe-i yol almakdan müft ve meccanen zâd ü zevâde teklifinden begâyet ihtirâz ve ictinâb etmek bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Receb sene 1128

14 / 44

Haleb'den Üsküdar'a gelince yol üzerinde vâki kadılara kura zâbitlerine ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Sâbıka Haleb kadısı olan mevlânâ Abdullah zidet fazluhu merhoş olduğu üzere bu tarafa avdet etmekle her kangınızın taht-ı kazasına gelub dâhil olur ise me'man mahâlle kondurub ve gelir oldukda dahi muhavvef ve muhatara olan mahâllerde ücret meselleriyle yanına kifâyet mikdarın adamlar ve kılağuzlar koşub Üsküdar'a gelinceye değin emnen ve sâlimen birbirinize irsâl ve isâl eyleyub amma bu takrir ile hilâf-ı şer'-i şerif kimesneye zulm ve taaddiden ve zarar ve gezend erişdirilmek ihtimali olmağla ahvâlden ziyâde ihtirâz eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım yazılmışdır.

Fi-evâil-i Receb sene 1128

14 / 45

Hassa bostancıbaşı ve âsitane-i saâdetimden Çorlu'ya varınca yol üzerinde ve yemin ve yesarında vâki olan kadılar ve nâibler zide fazluhu hüküm ki

Serhad hizmetinde (...) ⁵ pender kal'ası muhafazasında olan dergâh-ı muallam yeniçerililerin mevâcibleri için verilen sebab-i tahrir hükmü ve sâir senedât ile yeniçeri çavuşlarından Ali Çavuş zide kadruhu gelurken Bigadus ve Çekmece-i kebir beylerinde kutta-i tarik eşkiyasından üç nefer şakiler mezburun üzerine hücum ve beli kemerinde belinden heybesini zikr olunan senedât ile ahz ve Çatalca ve Yabağcı tarafların firar eyledikleri ihbâr olunmağla imdi sen ki bostancıbaşı-yı mûmâ-ileyhsin tarafınızda bostâni hasekilerinden iki nefer müfem ve kâr gûzar haseki ta'yin ve çavuş-ı merkum ile maan Çatalca ve Yabağcı ve ol havaliden Çorlu menziline varınca kasabât ve kurada mezburun şakiler gereği gibi şer'an ve alenen muarefet-i şer'le tecessüs ve tefahhus ve ale-irsâl ahz ve ele getirilub gasb eyledikleri senedât ile âsitane-i saâdetime ihzârlarında takayyud ve ihtimam olunub ve ta'yin eylediğin hasekilere dahi bu husus ahz ve celb vesile edinub husus-ı mezburdan haber ve âgâhı olmayanların nüfus ve emvâl ve arzlarına hilâf-ı şer'-i şerif taarruz ve bir ferde taaddi eylememek üzere muhkem tenbih ve te'kid eylemek bâbında fermân-ı âlişanım sâdir olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Receb sene 1128

15 / 46

Sinob ve Alaçam ve kadılarına ve zikr olunan kazalarda vâki iskelelerde gümrük eminleri kal'a diz-dârları ve başlucaları ve yeniçeri serdârları vekillerine hüküm ki

İşbu sene-i mübarekede donanma-yı hümayûnum kapudanları için taht-ı kazanızda vâki Sinob ve Kidros ve Alaçam ve Küplüağzı câniblerinden mübayaası fermânım olan sütun ve serenlerden hâlâ zikr olunan kazalarda vâki iskelelerde hazır ve mevcut olanları ve bundan sonra tevhi iskelelere gelen serenleri te'hire koymayub cümle ma'rifetiyle ala-

⁵ Bir kelime okunamadı

eyyi-hal 'sefinelere bend ü rapt ve bir günden evvel tersane-i amirede irsâl ve isâl olunmak bâbında emr-i şerifim verilmek için iftihârü'l emâcid ve'l-â'yân tersane-i âmirem emini Mehmed zide mecduhu i'lâm etmekle vech-i meşruh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur deyu yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Receb sene 1128

15 / 47

Korupazarı kazasına kal'ası diz-dârına ve Torbalı ve Mudurnu kazalarında yeniçeri serdârları vekillerine hüküm ki

Veziriazam-ı sâbık müteveffa Nasuh paşa evkâfindan kaza-yı mezbura tâbi nefs-i Munla han kazasında askerilik iddiasında olanlardan nefs-i vâhid işbu sene-i mübarekede sâdır olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makruna muhâlif sefer-i hümâyûna gitmeyub itaat ve inkıyad eylemediklerinden mâ-adâ yeniçerilik iddiasında olan eşkıyadan sagir Osman ve küçük Yusuf ve kafirolu Avz ve yağmacı Mustafa ve İstanbullu oğlu Mehmed ve Boşnak oğlu diğer Mustafa nam altı nefer şakiler sa'y-i bi'l-fesâd ve fi'l-uhra olmalarıyla hevâlarına tâbi eşkıya ile müttefik olub ümmet-i Muhammed'in ehl ve iyallerine fi'l-i şeni' olmalarıyla evlerin basub şabb ve emred ve oğullarının ve biki kızlarını cebren çekub ve âlet-i harb ile sekranen leyl ve nehhar çarşu ve bazar ve dükkanların cevâmi' ve mesâcidlerinin kapadub ve vakfin umuruna ve mütevellisin karışdırmayub vakf-ı mezbur reâyâların ihtilâl ve tahrikin ve hukuk ve rüsumun cem' ve tahsiline muhâlefet edub bunun emsâli zulm ve taaddi ve fesâd ve şekavetlerinin nihâyeti olmamağla cümlesi perakende ve perişan olmalarına bâis olub külli gadr ve taaddi üzere olduklarından ahâli-yi vilâyet teşekki eylediklerin sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin arz ve i'lâm eyleduğun ecilden kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran zide kadruhu mübâşir ta'yin ve irsâl olunmağla siz ki serdâr vekilleri mûmâ-ileyhsiz zikr olunan altı nefer şakileri bi-eyyi-hâl ahz ve ele getirub kal'asında kal'a-bend olunmaları için diz-dâr-ı mezkura teslim eyleyesiz ve siz ki diz-dâr-ı mezkursuz zikr olunan altı nefer

şakiler serdâr vekilleri yedleriyle vusûlüne mezkurları kal'a-yı merkumede habs ve kal'a-bend edub ve habs olundukları vuku' üzere i'lâm ve emr-i şerif sâdır olmadıkça ıtlak eylemeyesin ve siz ki mübâşir-i merkumsuz eşkıya-i merkumeyi serdâr vekillerine buldurub yanlarına mu'temed-i aleyh adamlar ta'yin ettirilüb kal'a-yı mezburaya nakl ve teslim eyleyüb me'mur olduğun hususda bir vecihle ta'til eylemeyub yedine i'lâmları olub bir gün evvel avdet eyleyesin deyu iftiharü'l-emâcid ve'l-ekârim âsitane-i saâdetimde bi'l-fiil sekbanbaşı olan el-hac Hasan zide mecduhu tarafından mühürlü mektub vermekle vech-i meşruh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâil-i Şa'ban sene 1128

15 / 48

Yabanabad kadısına ve Ankara sancağı mütesellimine ve Ankara kal'ası diz-dârına hüküm ki

Kaza-yı mezbura tâbi Ferik nam karye ahâlisi südde-i saâdetime gelub yine kaza-yı mezbura tâbi Yakakaya nam karye ahâlisinden olub sipahilik iddiasında olan Receb ve oğulları Osman ve Muharrem ve Ali ve karye ahâlisinden Hızır ve Mehmed ve Şahbaz ve oğlu Mehmed nam kimesneler âlet-i harb ile nice fesâd ve tecâvüzden sonra meralarını davarlarına yedirub ve çekdirub ziyâde gadr ve taaddi etmeğin men'leri için birkaç def'a emr-i şerifim sâdır ve taraf-ı şer'den men' birle tenbih olunmuş iken mezburlar itaat-ı emr-i şer' etmediklerinden gayri otuz kırk nefer tüfenk endaz eşkıyayı başlarına cem' ve bunların katllerine kasd ve ehl ve ıyallerine taarruz edub bir vecihle şer'lerinden emin olmadıkların sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin arz eylediğin ecilden bildirub ol bâbda hükmi hümayûnum rica eyledikleri ecilden yedlerinde olan hüccet-i şer'iyeler mucebince taaddileri men' olunub bundan sonra dahi memnû' olmazlar ise Ankara kal'asında kal'a-bende olunmaları için emr-i şerifim yazılmışdır.

Fi-evâil-i Şa'ban sene 1128

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki olan kadılarına ve zikr olunan kazalarda vâki kura zâbitlerine ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Harem-i hümayûnum için âsitane-i saâdetimden mu'tadü'l-irsâl olan (...)⁶ ve Sinob sekker⁷ ve sabun bir aded sirem arabasına tahmil olunub Edirne'ye gitmek üzere olduğun kıdvetü'l-havass ve'l-müferriin Abdurrahman sergulam saray-ı cedid zide uluvvuhu tarafından i'lâm olunduğu imdi siz ki mûmâ-ileyhsiz her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olursa bir me'man mahâlle kondurub ve gicelerde bekledub ve gider oldukda yanına müstevfi adamlar koşub hıfz ve hırâset ederek emin ve sâlim birbirinize irsâl ve ber vech-i ta'cil mahâll-i merkuma isâl ettirub afv ve te'hirden ve ihmâl ve müsâheleden ve ıyazen bi'l-lâhi teâlâ zarar ve gezend erişdirilmekten ve bu takrir ile hilâf-ı şer'-i şerif kimesneye zulm ve taaddiden begâyet ihtirâz ve ictinâb etmeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur.

Fi-evâil-i Şa'ban sene 1128

Bolu voyvodası Ahmed surre emini Ali zide mecduhumaya hüküm ki Mahmiyye-i İstanbul'da Üsküplü cami' hatibi olub işbu sene-i mübarekede hüccac müslimin ile maan hacc-ı şerife azimet iden seyyid Tâhir nam kimesne hâlâ İstanbul'da ahz olunan kalbazanların rüfekasından olub ve kat' eyledüğü kalb altınlardan banınca iki bin aded altun maan götürdükde bu tarafda ahz olunan refikleri haber vermeleriyle mezbur seyyid Tâhir'in âsitane-i saâdetime ihzâr lâzım gelmeğin bu husus için kıdvetü'l- emâsil ve'l-akran zide kadruhu mübâşir ta'yin ve irsâl olunmuştur imdi siz ki

⁶ Bir kelime okunamadı

⁷ Bu kelime okunamadı

mûmâ-ileyhimsiz emr-i şerifim size varub vâsıl olduğu saat kat'an te'hir ve tevakkuf etmeyub hatib-i mezkur seyyid Tâhir mübâşir-i merkum ma'rifetiyle alâ-eyyi-hâl ahz ve İstanbul'da kat' edub maan getürdüğü iki bin aded kalıb altunları ve sâir yanında mevcut bulunan kalıb akçe ve eşyayı muarefet-i şer'le defter ve memhur-ı defter ve eşyasıyla mezbur seyyid Tâhir'i mübâşir-i merkum ma'rifetiyle kayd ve bend ile âsitane-i saâdetime irsâl ve ihzâr eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur buyuruldu.

Fi-evâil-i Şa'ban sene 1128

16 / 51

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Hâlâ âsitane-i saâdetimde olub rikâb-ı hümâyûn-ı saâdet-makrunum cânibinden matlub olan bir nefer cariye âsitane-i saâdetimden rikâb-ı hümâyûnuma irsâl ve husus-ı mezbur için düstur-ı mükerrem müşir-i müfehhem nizâmü'l- âlem âsitane-i saâdetimde sadaret âzamı ve vekâlet-i kübra kaimakamı olan vezirim Osman paşa edamallah-ü teâlâ iclalehunun kapucular kethüdası olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân Hasan zide mecduhu mübâşir ta'yin olmuştur imdi siz ki kadılar ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerisiz mübâşir-i merkum ma'rifetiyle her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise bir mahfuz ve me'man mahâlle kondurub ve gece oldukda bekledub gereği gibi hıfz ve hırâset ederek emn ve selamet ile birbirinize irsâl ve ber vech-i ta'cil mahâll-i me'mura isâl ettirmeğe herbiriniz ziyâdesiyle dikkat-i tam ve sa'y ve ihtimam eyleyub afv ve te'hirden ve 'ihmâl ve müsâheleden begâyet ihtirâz ve ictinâbî eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur buyuruldu.

Fi-evâil-i Şa'ban sene 1128

İtlak için yazılmışdır Fi-evâhir-i Receb sene 129

Aksaray kadısına ve Türkman reâyâsı (...) ⁸ Mustafa zide mecduhuya ve Konya kal'ası diz-dârlarına hüküm ki

Sen ki Aksaray kadısı mevlânâ Hasan zide fazluhusun südde-i saâdetime mektub gönderub medine-i Aksaray'da sâkin ulemâ' ve sulehâ' ve eimme ve hutebâ' ve sâdât-ı kiram ve meşâyih ve âzam ve sâir reâyâ ve berâyâ bi-ecmaihim meclis-i şer'e varub yine medine-i mezburada sâkin yeniçeri tâifesinden beктаşođlu Kara Mustafa bundan akdem şeyh Evranos mahâllesinde sâkine Aişe bint-i Süleyman nam hatun bin yüz yirmi senesinde bi-gayr-i hak darb ve şetum-ı galize ile şetm etmekle mezburin ihzâr şer' için serdâr vekili Ali'ye kabl-ı şer'den bi'd-defaât muhzır irsâl ve da'vet-i şer' olundukda itaat etmeduğundan gayrı yine yeniçeri tâifesinden hevâsına tâbi teşekki eyleye oğlu Mehmed ve bozoklu kel Nebi ve Körselli ve veled-i İstiman ve Çurinal İsmail ve hacı Caferoğlu ve Aişe hatun oğlu Mehmed ve Hırvad Ali ve Ayazoğlu ve peçe Mehmed ve Abdülgani ser cemiyet olub yüz elli mikdarı eşkıya ile heyet-i mahkemeyi basub meclis-i şer'de mevcud ulemâ' ve sulehâ' ve hakimü'ş-şer'e ve vâli-yi vilâyet şetum-ı galize ile şetm ve balta ve kürek ile önlerine gelen müslimini darb ve tüfenkler boşaldub yevm-i cum'ayı müsadif olmağla salavat-ı cum'ayı kıldırmaıub ve ticaret tarikiyle handa sâkin ehl-i zaamet ve reâyâyı hamr mutalebesiyle darb ve ziraaların nehb ve gâret ve Hasan nam kimesnenin mahzenini basub ve hanını yağma ve zarar elinden vaz' eyleduğu (dokuz) dokuz yüz guruşluk akçesin gasb edub ve bod Mehmed oğlu Kara Mustafa nam şakiler medine-i mezbura sukunda ahz ve arkalarına yüklenüb hammama götürüb cebren tasarruf ve şaki oğlu Mehmed nam kimesnenin oğlunu Mehmed paşa ve Ağlat oğlu dimekle mâ'ruf şakiler makabir-i müsliminde ahz ve cebren tasarruf edub ve ehl-i sukun terazistan halkının emtiaların nısf-ı kıymet ile ve meccanen ahz edub sefere çıkmak esnasında on beş gün çarşı ve bazaru kapadub ve

⁸ Bir kelime okunamadı

kendüler kahvehâneler açub mürur ve ubur eden kimesnelere cebren kahve verub ziyâde akçelerin alub ve medine-i mezbura sükkânından el-hac Ali nam kimesne Aksaray sancağı hassı iltizam için bir mikdar peşine ile Konya'ya gider iken Sultanhanı nam mahâlle vardukda eşkıya-yı mezburin üzerlerine varub balta ve kılıç ve küreğin ile darb ve mecruh ve üzerinde olan altı yüz guruşluk altun ve para ve bir sim tayyan kılıç ve bir mürüvvet taşla altun hatem ve bir çift fransız kapur tabancaların yağma ve gâret etmeleriyle mukaddemâ serdârları olan Osman nice def'a eşkıya-yı mezbureyi ziyan ve mazarratların def' için taraf-ı şer'den tenbih olundukda müsamaha edub fesâdlarına temşiyet verilmekle nizâm-ı memleketin ihtilâline ve ahâlisinin perakende ve perişan olmalarına bâis olmalarıyla vâki hâli hükm-i hümâyûnuma verilmek ricasına sen ki mevlânâ-yı mezkursun sen ve emirü'l-ümarâ'il kiram Karaman beylerbeyisi seyyid Ahmed dâme ikbalehu arz ve Aksaray ahâlisi muhzır birle i'lâm etmeleriyle mezkurun şakiler ocak tarafından ta'yin olunan haseki ma'rifetiyle bi-eyyi-hâl ahz ve ele götürülüb hâzırlarıyla vâki şer'e ve üzerlerine sâbit olan hakk fukara ashâbına istirdad olundukdan sonra mezburlar ıslah-ı nefis edince Konya kal'asında kal'a-bend ve keyfiyet-i ahvâl arz ve i'lâm olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Şa'ban sene 1128

17 / 53

Sabancı kazası nâibine hüküm ki

İznikmid'e nakl olunması fermânım olan kalyon kerestenin nakline emr-i şerifimle mübâşir ta'yin olunan hassa bostancıbaşı hasekilerinden Mustafa nam haseki divân ve divân gezüb nakl olunmak üzere tenbih ederek kaza-yı mezbura tâbi Çaykışla nam karyeye vardukda karye-yi mezburda sâkin Sinan oğlu Mehmed nam kimesne mübâşir-i merkumun etbaından Mustafa nam kimesneyi evrak ile yüzünün sağ tarafından ve sol bileğinden urub cerh etmekle taraf-ı şer'den varulub keşf ve sual olundukda ber minval-i muharrer cerhini ikrar eylediği sicil ve hüccet olunub te'dibi iktiza etmekle derun

hüccetde mestur olan mezbur Mehmed tersane zindanına vaz' olunmak üzere ihzâr olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Şa'ban. sene 128

18 / 54

Geyikler kadısına ve Kütahya mütesellimine ve Kütahya kal'ası diz-dârına hüküm ki Geyikler kazası sâkinlerinden mefahirü's-sâdâti'l- kiram seyyid Receb ve seyyid Hasan ve seyyid Himmet ve seyyid Tâlib zide şerefhümâ ile Mehmed nam kimesne gelüb kendi hâllerinde olub hilâf-ı şer'-i şerif kimesneye vaz' ve taaddileri olmayub ve üzerlerine şer'an bir nesne sâbit olmuş değil iken sâbıka Geyikler kadısı olan Mehmed Müslim nam kadı Hasan nam kimesnenin menkuhesi olan nam hatunu hilâf-ı şer'e cebren kendüye akd-i nikâh ve zevciyet muâmelesin etmekle mezbure hatunun mezkur Hasan'ın menkuhesi olduğu bunların ma'lumların olmağla hin-i iktizada şahâdet etmesunlar deyu ba'de'l-azl âsitane-i saâdetime gelub kaza-yı mezbur karyelerinden Boğralar ve Karakapulu ve Seyyidiler ve Tobtay nam karyeler ahâlisinin teşekki ve iltimaslarıyla mürur-ı arz-ı tahrir ve mezkur Receb'in Kütahya kal'asında kal'a-bend ve mezkurların dahi keyfiyet ahvâlleri arz ve i'lâm olunmak için emr-i şerifim ısdar ve mucebince sen ki mütesellim-i mezkursun tarafından mübâşir ta'yin ve kadı-yı mezbur kendüsü ihtifa etmekle emr-i şerifimde mesturü'l-esâmi olan kura-yı mezburin ahâlileri da'vet-i şer' ve sual olundukda cümlesi bizim bu makule teşekkiden haber ve âgâhımız olmayub ve mezkurlardan bir vecihle mutazarrır olduğumuz yokdur kaza-yı mezkurun mezburlara arz olmağla ahz-ı intikam için kendüsü arz-ı tahrir etmişdir deyu haber verdiklerin sen ki mevlânâ-yı mezkursun sen ve Uluborlu kadısı el-hac Mustafa ve Keçiborlu kadısı Abdülhalim ve Tazkırı kadısı Feyyaz Hüseyin ve Homa kazası nâibi İbrahim zide fazluhu ile Danişmendlü nakibi seyyid Burhaneddin zide fazluhum ile Danişmendlü seyyid Burhaneddin zide şerefhu arz eylediğün bildirüb ol bâbda istida'-yı inâyet eyledikleri ecilden mezbur seyyid Receb itlak olunub mâdam ki mezburun ve

refikleri mezburların üzerlerine şuhud-ı udul ile şer'an bir nesne sâbit olmıya hilâf-ı şer'-i şerif rencide olunmamaları için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Şa'ban sene 1128

18 / 55

İznik kazası nâibine hüküm ki

Medine-i İznik'de sâkin ulemâ' ve sulehâ' ve eimme ve hutebâ' ve sâir reâyâ südde-i saâdetime muhızır gönderüb İznik'de sâkin ulemâ'dan şeyh Mürsel nam hatib âlim ve sâlih ve der'a ve takva sahibi olub senin-i kesireden beru ders talebiyle meşgul ve kendü hâlinde arz ve dini ile mukayyed olub min külli el-vecd ve merkurum Şeyh Mürsel'den râzı ve şâkirler iken bundan akdem kaza-yı mezburda nâib olan hacı Mustafa mürteşi olmağla hevâsına tâbi olduğu ecilden ehl-i arzın arzlarını hetk ibadullâh elinden devletden mutazarrır ve ahire zulmen adam katl ettirub hevâsına tâbi cumhur ile mahkemeye gelub ashâb-ı hukukun hakların iptaline bâisdir deyu bunun emsâli hilâf-ı inha ile arz etmeğın Bursa'da ikameti fermânım olmuşdu lâkin mezbur Mürsel Bursa'ya nefy olunmasıyla vilâyetimizde olan ulemâ' ve sulehâ' ve eimme ve hutebâ' mükedderü'l-ahvâl olduklarından mâ-adâ sâir fukara bi'l-küllüye perişan olmağla Bozdağlarıyla merkurum şeyh Mürsel'in su'-i halini müşir olan arz için nâib-i mezkurun kendü re'yiyle olub bizim haber ve âğâhımız yokdur hakkında sâdır olan kelimât mezbura ifk ve iftiradır deyu nefyden afv olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricasına vâki hâli muhızır birle i'lâm ve husus-ı mezbur ber minval-i muharrer olduğunu dahi Gülbazarı Bursa kazası mutasarrıfı mevlânâ Mehmed kapudan ile Lefke kazası nâibi Cafer Sadık ve Geyve kazası nâibi Mehmed ve Gürle kazası nâibi İbrahim cem'-i gafir ve cem'-i kesir ihbârlarıyla arz etmeleriyle vech-i meşruh üzere hüsn hâli ihbâr olmağla nefyden afv olunmasına fi-mâba'd menziline kendü hâlinde ikametine muhâlefet ve müdâhale olunmamak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâil-i Şa'ban sene 128

19 / 56

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki kadılara ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Düstur-ı mükerrem nizâmü'l- âlem (muzırımı) hâlâ Sakız ceziresi muhafızı vezirim Abdullah paşa edamlâh-ü teâlâ iclalehudan matlub-ı hümâyûnum olan tûğ akçesinin tahsili için rikâb-ı hümâyûnum tarafından sâdır olan emr-i şerifimle dergâh-ı muallam kapucubaşlarından iftiharü'l-emâcid ve'l-ekârim Osman dâme mecduhu mübâşir ta'yin ve meblağ-ı merkumdan hâsıl gelen akçe âsitane-i saâdetim tarafına yolluca olunmağla mübâşir-i mûmâ-ileyh ahz edub hâlâ rikâb-ı hümâyûnum tarafına azimet için imdi siz ki mûmâ-ileyhimsiz kapucubaşı-yı mûmâ-ileyhim ser kapucubaşı-yı mûmâ-ileyhim meblağ-ı merkum ile her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise bir me'man mahâlle kondurub ve gecelerde bekledub ve gider olunca yanına kifâyet mikdarı adamlar koşub gereği gibi hıfz ve hırâset ederek emn ve selametle birbirinize irsâl ve mahâll-i merkuma isâl ettirub afv ve te'hirden ve ihmâl ve müsâheleden ıyazen bi'llâh-i teâlâ bir takrir ile zarar ve gezend erişdirilmekden ve bu bahane ile hilâf-ı şer'-i şerif bir ferde zulm ve taaddi ve tecâvüzden begâyet ihtirâz ve ictinâb etmeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur

Fi-evâsıt-ı Şa'ban sene 1128

19 / 57

Sakız muhafızı vezir Abdullah Paşaya hüküm ki

Bi'l-fiil tersane emini Mehmed zide mecduhu arz-ı hâl edub hâlâ tersane-i âmiremde müceddeden inşa' olunan üç kıt'a kalyonlar için ziyâde marangoz ve burgucu ve

oymacı tâifelerine muhtac olmağla hâlâ cezire-i Sakız'da defter olunduğu vech üzere her ne mikdar marangoz ve burgucu ve oymacı tâifeleri bulunur ise asla ketm ve ihfa olunmayub cümlesi ihrâc ve âsitane-i saâdetime ihbâr olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum rica etmeğin sen ki vezir-i müşarünileyhsin miri kalyonlar için ziyâde lüzumu olmağla matlub olan tavâif mahâll-i mezburdan acaleten ihrâc ve âsitane-i saâdetime irsâl olunmak bâbında hükm yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Şa'ban sene 1128

Bir sureti Midillu kazasına ve Molak ve Kalonya nâiblerine hüküm ki Midillu ceziresinde olan marangoz ve burgucular için vech-i meşruh üzere yazılmışdır.Fi-tarihi'l- mezbur

19 / 58

Mihaliç kazası nâibine hüküm ki

Medine-i Bursa'da vâki merhum ve mağfurlehü sultan Murad han tabe serâhe evkâfından bi'l-fiil mütevellisi olan İbrahim zide kadruhu arz-ı hâl edub ve medine-i mezbur mukataalarından Karadağı mukataası karyelerinden olub Mihaliç kazasına tâbi Çakıl nam karye sâkinlerinden Çali oğlu Ahmed ve oğulları Derviş ve İsmail nam kimesne mukaddemâ Bandırma kazasında sâkin olub kendü hâllerinde olmayub zulm ve taaddilerinden nâşi Bandırma ahâlisi mezburlardan teşekki eylediklerinde mezburlar İnegöl kazasında ikamet etmek için emr-i şerif verildikten sonra mezburlar Kirmasti kazasında vâki çiftliklerinde kendü hâllerinde sâkin olmak üzere bir tarikle emr-i şerifim ısdar etmişler iken itaat-ı emr-i şerif etmeyub varub evkâf-ı merkume karyelerinden mezkur Çakıl karyesinde sâkin olmalarıyla mezbur Derviş kendü hâlinde olmayub evkaf-ı merkume reâyâsını bi-gayr-i hak ehl-i örfe gamz ve tecrim ve hilâf-ı şer' zulm ve taaddisinin nihâyeti olmamağla perakende ve perişan olmalarına bâis olduğun mukataa-i mezbure ahâlisi ve reâyâ fukarası muhzır birle i'lâm eylediklerin bildirib ol bâbda emr-i şerifim rica eyledüğü ecilden mukaddemâ ikametleri fermân olunan mahâllde iskân ettirilub bu def'a dahi hilâfiyla hareket olunur ise şer'an

müstehak olacak cezaları tertib olunmak üzere taraf-ı şer'den vâki hâl arz olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Şa'ban sene 1128

20 / 59

Âsitane-i saâdetden Edirne'ye varınca yol üzerinde olan kadılara ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Hâlâ dergâh-ı muallam kapucubaşlarından iftiharü'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed dâme mecduhu mübaşeretiyle rikâb-ı hümâyûnuma gidecek hazine her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olursa bir mahfuz ve me'man mahâlle kondurub ve gece oldukda bekledub ve gider oldukda yanına kifâyet mikdarı adamlar koşub zarar ve gezend erişmek ihtimalinden me'mun olur keyfiyet ile gereği gibi hıfz ve hırâset ederek emin ve sâlim birbirinizden irsâl ve ber vech-i ta'cil mahâll-i mezbura isâl ettirub afv ve te'hirden ve ihmâl ve müsâheleden ve hilâf-ı şer' bir ferde zulm ve taaddi ve tecâvüzden begâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdir olmuşdur.

Fi-evâhir-i Şa'ban sene 1128

20 / 60

Ankara kazası nâibi mevlânâ Mustafa zide ilmihuya hüküm ki

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin südde-i saâdetime mektub gönderub Ankara kazası muzâfâtından Çukurcak nâhiyesi sükkânından sarı Mustafa ve sekbanoğlu Mehmed nam kimesneler eşirradan olub dâima ikâz-ı fitne ve fesâda bâis cem'ine ve günagün ihtilâl-ı nizâma sebep oldukları Ankara ve nevâhiyesi ahâlilerinden cem'-i gafir ve cem'-i kesir meclis-i şer'de haber vermeleriyle vâki hâli hükm-i hümâyûnum verilmek ricasına iltimaslarıyla arz eylediğin ecilden fi-mâba'd kendü hâllerinde olmak üzere

taraf-ı şer' den tenbih olunub mütenebbih olmuşlar ise diyâr-ı âhere nefy olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Şa'ban sene 1128

20 / 61

İznikmid kadısına hüküm ki

Kaza-yı mezbur sükkânından Karacaoğlu Bodur ve Mustafa kutta-i tarik eşkiyasından olup beş on seneden beru ol havalilere ebna-yı sebinin yollarına inub katl-i nüfus ve gâret-i emvâl (edub) âdet-i müstemiresi olup hatta iki ay mukaddem hâlâ tersane-i âmirem emini Mehmed zide mecduhunun çukadarlarından Ali İznikmid menzilinden âsitane-i saâdetime gelur iken önüne inub katl ettiğın sorucu şahâdet etmekle şaki-yi mezkurun ahz için sâdır olan emr-i şerifimle Bostâni hasekilerinden mübâşir ta'yin olunan Mehmed haseki zide kadruhu şaki-yi mezkur ile rûfakâtından kel Bayram nam şakiyi ahz ve keyfiyetleri sual olunmadan âsitane-i saâdetime getirub lâkin mezkurun şakilerin keyfiyet ahvâllerin sual olundukda dâima ebna-yı sebinin yoluna inub katl-i nüfus ve gâret-i emvâl âdet-i müstemireleri olup sa'y-i bi'l-fesâd ve ehl-i erâzil oldukları kaza-yı mezburun tamamen ve kısmen dâima hutebâ' ve â'yân ve reâyâsının ihbâr ve iltimaslarıyla tarafınızdan arz ve i'lâm olunmağla sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin i'lâmın mucebince mezkurun karacaoğlu bodur Mustafa ve kel Bayram'ın vech-i meşruh üzere şaki ve sa'y-i bi'l-fesâd ve ehl-i erâzil oldukların hüccet-i şer' iye olunub âsitane-i saâdetime irsâl eylemek bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur.

Fi-evâhir-i Şa'ban sene 1128

20 / 62

Bursa monlasına kadısına ve Yenişehir-i Bursa ve Yarhisar ve Kütahya kazaları nâiblerine ve Kütahya ve Hüdâvendigar sancağı mütesellimlerine ve Yenişehir-i Bursa dahi voyvodasına hüküm ki

Hasan zide kadruhu gelub Yarhisar kazasına tâbi Kóbence nam karye sükkânından boşnak Mustafa ve Veli Mehmed ve Kayun köyünden çakmur İbrahim ve Karaca ve Yenişehir-i Bursa sâkinlerinden çoban Avz oğlu Mehmed nam kimesneler kendü hâllerinde olmayub sa'y-i bi'l-fesâd olmalarıyla bin yüz yirmi senesinde abd-ı memlûkü umru iğfal ve idlâl ve yedinde olan defter mucebince nüfus ve eşyadan üç yüz doksan iki guruşluk malından sirka ve abd-ı memlûkü olan mezburu Yenişehir kazasında bey' ve iki altuna gitmediği şer'an zâhir ve nümâyân olmağla abd-ı memlûkünü ahz edub lâkin sirka olunan malı mezkurların zimmetlerinde olub ve mezburlar bir vecihle ele getirmeyub tahsili mümkün olmaduğun ve mezkurların sirka divânı etmek âdet-i müstemireleri olub sa'y-i bi'l-fesâd oldukları sen ki Yarhisar kazası nâibi mevlânâ-i mezkursun tarafınızdan arz olunduğun bildirub mezburlar buldukları mahâlde ahz ve ele getirilub sirka olunan malı şer'le alıverilub icra-yı hak olmak bâbında hükm-i hümâyûnum rica etmeğin siz ki mûmâ-ileyhimsiz mezburun şakileri ahz ve ele getirub humra⁹ ile marüfaa-yı şer' ve icra-yı hak eyledikten sonra mezburunun üzerlerine sübut olan mevad sicil ve hüccet ve kendüleri habs ve keyfiyet ahvâlleri vuku' üzere arz ve i'lâm etmeleri için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Şa'ban sene 1128

21 / 63

Bayramlı kazası nâibi Yusuf zide ilmihu ile Karahisar-ı Şarki sancağı mütesellimine hüküm ki

⁹ Bu kelime okunamadı

Sen ki naib-i mezkursun südde-i saâdetime mektub gönderub Bayramlı kazasından el-hac Ahmed ve sâirleri meclis-i şer'-i şerife varub kaza-yı mezbur serdârı olan Abdullah me'mur olduğu sefer-i hmâ-ynuma gitmeduğundan mâ-adâ kendü hâlinde olmayub bin yüz yirmi senesinde hevâsına tâbi on beş yirmi mikdarı piyade tüfenk endaz eşkiyayı başına cem' ve dâima tuğyan üzere olub nice ehl-i arz kimesnelerin arzların hetk ve emvâl ve erzâkların bi-gayr-i hak ahz eyledüğünden gayri mezbur el-hac Ahmed tersane-i âmirem mhimmâtiçun sefineye miri tel tahmil ve vaz' ederken mezbur Abdullah eşkiya-yı mezburun ile varub şetum-ı galize ile şetm ve alet-i câriheden heşt ile katl kasdıyla üzerine hücum eyledikde mezbur el-hac Ahmed bir tarikke yedlerinden halas olub miri telin meks ve ta'tiline bâis ve taaddi üzere olduğu Bayramlı kazasında sâkin ulemâ' ve sulehâ' ve eimme ve hutebâ' ve reâyâ bi-ecmaihim meclis-i şer'e gelub alâ-tariki'ş-şahade haber vermeleriyle vâki hâli hükm-i hmâ-ynum verilmek ricasına iltimaslarıyla tarafınızdan ve ber vech-i ta'cil satılmış hakk Cemaş kadısı mevlânâ Mustafa zide fazluhu tarafından arz ve i'lâm olunmağın zâbiti ma'rifetiyle dâva-yı hak ve tâ'yin-i mal eden hususuyla mürafaa ve şer'le görülüb hilâf-ı şer'i şerif ve bi-gayre'r-ruy'i gir ashâbına red ve teslim ve icra-yı hak olundukdan sonra vech-i meşruh üzere fesâd hâli sicil ve hüccet ve kendisi diyâr-ı âhere nefy ve icla olunmak içun yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Şa'ban sene 1128

21 / 64

Bozcaada kadısına ve Bozcaada diz-dârına hüküm ki

Hassa bostancıbaşı Mustafa dâme mecduhu südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub hassa hasekilerinden Ömer nam haseki ile Osman nam bostâninin bundan akdem Bozcaada'sına nefy ve icla ve habs olunmaları fermânım olmuşdu lâkin mezburlar ıslah-ı nefis etmeleriyle merhameten ıtlak ve sebebli tahliye olunmak bâbında hükm-i hmâ-ynum verilmek ricasına iltimas etmeğin vech-i meşruh üzere ıtlaklarıçun yazılmışdır.

Fi-evâil-i Ramazan sene 1128

21 / 65

Sultaniye kal'ası diz-dârı zide hıfzuhuya hüküm ki

Kirmasti kazası sâkinlerinden Osman nam kimesne sütte-i saâdetime arz-ı hâl edub mezbur için ba'zı kimesneleri bi-gayr-i hak katl ve malların ahz ve ba'zılarının dahi hilâf-ı şer'-i şerif emlâk ve arazilerin zabt edub taaddi ve tecâvüz üzeredir deyu bundan akdem Sultaniye kal'asında ıslah-ı nefis için kal'a-bend olunması fermânım olmuşdu hâlâ ıslah-ı nefis etmekle ıtlak olunmak bâbında istida'-i inâyet eylemek umur-ı devlet için habs olunmayub ancak reâyâ eşkıyasıyla kal'aya vaz' olunmağla fi-mâba'd reâyâyâ cevri ve taaddi etmemek üzere ıtlak olunmak için emri şerif verilmiştir.

Fi-evâil-i Ramazan. sene 1128

21 / 66

mezbur Tekfurdağında sâkin olmak üzere ıtlak olunmuşdur Fi-evâhir-i Şevvâl sene 128

Bozcaada kal'ası diz-dârlarına hüküm ki

Bin yüz on beş senesinde vâki muareke erbâbından olub çorbacılıktan kalâid arab oğlu Ahmed nam şaki kendü hâlinde olmayub mahmiyye-i İstanbul'da Sultan Bayezid Han tabeserahe cami'-i şerifi kurbinde sarınham kolluğu hududunda ruus sebebi gavga ve cemiyet edub ikâz-ı fitne ve bâis-i fesâd olub te'dibi muktezi olmağla sâire mevâcib ibret ve sebep-i azimet ve ıslah-ı nefis için Bozcaada kal'asında habs ve kal'a-bend olunmak bâbında mübâşir ta'yin ve irsâl olunmağın imdi sen ki diz-dâr-ı merkumsun

mezkur Araboğlu Ahmed mübâşir-i merkum ma'rifetiyle varub vâsıl olunmadıkça kal'a-i merkumede habs ve kal'a-bend eyleyub emr-i şerif sâdır olmadıkça ıtlakından ihtirâz eylesin deyu iftiharü'l-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fiil sekbanbaşı olan el-hac Hasan dâme mecduhu tarafından mühürlü mektub verilmekle vech-i meşruh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Ramazan sene 1128

22 / 67

Vatan-ı asliyesine nefy olunmuşdur.Fi-evâil-i Zi'l-ka'de sene 128

Kavak kazası nâibine ve Samsun kal'ası diz-dârlarına hüküm ki

Sen ki nâib-i mezkursun südde-i saâdetime mektub gönderub kaza-yı mezbur ahâlisi meclis-i şer'-i şerife varub kaza-yı mezbura tâbi Bekköy nam karyede sâkin Hasan çavuş nam kimesne enva'i kabhiyatı ve zâlim âdet-i müstemiresi olduğu bundan akdem arz ve i'lâm oldukda ashâb-ı hukukun hakları ba'de'l-meşvere muarefet-i şer'le red olunduktan sonra Samsun kal'asında kal'a-bend olunmak bâbında sâdır olan emr-i şerifim mucebince mürafaa-yı şer' etraflarından üzerine elliden mütecâviz mevad şer'an sâbit ve cümle şer'le olduğundan mâ-adâ Bafra ahâlisinden kabar Mustafa nam kimesneyi bi-gayr-i hak katl ve kutta-i tarik ettirdiği şer'an sâbit olmağla ba'zısını açub hukukun hakkı tahsil ve ba'zısı(...)¹⁰den nâşi tahsil olunmamağla mâdam ki ashâb-ı hukukun hakkı tahsil olunmadıkça ıtlak olunmamak bâbında hükmi hümayûnum verilmek ricasına vâki hâli Saf ve Samsun kadısı (emin)olan Mehmed zide fazluhu ve Canik muhasılı el-hac İbrahim zide mecduhu arz ve i'lâm etmeleriyle hükmi şer'i lahak ve edâsına tenbih birle verilen şer'iyeler mucebince zimmetine edâsı lâzım gelen

¹⁰ Bir kelime okunamadı

deyni edâ ve (...)¹ is-i arza eylemedikçe habsden sebebi tahliye olunmamak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Ramazan sene 1128

22 / 68

Ünye ve Niksar kadılarına ve Canik sancağı muhassılına hüküm ki

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân tersane-i âmirem emini Mehmed zide mecduhu sütte-i saâdetime arz-ı hâl edub hâlâ fermânım olan tel ve kendir mübayaası umuruna reâyâyı tahrik ve fitne ve fesâda bâdi olan levendât tâifesinden olub Ünye sâkinlerinden Veli derviş ve İsmail nam kimesneler umur-ı mübayaaya ihtilâl vermeleriyle sâire mucceb-i ibret için mezburlar ıslah-ı nefis için Niksar kazasına nefy ve icla olunmak bâbında emr-i şerifim rica etmeğın tersane-i âmire umuru umur-ı mühimmeden olmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mazmunu üzere mezburan iki neferin muhâlefeti vâki ise mahâll-i mezkura nefy ve icla olunmaları bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur.

Fi-evâsıt-ı Ramazan sene 1128

22 / 69

Beğbazarı nâibine ve Ankara kal'ası diz-dârına hüküm ki

Sen ki Beğbazarı nâibi mevlânâ hattat Mustafa zide ilmihusun sütte-i saâdetime mektub gönderub medine-i Beğbazarı ahâlisi meclis-i şer'e varub yine medine-i mezbura sükkânından karga Mahmud beşe nam mütegalibeden ahâli-yi merkumenin nicesini ve şuhurdan berü mütemadi olan niza'larına kıyas ve mütebâki olan hukuk-ı

¹ Bir kelime okunamadı

(...) ¹²ların ashâbına şer'le aliverub ve keyfiyet ahvâli ba'de't-tefahhus arz ve i'lâm ve âsitane-i saâdetime ihzâr için ocak çavuşlarından el-hac İbrahim çavuş yediyle vârid olan emr-i şerifim mucebince ihkâk-ı hak murâd olundukda mezbur Mahmud'un hevâsına tâbi refikasından olub yeniçerilik iddiasında olan kara Bayram beşe ve selmesik Hüseyin beşe ve hammamcı Mehmed beşe ve Emrullah beşe demekle ma'ruf kimesneler işbu sene-i mübarekede me'mur oldukları sefer-i hümâyûnuma gitmedüklerinden mâ-adâ fesâd ve cemiyet ile mezbur Mahmud'a îânet ve âdet-i bâtılalarına cesaret ile mabeynlerinde la-ü bâli gezdirub el-hâsıl mezkur karga Mahmud'u firar ettirmeleriyle mukaddemâ sâdir olan emr-i şerifimin mazmunu üzere askeri tâifesi sefere da'vet olundukda itaat etmeyub firar ve yerlerinden firar edenleri sâbit ve münâsib olan kal'alarda kal'a-bend olunmak üzere tenbih olunub mezbur kara Bayram ve selmesik Hüseyin zâbitlerin ma'rifetiyle Ankara kal'asında kal'a-bend lâkin mezbur Emrullah medine-yi mezburda serdâr vekili Ebubekir odabışı habsinde olub ve mezkur hammamcı Mehmed firar etmekle mezburunun bir vecihle zulm ve taaddilerinin nihâyeti olmayub mezkur Mahmud'a istinad ile nice ehl-i arz müsliminin arzların hetk ve heryeri çarşu ve bazar kapadub dâima halk beyinde elan fitne ve bâis-i kıtal olucak müfsidelere bâdi ve sa'y-bi'l-fesâd-ı fi'l-arz oldukların umuman medine-i mezburenin ulemâ' ve sulehâ' ve sâir ahâlisi meclis-i şer'e ihzâr ve mezburunun kaffeten halk üzerinden zulm ve taaddileri men' ve def' olunmak bâbında vâki hâli hükm-i hümâyûnum verilmek ricasına iltimaslarıyla arz eyleduğün ecilden sen ki mevlânâ-i mûmâ-ileyh ve diz-dâr-ı merkumsun derun-ı arzat ve mesturü'l-ism olan karga Mahmud nam şakinin refiklerinden kara Bayram ve selmesik Hüseyin ahz ve Ankara kal'asında kal'a-bend ve Emrullah serdâr vekili habsine verilub ve hammamcı Mehmed firar üzere olmağla mezbur karga Mahmud ve hammamcı Mehmed'i dahi zâbitleri ma'rifetiyle ahz ve ele getirub mezbur Emrullah ile maan ıslah-ı nefis edince kal'a-i mezburda kal'a-bend olunmalarıçün yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Ramazan sene 1128

¹² Bir kelime okunamadı

Kapudağı nâhiyesi nâibine hüküm ki

Kıdvetü'n-nevabi'l-müteşerriin Manyas kazasında nâibü's-şer' olan mevlânâ el-hac Ahmed zide ilmihu südde-i saâdetime mektub gönderub dergâh-ı muallam çavuşlarından Mustafa çavuş zide kadruhu mübaşeretiyle sâbika Kapudağı nâibi iken İstanbul'da hâne ve eşyası bi'l-küllîye muhterif olmağla nâhiye-i mezburadan Erdek kazasında mutasarrıf olduğu çiftliğinde sâkin olan Mustafa efendi demekle ma'ruf kimesne kendi hâlinde olub kimesneye vaz' ve taaddisi yoğiken Kapudağı subaşısı nam kimesne hevâsına tâbi ba'zı eşirra peyda ve mezburdan teşekki eylediklerinde diyâr-ı âhere nefy ve icla olunmak üzere emr-i şerifim verilub lâkin mevlânâ-yı mezkur müttaki ve muin-i mazlum ve mehin-i zâlim olub kendüden nâhiye-i mezbura ahâlisi râzı ve şâkir oldukları muhzır birle i'lâm eylediklerinde husus-ı mezbura müvella ve keyfiyet ahvâli Bandırma ve Erdek kadıları ve civarlarında vâki sâir kura ahâlilerinden ba'zı müsliminden şer'le tekarrüz ve sıhhat ve hakiki üzere ahvâli zabt ve tesbit olunub suret-i sicli ile vâki hâli âsitane-i saâdetime arz ve i'lâm olunmak bâbında sâdır olan emr-i şerifim mucebince mevlânâ-yı mezkur bi-nefsihi Erdek kazasına varub akd-ı meclis-i şer'e ve kaza-yı mezburenin eimme ve hutebâ' ve â'yân ve ahâlisi ve Kapudağı zâbiti ve sâir reâyâ ve berâyâ muvacehesinden sual ve keyfiyet ahvâli tefahhus olundukda mezburlar mevlânâ-yı mezkurun hüsn-i hâline şahâdet ve kendüden rıza ve şükran üzere oldukların muvacehesinde haber verdiklerinden sonra taraf-ı menziline olanlar ile muslihun tavassutuyla ıslah-ı zatü'l-beyn olunub tarafından herbiri âherin zimmetlerini cem'-i da'va ve mutalebât ve iman-ı muhasematından ibra ve iskat eyleyub musafât olunduklarından sonra mevlânâ-yı mezkur nefy ve icladan afv olunmak üzere emr-i şerifim verilmek ricasına vâki hâli arz etmeğin fi-mâba'd kendü hâlinde çiftliğinde ikametine mukaddemâ emrimiz vardır deyu âherden muhâlefet ve müdâhale olunmamak için yazılmışdır

Fi-evâsıt-ı Ramazan sene 1128

İtlak olunmuşlardır fi- evâil-i Zi'l-hicce sene 128

Kangırı kazasına ve Kangırı sancağı mütesellimine ve Ankara kal'ası diz-dârına hüküm ki

Sen ki mütesellim-i mezbursun südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub Tosya kazasına tâbi Bayat nam karyede maktul bulunan nam kimesnenin nakliçün tarafınıza Hasan nam kimesne mübâşir ta'yin olundukda Tosya kazası sâkinlerinden seyyid İbrahim ve çölzade Ahmed ve sekbanbaşı dimekle ma'ruf Abdülkâdir ve menzilci Hasan nam yeniçeriler yirmi nefer tüfenk endaz eşkıya ile karye-i mezbureye varub mübâşir-i merkumu basub husus-ı mezburun şer'le teftişine ma'ni ve liva-yı mezburun nizâmına hâlel verub mezburlar dâima sâhib-i cemiyet ve fesâd âdet-i müstemireleri olmağla zâbitlerin ma'rifetiyle ıslah-ı nefis için Ankara kal'asında kal'a-bend olunmaları bâbında emr-i şerifim rica eyleduği ecilden zikr olunan dört nefer kimesneler ıslah-ı nefis etmeğe zâbitleri ma'rifetiyle Ankara kal'asında kal'a-bend olunmaları için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Ramazan sene 1128

İtlak olunmuşdur fi- evâil-i Zi'l-ka'de sene 1131

Demirci ve Gördes kadılarına ve Demirci hassı voyvodasına hüküm ki

Demirci kazası sâkinlerinden seyyid şeyh Ahmed ve sâir ehl-i cihat ile ahâlisi südde-i saâdetime arz-ı hâl edub Demirci kazası sâkinlerinden olub eşirradan köse Hüseyin nam kimesne Gördes kazasından gelub kazalarında tavattun edub lâkin kendi hâlinde

olmayub vilâyet kadılarıyla yek-dil ve yek-cihet ve ba'zılarının mutasarrıf oldukları cihatların tezviratla alub berat ettirdub gadr eylediğinden gayri ba'zı emlâk ve arazilerine dahi bi-vech-i şer' müdâhale eylemek âdet-i müstemiresi olduğun bildirub ol bâbda hükm-i hümâyûnum rica eyledikleri ecilden vech-i meşruh üzere mezburun mezburlara ve sâir fukarasına taaddi ve tecâvüz ve müdâhalesi muvacehesinde vech-i şer'i üzere sâbit ve hüccet-i şer'iyye oldukda şerrinden ahâli bile emin olmak üzere vatan-ı asliyesine nefy ve icla olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Ramazan sene 1128

24 / 73

Lefkoşa monlasına ve Tarsus nâibine ve Tarsus voyvodasına ve Ulaş nâhiyesinin â'yân ve işerlerine hüküm ki

Sen ki Tarsus nâibi mevlânâ seyyid Abdullah zide ilmihusun südde-i saâdetime mektub gönderub medine-i Tarsus muzâfâtından Elvanlı nâhiyesi ahâlisi meclis-i şer'e varub ahâli-yi merkume bin yüz yirmi senesinde voyvodalarıyla mu'tad-ı kadim üzere yaylağa zamanında kendü hâllerinde koyun ve sâir davarlarıyla giderler iken nefsi Elvanlı nam karyeden Elvanlı oğlu Süleyman ve oğlu Osman ve Yahya Veli ve oğlu ve Zeynel oğlu Mehmed ve Mezidli sarı Yusuf ve Abdüllatif ve Burhanlı Ayaş ve Ahmed ve refikleri ve bacıoğlu Mustafa ve oğlu Osman ve çavuşoğlu Kocaoğlan nam kimesneler hevâlarına tâbi beş yüz mikdarı tüfenk endaz ile Tavas çayırı nam mahâllde cemiyet ile yollarına inub tahsil eyledikleri mal-ı miriyi yağma ve gâret eylediklerinden mâ-adâ dört aded deve ve at ve bargirleri kurşun ile darb ve cerh ve mürur ve ubur iden nice kimesneleri dahi darb ve cerh ve zimmetlerinde olan mal-ı miriyi verdiklerinden gayri sâirlerine dahi verdimeyub bunun emsâli zulm ve taaddilerinin nihâyeti olmamağla mezburların yağma ve gâret eyledikleri mal-ı miri tahsil ve ıslah-ı nefsi için mezburlar Kıbrıs ceziresine nefy olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricasına vâki hâli iltimaslarıyla arz ve ahâlisi muhzır birle i'lâm etmeleriyle sen ki nâib-i mezkur ve

voyvoda ve â'yân ve işleri bâlada mesturü'l-esâmi olan şakiler bi-eyyi-hâl ahz ve ele getirilub gâret eyledikleri mal-ı miri muarefet-i şer'le kendülerden bi't-tamam tahsil ve icra-yı hak olunduktan sonra mezkurlar Kıbrıs ceziresinde cezirebend olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Ramazan sene 1128

24 / 74

Karaman beylerbeyisi seyyid Ahmed dâme ikbâlehüya ve Konya kal'ası diz-dârına hüküm ki

Sen ki mirimiran-ı mûmâ-ileyhsin südde-i saâdetime mektub gönderub Bozulus Türkmenine tâbi Karamani sükkanı İzzeddin cemâatinden Mehmed oğlu Mustafa ve Veli oğlu Ömer ve sâirleri yine cemâat-ı mezburenden Çerkez el-hac Ahmed ve karındaşı hacı Halil nam kimesneler seksen nefer levandân ile bi-gayr-i hak menzilizimiz basub üç re's at ve bir boğaz kürek ve bir sim kılıç ve on sekiz altun ve altmış kilim ve bir sim kuşak ve ikiyüz gurusumuzu aldılar deyu âsitane-i saâdetime şikayet eylediklerinde mezburların zimmetlerinde sâbit olan hukuk-ı şer'iyye ashâbına redd-ü teslim ettirildikten sonra Konya kal'asında kal'a-bend olunmaları için emr-i şerifim sâdır ve mucebince mürafaa-yı şer'-i şerife olduklarından sâbıka Konya mütesellimi Abdüssafi tarafından Receb bölükbaşı nam kimesne müddeiyun-ı mezburun cebren bir mikdar eşyaların alub mezburun hacı Ahmed ve Halil kendüleri bir nesne almayub sebab-i da'vası olmağla birbirlerinin zimmetlerin ibra ve iskât eyleyub kabl-ı şer'den hüccet-i şer'iye verdikten sonra hâlâ Bozulus voyvodası İsmail ile İzzeddin cemâatından cem'-i gafir ve sâir cemâat kethüdaları ve ihtiyârları mezkuran Çerkez Hacı Ahmed ve karındaşı Halil için cemâat-ı mezburenin kapu kethüdaları olub ve mal-ı mirinin tahsili vaktine müsâdif olmağla ba'zen kabz ve ba'zen reâyâ zimmetinde verilmişdir kal'a-bend oldukları halde ta'tile bâis ve reâyâyâ dahi gadr-ı nümâyân olmağın kefilleri alunub afv ve ıtlakların iltimas ve fi'l-hakika vech-i meşruh üzere olmak emr-i sevabdır deyu

civarında vâki kazalar ahâlilerin dahi haber verdiklerin arz eylediğin ecilden vech-i meşruh üzere habs olundukları halde fi-mâba'd kendü hâllerinde olub ber minval-i muharrer reâyâyâ hakaret etmemek şartıyla ma'lumü'l-ahvâl kefilleri tescil-i şer' olunduktan sonra mezburlar kal'adan ıtlak olunmak emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Ramazan sene 1128

25 / 75

Niğde kadısına ve Niğde kal'ası diz-dârına hüküm ki

Sen ki Niğde kadısı mevlânâ seyyid Ahmed zide fazluhusun sütte-i saâdetime mektub medine-i Niğde sükkânından seyyid İbrahim nam kimesne meclis-i şer'-i şerife varub yine medine-i mezburede sâkin Karabekir ve arab Abdullah nam şakiler hevâlerine tâbi birkaç nefer eşkıya ile leylen menziline girub mevcut bulunan altun ve gümüş ve sâir eşyasın nehb ve gâret edub ba'de kabl-ı şer'den muhzır irsâl ve da'vet-i şer' olundukda itaat eylemeyub gıybet etmekle keyfiyet halleri ahâli-yi vilâyetden sual olundukda mezkurlar kendü hâllerinde olmayub kuttai't-tarik olub vüzera-i izâm çukadarlarının sebillerin kat' ve malların nehb ve gâret edub birkaç hassa zarar olmak emr-i şerifim üzerlerine adem-i yakin ve refikleri ahz ve katl olunub lâkin bekledilub firar edub ba'de zuhura gelub yine kârü'l-evvel şekavet ve menzillerinde içinde avratlar saklayub alenen fi'l-i şeni' icra ve ba'zılarının dahi emred oğulların cebren menzillerine götürüb yanında mevcut olan nükud ve eşyaları alub ve sâdât-ı kiramın ba'zılarının bi-gayr-i hak zabt ve tecrim ve ba'zı ehl-i arz hatunları fi'l-i şeni' kasdıyla evlerin basub kapuların kırub ve ehl-i sukun dahi melbusat ve me'külata müteallik ba'zı eşyaların alub akçelerin vermeyub bunun emsâli zulm ve taaddilerinin nihâyeti olmadığı cümlemizin ma'lumudur deyu ulemâ' ve sulehâ' ve eimme ve hutebâ' ve sâdât ve şurefa ve reâyâ ve fukaradan cem'i-i gafir meclis-i şer'de alâ-tariki'ş-şahade haber verdiklerin sen ve Yahyalu kazası nâibi mevlânâ seyyid Halil zide ilmihu ve Niğde sancağı mütesellimi Yusuf zide kadruhu arz ve ahâli-yi mezbura dahi muhzır birle i'lâm etmeleriyle

mezkuran iki neferin vech-i meşruh üzere şekavetleri arz ve muhızır olmağla ıslah-ı nefis için Niğde kal'asında kal'a-bend olunmaları için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Ramazan sene 1128

25 / 76

Samakov Bolu kazası nâibi mevlânâ Mehmed zide ilmihuya ve Bolu voyvodasına (hükümki) ve Amasra kal'ası diz-dârına hüküm ki

Sen ki naib-i mezkursun südde-i saâdetime mektub gönderub Samakov kazasına tâbi Ali oğlu nam karyeden Mustafa ve Hüseyin nam kimesneler meclis-i şer'e varub yine karye-i mezbura sâkinlerinden yeniçerilik iddiasında olan Musa bin Süleyman nam şaki bundan akdem mezburan Mustafa ve Hüseyin iki kıt'a tarlaların tagallüben zabt edub bi'd-defaât mürafaa-yı şer' olduklarında mezbur Musa muarızadan men' ve tarlalardan kadılarına tenbih ve yerleri mezburlara hüküm birle taraf-ı şer'iyeden hüccet-i şer'iyye verilmişken mezbur Musa yine kanaat etmeyub mezburların tarlalarını tekrar zabt edub mezburlara ve sâir ibadullaha zulm ve taaddi eyledüğü i'lâm olundukda hilâf-ı kanun taaddisi men' olunmak için emr-i şerifim verilub mucebince mezbur Musa'ya kiraren ve miraren tenbih olundukda mütenebbih olmayub itaat-ı şer'-i şerif ve inkıyad-ı emr-i münif eylemediğinden gayrı siz benden şikayet eylediniz deyu mezburların katl kasdıyla yolların bekleyub taaddi ve şekavetinin nihâyeti olmamağla Amasra kal'asında kal'a-bend olunmak bâbında hükm-i hümayûnum verilmek ricasına vâki hâli iltimaslarıyla arz eyledüğün ecilden vech-i meşruh üzere zâbitleri ma'rifetiyle kal'a-bend olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Şevvâl sene 128

Lefkoşa monlasına hüküm ki

Hasan nam kimesne gelub mezbur bundan akdem Lefkoşa'da sâkin yerlü çorbacılarından iken veziriazam-ı sâbık Ali paşa'nın kaimakamlığı zamanında tarafından Kıbrıs mütesellimi olan abdi tamma'-ı hassından nâşi çorbacılığını âhere ve kendüstünü şehre beş saat mesafede mutasarrıf olduğu çiftliğine nefy etmekle dört seneden berü ehl ve ıyalinden devr olub hüsna zevcesi dahi mütevaffiye olmağla evlâd-ı sugarı ecnebi ellerinde kalub gadr olduğun bildirub nefsi Lefkoşa'da kendü hânesinde ikametine muhâlefet olunmamak bâbında emr-i şerifim rica eylemeğin vech-i meşruh üzere kendü hâlinde menziline ikametine mazmunu müdâhale olunmamak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Şevvâl sene 1128

Sinob ve Alaçam kadılarına hüküm ki

Kıdvetü'l-emâcid ve'l- â'yân sâbıka tersane-i âmirem emini Mehmed zide mecduhu südde-i saâdetime arz-ı hâl edub tersane-i âmirem emini iken tarafından Abdülkerim yazıcı ma'rifetiyle mübayaa olunub hala Alaçam ve Küplü ve Sinob iskelelerinde mevcut olan seren ve sütunun muaccilen tersane-i âmireme teslimi mühim ve muktezi olmağla Sinob'un Beşlüyan ağası ve gümrük emini ve â'yân-ı vilâyet ve işleri ma'rifetiyle Sinob ve sâir iskelelerde bulunan sefâine mevcut olan sütun ve serenler sal bağlunub muaccilen tersane-i âmireme irsâl ve teslim ettirmek bâbında emr-i şerifim rica eylemeğin vech-i meşruh üzere muarefet-i şer'le kadimden muavenet olunduğu üzere muavenet ve itmam-ı hizmet ve bir gün mukaddem tersane-i âmireme irsâl ve isâle takayyüd ve ihtimam olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Şevvâl sene 1128

Hassa bostancıbaşıya ve Sinob ve kadılarına hüküm ki

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân sâbika tersane-i âmirem emini olan Mehmed zide mecduhu gelub zaman-ı emanetinde tersane-i âmirem mühimmâtıçun Sinob ve Kidros ve Alaçam ve Küplüağzı câniblerinden mübayaası fermânım olan sütun ve serenler için tarafından adamlar ta'yin ve kat' ve iskelelere nakl ve üç kıt'a sal bağlanub sefinelere bend ve tersane-i âmireme gelur iken bi-emrullâh-i teâlâ Sakarya önüne geldikde zikr olunan üç kıt'a salın bir kıt'ası bendinden çözülib Sakarya etrafına dağılub ve iki kıt'ası dahi Sinob tarafına gittiği ihbâr olunmağla kadimden iânet olunageldiği üzere ahâli-yi vilâyeti iânetleriyle dağılan sallar her ne mahâllde bulunur ise birbirine bend ettirilub tersane-i âmireme nakl ettirmek bâbında emr-i şerifim rica eylemeğin husus-ı mezbur tersane-i âmiremin mühimmât-ı lâzımesinden olmağla sen ki bostancıbaşı-yı mûmâ-ileyhsin ma'rifetinle kadimden iânet olunduğu üzere muarefet-i şer'le itmamına ihtimam olunmak bâbında fermân-ı âlişan yazılmışdır.

Fi-evâil-i Şevvâl sene 1128

Magosa kal'ası diz-dârına hüküm ki

Kirbilos nam râhib zımmi südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub kendü hâlinde olub kimesneye zarar ve taaddisi yoğiken bundan akdem İstanbul'da Rum patriği olan Kozdusun nam râhib buna garez ve a'dâvet etmekle hilâf-ı vâki teşekki ve Magosa kal'asında kal'a-bend ettirub gadr olunduğun bildirub ıtlak olunmak bâbında istida'-yı inâyet rica etmeğin bi-tarik teşekkisi ile ifadına muhalif vaziyeti vardır deyu hilâf-ı inha olub kal'a-bend olunduğu vâki ise fi-mâba'd kendü hâlinde olmak üzere ıtlak olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Şevvâl sene 1128

Erzurum monlasına hüküm ki

Ahmed zide mecduhu gelub hâlâ Erzurum eyâleti düstur-ı mükerrem müşir-i müfehhem nizâmü'l-âlem vezirim Mehmed Paşa edamallâh-ü teâlâ iclalehuya tevcih ve bu vezir-i müşarünileyh tarafından eyâlet-i merkumeye mütesellim nasb ve ta'yin olunub lâkin birkaç gün âsitane-i saâdetimde meks etmek iktiza eylemeğin mûmâ-ileyh eyâlet-i mezbureye varub dâhil oluncaya değin mütesellim-i sâbık Erzurum'da meks ettirmek bâbında hükmi hümayûnum rica eylemeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Şevvâl sene 1128

Bozcaada kadısına hüküm ki

Mahmiyye-i İstanbul'dan Edirne kapusunda vâki hammamın hammamcısı olan Mustafa nam kimesne südde-i saâdetime arz-ı hâl edub geçen id-i şerifin ikinci gecesinde karı mütevaffiye oldukda hammamın tezgahdarını ve sâiör etbarını beş saat değin ol gece menziline alukoyub ba'de tezgahdarını hammama gönderdikde mahâllesinde sâkin şirretlik ve zor şahidlik ile ma'ruf olub buna a'dâvet-i deynuyesi olan el-hac Yusuf nam kimesne oğlu ve cebencilik iddiasında olub sefer-i hümayûnuma dahi gitmeyen Mehmed nam muğd bir avratı erkek kıyafetine koyub hammamın kilidin açub şurb-ı arak iderler iken üzerlerine vardıkda şekavete tasaddi ve atalaten sekn edub ol vâkitden beru bunu katl kasdında olub kendüsünden ve bâbasından bir vecihle emin olmadığını bildirub ol bâbda hükmi hümayûnum rica ve mezkur hammamcı Mustafa hacı Yusuf'un oğlu Mehmed nam şaki mahzarında taht-ı ahadan¹³ olan Edirne kapısı hammamı kurbinde

¹³ Bu kelime okunamadı

şaki-yi mezbur alet-i harb ile üzerine hücum edub agaime¹⁴ ve din ve imana hammamcı Mustafa ile şetum-ı galize eylemişdir deyu da'va olundukda ba'de'l-inkar müddei-yi mezburun müddeasına mutabık şahâdet eden imam Abdullah bin Halil ve Süleyman bin Mehmed ve Abdullah odabaşı ibn-i Mehmed nam şahidlerin ba'de't-ta'dil ve't-tezkir şahâdetleri makbule oldukdan sonra şaki-yi mezburun keyfiyet ahvâli tefahhus olundukda mahâllesi ahâlisi ile cevânibinde vâki hali cümleden keyfiyet ahvâlinden vukua nâfi olan fettan müsliminden cem'-i gafir ve cem'-i kesir şaki-yi mezbur için şârib ve hamr olan erâzil ve eşkıyanın hevâ ve refiki olub dâima âlet-i cârihe ile sekranen ehl-i arz olanların emvâl ve arazına su-i kasd ile fesâd ve şekavet âdet-i müstemiresidir deyu vücuhu ile şaki-yi mezburun bi'l-muvacehe su-i ahvâlini alâ-tariki's-şahade haber verdiklerinden sonra bâbası mezbur el-hac Yusuf'un dahi şaki-yi mezburun fesâd ve şekavetine müsalesinden nâşi su-i halini haber verdikleri Anadolu kazaskerliği payesiyle bi'l-fiil İstanbul kadısı olan mevlânâ seyyid Abdullah edamallah-ü teâlâ fazlıhu ilam etmekle mevlânâ-yı müşarünileyhin ilamı mucebince ıslah-ı nefis için zâbiti ma'rifetiyle Bozcaada'sına nefy olunmaları için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Şevvâl sene 1128

27 / 83

Azak muhafazasında olan İbrahim dâme ikbâlehûya ve Erzurum monlasına ve Bazarsuyu ve Azak kadılarına Erzurum ve Karahisar-ı Şarki sancağı mütesellimleri zide kadruhuya hüküm ki

Bazarsuyu kazası ahâlisi südde-i saâdetime adam ve arz-ı hâl gönderub kaza-yı mezburda sâkin yeniçerilik iddiasında olan güdük Ali oğlu Hacı Hasan ve karındaşı Muhammed ve oğulları ve serdâr-ı sâbık Ali muzırü'n-nas ve sa'y-i bi'l-fesâd olmalarıyla birbirleriyle yek-dil ve dâima âlet-i harb ile gezüb ümmet-i Muhammed'in evlerin basub ba'zıların katl ve ba'zıların cerh ve emvâl ve erzâkların nehb ve gâret ve

¹⁴ Bu kelime okunamadı

ehl-i ıyallerin dağlara götürüb zulm ve fesâdlarının nihâyeti olmadığı meclis-i şer' de mürafaadan bi'l- muvacehe şer'an sâbit ve sicil ve hüccet olunmağla Samsun kal'asına kal'a-bend olunmaları için müteaddid evâmîr-i şerifem sâdır olmuşken itaat-ı emr-i şer' etmeyub ba'de rikâb-ı hümâyûnum tarafından dahi Erzurum kal'asında kal'a-bend olunmak üzere tekrar emr-i şerifim verilmekle yine itaat-ı emr-i şerifim etmeyub oldukları mahâll dağistan ve sa'bü'l-uruce olduğundan beş altı yüz mikdarı eşkıyayı başlarına cem' ve der-devlet medarımdan ta'yin olunan haseki ve mübâşirler ile muharebe eylediklerinden gayrı yine kaza-yı mezbura tâbi Almalu nam karyede sâkin tüccârdan el-hac Ali nam kimesnenin menzilin basub arzını hetk ve sepetlerin kırub ve menziline olan emvâl ve erzâkın nehb ve gâret ve ehl-i ıyaline taarruz ve fesâd ve şekavetleri yevmen fe-yevmen mütezaid ve şerr ve fesâdlarından mutazarrır ve ahvâlleri perişan oldukları sen ki Bazarsuyu kadısı mevlânâ-yı mezkursun tarafından arz ve ahâli-yi kaza muhzır birle i'lâm eyledükleri bildirub ol bâbda hükm-i hümâyûnum rica eyledikleri ecilden bâlâda mesturü'l-ism olan şakiler zâbitleri ma'rifetiyle bi-eyyi-hâl ahz ve ele getirilub Azak kal'asına nefy ve icla olunmaları için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Şevvâl sene 1128

27 / 84

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve kara zâbitleri ve â'yân-ı vilâyet ve işlerine hüküm ki

Âsitane-i saâdetimde sâbıka çavuşbaşı vekili olan Mehmed ağa mübaşeritiyle rikâb-ı hümâyûnuma nakle fermân olunan cizye siz ki mûmâ-ileyhsiz mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise bir me'man ve mahfuz mahâlle kondurub ve gecelerde bekledub ve gider oldukda yanına kifâyet mikdarı adamlar koşub kemayenbaği hıfz ve hırâset ederek emnen ve sâlimen birbirinize irsâl ve ber vech-i ta'cil mahâll-i mezbura isâl ettirub afv ve te'hirden ve ihmâl ve müsâheleden ve ıyazen bi'llâhi teâlâ bir tarik ile zarar ve gezend erişdirilmekten ve bu takrir ile

hilâf-ı şer'i şerif bir kula zulm ve taaddi ve tecâvüzden begâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur buyurdum ki

Fi-evâhir-i Şevvâl sene 1128

28 / 85

Bozulus ve kadılarına ve Konya kazası nâibine ve Konya mütesellimine ve Konya kal'ası diz-dârına hüküm ki

Bozulus Türkmeninden Karaman sâkini aşireti ahâlisi südde-i saâdetime adam ve arz-ı hâl gönderub içlerinden Sâdık oğlu Muhammed ve Kâbız Ali oğlu Ali ve Fetâbir kethüda ve Abdurrahman ve Hüssam oğlu Mehmed nam kimesnelerin bundan akdem keyfiyet ahvâlleri Karaman beylerbeyisi seyyid Ahmed paşa tarafından arz ve i'lâm olundukda Konya kal'asında kal'a-bend olunmaları için emr-i şerifim sâdır olmuşken ol vaktde Konya mütesellimi mezburların dokuz yüz guruş rüşvetlerin almağla bir neferin kal'a-bend sâiri der-devlete gittiler deyu arz edub emr-i şerifimle varan mübâşiri avdet ettirdikden sonra kal'a-bend olunan dahi itlak edub mezburların bi'd-defaât fesâd ve şekavetleri sâbit ve hüccet olunmağla kâh Konya ve Ankara kal'alarında kal'a-bend ve kâh karye-i iskân Bozcaada'sına nakilleri fermânım olmuşken bir vecihle itaat-ı emr-i şer' etmeyub el-yevm otuzar kırkar nefer süvari adam ile cemâatleri içinde gezüb bunları ehl-i örfе gamz ve evlerin basdırub emvâl ve erzâkların itlaf ve arazilerin hetk ettirub perakende ve perişan olmalarına bâis oldukların bildirub ol bâbda hüküm-i hümâyûnum rica eylediklerin ecilden siz ki mûmâ-ileyhimsiz mesturü'l- esâmi olanlar buldukları mahâlde bi-eyyi-hâl ahz ve mübâşir ma'rifetiyle mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mazmunu üzere Konya kal'asında kal'a-bend olunmaları için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Şevvâl. sene 1128

Âsitane-i saâdetden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve kura zâbitleri ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Bundan akdem Anadolu beylerbeyisi iken şehidan vefat eden Ahmed paşanın mahmiyye-i İstanbul'da olan eşyasından inticâb olunub rikâb-ı hümâyûna nakle fermân olunan eşya dergâh-ı muallam kapıcıbaşılardan olub husus-ı mezbur için mübâşir ta'yin olunan sır kâtibi Osman ağa dâme mecduhu ma'rifetiyle rikâb-ı hümâyûna irsâl olunmağla her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise bir me'man ve mahfuz mahâlle kondurub ve gecelerde bekledub ve gider oldukda yanına kifâyet mikdarı adamlar koşub kemayenbaği hıfz ve hırâset ederek emnan ve sâlimen birbirinize irsâl ve ber vech-i ta'cil ve mahâll-i me'mura isâl ettirub afv ve te'hirden ve ihmâl ve müsâheleden ve ıyazen bi'llahi teâlâ bir tarikle zarar ve gezend erişdirilmekten ve bu takrir ile hilâf-ı şer'-i şerif bir ferde zulm ve taaddi ve tecâvüzden begâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur.

Fi-evâhir-i Şevvâl sene 1128

Bozcaada kal'ası diz-dârına hüküm ki

Yeniçeri çorbacıları mütekaidlerinden arabzâde Ahmed için mukız-ı fitne ve bâis-i fesâddır deyu ıslah-ı nefis için bundan akdem kal'a-i merkumeden kal'a-bend olunmaları fermânım olmuşdu hâla sâhib-i ferâmüş ve teyibi müstağfir olmağla âsitane-i saâdetime gelmeyub ehl ve ıyaliyle Tekfurdağı'nda meks etmek üzere kal'a-i merkumeden ıtlak ve sebebli tahliye tenbih ve te'kid eyleyesin deyu iftiharü'l- emâcid ve ekârim âsitane-i saâdetimde bi'l- fiil sekbanbaşı olan el-hac Hasan dâme mecduhu tarafından mühürlü mektub verilmekle mucebince ıtlak olunmak için emr-i şerife yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Şevvâl. sene 1128

ma'rifetiyle fi-mâba'd kendü hâllerinde olmak üzere taraf-ı şer'den tenbih olunub şöyle ki mütenebbih olmayub umur-ı mühimmenin ta'tiline bâis olurlar ise kal'a-i mezburda kal'a-bend olunmaları için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Zi'l-ka'de sene 1128

29 / 90

Çıldır beylerbeyisine ve Ahıska'da yeniçeri zâbitine ve Kağızman kal'ası diz-dârına hüküm ki

Benek kazası ahâlisi südde-i saâdetime arz-ı hâl edub Benek kazası sâkinlerinden olub yeniçerilik iddiasında olan Ferhad oğlu Mustafa ve Hüseyin oğlu Abdullah ve Ahmed oğlu Abdullah ve Musa oğlu Ahmed nam dört nefer eşkıya kutta-i tarik zümresinden olub su-i hâlleri ve kutta-i tarik oldukları arz ve muhızır olunduğu sâbika Erzurum vâlisi Yusuf paşa tarafından der-devletmedarıma i'lâm olundukda eşkıya-yı mezbure bi-eyyihal ahz ve Hasankal'a kal'asında kal'a-bend olunmaları için yeniçeri ağası mektubu mucebince Erzurum'da yeniçeri zâbitine hitâben emr-i şerifim verilub lâkin zâbit-i mezbur kazalarına mesafe-i bâide olmağla ahzları mümkün olmaduğundan emr-i şerifin mazmunu icra olunmaduğun bildirub mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mucebince zikr olunan dört nefer şakiler sen ki mirimiran-ı mûmâ-ileyh ve zâbit-i mezkursuz ma'rifetiniz ile ahz ve Kağızman kal'asında kal'a-bend olunmaları bâbında hükm-i hümayûnum rica eyledikleri ecilden vech-i meşruh üzere mezburlar ahz ve ıslah-ı nefis için kal'a-i mezburede kal'a-bend olunmaları için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Zi'l-ka'de sene 1128

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve zikr olunan kazalarda vâki kura zâbitleri ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Sâbıka Basra muhafızı olan vezirim Hasan paşadan tahsili fermânım olunan akçe dergâh-ı muallam kapucubaşlarından Yusuf dâme mecduhu mübaşeretıyla tahsil olunub hâlâ yine kapucubaşı-yı mûmâ-ileyh ma'rifetiyle rikâb-ı hümâyûnuma irsâl olunmağla mu'tad üzere yol hükmü yazılmışdır.

Fi-evâil-i Zi'l-ka'de sene 1128

Zile kadısına ve Kavak nâibine ve Canik muhassılı İbrahim zide mecduhuya ve Samsun kal'ası diz-dârına hüküm ki

Sen ki muhassıl-ı mûmâ-ileyhsin südde-i saâdetime mektub gönderub Kavak kazasına tâbi Bek nam karye sâkinlerinden zeamet kâidlerinden Hasan çavuş nam kimesne bin yüz yirmi senesinde ebna-yı sebilden ba'zı kimesnelerin tagallüben emvâl ve erzâkların nehb ve gâret ve ba'zılarını bi-gayr-i hak cevır ve eziyet ile hanesinde helak ve ba'zılarının hatunlarına fi'l-i şeni' kasd ve katl-i nüfus ve nicelerini celb-i mal sevdasıyla belaşdan ahz ve emvâl erzâkların tahmil eylediği şer'an sâbit olub der-devletmedarıma i'lâm olundukda mezbur ahz ve hasmasıyla mürafaa-yı şer' ve sübut bulan icra-yı hukuk tahsil olundukdan sonra Samsun kal'asında kal'a-bend olunmak bâbında sâdır olan emr-i şerifim mucebince ahz ve kal'a-bend ashâb-ı hukukun haklarının bir mikdarını edâ küsurunu vermekde taallül ve inad eylediğinden tahsili mümkün olmayub ve etraf kura reâyâları mezkur bir takrir ile ıtlak olunur ise cümlemizi ta'ciz ve emlâk ve erzâkımızı nehb ve gâret eder deyu mezburun şerrinden bir vecihle eminleri olmaduğun Kavak ve Bafra ve Alaçam ve Samsun kazaları reâyâları tarafına teşekki ve izhâr ve mezâlim etmeleriyle reâyâ-yı merkume mezkur Hasan çavuş şerrinden tahlis için mezkur Hasan

çavuş vatan-ı asliyesi olan Zile kazasına icla ettirmek bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricasına arz ve mezkur Hasan çavuş Kavak kazasından vatan-ı asliyesi olan Zile kazasına icla ve iskân ettirmek üzere emr-i şerifim verilmek için âsitane-i saâdetimde defterdar vekili olan Mustafa zide uluvvuhu i'lâm etmekle mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifimin mazmunu üzere cânib-i şer'den verilen hüccet-i şer'iyyeler mucebince hakları irza olunduktan sonra ıtlak ve mûmâ-ileyhin i'lâmı mucebince vatan-ı asliyesi olan kaza-yı mezbura nakl ve anda ikamet ettirmek için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Zi'l-ka'de sene 128

30 / 93

Kudüs-i şerif kadısına hüküm ki

Sâbika İstanbul patriki olan Karzem nam râhib patrik iken dâima hilâf-ı âyin hareketlerde bulunub ve keşişhâneleri berbâd eyledüğünden mâ-adâ ehl-i zimmet reâyâ fukarasına su-i kasd eyledüğünden gerek metropolid ve gerek reâyâ-yı mesfurun ahvâlini der-devletmedarıma arz eylediklerinden def-i mazarrat için mezbur azl olunduktan sonra cümlelerin re'y ve ittifakıyla Erment nam râhib patrik nasb olunub ve reâyâ fukarasını himâyet ve sıyânet ve hizmetinde istikamet üzere hareket eder iken mezbur Karzem kendi hâlinde durmayub her dem reâyâ fukarasını tahrik ve ba'zı eşirra ile yek-dil ve patrikliğine ıdlâl verub mal-ı mirinin ta'tiline bâis olub gerek hâlâ patrik-i mezkura ve gerek keşiş tâifesine asla rahat vermeyub taaddi üzere olduğuna hâlâ patrik-i mezkur Erment arz-ı hâl ile teşekki eyledikde mezbur Karzem Tursina keşişlerinden olmağla mezburun yanına bir mu'temed mübâşir ta'yin ve mazarrat-ı mündefi olmak için kaza-yı mezbura tâbi Tursina'da vâki manastıra irsâl ve derununda ikamet ettirilub emr-i şerif sâdır olmadıkça mübâşir-i mezburdan ihrâc olunmamak yanına ordu-yı hümâyûn tarafından emr-i şerif sâdır olmağla mesfur Karzem'e ehl-i mübâşir ta'yin olunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran zide kadruhu ma'rifetiyle mahâll-i mezbura icla ve irsâl olunmağın sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin ehl-i mesfur mübâşir-i merkum

ma'rifetiyle varub dâhil oldukda Tursina'da vâki manastıra ikamet ettirub emr-i şerifim sâdır olmadıkça mübâşir-i mezburdan ihrâc olunmamak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Zi'l-ka'de sene 1128

30 / 94

Üsküdar'dan Kudüs-i şerife varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve kura zâbitleri ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Sâbika İstanbul patriği olan Karzem nam râhibin Kudüs-i şerif kazasında Tursina'da vâki manastırda ikameti fermânım olub mübâşir ma'rifetiyle mahbusan irsâl olunmağla firar etmekden me'man olur keyfiyet ile mahâll-i me'mura isâl için yol hükmü yazılmışdır.

Fi-evâil-i Zi'l-ka'de. sene 1128

31 / 95

İznikmid kadısına hüküm ki

Tersane-i âmiremde müceddeden inşaası fermânım olan üç kıt'a kalyonlar serian ve âcilen tekmil ve tatmim ve rûz-ı kasımda ru-i deryaya nüzul olunması bâbında rikâb-ı hümâyûnum tarafından te'kidi mutazammın emr-i şerifim şerefyaft-e-i sudûr olub zikr olunan kalyonların bir gün evvel ve bir saat mukaddem tekmil ve tatmimi ziyâde emr-i mühim iken İznikmid'de kereste emini olan nam kimesne el-yevm iktiza iden keresteleri göndermekde tehavun ve taksir etmekle maliye tarafından müteaddid evâmir-i şerifim ile mübâşirler ta'yin olunub gönderildikde emin-i mezkur ihfa etmediğinden el-yevm kerestenin ziyâde iktizası ve lüzumu olmakla tersane-i âmiremin bu def'a götürülen defter-i muazzam elzem-i levâzımatdan olan keresteleri mübâşir ta'yin olunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran zide kadruhu ma'rifetiyle emin-i mezkura

berat ol teknil ve irsâl ve bir dirlü müsamaha ettirmeyub bundan sonra dahi irsâlde taallül ederlerse itaat-ı emr-i şerifim eylemediği için siz ana göre cezası tertib olunmak üzere divân-ı hümâyûnum tarafından emr-i şerifim verilmek bâbında kıdvetü'l-ümera ve'l-ekâbir âsitane-i saâdetimde defterdar vekili olan Mustafa zide uluvvuhu i'lâm etmekle mûmâ-ileyhin i'lâmı mucebince tersane-i âmirem umuru umur-ı muazzamadan olmağla bir gün evvel ve bir saat mukaddem emr ve defter mucebince lâzım gelen kereste muarefet-i şer'le tahsil ve bir vecihle müzayakaya bâis olmakdan begâyet ihtirâz ve ictinâb olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur deyu yazılmışdır.

Fi-evâil-i Zi'l-ka'de. sene 1128

31 / 96

Aydın muhassılından âsitane-i saâdetime gelince yol üzerinde vâki olan kadılara ve mütesellimlere ve kura zâbitleri ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran Ahmed zide kadruhu mübaşeretiyle Aydın muhassılından tahsil olunub âsitane-i saâdetimden hazine-i âmireme teslim olunacak mal-ı miri her kangınızın taht-ı kazasına dâhil olur ise bir me'man ve mahfuz mahâlle kondurub ve gecelerde bekledub ve gelur oldukda dahi yanına yarar ve tüvana tüfenk endaz adamlar ve kulağuzlar koşub esna-yı tarikde hıfz ve hırâset ederek emnen ve sâlimen birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta'cil âsitane-i saâdetime isâl ettirub afv ve te'hirden ve ihmâl ve müsâheleden ve ıyazen bi'llâh-i teâlâ bir takrir ile zarar ve gezend erişdirilmekten ve hilâf-ı şer'-i şerif kimesneye zulm ve taaddi ve tecâvüzden begâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur.

Fi-evâil-i Zi'l-ka'de sene 1128

İtlaklarıçün yazılmışdır Fi-evâhir-i Cemâziye'l-evvel sene 129

Yörükân-ı Ankara kadısına ve Ankara kal'ası diz-dârı zide hıfzıhuya hüküm ki

Kıdvetü'n- nevâbi'l- müteşerriin Beğbazarı nâibi mevlânâ hattat Mustafa zide ilmihü südde-i saâdetime mektub gönderub havas-ı hümâyûnumdan Beğbazarı hassının bi'l-fiil voyvodası olan kıdvetü'l-emâsil ve'l- akran el-hac Mehmed zide kadruhu meclis-i şer'e varub âdet-i ağnam defter-i cedid-i hâkanide hass-ı hümâyûn hâsıl-ı kayd olunmağla medine-i Beğbazarı arzâtında vâki yörükân-ı Ankara kazasına tâbi Sarı oyası nam karyeden Hasan nam kimesnenin tasarrufunda olan on bin aded koyunlarının kanun ve defter mucebince âdet-i ağnam rüsûmu vermeduğundan gayri yine yörükân-ı Ankara kazasından el-hac Musa nam kimesnenin dahi iki bin koyunlarından ağnam rüsûmu vermeyub Köseleler nam karyeden Mustafa nam kimesne ile yek-dil ve ser cemiyet olub reâyâ beyninde ilka-yı fitne ve tezvirât ve cemiyet ile Beğbazarı mahmiyyesine varub başka başka mürafaaya râzı olmayub voyvoda-yı mezbura adâvet ve ifk ve iftira ile taaddi ve şâhidzor ile da'va sadvında olduklarından mâ-adâ ser cemiyet olan mezburun Hasan ve el-hac Musa ve Mustafa reâyâyı idlâl ve biz da'vamızı âher vâkitde görürüz deyu izrar kasdıyla taaddi ve ihtilâle bâis ve mal-ı mirinin ta'tiline bâdi olmalarıyla mal-ı miri tahsili müteassir olduğun bi-farz müslimin alâ-tariki'ş-şahade haber vermeleriyle vâki hâli hükm-i hümâyûnum verilmek ricasına el-hasılı arz eylediği ecilden mezburun Hasan ve el-hac Musa ve Mustafa'nın üzerlerinde olan mal-ı miri şer'le tahsil olunduktan sonra ol vecihle taaddileri vâki ise zâbitleri ma'rifetiyle Ankara kal'asında kal'a-bend olunmaları için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Zi'l-ka'de. sene 1128

Mihaliç ve nâiblerine ve Bozcaada kal'ası diz-dârına hüküm ki

Bursa'da vâki merhum ve mağfurlehü Sultan Murad Han nam tabeserahe cami'-i şerife ve imaret-i âmireleri evkâfi mukataalarından Mihaliç kazasında vâki Karahan mukataasının reâyâsı gelub mukataa-yı mezbur karyelerinden Çakıl nam karye sükkânından Çayi oğlu Ahmed oğulları Derviş ve İsmail nam kimesneler mukaddemâ Bandırma nâhiyesinde sâkin olub lâkin kendü hâlinde olmayub zulm ve taaddilerinden nâşi Bandırma ahâlisi mezburlardan teşekki eylediklerinde mezburlar Ezgül kazasında ikamet etmeleriçün emr-i şerif verildikten sonra mezburlar Kirmasti kazasında vâki çiftliklerinde kendü hâllerinde sâkin olmak üzere bir tarikle emr-i şerifim isdar etmişler iken itaat-ı emr-i şerif etmeyub varub evkâf-ı merkum karyelerinden mezkur Çakıl karyesinde sâkin olmalarıyla mezbur Derviş yeniçerilik iddiasıyla kendü hâlinde olmayub evkâf-ı merkum reâyâsın bi-gayr-i hak ehl-i örfe gamz ve tecrim ve hilâf-ı şer' zulm ve taaddisinin nihâyeti olmayub perakende ve perişan olmalarına bâis olduğun mukataa-yı mezbura ahâlisi muhızır birle i'lâm eylediklerinde mukaddemâ ikametleri fermân olunan mahâllde iskân ettirilub bu def'a dahi hilâfiyla hareket olunur ise şer'an müstehak olacak cezaları tertib oluna üzerine emr-i şerifim verilub mahâlline vardıklarında zâbitler ma'rifetiyle ahz ve mahâlline irsâl ve muhkem tenbih olundukda mezbur Derviş varub mahâll-i mezburda bir iki gün eğlenüb ba'de yine mezkur karyeye gelub reâyâ fukarasına evvelkinden ziyâde zulm ve taaddisinin nihâyeti olmaduğuna bildirub mezbur Derviş zâbit ma'rifetiyle ahz ve Bozcaada kal'asında kal'a-bend olmak bâbında emr-i şerifim rica eyledikleri ecilden vech-i meşruh üzere mezbur Derviş zâbitler ma'rifetiyle Bozcaada kal'asında kal'a-bend olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Zi'l-ka'de. sene 1128

Yenişehir-i Aydın ve İstanköy kadılarına hüküm ki

Sen ki yenişehir-i Aydın kadısı mevlânâ-yı mezkursun südde-i saâdetime mektub gönderub yenişehir-i Aydın kazasına tâbi Karasu kazası sükkânından el-hac Mustafa çavuş meclis-i şer'e varub bin yüz yirmi senesinde kaza-yı mezburda serdâr olub Mora ceziresi muhafazasına emr-i şerifimle matlub olan ma'lumü'l-kayd ve yeniçeri neferâtını İzmir iskelesine götürür iken yenişehir-i Aydın kazasına tâbi Bohısta nam karyeye varduğunuda yine kasaba-yı mezburda sâkin mütegalibeden Süleyman nam yeniçeri hevâline tâbi etba'ıyla yolunu basub sene-i mezkurede bir mikdar akçesin ahz ve neferât-ı merkumenin Mora ceziresine gitmeye ma'ni (olub)ve hidemât-ı aliyyenin ta'tiline bâis olub mezbur Süleyman bu makule fesâd ve şekavet âdet-i müstemiresi olduğun cem'-i gafir haber vermeleriyle mezbur Süleyman ıslah-ı nefis için İstanköy ceziresine nefy olmak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricasına vâki hâli iltimasıyla rica etmeğın vech-i meşruh üzere fesâd ve şekaveti muvacehesinde şer'an sâbit ve bi-gayr-i hak olduğú sicil ve hüccet ve zâbit ma'rifetiyle şer'le alıverildikten sonra ıslah-ı nefis için nefy ve icla olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Zi'l-ka'de. sene 1128

Karahisar-ı şarki ve Canik ve Fatsa kadılarına ve Canik muhassılına ve Samsun kal'ası diz-dârına hüküm ki

Donanma-yı hümâyûnum kalyonları mühimmâtıçün bir gün evvel mübayaa ve tedâriki fermânım olan tel ve kendir zikr olunan kazalarda ve sâir mahâllerden mübayaasına mübaşeret olundukda seferler takribi ile ba'zıları askerilik iddiasıyla mübayaasına muhâlefet ve bir vecihle tedâriki mümkün olmaduğundan mâ-adâ bin yüz yirmi dört senesi bakayası ve yüz yirmi sekiz senesi ocaklığı ve mübayaa olunacak tel ve kendir

dahi gerek askeri ve gerek reâyâdan fermân olunduğu üzere mübayaâ ve cem' ve tahsil ettirilüb hilâf-ı emr-i şerif vaz' ve hareket ve askerilik iddiasıyla muhâlefet olunduğu i'lâm olunmağla siz ki mûmâ-ileyhimsiz umur-ı mühimmeden olan tel mübayaasına bir vecihle muhâlefet olunmamak üzere taraf-ı şer' den zâbitleri ma'rifetiyle tenbih-i ekid ile tenbih olunub bundan sonra mütenebbih olmayanlar bila-te'hir Samsun kal'asında kal'a-bend olundukdan sonra keyfiyet hâlleri arz olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Zi'l-ka'de sene 1128

33 / 101

Ünye kadısına ve Samsun kal'ası diz-dârına hüküm ki

Sen ki mevlânâ-yı mezkursun südde-i saâdetime mektub gönderub bu sene-i mübarekede Ünye ve Fatsa iskelelerinden mübayaası fermânım olan bin beş yüz kantar tel Ünye iskelesinde mevcut olan sefinelere tahmil ve tersane-i âmireye nakl ettirilmek üzere sâdır olan emr-i şerifim mucebince iskele-i mezkurda sâkin olan sefine reislerinden Kör Hüseyin ve Ahmed nam reisler hâlâ Canik muhassılı olan İbrahim zide mecduhu tarafından davet-i şer' ve mezburların muvacehelerinde emr-i şerifim kıraat olundukda bizler bir sene mukaddem birer def'a sefinelerimizi mübayaâ olunan miri teli tahmil eyledik her zaman tahmil edemeziz deyu bunun emsâli özr ve bahaneler ile mübayaâ olunan teli mezburlar tahmil-i sefine etmekden imtina' eylediklerin arz eyledikleri ecilden sâire muceb-i ibret için mezburan Hüseyin ve Ahmed reis-i yeniçerilik iddiasından olmalarıyla ocak tarafından mübâşir ta'yin ve Samsun kal'asında kal'a-bend olunmaları için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Zi'l-ka'de. sene 128

Şile ve Akabad ve Kenesli ve Kandırı ve Karasu ve Akçaşar nâhiyeleri nâiblerine hüküm ki

Sâbıka tersane-i âmirem emini olan Mehmed zide mecduhunun zaman-ı ikametinde tersane-i âmirem mühimmâtıçun Sinob ve Kidros ve Alaçam ve Küplüağzı câniblerinden mübayaası fermânım olan sütun ve serenler için tarafından adamlar ta'yin ve kat' ve iskelelere nakl ve üç kıt'a sal bağlanub sefinelere bend ve tersane-i âmireme gelur iken bi-emrillâh-i teâlâ nehr-i Sakarya önüne geldikde zikr olunan üç kıt'a sallarin bir kıt'ası bendinden çözüleb Sakarya etrafına dağılub ve iki kıt'ası dahi Sinob tarafına gittiği ihbâr olunmağla husus-ı mezbur tersane-i âmiremin mühimmât-ı lâzımesinden olmağla hassa bostancıbaşı ma'rifetiyle dağılan salları her ne mahâlde bulunursa kadimden iânet olunageldiği üzere ahâli-yi vilâyet iânetiyle ve muarefet-i şer'le birbirine bend ettirilub tersane-i âmireme naklinde ihtimam olunmak üzere sâdır olan emr-i şerifimle mübâşir ta'yin olunan bostâni hasekilerinden Mehmed haseki zide kadruhu Şihlar nâhiyesine vardukda dört aded kebir sütun ve on iki aded seren bağı sal nehr-i Sakarya kurbinde nâhiye-i mezburede Karaağaç iskelesinde bulunub ancak nâhiye-i mezburede sefine bulunub civarında vâki Şile ve Akabad Kenesli ve Kandırı ve Karasu ve Akçaşar sefineler ile nakl ettirmek bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricasına Şihlar nâhiyesi nâibi mevlânâ Mehmed zide ilmihu i'lâm etmekle mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mucebince mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle kangı mahâlde bulunur ise nakl ettirmek için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Zi'l-ka'de. sene 1128

Kars beğlerbeyisi ve Kars kadısına hüküm ki

Keçvan kal'ası Gönüllüyan ağası Ali zide kadruhu mektub gönderub sâbika Keçvan kal'asının Gönüllüyan kethüdası olan Nuh nam kimesne kendü hâlinde olmayub fitne ve fesâd üzere olduğundan gayri eşkıyalar ile yek-dil ve yek-cihet ve ehl-i arz olan kimesnelerin hânesin basub arzların hetk ve nicelerin mecruh ve ocak önderlerinden Ali nam kimesne dahi hânesin basub da'vet-i şer' olundukda itaat-ı emr-i şer' etmeyub dirlü dirlü tezvîrâtları zuhur ve bir vecihle şerrinden emin olmayub ahâlinin ahvâlleri diğer gün ve perişan olmakla vâki hâli hükm-i hümâyûnum verilmek ricasına iltimasıyla arz ve kal'a-yı mezburanın Gönüllüyan ve müstahdemân neferâtı muhızır birle i'lâm ettiği ecilden sen ki mirimiran-ı mûmâ-ileyh ve mevlânâ-yı mezkursun arz olduğuna üzere mezburun zulm ve taaddi ve şekaveti vâki ise diyâr-ı âhere nefy ve icla olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Zi'l-ka'de. sene 1128

33 / 104

Milan ve kadılarına ve Kangırı sancağı mütesellimi Hasan zide kadruhuya ve Kangırı kal'ası diz-dârına hüküm ki

Sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin liva-i mezbura varub Milan kazasına dâhil olduğunda kaza-yı mezbur sâkinlerinden Kerim ağa ve pahtakçı oğlu Hüseyin dimekle ma'ruf kimesneler ile hacı İshak nam kimesne memâlik-i mahrusamda cemiyet memnu' iken mezkurlar cemiyet edub fukaranın şer' olan da'vaların ibtal için kadıyı habs ve metris alub enva' fesâd ve şekavete cesaret ile liva-yı mezburun nizâm-ı ahvâlinin ihtilâline bâis ve bâdi oldukları tarafımdan i'lâm olmağla bu makule fesâd ve şekavet âdet-i müstemireleri olduğu vâkidir şer'le tefahhus ve vech-i meşruh üzere tecâvüz etmeleri zâhir oldukda ıslah-ı nefis için Kangırı kal'asında kal'a-bend oldukdan sonra üzerlerine şer'an sâbit olan mevad-ı hüccet-i şer'iyyesiyle arz olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Zi'l-ka'de. sene 1128

Beğbazarı kazası nâibi mevlânâ Mehmed zide ilmihuya hüküm ki

Sen ki nâib-i mezkursun südde-i saâdetime mektub gönderub medine-i Beğbazarı'nda me'zun bi'l-ifta olan mevlânâ Abdullah ve müderrisinden Abdurrahim ve şeyh Mehmed zide ilmihuma ile sâir ulemâ' ve sulehâ' ve eimme ve hutebâ' ve ahâli-yi kaza meclis-i şer'-i şerife varub medine-i mezburada sâkin altmış bir bölüğün Mahmud çavuş kendü hâlinde olub ef'al ve akvâlinde cümlesi râzı ve şâkirler iken hâlâ voyvoda olan Hüseyin nam kimesne bir sene mukaddem ashâb-ı ağrazdan hevâsına tâbi kimesneler ile muradları üzere mezbur Mahmud çavuşdan arz-ı hâl ile teşekki ve nefy olunması için emr-i şerifim isdâr ve bu ana değin izhâr etmeyub voyvoda-yı mezburun zulmüne ruhsat vermediği için mezburu katl etmek üzere başına sekban cem' ve aldığı emr-i şerifi ibrâz edub voyvoda-yı merkumun hilâf bahanesiyle mezkura külli gadr olunmağla kema fi'l-evvel vilâyetinde sâkin olmasına muhâlefet olunmamak bâbında hükmi-i hümayûnum verilmek ricasına vâki hali iltimaslarıyla arz ve ahâli-yi kaza muhızır birle i'lâm eyledikleri ecilden devlet-i aliyyem umurunu muhtel¹⁵-i madde için nefyi fermân olunmuş olmayub nasın şikayetiyle neyf olunmuş ise fi-mâba'd kendü hâlinde menziline ikametine muhâlefet olunmamak için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Zi'l-ka'de sene 1128

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve kethüdayerlerine ve yeniçeri serdârlarına ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

¹⁵ Bu kelime okunamadı

İd-i adhâda zehb olunmak için âsitane-i saâdetimden rikâb-ı hümâyûnuma mu'tadü'l-irsâl olan kurbanlar iki aded sirem arabalarına tahmil ve rikâb-ı hümâyûnuma irsâl olunmağla her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olursa hıfz ve hırsaset ederek emnen ve sâlimen birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta'cil mahâll-i me'mura isâl edub afv ve te'hirden ve ihmâl ve müsâheleden ve hilâf-ı şer'-i şerif bir ferde zulm ve taaddi ve tecâvüzden begâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur.

Fi -evâhir-i Zi'l-ka'de sene 1128

Mucebince zâyiden müceddeden hüküm yazılmışdır. Fi- evâil-i Zi'l-hicce sene 128

34 / 107

Boğazhisar diz-dârlarına hüküm ki

Saray-ı cedid-i âmirem ağalarından mefâhirü'l- havas ve'l-mukarribin ve sâhib-i selim ve haseki Davud ve habbeyn habeşi Ali ve Silistireli Mehmed ve Halil zide uluvvuhuma südde-i saâdetime arz-ı hâl edub mezkurlara etmeklerin ihsan-ı hümâyûnum olub kalyon ve kapudanlarından ve sol kapudan (zide kadrum) kalyonu ile Mısır Kahire'ye azimet etmeleriyle Boğazhisarlarından mürurlarına muhâlefet olunmamak bâbında hükmi- hümâyûnum rica eyledikleri ecilden siz ki diz-dârlarsız mezkurun beş neferin yedlerinde olan senedlerine mugayir Boğazhisarlarından mürurlarına muhâlefet olunmamak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur.

Fi-evâhir-i Zi'l-ka'de sene 1128

34 / 108

Cebecibaşı vekili ile i'lâmı ile ıtlakı için yazılmışdır. Fi- evâil-i Zi'l-ka'de sene 129

Kıdvetü'n-niâm ve'l müstahfazin Limni kal'ası diz-dârı zide hıfzıhuya hüküm ki

Kıdvetü'l-emâcid ve'l- â'yân âsitane-i saâdetimde cebecibaşı vekili Hasan zide mecduhu südde-i saâdetime mektub gönderub dergâh-ı muallam cebecilerinden beşinci bölüğün Cemal oğlu İsmail kendi hâlinde olmayub leyl ü nehhâr hüsn-i meram ve Meramcı mahâllesine fi'l-i şeni' için ricâl ve nisvân getürüb fisk ve şekavet üzere olub ancak mahâlle bir vecihle kendiden emin olmadıkları ihbâr etmeleriyle mezbur İsmail ıslah-ı nefis için Limni kal'asında kal'a-bend olunmak bâbında emr-i şerifim verilmek ricasına arz eylemek vech-i meşruh üzere kal'a-bend olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Zi'l-ka'de sene 1128

35 / 109

Ankara kal'ası diz-dârına hüküm ki

Tosya kazası ahâlisinden seyyid İbrahim ve çukazâde Ahmed ve sekbanbaşı dimekle ma'ruf Abdülkâdir ve menzilci Hasan nam yeniçerililer südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub mezkurun kendü hâllerinde olub kimesneye zarar ve taaddileri yoğ iken Tazgırı mütesellimi mecr ve celb-i mal için liva-yı mezburun nizâmına halel verub sâhib-i cemiyet ve fesâd âdet-i müstemireleridir deyu teşekki ve zâbitleri ma'rifetiyle Ankara kal'asında kal'a-bend olmaları için emr-i şerifim ısdâr eylediğin bildirub ıtlak olunmaları bâbında istida'-yı inâyet eyledikleri ecilden fi-mâba'd kendü hâllerinde olub kimesnenin umuruna karışmamak üzere ıtlak olunmaları için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Zi'l-hicce. sene 1128

35 / 110

Lefkoşa monlasına ve İbradi kazası nâibi mevlânâ seyyid Abdülfettan zide ilmihuya ve Alanya sancağı mütesellimine hüküm ki

Sen ki nâib-i mezkursun südde-i saâdetime mektub gönderub İbradi kazası ahâlisi bi-esrihim meclis-i şer'-i şerife varub bundan akdem kaza-yı mezbur ahâlilerinden devâbb ve mevaşi ashâbından ba'zı kimesneler hayvanâtların ra'y ettirmeyub ibadullahın ineklerine ve bağlarına zarar-ı asabiyet etmekle ahvâllerin i'lâm ve teşekki eylediklerinde çavuş mübaşeretiyle ve muarefet-i şer'le taaddilerinin men' ve def için sâdır olan emr-i şerifimle mahâlle varub muvacehelerinden kıraat ve tenbih olunub mübâşir-i merkum avdetinden sonra nefsi İbradi'de sâkin seyyid Mustafa ve biraderi Haşim Mehmed ve Osman ve oğlu İbrahim nam dört nefer kimesneler itaat-ı emr-i şer' etmeyub seyyid İsmail nam kimesneye bu emrin vâridine sen bâis oldun deyu hânesin basub darb-ı şedid ile darb ve cerh edub ve bundan mâ-adâ mezbur Haşim hevâsına tâbi kimesneler ile Ümmihan nam cariyecezaan hânesinden ihrâc ve dağa götürüb el-eyvm bu makule fesâdât ve şekavetlerinin nihâyeti olmamağla vâki hâli hükm-i hümâyûnum verilmek ricasına iltimasıyla arz eyledikleri ecilden mezburlar Kıbrıs'a nefy olunmaları için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Zi'l-hicce.sene 1128

35 / 111

Lazkiyye-i Denizli kadısı ve Kütahya (...)¹⁶na Kütahya kal'ası diz-dârına hüküm ki

Kıdvetü'l- kudât ve'l- hükkâm Denizli kadısı mevlânâ es-seyyid İbrahim zide fazluhu südde-i saâdetime mektub gönderub medine-i Lazkiyye-i Denizli sâkinlerinden askerilik iddiasında olan hacı Yusuf ve kasab hacı Hasan ve Uzun Hasan ve bazarbaşı Mehmed ve hacı Mahmud ve feth oğlu Ahmed nam şakiler kendü hâllerinde olmayub sefer-i hümâyûna gideriz deyu evlerinden çıkıb esna-i tarikde meks ve ebna-yı sebil ve kura ahâlilerinin arzların hetk ve malların gasb eylediklerinden sonra mahâll-i mezbura

¹⁶ Bir kelime okunamadı

gitmeyub firar etmeleriyle elli gün mukaddem medine-i mezbureye dâhil olduklarından bac-ı bazarı zabt edub Denizli hassın nizâmına halel verdiklerinden mâ-adâ kendü neferâtlarından gayri sâir hevâlarına tâbi eşkıya ve yaramazları cem' edub leyl ü nehhar alet-i harble gezub fitne-i azime ilka ve sâhib-i cemiyet olub ve tüccâr tâifesinin malları gasb ve ba'zılarını Yatağan ta'bir olunur bıçak ile cerh ve katl-i nüfusa cesaret ve şekavet üzere olub mahkemeye dahi guluv edub tuğyan üzere olmalarıyla şerr ve mazarratları ibadullah üzerinden def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricasına vâki hâli arz eylediğin ecilden ocak tarafından ta'yin olunan çavuş ma'rifetiyle mesturü'l-ism olan şakiler ahz ve ıslah-ı nefis edince Kütahya kal'asında kal'a-bend olunmaları için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Zi'l-hicce. sene 1128

35 / 112

Bozcaada kal'ası diz-dârına hüküm ki

Dergâh-ı muallam yeniçerilerinden on ikinci bölüğün neferâtından Midillucu Ahmed ve Tophaneli Mehmed dimekle ma'ruf şakiler sa'y-i seyf Hoca paşa kurbinden geçerler iken bir hatunun üzerine hücum ve kılıç ile darb ve enva' ve fesâd ve şekavet eylediklerinde ricâl-i sevk mezburları ahz ve minval-i meşruh üzere şekavetlerin haber verub te'dib olunmaları iktiza etmekle mezburun iki nefer yeniçerilerin zâbitleri ma'rifetiyle Bozcaada kal'asında kal'a-bend olunmaları fermânım olmağın sen ki diz-dâr-ı mezkursun mezburan iki nefer Bozcaada kal'asında kal'a-bend eylemek bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur.

Fi-evâsıt-ı Zi'l-hicce sene 1128

Âsitan-e-i saâdetden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Hâlâ âsitan-e-i saâdetimde hayme-i hassa mehterhânesinde mevcut olan divân-ı hümâyûnum lâzimesi için Edirne'ye nakli fermân olunan eşya altı aded arabalara tahmil ve irsâl olunmağla acaleten erişdirilmesi için mu'tad üzere yol hükmü yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Zi'l-hicce. sene 1128

Mezkurlar ıtlak olunmuşlardır Fi- evâhir-i Zi'l-hicce sene 128

Gürle nâibi ve Bursa kal'ası diz-dârına hüküm ki

Sen ki Gürle kazası nâibi mevlânâ-yı mezkursun südde-i saâdetime mektub gönderub bundan akdem sefer-i hümâyûnum muhakkak olub asâkir-i mansurumun ihzârı ve zehâir ve sâir mühimmât tedârîki için gidecek mübâşirler bir saat meks ve âram ve bir dirlü afv ve te'hir olunmamak için her ne menzilde kifâyet mikdarı menzil bargirleri hazır ve mevcut ettirmek bâbında umumen Anadolu'nun sağ kolunda vâki kadılara hitâben emr-i şerifim sâdır olmağla Gürle kazasında cümle â'yân ve reâyâ ittifaklarıyla yüz altmış guruş ücret ile menzil tutulub kaza-yı mezburda vâki kazıyye ve kura ahâlisine tevzi' ve taksim olundukda sâir selâtin-i izam evkâfi ve serbest zeamet ve havas-ı hümâyûn karyeleri haslarına düşeni vermeğe râzılar iken Çakırlı nam karye ahâlisi mücerred bizim karyemiz Şehzâde Sultan Mehmed Han evkâfidır deyu hasların isâbet edeni vermediklerinden mâ-adâ karye-i mezburede sâkin yeniçerilik iddiasında olan hacı İbrahim ve Fecir Ali ve Karaca oğlu Ali ve Oğuz oğlu Mahmud nam

kimesneler me'mur oldukları sefer-i hümâyûnuma gitmediklerinden mâ-adâ karye-i mezbura reâyâsını tahrik ve sâir evâmîr-i aliyye ile vârid olan tekâlîfi verdirmeyub nizâm-ı memleket ve sükkân-ı vilâyetin izlâline bâis olmalarıyla ıslah-ı nefis edince Bursa kal'asına kal'a-bend olunmaları bâbında hükm-i hümâyûnum ana verilmek ricasına vâki hâli arz ve ahâlisi muhzır birle i'lâm etmeleriyle sâdir olan emr-i şerifim ta'tiline bâis ve bâdi olan mesturü'l- esâmi mezburlar ıslah-ı nefis için zâbitleri ma'rifetiyle Bursa kal'asında kal'a-bend olunmaları için hükm-i hümâyûnum yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Zi'l-hicce sene 1128

36 / 115

Bursa kal'ası diz-dârına hüküm ki

Merhumun ve mağfurunlehü şehzâdegân evkâfının bi'l-fiil mütevellisi olan Ahmed zide mecduhu arz-ı hâl edub evkâf-ı merkume karyelerinden Gürle kazasına tâbi Çakırlı nam karyeden hacı İbrahim ve tüccâr Ali ve Karaca oğlu Ali ve Oğuz oğlu Ahmed nam kimesneler için Gürle nâibi İbrahim emr-i şerife ile vâki tekâlifden hisselerine düşeni vermediklerinden gayrı sâire dahi verdirmeyub nizâm-ı memleketin ihtilâline bâisdir deyu hilâf-ı vâki arz ve Bursa kal'asında kal'a-bend olunmaları için emr-i şerifim ihrâc edub külli gadr eylediğin bildirib ıtlak olunmaları bâbında hükm-i hümâyûnum rica etmeğin hâlâ fermân olunan tekâlifden üzerlerine edâsı lâzım geleni emr ve defter mucebince amellerine göre verub ve fi-mâba'd ahâli umuruna karışmayub kendü hâllerinde olmak şartıyla ıtlak olunmaları için hüküm yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Zi'l-hicce. sene 1128

36 / 116

Anya ve kadılarına ve Güzelhisar kal'ası diz-dârına hüküm ki

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran muhassıl vekili el-hac Mustafa zide kadruhu gelub Suğla sancağından Anya kazasında Germencik nam karye sâkinlerinden Sürmeli oğlu Ali nam kimesne bin yüz yirmi senesinden berü kendü hâlinde olmayub nice kimesnelerin arzların hetk ve ashâb-ı hukukun hakların vermedüğünden mâ-adâ mal-ı mirinin dahi ta'tiline bâis olduğun bildirub ol bâbda hükmi hümayûnum rica eylemeğin mezburu mahâlinde murâfaa-yı şer' ve ba'de's-sübut ashâb-ı hukukun hakları alıverildikten sonra mal-ı miriye azeri ve ahâlisi Güzelhisar kal'asında kal'a-bend olunmak için hüküm yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Zi'l-hicce sene 1128

Der zaman vezir-i mükerrem el-hac Mehemmed Paşa kaimakam-ı âli makam der-Âsitane ve fi-ıbbân-ı reisü'l-küttâb Acemzâde Muhammed Efendi tale bekâhüma el-vâki

Fi-27 Zi'l-hicce sene 1128

37 / 117

Kangırı kal'ası diz-dârına hüküm ki

Ber-vech-i te'yid Milan kadısı mevlânâ Hüseyin zide fazluhu südde-i saâdetime mektub gönderub Milan kazası sükkânından Kesim oğlu ve Bıçukcu oğlu Hüseyin dimekle ma'ruf kimesneler ile hacı İshak nam kimesne Kangırı sancağı mütesellimi Hasan'ın hevâsına tâbi olmayub zulmüne ruhsat vermedikleri için mütesellim-i mezkur mezburlar için cemiyet edub fukaranın şer'i olan da'vaların ibtal ile şekavete cesaret ederler deyu nice gün ifk ve iftira ile âsitane-i saâdetime i'lâm ve Kangırı kal'asında

kal'a-bend olundukdan sonra üzerlerine şer'an sâbit olan mevad hüccet-i şer'iyeler ile arz olunmak üzere emr-i şerifim isdâr edub mezburların keyfiyet ahvâlleri ahâli-yi kazadan sual olundukda kendü hâllerinde olub gerek vâli ve gerek kadı ve sâir ibadullahın haklarında bir dirlü müstehak ceza olacak işde bulunmayub fukara ve zuafayı taaddiden himâyet ve sıyânete mücerred-i sa'y olub mütesellim-i mezburun mezkurların haklarında olan inhası ifk ve iftira ve arza mübna olduğun ihbâr eylediklerin mevlânâ-yı mezkur ile ber-vech-i te'yid Turşunla kadısı yemin ve Çerkes kadısı seyid Ali zide fazluhuma arz etmeleriyle ıtlakları için hüküm yazılmışdır.

Fi- evâhir-i Zi'l-hicce. sene 1128

37 / 118

Kilidü'l-bahr kal'ası diz-dârına hüküm ki

Mısır yeniçerilerinden Ebubekir nam yeniçeri südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub kendü hâlinde ve arzıyla mukayyed iken yine Mısır sâkinlerinden nam kimesnede alacağı olmağla mücerred vermemek için buna arz ve Mısır zorbalarındandır deyu ifk ve iftira ve hilâf-ı inha ile kal'a-i mezburda kal'a-bend ettirilub yedi aydan mütecâviz mahbus ve ahvâli diğer gün olduğun bildirub ıtlak olunmak bâbında istida'-yı inâyet etmeğın nizâm-ı devlet için kal'a-bend olunmayub teşekki ile habs olunmuş deyu fi-mâba'd kendü hâlinde olmak üzere ıtlak olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Muharrem sene 1129

37 / 119

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve kethüdayerlerine ve yeniçeri serdârlarına ve kura zâbitlerine ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Hassa bostâni hasekilerinden kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran ve zide kadruhuma mübaşeretiyle âsitane-i saâdetimden rikâb-ı hümâyûnuma nakli fermân olunan hazine mübaşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise bir me'man ve mahfuz mahâlle kondurub ve gecelerde bekledüb ve gider oldukda yanına kifâyet mikdarı adamlar koşub kemayenbağı hıfz ve hırâset ederek emnen ve sâlimen birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta'cil mahâll-i memura isâl ettirub afv ve te'hirden ve ihmâl ve müsâheleden ve ıyazen bi'llâh-i teâlâ bir tarik ile zarar ve gezend erişdirilmekten ve bu takrir ile hilâf-ı şer'-i şerif bir ferde zulm ve taaddi ve tecâvüzden begâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdir olmuşdur buyurdum ki.

Fi-evâil-i Muharrem sene 1129

38 / 120

Kastamonu ve kadılarına ve zikr olunan kazalarda vâki yeniçeri serdârlarına hüküm ki

Kastamonu kazası ahâlisi gelub Kastamonu kazası sâkinlerinden sâbika yeniçeri serdârı olan otuz bir bölüğün hacı Hüseyin nam yeniçeri kendü hâlinde olmayub dâima reâyâ fukarasını hilâf-ı vâki mevad isnadıyla bin yüz yirmi senesinde tecrim ve yine fukaranın emvâl ve erzâklarını gasb ve bunun emsâli zulm ve taaddi âdet-i müstemiresi olmağla bundan akdem bir kaç def'a âsitane-i saâdetime ihzâr olunub zulm ve taaddisi men' olunmak üzere tenbih olunmuş iken mütenebbih olmayub yine fukarının emvâl ve erzâklarını cebren alub bir vecihle taaddisi men' olmayub âher kazalardan dahi nice kimesnelerin bi-gayr-i hak malların alub zulm ve taaddisinin nihâyeti olmamağla mezbur muarefet-i şer'le ahz ve ashâb-ı hukukun hakları muvacehelerine red ve teslim ve vilâyetlerinden vatan-ı asliyesine bi'l-küllîye icla olunub bundan sonra yine itaat etmeyub gybet ederler ise arz ve i'lâm eylesin deyu düstur-ı mükerrem müşir-i müfehhem nizâmü'l-âlem vüzerât ile dergâh-ı muallam yeniçeri ağası Hüseyin paşa edamallâh-ü teâlâ iclalehu tarafından mektub verildiğün bildirub mucebince hükm-i

hümâyûnum rica eyledikleri ecilden vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Muharrem sene 1129

38 / 121

Amasra nâibine ve Bolu voyvodasına ve Amasra kal'ası diz-dârına hüküm ki

Sen ki Amasra nâibi mevlânâ-yı mezkursun südde-i saâdetime mektub gönderüb Amasra ve kuralarında sâkin ulemâ' ve sulehâ' ve eimme ve hutebâ' ve sâdât-ı kiram ve sâir fukara meclis-i şer'e varub Amasra kazasına tâbi Kocalık nam karyede sâkin reisü'l-eşkiya olan Osman bin Mustafa ve karındaşları ser nefer olub karye köğlüsünden Bağdadlı ve karındaşı Veli Yusuf ve Kebekci oğlu Hasan ve Halil bin Yusuf Gökça oğlu Mahmud ve karye-i Göynük'den Mustafa bin Mehmed nam kimesneler bin yüz yirmi senesinde hevâlarına tâbi eşkiya ile yek-dil ve ciballerde tahassün ve kâh ebna-yı sebinin yollarına inub envâllerin nehb ve gâret eylediklerinden gayrı gece ile nice reâyânın hânelerin basub arzların hetk ve nice kimesnelerin dahi adem-i itaat-i şer' kavim etmelerine bâis ve taaddi ve tecâvüzlerinin nihâyeti olmayub perakende ve perişan ve âher kazaların dahi ihtilâline bâis olmalarıyla şer'le icra-yı hak ve tevbe ve salahları zâhir oluna mezburlar Amasra kal'asında kal'a-bend olunmak bâbında hükmi hümâyûnum verilmek ricasına iltimaslarıyla arz eylediğin ecilden mahâlinde vech-i meşruh üzere şekaveti muvacehelerinde şer'le sâbit ve sicil ve hüccet olunduktan sonra kal'a-bend ve vâki hâlleri i'lâm olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâil-i Muharrem sene 1129

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varıncı yol üzerinde vâki olan kadılara ve kethüdayerlerine ve yeniçeri serdârlarına ve kura zâbitleri ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Âsitane-i saâdetimden rikâb-ı hümâyûnuma irsâli fermânım olan emvâl-ı miri kıdvetü'l- emâcid ve'l-â'yân musâhib Abdurrahman ağa ile gönderilmekle mu'tad üzere yol hükmü yazılmışdır.

Fi-evâil-i Muharrem sene 1129

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları ve kura zâbitleri ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Saray-ı cedid-i âmiremde Ayca kılarından tahmil olunan on beş manda arabaları ta'yin olunan hassa bostancıları ma'rifetiyle Edirne'ye irsâl olunmağla inşallâh-ü teâlâ her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise bir münâsib mahâlle kondurub ve gecelerde bekledüb ve gider oldukda dahi kifâyet mikdarı kılağuzlar ta'yin ve esna-yı rahda araba şikest ve kalmak ihtimali olur ise yerlûden tüvana cuğar ihrâc edub emnen ve sâlimen birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta'cil mahâll-i merkuma isâl edub afv ve te'hirden ve ihmâl ve müsâheleden ve bir dirlü zarar ve gezend erişdirilmekten ve bu takrir ile hilâf-ı şer'-i şerif kimesneye zulm ve taaddi ve tecâvüzden begâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur buyurdum ki.

Fi-evâsıt-ı Muharrem sene 1129

Karahisar-ı sâhib kazası nâibine ve Karahisar-ı sâhib sancağı mütesellimine hüküm ki

Çertan nam zimmi gelub mesfur kendü hâlinde olub üzerine şer'an bir nesne sâbit olmayub kaza-yı mezburda ba'zı zimmet olan hakları da'va ve taleb üzere iken ashâb-ı ağraziden ba'zı Ermeni tâifesi sen kazamızda sâkin-i sâbıka murahhas olan Erzurumlu Arinan nam râhibin refikisin deyu ba'zı mevad istinad ile hevâlarına tâbi kazıyyeden hilâf-ı inha arz ve bir tarik ile ikisinin dahi diyâr-ı âhere nefy ve icla olunmaları için emr-i şerifim isdar etmeleriyle bu ana değin ehl ve ıyallerinden devr olub gadr olunduğun bildirub nefyden afv olunmak bâbında istida'-yı inâyet etmeğin divân-ı hümâyûnumda mahfuz olan ahkâm kaydına müracaat olundukda minval-i meşruh üzere emr-i şerifim verildiği mestur ve mukayyed bulunmağın fi-mâba'd kendü hâllerinde olub reâyâ umuruna karışmamak şartıyla nefyden afv ve mahâllinde ikametlerine muhâlefet olunmamak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Muharrem sene 1129

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki olan kadılara hüküm ki

Bi'l-fiil hassa silahdarım olan dâme meçduhu adamları ile her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise iktiza eden zad ü zâhireleri satanlardan narh-ı câri üzere akçeleriyle buldurulub killet ve müzayaka çekdirilmemek bâbında istida'-yı inâyet etmeğin siz ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz vech-i meşruh üzere mûmâ-ileyh için lâzım gelen zad ü zâhireleri narh-ı rûzu üzere akçesiyle tedârik olunub zaruret-i müzayakaya bâis ahvâlden ihtirâz olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur buyurdum ki.

Fi-evâsıt-ı Muharrem sene 1129

Üsküdar'dan Akliman'a varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Hasan zide kadruhu gelub rikâb-ı hümâyûnum tarafından emr-i şerifimle Kıbrıs ceziyesine nefy olunan nam kimesnenin üzerine mübâşir ta'yin olunub lâkin mezburun firarından havf etmekle gecelerde beklemek üzere dörder nefer bekçi ta'yin ettirmek bâbında hükm-i hümâyûnum rica etmeğin ancak gecelerde beklemek şartıyla dörder nefer adam ta'yin olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Muharrem sene 1129

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları ve â'yân-ı vilâyet ve kura zâbitlerine hüküm ki

Rikâb-ı hümâyûnum tarafına murahhasa azimet üzere olan Françe elçisi kangı menzile varub dâhil olur ise iftiharü'l-emâcid ve'l- ekârim hassa bostancı başı tarafından ta'yin olunan haseki zide kadruhu ma'rifetiyle bir mahfuz mahâlde kondurulub ve gider oldukda dahi muhatara olan mahâllde yanına kılağuzlar koşulub ve eşya tahmil olunub ve kendüler tarafından süvar olan arabalardan şikest olub ve yahud bir tarikle kalan vâki oldukda yerluden çugar ta'yin ve ihrâca ve ta'mir ettirilub ve lâzım gelen zâd ü zevâdesin dahi satanlardan elçi-yi mûmâ-ileyhin akçesiyle narh-ı rûzi üzere tedârik ve bir vecihle zaruret ve müzayaka çekdirilmemek emnen ve sâlimen birbirlerine irsâl ve mahâll-i mezbura isâl olunmak bâbında hüküm yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Muharrem sene 1129

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve â'yân-ı vilâyete hüküm ki

Dergâh-ı muallam yeniçerilerinden bin yüz yirmi sekiz senesinde müstehak olub hâlâ âsitane-i saâdetimden der-tarabnâr olan yeniçerilerin isnadı iktizası müretteb Edirne'ye götürülmek lâzım ve mühim olmağla siz ki mûmâ-ileyhimsiz her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise bir me'man ve mahfuz mahâlle kondurub ve gecelerde beklettirub ve gider oldukda yanına kifâyet mikdarı adamlar koşub hıfz ve hırâset iderek emnen ve sâlimen birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta'cil mahâll-i mezbura isâl ettirub afv ve te'hirden ihmâl ve müsâheleden ve hilâf-ı şer'-i şerif bir ferde zulm ve taaddi ve tecâvüzden begâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdir olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Muharrem sene 1129

Ankara kal'ası diz-dârı zide hıfzuhuya hüküm ki

Beğbazarı mukataası aklâmından yörükan-ı Ankara kazasına tâbi Sarı obası nam karyeden Hasan ve yörükan-ı Ankara kazasından el-hac Musa ve Köselers nam karyeden Mustafa nam kimesneler gelub üzerlerine edâsı lâzım gelen âdet-i ağnam rüsûmların Beğbazarı voyvodası olan el-hac Mehmed'e bi't-tamam edâ edub kusurları yoğ iken voyvoda-yı merkum mezkurlar için âdet-i ağnam rüsûmun vermezler ser cemiyet ve mal-ı mirinin ta'tiline bâisdir deyu hevâsına tâbi Beğbazarı kazası nâibinden arz ve bir tarikiyle Ankara kal'asından kal'a-bend olunmaları için emr-i şerifim isdar etmekle bir kaç aydan beru ehl ve ıyallerinden devr ve mezburun mezkurların haklarında olan inhası ifk ve iftira ve garaza miyan olduğu Viranşehir-i ma-yörükan-ı Ankara kadısı mevlânâ Muhammed Mehdi zide fazluhu dahi arz eyleduğün bildirub kal'a-yı merkumeden ıtlak

olunmaları bâbında istida'-yı inâyet eyledikleri ecilden mezbur üzerlerine edâsı lâzım gelen rûsûmâtı emr u .defter mucebince edâ eylemek üzere ıtlak olunmaları için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i sene 1129

40 / 130

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Âsitane-i saâdetimden rikâb-ı hümâyûnuma azimet eden Hind elçisi inşallâh-ü teâlâ kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise taraf-ı devlet-i aliyyemden mübâşir ta'yin ve kondurub ve gecelerde bekledub ve gider oldukda dahi ta'yin muhavvef ve muhatara olan mahâllerde yanına adamlar ve kılağuzlar koşulub esna-yı rahda arabası şikest oldukda yerlüden çugar çıkarulub ve ta'mir vâki oldukda te'hîr etdirdub bir vecihle taallül ve müzayaka çekdirilmeyub emin ve sâlim birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta'cil müsaraat mahâll-i me'mura isâl edub afv ve te'hîrden ve ihmâl ve müsâheleden ve hilâf-ı şer'iyyei hak fukaraya zulm ve taaddiden ihtirâz oluna deyu yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Muharrem sene 1129

40 / 131

Şam-ı şerifden âsitane-i saâdetime gelince yol üzerinde vâki olan kadılara ve eyâlet ve elviya mütesellimlerine ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları ve kura zâbitleri ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Nefs-i nefis-i hümâyûnum için Şam-ı şerifden irsâli mu'tad olan ribas şerbeti için bu sene-i mübarekede helvahâne-i hassadan emr-i şerifimle ta'yin olunan hacı Mustafa zide

kadruhu her kangınızın taht-ı kazasına gelub dâhil oldukda ol şerbeti bir münâsib mahâlle vaz' ve lâzım geldikde bekledub ve gider oldukda dahi emnen ve sâlimen birbirinize irsâl eylemek için mu'tad üzere yol hükmü yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Muharrem sene 1129

40 / 132

Gemlik ve Mudanya ve Erdek nâiblerine hüküm ki

Hâlâ tersane-i âmiremde olan miri kalyonlar için varulcu ve koğancı tâifesinden lüzum olduğu i'lâm olunmağla siz ki mûmâ-ileyhimsiz taht-ı kaza ve nâhiyenizde vâki kasaba ve kurada her ne mikdar varulcu ve koğancı tâifesi bulunur ise asla ketm ve ihfa olmayub tersane-i âmiremde mevcut bulunmaları için bir gün mukaddem âsitane-i saâdetime irsâl eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdir olmuşdur.

Fi-evâhir-i Muharrem sene 1129

40 / 133

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki olan â'yân-ı vilâyet ve sâir işerlerine hüküm ki

Hazret-i resûl-i ekrem ve din-i muhterem sallallâh-ü teâlâ aleyh ve's-sellem hazretlerinin ziyet-i saz kehvâre-i vücud ve pertevendâz âlem-şuhûd oldukları ihbâr-ı meserret için Edirne'de mevlid-i şerifleri kıraatı muhakkak olmağla mühimmât-ı levazımâtı İstanbul'da vâki Sultan Ahmed Han tabesarâhe cami'-i şerif adamı mûmâ-ileyh el-hac Ahmed zide mecduhu tarafından irsâl olmağla mu'tad üzere yol hükmü yazılmışdır.

Fi-evâil-i Safer. sene 1129

Tokad nâibine ve Canik muhassılı ibrahim ve Tokad voyvodası zide mecduhumaya hüküm ki

Bin yüz yirmi dokuz senesinde bi-avnillâh-i teâlâ ru-yi deryaya ihrâc olunmak musahhîh ve muhakkak olan donanma-yı hümâyûn kalyonları için mukaddemâ Fatsa ve Ünye taraflarından karadan gelecek tel sarguluk gitmeye muhtac olmağın sen ki Canik muhassılı mûmâ-ileyhsin tarafınızdan Tokad'dan mübayaa ve bahasın ashâbına nakden verilmek üzere acaleten tedârik olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricasına kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân bi'l-fiil tersane-i âmirem emini olan Mehmed zide mecduhu ilam etmeğın vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Safer sene 1129

Sivas ve Kastamonu ve Çorum ve ve kadılarına ve Sivas ve Kastamonu ve Çorum mütesellimlerine ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Bundan akdem nakl için Sivas ve Çorum ve Kastamonu sancaklarında taht-ı kazalara ihracı fermânım olan mükâri deve ve katır ihrâcı için mübâşir irsâl olunan bostâni hasekilerinden zide kadruhunun yanına sâbika tersane-i âmirem emini Mustafa tarafından ta'yin olunan Ömer'in reâyâya celb-i mal sevdasıyla tevdi olduğın ihbâr olunmakla mezbur Ömer hizmet-i mezburda istihdam olunub kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân bi'l-fiil tersane-i âmirem emini olan Mehmed zide mecduhu tarafından ta'yin olunan Veli haseki-yi merkum ile maan reâyâ fukarasından celb-i mal sevdasıyla olmamak şartıyla hizmet-i mezburu teknil ettirilmek bâbında hâlâ emin-i mûmâ-ileyh hükm-i hümâyûnum verilmek rica eylemeğın vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Safer sane 1129

41 / 136

Sinob ve Ünye ve Giresun ve Samsun kadılarına ve Sinob'da Beşlü ağası ve zikr olunan kazalarda vâki kal'a diz-dârı ve iskele eminleri ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Ünye ve Fatsa ve ol havalide tersane-i âmirem için mübaya olunan tel ve kendir ve ol havalide vâki iskelelerde ve Alaçam ve Küplüağzı ve Kidros taraflarından geçen seneden berü kat' olunan sütun ve seren nakli için rûz-ı hızır girmezden mukaddem her iskelenin reisleri sefineleri alub firar eylediklerinden nakl olunmayub hâli üzere kalmağla hâlâ mevsim-i kışda sefineleri limanda olmağla muarefet-i şer'le sefineleri hazır olunub miri tel ve sütun ve serenleri mevsim-i derya ile nevleri kıdvetü'l- emâcid ve'l- â'yân bi'l- fiil tersane-i âmirem emini olan Mehmed zide mecduhu tarafından nakden verilub bir ferde gadr olunmamak üzere tersane-i âmireme nakl ettirilmek bâbında emin-i mûmâ-ileyh hükm-i hümâyûnum iltimas etmeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Safer sene 1129

41 / 137

Kadısına hüküm ki

Sâbıka tersane-i âmirem emini Mustafa bundan akdem kaza-yı mezburda Boğazhisar tarafına Kirpas-ı badban mübayaası için tarafından adam ta'yin ve bi'l-fiil tersane-i âmirem emini olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân Mehmed zide mecduhu ile olan hesabda bin iki yüz seksen guruş mûmâ-ileyh tersane-i âmirem mesarifi için göstermekle hâlâ emin-i mûmâ-ileyh tarafından gönderdiği kimesneye mezburun yedinde nakd bulunan akçe kabz ve nakd bulunmayub mübaya eylediği ayni kirpas her ne denlü mevcud

ettirilmiş ise muarefet-i şer'le tahrir ve mûmza defter ve hüccet-i şer'iyye olunub mübâşirine teslim olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricasına hâlâ emin-i mûmâ-ileyh iltimas etmeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Safer sene 1129

41 / 138

Ünye kadısı ve Canik mahâlline hüküm ki

Donanma-yı hümâyûn-ı nusret-makrunum kalyonlarının ehemmi lâzımesinden olan tel mübayaasına me'mur olan Ünye'li el-hac Hüseyin oğlu el-hac Mehmed nam kimesne bundan akdem Ünye cânibinden mübayaaya olunacak tel için taraf-ı miriden verilen akçe ile noksan bahaya mübayaaya eylediği teli âhere izdiyadıyla fûruhta cesaret edub bu emr-i mühimmenin adem-i tekmiline bâis ve bu emr-i kerimeye cesaret ile usret çekmeye bâdi olmağın mezbur hacı Mehmed kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân bi'l-fiil tersane-i âmirem emini olan el-hac Mehmed zide mecduhu tarafından on yedi bin yüz seksen guruşdan bir mikdarını tele sarf etmekle küsur-ı zimmetinde kalan ise ne mikdar ise hâlâ Fatsa sâkinlerinden emin-i mûmâ-ileyh tarafından tel mübayaasına me'mur Hasan zide kadruhuya meblağ-ı merkum muarefet-i şer'le teslim edub fi-mâba'd tel mübayaasına karışmayub bir vecihle müdâhale etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnuma emin-i mûmâ-ileyh iltimas etmeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak için emr-i şerif yazılmışdır

Fi-evâsıt-ı Safer. sene 1129

42 / 139

Gelibolu nâibine hüküm ki

Tersane-i âmiremin ehemmi mehammından olan reçine için Eğriboz ve (...) ¹⁷ adalarında hâsıl ve mahsus olmağla bir iki bin kantar reçine bu sene donanma-yı hümâyûnum için deka edub el-yevm mahzende on kantar reçine bulunmayub hâlâ Gelibolu'ya bir iki sefine ile miri reçine geldiği ihbâr ve acaleten gelmesi muktezi olmağın ufak kürek çeker kayıklara tahmil ve bir gün ve bir saat mukaddem â'yân-ı vilâyet ve işleri ma'rifetiyle kayık ashâbına ücretleriyle nakl ettirmek bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricasına kıdvetü'l- emâcid ve'l-â'yân bi'l- fiil tersane-i âmirem emini olan hacı Mehmed zide mecduhu i'lâm etmeğın vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Safer. Sene 1129

42 / 140

Marmara nâhiyesi nâibine hüküm ki

Tersane-i âmiremin ehemmi mehammından olan reçinenin donanma-yı hümâyûnum kalyonları için ziyâde lüzumu olub ve'l-yevm mahâzinde dahi bir kantar reçine mevcut olmadığından donanma-yı hümâyûnum kalyonlarının reçineye külli müzayakaları olmağla Eğriboz ve (...) ¹⁸ adalarında dahi sefinesine bin kantar mikdar miri reçine tahmil olunub ancak hava müsadife etmeduğinden sefineye mezbur Marmara adasında Paşalimanı'nda ve reisi dahi bu tarafda olmağla acaleten tersane-i âmireme nakli muktezi olmağın mezbur sefinede olan ol mikdar miri reçine ol tarafda münâsib ufak kayıklara nevleri kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân tersane-i âmirem emini olan Mehmed zide mecduhu tarafından ashâbına bi't-tamam verilmek üzere ber-vech-i ta'cil Paşalimanı subaşı ma'rifetiyle tersane-i âmireme nakl ettirmek bâbında emini mûmâ-ileyh hükm-i hümâyûnum verilmek iltimas etmeğın vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

¹⁷ Bir kelime okunamadı

¹⁸ Bir kelime okunamadı

Fi-evâsıt-ı Safer sene 1129

42 / 141

Trabzon'dan Erzurum'a ve Erzurum'dan Batum'a varınca yol üzerinde vâki olan kadılara hüküm ki

Batum muhafazasında olan dergâh-ı muallam yeniçerilerin müstahak oldukları mevâcibleri tarafından ve Erzurum'da vâki ba'zı ahvâlden sebep-i tahrir hükmü ile taraf-ı devlet-i aliyemden havale olub mübâşiri ma'rifetiyle tahsil olunan emvâl-i mevâcib kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise me'man mahâlle kondurulub zarar ve gezend erişdirilmemek üzere takayyud ve bu bahane ile hilâf-ı şer'-i şerif taaddi olunmamak bâbında emr-i şerifim yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Safer sene 1129

42 / 142

Boğazhisar kadılarına ve Sultaniye ve Seddü'l-bahr kal'aları diz-dârlarına hüküm ki

Mukaddemâ Boğazhisarı cânibinden sâbıka tersane-i âmirem emini olan Mustafa tarafından ta'yin olunan adamısı yediyle mübayaa olunan kirpas-ı badban bu ana değin gelub mevcudu tersane-i âmirem olunmayub mahâzinde dahi üç top mevcud kirpas olmayub ve donanma-yı hümâyûnum kalyonları için badbanlık kirpasın ziyâde lüzumu ve ber- vech-i müsaraat erişdirilmesi mühim ve muktezi olan mevaddan olmağla emin-i sâbık-ı mûmâ-ileyhin adamısı bu vakte değin miri için mübayaa edub yedinde mevcud bulunan kirpas ve muhtekir tâifesinin dahi der-mahzen olunmuş kirpas her ne mikdar ise cânib-i miriden mübayaa olmak üzere ahz ve mübâşir ta'yin olunan zide kadruhu ma'rifetiyle ol tarafda bulunan sefinelere nevleriyle tahmil ve bir gün evvel ve bir saat mukaddem tersane-i âmireme erişdirilmek bâbında bi'l-fiil tersane-i âmirem emini olan

Mehmed zide mecduhu hükm-i hümâyûnum iltimas etmeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Safer. sene 1129

42 / 143

Rodoscuk nâibine ve gümrük eminine hüküm ki

Tersane-i âmiremin ehemmi mehammından olub bundan akdem Korfu cânibinden taraf-ı miri için mübayaası fermân olan temurdan Tekfurdağı iskelesinde mevcut her ne mikdar temur var ise adaya ol nevleriyle tahmil ve birgün evvel teslim-i tersane-i âmirem ettirilmekte takayyud ve ihtimam ve muhtekir tâifesi yedinde ve mahzenlerinde her ne mikdar temur var ise muarefet-i şer'le defter olunub ve mühürlenub ve taraf-ı miriden mübayaa olunmak için âhere muhâlefet olunmayub mümza ve mahtum defteri bir saat evvel irsâl olunmak bâbında kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân tersane-i âmirem emini Mehmed zide mecduhu hükm-i hümâyûnum iltimas etmeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Safer sene 1129

43 / 144

Ve kadısına ve Kütahya nâibine hüküm ki

Bu sene-i mübarekede taht-ı kazanızdan tahsili fermân olan bedel-i nüzul ve avâriz akçesini cem' ve tahsiline taraf-ı devlet-i aliyyeden emr-i şerifimle me'mur Ebubekir zide kadruhu tahsil eylediği emvâl-i miri ile her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise bir me'man mahâlle kondurulmak için mu'tad üzere yol hükmü yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Safer sene 1129

Canik sancağından Üsküdar'a gelince yol üzerinde vâki kadılara ve â'yân-ı vilâyete hüküm ki

Donanma-yı hümâyûn-ı nusret-makrunum için Canik sancağında mükâri davalarına yüklenecek tel ve kendir yağmur ve kar ıslanmamak üzere iskeleye gelinceye değin vâki olan hanlarda yolcu bulunur ise boşattırulub ve kondurub açık yerde kalmayub ta'yin olunan mübâşir zide kadruhu ma'rifetiyle gereği gibi hıfz ettirilmek bâbında kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân bi'l-fiil tersane-i âmirem emini Mehmed zide mecduhu hükm-i hümâyûnum verilmek rica etmeğın vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Safer sene 1129.

Hassa bostancıbaşıya ve Kastamonu kadısına hüküm ki

Donanma-yı hümâyûn-ı nusret-makrunum kalyonları için acaleten karadan mükâri davalarıyla tersane-i âmireme erişdirilmek mühim ve muktezi olan tel için mukaddemâ Kastamonu ve Çorum ve Sivas sancaklarından mükâri davaları ihrâc olunmak üzere emr-i şerifimle mübâşir ta'yin olunan bostâni hasekilerinden Mehmed haseki zide kadruhu Kastamonu kazasından ihrâc olunacak davaları defterin alub ve lâkin bu ana değin davaları zikr olunan mahâllerden ihrâcında ihmâl ve tekasülünden nâşi gelecek telin te'hirine bâis olduğu istima' olunmağla tel-i mezburun evvel be evvel istida' için bu def'a dahi mezbur Mehmed haseki zikr olunan mahâllde defter olunduğu vech üzere mükâri davalarını ihraca ve bir gün evvel ve bir saat mukaddem nakle iktiza eden tel tersane-i âmireme erişdirilmek için sen ki mûmâ-ileyhsin tarafından mübâşir ta'yin olunmak bâbında kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân bi'l-fiil tersane-i âmirem emini Mehmed

zide mecduhu hükm-i hümâyûnum verilmek rica etmeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Safer sene 1129

43 / 147

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Françe padişahının elçisi olub hâla Edirne'de olan hutimet avâkıbuhu bi'l-hayrın arabaları ve mükâri barkirleri ile Edirne'ye talebiyle gönderilen ba'zı eşyası taht-ı kazanızda kangı menzile varub dâhil olur ise üzerine mübâşir ta'yin olunan bağçe-i hassa-bostâni hasekilerinden zide kadruhu ma'rifetiyle münâsib mahâlle kondurub ve muhavvef ve muhatara olan mahâllerde kılağuzlar ta'yin sa'b ve müzayaka çekilmemek üzere emnen ve sâlimen birbirinize irsâl ve isâl edub afv ve te'hirden ve ihmâl ve müsâheleden ve bu takrir ile hilâf-ı şer'-i şerif kimesneye zulm ve taaddiden begâyet ihtirâz oluna deyu yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Safer sene 1129

43 / 148

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları ve işerlerine hüküm ki

Kıdvetü'l-havassi'l-mukarribin hassa musâhiblerden İbrahim zide uluvvuhu İstanbul'dan Edirne'ye dâhil olmağla süvar olduğu iki koçu ve bir sirem araba ile her kangınızın taht-ı kazasına varub bir mahfuz mahâlle kondurulmak için mu'tad üzere yol hükmü yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Safer. sene 1129

43 / 149

İznikmid kadısına ve Kocaeli sancağı mütesellimine ve yeniçeri serdârına hüküm ki

Kıdvetü'l- emâcid ve'l- â'yân tophâne-i âmirem nâzırı Mehmed zide mecduhu gelub tophâne-i âmiremde müceddeden dökülmesi fermânım olan toplar için çam kömürünün ziyâde lüzumu olub ve henüz tophâne-i âmiremde mevcut olmamağla lâzım gelen çam kömürü ol cânibde bulunan mahâllerden tedârik ve sefâine tahmil ve baha ve nevlere nâzır-ı mûmâ-ileyh tarafından verilmek üzere tophâne-i âmireme nakl ve teslime her biriniz ihtimam eylemeniz bâbında hükm-i hümâyûnum rica etmeğın vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Safer sene 1129

44 / 150

İznikmid ve (...) ¹⁹ ve ve kadılarına ve Sabanca kadısı nâibine ve zikr olunan kazalarda vâki yeniçeri serdârları ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Donanma-yı hümâyûn kalyonları ve sefâin-i sâire ve nehr-i Tuna donanması için bina olunacak cüsr topnazlarına ve tophâne toplarına iktiza eden âlatlarına kendirin gâyetü'l- gâyet lüzumu olmağla taht-ı kazanızda ve ol-havalilerde mevcut bulunan kendir azaat ve telef ve muhtekir tâifesine bir dirhemi verilmeyub bulunduğu mahâllerden miri için mübayaa ve lâzım gelen bahası ki kendir-i mezbur arabalara tahmil ve berk ve bârândan hıfz iderek İznikmid iskelesine nakl ve hin-i teslimde ücret-i nakliyesi ile maan be her kantarına ikişer guruş üçer rub'a (ocak tarafından mübâşir ta'yin olunan kıdvetü'l- emâcid ve'l-â'yân Tuzbacı İbrahim zide mecduhu tarafından) ashâbına verilub ve

¹⁹ Bir kelime okunamadı

İznikmid iskelesinde mevcut bulunan münâsib sefinelere (mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifeti) ve muarefet-i şer'le ber-vech-i ta'cil tahmil berk ve bârândan hıfz ederek tersane-i âmireme bir saat mukaddem erişdirilmek bâbında kıdvetü'l- emâcid ve'l-â'yân bi'l-fiil tersane-i âmirem emini olan Mehmed zide mecduhu hükm-i hümâyûnum iltimas etmeğin (vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır) iftihârü'l- emâcid ve'l- ekârim bi'l- fiil sekbanbaşı olan Hasan dâme mecduhu tarafından mübâşir ta'yin olunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân zide kadruhu ma'rifetiyle vech-i meşruh üzere amel olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâil-i Rebi'ü'l-evvel Sene 1129

44 / 151

Kemer nâibine hüküm ki

İnşallâh-ü teâlâ bu sene-i mübarekede ru-yi deryaya ihrâc olunacak donanma-yı hümâyûnum kalyonları için ziyâde elvaha fevhi tedâriki elzem iken müsamahadan nâşi müzayakaya bâis olub ve hâlâ Kemer iskelesinde muhtekir tâifesinden çakçin oğlu dimekle ma'ruf nam kimesnenin der mahzen ve hâlâ mevcut kırk binden ziyâde tahtası olduğu istima' olunmağla lâzım gelen bahası inşallahü'r-rahman hin-i teslimde verilmek ve gelecek sene için dahi iktiza eden elvah-ı merkume sipariş olunmak üzere gerek merkumun ve gerek âher muhtekirin yedlerinde bulunan elvaha kat'an ihtifa etdirilmeyub tersane-i âmirem çavuşlarından çavuş mübâşir ta'yin maan irsâl olunan varilci başı ile bir saat mukaddem dâhil-i tersane-i âmirem etdirilmek bâbında kıdvetü'l- emâcid ve'l-â'yân bi'l-fiil tersane-i âmirem emini Mehmed zide mecduhu hükm-i hümâyûnum iltimas etmeğin vech-i meşruh üzere amel oluna deyu yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Rebi'ü'l-evvel Sene 1129

44 / 152

İznikmid kadısına hüküm ki

İznikmid'de kereste emini olan Halil'den kereste ahvâli suali için âsitane-i saâdetime ihbârı lâzım gelmekle iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fiil hassa bostancıbaşı olan Mustafa dâme mecduhu tarafından ta'yin olunan haseki zide kadruhuya teslim ve âsitane-i saâdetime ihbârı için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Rebi'ü'l-evvel Sene 1129

44 / 153

Gelibolu nâibine hüküm ki

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân bi'l-fiil tersane-i âmirem emini olan Mehmed zide mecduhu südde-i saâdetime arz-ı hâl edub Gelibolu cizyedarı Osman nam kimesnede taraf-ı devlet-i aliyyemden on bin torba kirpas-ı badban donanma-yı hümâyûnum kalyonları için mübayaa ve teslim-i tersane-i âmirem etmek için mahzen-i sürbden²⁰ numunelik üzere mayıstıra ve al borda bezlerinden iki kıt'a bez alub mahâline vardukda Gelibolu sâkinlerinden Ebubekir nam kimesneyi tarafında mübayaasına vekil ve sâbıka tersane-i âmirem emini Mustafa tarafından zikr olunan kirpaslar için adam irsâl ve vardukda mezbur Ebubekir münada nida mayıstıra birini yüz altmışar ve al borda yüz ellışerden noksan verilmez deyu hevâsına tâbi vusûlde bir mikdar rüşvet ve yedine i'lâm olmağla gerek emin-i sâbık tarafından varan adama ve gerek emin-i mûmâ-ileyhin varan adamısına cevab verub ziyâde baha (...) ile celb-i menfaat için ta'tiline bâis olduğun bildirub mezbur Osman'ın mahzen-i sürbden numune alduğu bezler mukabele gerek mezbur Ebubekir yedine ve gerek ashâbı yedinde bulunan bezler taraf-ı miriden alındığı feyleri²² üzere mübâşir ta'yin olunan zide kadruhu ma'rifetiyle mübayaa ve teslim-i tersane-i âmirem olunmakda taannüd eder ise mezbur Ebubekir mübâşir-i merkum

²⁰ Bu kelime okunamadı

²¹ Bir kelime okunamadı

²² Bu kelime okunamadı

ma'rifetiyle âsitane-i saâdete ihbâr olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum rica etmeğin ruznamçe feyli üzere mübayaasına muhâlefet eder ise mezbur Ebubekir ihbâr olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Rebi'ü'l-evvel. Sene 1129

45 / 154

Kadısına hüküm ki

Donanma-yı hümâyûnum kalyonlarının malzemesinden olub bahr-i siyah sevâhilinde taht-ı kazanda vâki sarraf nam mahâlde kat' olunan seren ve sütunu muhtekir tâifesine ve âhere aldirtmayub gizlü ve istikâr fi-ba'd fûruht etdirilmeyub cümlesin miri için mübayaasına me'mur olana lâzım gelen bahası ashâbına tamamen verdirub bir akçesi ketm olunmamak üzere aldırulub kimesneye bir dirlü muhâlefet ve donanma-yı hümâyûnum sefâini müzayakasına bâis olunmayub şöyle ki hilâfın irtikab eder olur ise ol makulelerin haklarından gelinmek bâbında kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân bi'l-fiil tersane-i âmirem emini olan Mehmed zide mecduhu hükm-i hümâyûnum iltimas etmeğin vech-i meşruh üzere muhâlefet edenler âsitane-i saâdetime ihbâr olunmaları bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Rebiulevvel Sene 1129

45 / 155

Ve kadılarına hüküm ki zikr olunan kazalarda vâki yeniçeri serdârları ve â'yân ve işerlerine hüküm ki

Donanma-yı hümâyûnum kalyonlarının top arabalarına iktiza eden kundaklık karaağaç tahtaları ve yağhanedeki dümen ve mavla ve mavnakolu da sâir tersane-i âmireme müteallik ecnâs kereste bahr-i siyah sevâhilinde taht-ı kazanıda vâki Sakarya boğazına

her ne mikdar kereste nakl olunur ise cânib-i miriden meblağ ve lâzım gelen bahaları mübayaasına me'mur olan yedinden ashâbına verilub bir akçesi ketm olunmamak üzere miri kalyonlar için lüzumu olan ecnâs kereste ahz ve kabz etdirilub muhtekir tâifesinden ve sâirleri taraflarından bir dirlü taarruz olunmayub ve hafıyyeten kimesneye dahi fûruht olunmayub veya âher vecihle donanma-yı hümâyûnum sefâini müzayakasına bâis olunmayub şöyle ki hilâfe irtikab eder vâki olur ise ol makulelerin haklarından gelinmek için ism ve resimleriyle der-devletmedarıma arz ve i'lâm olunmak bâbında bi'l-fiil tersane-i âmirem emini Mehmed zide mecduhu hükm-i hümâyûnum iltimas etmeğın vech-i meşruh üzere muhâlefet edenler arz olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Rebi'ü'l-evvel Sene 1129

45 / 156

Kadısına hüküm ki

Bundan akdem İnebolu iskelesinde der-mahzen olan kendirin tersane-i âmireme nakli için birkaç def'a emr-i şerifimle mübâşir ta'yin olunmuşken itaat-ı emr-i şerifim olunmayub henüz dahi kendir-i mezbur erişmemekle Tuna cânibinde olan donanma-yı hümâyûnun ta'tiline bâis olmağın iskele-i mezbur kadısı ve yeniçeri serdârı ve â'yân ve işerleri ma'rifeti ve muarefet-i şer'le sefinelere vaz' ve tahmil ve acaleten tersane-i âmireme irsâl ve isâlleriyle herbirileri ihtimam edub bu def'a emr-i şerifime muhalefet olunur ise sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin mezburları âsitane-i saâdetime ihzâr etmek için bi'l-fiil tersane-i âmirem emini olan Mehmed zide mecduhu hükm-i hümâyûnum iltimas etmeğın vech-i meşruh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdir olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Rebi'ü'l-evvel sene 1129

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve yeniçeri serdârları ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Rikâb-ı hümâyûnum mülâzımı olan dergâh-ı muallam yeniçeri ortalarının mühimmât-ı seferiyelerinden mühimmât teknil olunub bir gün evvel Edirne'ye nakli için emri şerifim sâdır olmağla hâlâ tahmil ve irsâl için öküz arabaları isticar ve irsâl olunmağla mu'tad üzere yol hükmü yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Rebi'ü'l-âhir Sene 1129

Karasu ve kadılarına hüküm ki

Gördes cânibinden kat' etdirilub sallâr ile Sakarya boğazına karib mahâllde bir ikisi dağılan kereste karaya çekdirilmesi için bostâni hasekisi mübaşeretiyle südur bulan emri şerifim mazmunu üzere karaya çekdirilüb lâkin şiddet-i şita olmağla Karasu ahâlisi mevsim-i derya ile teslim-i tersane-i âmirem etmek için taahhüd ve birbirlerine tekeffül etdiklerine cânib-i şer'de mezbur haseki yedine hüccet-i şer'iyye verilmişken bu ana değin asla (...) ²³ zuhur etmeyub ve sütun ve serenin ziyâde lüzumu ve ber-vech-i müsaraat erişdirilmesini muktezi olmağla hâlâ Sakarya boğazında mevcud dağılan ve dağılmayan sütunları Karasu'da vâki sefâin reisleri sandallarına ve sefinelerine bend ve rabt ve tersane-i âmireme nakl ve teslim etdirilub itaat etmeyub muhâlefet edenler mukaddemâ dergâh-ı âli yeniçerileri ocağı tarafından mübaşir ta'yin olunan mumcu Muhammed ve hâlâ ta'yin olunan mübaşir ma'rifetiyle ol reisler âsitane-i saâdetime ihzâr olunmaları bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricasına kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân bi'l-fiil tersane-i âmirem emini olan Mehmed zide mecduhu i'lâm etmeğın vech-i meşruh amel olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

²³ Bir kelime okunamadı

Fi-evâhir-i Rebi'ü'l-âhir sene 1129

46 / 159

İznikmid kadısına hüküm ki

Kıdvetü'l- emâsil ve'l- akrân İsmail zide kadruhu südde-i saâdetime arz-ı hâl edub kazay-ı mezburede mutasarrıf olduğu çiftlik mahsulünden bin üç yüz kile hıntasın tersane-i âmiremde donanma-yı hümayûnum ricaline zâhire olmak üzere miri için bazar olunmakla nakl-i murad eyledikde Kocaeli sarıcağı mütesellimi ve ba'zı ashâb arâs-ı mazmun ve bila-sened muhâlefet eylediklerin bildirub kimesneye müdahale etdirilmemek bâbında hüküm-i hümayûnum rica etmeğin vech-i meşruh üzere İstanbul'a nakline muhâlefet olunmamak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Rebi'ü'l-âhir sene 1129

46 / 160

Limni kal'ası diz-dârına hüküm ki

İsmihan nam hatun südde-i saâdetime arz-ı hâl edub dergâh-ı muallam cebecilerinden beşinci bölüğün neferâtından oğlu Cemal oğlu İsmail nam cebeci kendü hâlinde olmayub leyl ü nehhar sa'y-ı meram ve dâima hânesine fi'l-i şeni' için rical ve nisvan getirub fisk ve şekavet üzere olub ahâli-yi mahalle bir vecihle kendüden emin olmamalarıyla mezbur İsmail ıslah-ı nefis için sâbıka cebecibaşı vekili i'lâmı mucibince kal'a-yı mezburda kal'a-bend olunmak üzere emr-i şerifim verilmişdi hâlâ oğlu mezbur Zeynel ve ser kervan ve mükedderü'l-ahvâl olduğu bildirub ıtlak olunmak bâbında hüküm-i hümayûnum rica ve mezbur bundan evvel Limni kal'asına ıslah-ı nefis için emr-i şerifim verilub hâlâ ıslah-ı nefis etdüğün haber vermeleriyle ıtlak olunmak bâbında emr-i şerifim verilmek için iftiharü'l-emâcid ve'l-ekârim bi'l-fiil cebecibaşı olan Yusuf

zide mecduhu ilam etmekle i'lâmı mucebince kendü hâlinde olmak şartıyla ıtlak olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Rebi'ü'l-âhir sene 1129

46 / 161

Üsküdar'dan Bağdad'a varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve â'yân-ı vilâyet ve işlerine hüküm ki

Akda-i kudati'l-müslimin Bağdad kadısı olan mevlânâ Mehmed Emin zidet fazluhu gelub kaza-yı mezbura âzim olmağla inşallâh-ü teâlâ kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise bir münâsib mahâlle kurub zaruret ve müzayaka çekdirilmeyub himâyet ve sıyânet olunmak bâbında inâyet rica etmeğın vech-i meşruh amel olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Rebi'ü'l-âhir sene 1129

46 / 162

Turgud kadısına hüküm ki

Sen ki Turgud kadısı mevlânâ Mehmed zide fazlhususun südde-i saâdetime mektub gönderub kaza-yı mezburda vâki ulemâ' ve sulehâ' ve eimme ve hutebâ' ve fukara ahâlisi bi'l-cümle meclis-i şer'-i şerife varub kaza-yı mezburda esrarkeş reâyâsından zenganlı Halil dimekle ma'ruf kimesne kendü hâlinde olmayub şerir ve gammaz olub nice ibadullâhı ehl-i örfe tecrim etdirdiğünden mâ-adâ otuz kadar kezzabi başına cem' etmekle ba'zı mazlumun bi-gayr-i hak hanesini elinden cebren alub ve ba'zısın dahi üzerine na-hak hukuk-ı iddia ve kimi müddei ve kimisi zor şahâdet ile bi-gayr-i hak akçelerin alub beynlerinde iktisam âdet-i müstemiresi olduğun Konya kethüdayerisi Ali ve sipahiyandan dahi Arif ve Abdülkerim ve Mustafa ve Murad ve Yusuf nam

kimesneler ala-tariki'ş-şahade meclis-i şer'de haber verub diyâr-ı âhere nefy olunmaları bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricasına bi'l-iltimas arz eyledüğün ecilden mezbur hacı Halil diyâr-ı âhere nefy ve icla olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Rebi'ü'l-âhir sene 1129

47 / 163

İznikmid kadısına ve Mihaliç ve Yalakabad ve Mudanya ve Gemlik ve Adalar ve Karamürsel ve ve kazaları nâiblerine ve yeniçeri serdârlarına hüküm ki

İşbu sene-i mübarekede musammem olan sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrun için tevfir-i cüyüş-ı muvahhidin ve tekessür-i huruş-ı murâbıtın için âsitene-i saâdetimden tashih ve be-dergâhı fermân olunan yeniçeri bir gün ve bir saat mukaddem tetmim ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân hâlâ zağracıbaşı olan Musa zide mecduhu ile sefer-i hümâyûna me'mur bütün ve yarım ortaların atik neferâtlarından mâ-adâ yarar ve tûvana cenk u harbe kâdir mukim ve misafir esâmisi çalık ve kuloğullarından namü's-salah yiğitlerden ber-vech-i müsaraat tashih ve be-dergâh ve odalarına teslim edub ordu-yı hümâyûn dahi mah-ı rebîü'l-âhirin evâilinde taşra çıkmaklığa ta'mim olunduğundan zikr olunan ortalar dahi tekmlen bir gün evvel ihtimam olunub ve işbu mah-ı rebîü'l-âhirin on beşinci gününde mûmâ-ileyh âsiteneden ihrâca ve Edirne sahrasında ordu-yı hümâyûna mülaki olmaları bâbında düstur-ı mükerrem müşir-i müfehhem nizâmü'l-âlem bi'l-fiil dergâh-ı muallam yeniçeri ağası vezirim Hüseyin paşa edamallâh-ü teâlâ iclâluhu taraflarından sâdir olan emr-i âli mucubince müekkid ve müşeddid mektub gönderilmekle kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân zide kadruhu irsâl olunmağın siz ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhüma ve serdârlarsız bir gün evvel ve bir saat mukaddem te'hir ve komak ve sâir senelere kıyas ile meks ve ârâm eylemeyub taht u kasabât ve kuralarınızda mukim ve misafir ve sâhibü'l-esâmi ve esâmisi çalık ve kuloğullarından yarar ve tûvana ve cenk ve harbe kâdir namü's-salah yiğitlerden nefsi-i vâhid gerü kalmayub herbirileriniz bayraklarınız açub ve bir gün ve bir saat mukaddem âsitaneye gelub bayraklarınız altında olan neferâtı bu tarafda olan ortalara tashih ve be-dergâh etdirdub ve ortalara teslim ve sizler

dahi mûmâ-ileyh ile maan liva-i fahr-i kainat ve sÛrur-ı mevcudat ve şefi'ât-ı arzât ve celil-i hÛdâ Muhammed Mustafa sallallâh-ü teâlâ aleyh ve's-selleme redd-i malda her birileriniz teşhir-i dâmet ihtimam eyleyesiz ya eyyühellezi câhidü'l-küffâre nass-ı kerimine imtisâla asâkir-i nusretcan ile azimet-i hÛmâyûn muhakkık olmağın sâir vakt-i zamana kıyas olunmayub her birileriniz dâme gâyiri der-meyan ve bayraklarınız açub neferâtlarınız ile bir gün evvel âsitaneye gelub edâ-yı hizmet eylemede ihtimam eyleyesiz ıyazen bi'llâh-i teâlâ bu bâbda biriniz tekâsül ve tehâvÛn ve yahud zimmetin tahmili vardır deyu tesâmuhu sÛdur ider ise eşedd-i ikâb ile muâkıb ve kemal mertebe-i hitâb ile muhatab olub bir vecihle özÛr ve illetiniz ihfa olunmayub herbirilerinizin gereği gibi haklarından gelub sâire muceb-i ibret ve sebep-i nasihât alacağınızı mukarrer bilub âna göre hareket ve bir gün evvel bayraklarınızı açub âsitaneye gelub neferâtlarınız mevcut ve ortalara tashih ve be-dergâh ve kendÛleriniz mûmâ-ileyh ile maan sevab-ı liva-yı celilullâha ruberâh olmada ihtimam eyleyesiz deyu âsitane-i saâdetimde bi'l-fiil sekbanbaşı olan iftiharü'l-emâcid ve'l-ekârim el-hac Hasan dâme mecduhu tarafından mühÛrlÛ mektub verilmekle vech-i meşruh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur deyu yazılmışdır.

Fi-evâil-i Rebi'ü'l-âhir sene 1129

47 / 164

Anadolu valisine ve Karaman beylerbeyisine ve Bozulus ve kadılarına ve Konya kal'ası diz-dârına hÛkÛm ki

Bozulus TÛrkmeninden Karaman sâkini aşireti ahâlisi sÛdde-i saâdetime adam ve arz-ı hâl gönderub içlerinden Sâdık oğlu Mehmed ve Kanber Ali oğlu Ali ve Kanber kethÛda ve Abdurrahman ve HÛsam oğlu Mehmed nam kimesnelerin mukaddemâ keyfiyet-i ahvâlleri sâbıka Karaman beylerbeyisi seyyid Ahmed paşa tarafından arz ve i'lâm olundukda Konya kal'asında kal'a-bend olunmaları için emr-i şerifim sâdır olmuş iken Konya mütesellimi mezburların dokuz yüz gıruş rÛşvetlerin almağla bir takrir ile bir takrir kal'a-bend ve sâir der-devlete gitdiler deyu arz edub emr-i şerifimle varan mÛbâşir

gerü avdet etdikde ânı dahi ıtlak ve mezburların bi'd-defaât fesâd ve şekavetleri sâbit ve hüccet olmağla kâh Konya ve Ankara kal'alarında kal'a-bend ve kâh Rakka'ya iskân ve Bozcaada'sına dahi nefyleri fermânım olmuşken bir vecihle itaat-ı emr-i şer' etmeyub el-yevm otuz ve kırkar nefer süvari ile cemâatleri içinde gezüb bunları ehl-i örfe gamz ve evlerin basdırub emvâl ve erzâkların itlâf ve arazilerin hetk etdirdub perakende ve perişan olmalarına bâis olmalarıyla buldukları mahâlde ahz ve mübâşir ma'rifetiyle mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mazmunu üzere kal'a-yı mezburda kal'a-bend olunmaları için emr-i şerifim verilmişken yine kal'a-bend olunmamağla Sakız'a fermân-ı şerif getürdünüz deyu yine ber-minval-i muharrir fesâd ve şekavet ve evlerin basub emvâllerin gâret ve ziyâde fesâd üzere oldukların bildirub ol bâbda hükm-i hümâyûnum rica eyledikleri ecilden divân-ı hümâyûnumda mahfuz olan ahkâm kaydına müracaat olundukda vech-i meşruh üzere emr-i şerifim verildiği mestur ve mukayyed bulunmağın mesturü'l-esâmi mezburlar kâh Anadolu ve kâh Karaman taraflarında bulunmalarıyla buldukları mahâlde mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mucebince kal'a-bend olunmaları için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Rebi'ü'l-âhir sene 1129

47 / 165

Antalya kadısına ve Lefkoşa kal'ası diz-dârına hüküm ki

Sen ki mevlânâ-yı mezbursun mektub gönderub Hadice Sultan dâmet (...) ²⁴hüma hazretleri Antalya kazasında vâki azabtan ve azabtan hassı reâyâlarından Koca oğlu cemâatinden Hasan ve iskât cemâatinden zafireci dimekle ma'ruf Mustafa nam kimesneler eşkıya ve eşirradan olub töhmet-i sirka ve şirret ve senâdıyla ma'ruf (...) ²⁵ ile yek-dil ve yek-cihet olmalarıyla ve taraf ve (...) ²⁶ arz ve sirka olunan emvâl ve mevâşiyi

²⁴ Bir kelime okunamadı

²⁵ Bir kelime okunamadı

²⁶ Bir kelime okunamadı

ihfa ve istihlak edub (...) ²⁷ ve (...) ²⁸ olduğundan mâ-adâ hevâlarına tâbi eşkıyayı başlarına cem' ve dâima fitne ve fesâd âdet-i müstemireleri olub ve dahi zeameti dahi celb-i mal ehl-i örfe gamz olucak malların alub nizâm-ı devletine ihtilâl vermeleriyle ol bâbda inâyet ricasına arz eylediği ecilden sen ki diz-dârsın mezburun Hasan ve Mustafa'yı ıslah-ı nefis için Lefkoşa kal'asında bend etdirilmesi için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Cemâziye'l-evvel Sene 1129

48 / 166

Anadolu valisine ve Seferihisar-ı Günyüzü ve Seferihisar kadılarına ve Seferihisar voyvodasına ve ve Ankara kal'ası diz-dârına hüküm ki

Bozulus Türkmeninden Hamza hacılı aşireti reâyâları südde-i saâdetime adam ve arz-ı hâl gönderub beher sene üzerlerine edâsı lâzım gelen rüsûmâtı zâbitlerine verub kusurları yoğ iken yine aşiret-i mezburdan Güngör oğlu Hüseyin ve oğlu Hasan ve Hızır oğlu Ömer ve Murtaza ve Musa oğlu Mustafa ve Seyyid Ali oğlu Ali nam kimesneler taht-ı kazanıza bila-emr-i şerif ta'yin ve iskân edub üç seneden mütecâviz üzerlerine edâsı lâzım gelen rüsûmâtı emr-i şerifimle vâki tekâliflerin edâda muhâlefet ve hisselerine düşeni bunlara tahmil ve perakende ve perişan olmalarına bâis oldukların bildirub ol bâbda hüküm-i hümâyûnum rica eyledikleri ecilden vech-i meşruh üzere â'yân ve işerleri iânetleriyle mesturü'l-esâmi mezburlar bu def'a dahi aşiretleri içine gelub üzerlerine edâsı lâzım gelen zâbitlerine maan edâda muhâlefet edub bila-emr-i şerif mu'anet ederler ise kal'a-yı mezburda kal'a-bend olunmaları için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Rebi'ü'l-âhir sene 1129

²⁷ Bir kelime okunamadı

²⁸ Bir kelime okunamadı

Boğazhisarları kadılarına ve diz-dârlarına hüküm ki

Ümera-i deryadan Veli beğzade Mehmed dâme izzihu gelub mûmâ-ileyh hâlâ Sâkız'da müceddeden bina eyledüğü çekdiri sefinesi ricali için seksen kantar beksemad işтира' ve valık ta'bir olunur bir kıt'a sefineye tahmil ve mahâll-i mezkurda nakl-ı murad etmekle Boğazhisarlarından müruruna muhâlefet olunmamak bâbında hüküm-i hümâyûnum rica etmeğin vech-i meşruh üzere müruruna muhâlefet olunmamak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâil-i Rebi'ü'l-âhir sene 1129

Şile nâibi nâhiye-i mezburda vâki yeniçeri serdârına hüküm ki

Tersane-i âmireme kömürün ziyâde lüzumu var iken ba'zı muhtekir tâifesi çifte-i nâhiye-i mezburda kömür işтира' ve izhâr ve bu tarikiyle tersane-i âmiremde olan umur-ı mühimmenin ibtâline bâis oldukları istima' olunmağla imdi tersane-i âmire tarafından kömür bulunduğu yerlerde bahasıyla tersane-i âmirem için kömür işтира' etdirilub ol vecihle muhtekir tâifesine müdahele etdirilmemek bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâil-i Rebi'ü'l-âhir sene 1129

Ordu-yı hümâyûnda sâdır olan (...) ²⁹lık üzere ıtlak olunmuştur Fi-evâsıt-ı Safer sene 129

²⁹ Bir kelime okunamadı

İznikmid kadısına hüküm ki

İstanbul'da Balık bazarı kurbinde sâkin Hanuli Külleli nam kürd çarşudan eşya alıvermeğin ve dellallık bahanesiyle nice ehl-i arz kimesnelerin haremlerine girub hilâf-ı şer'-i şerif ba'zı ef'ale terğib ve kendüye vâsita olmağla kâr edinub hetk-i arza bâis olduğu i'lâm olunmağla mesfura kürd zevci ile maan İznikmid'e nefy olunmak üzere rikâb-ı hümâyûn tarafından emr-i şerifim sâdır olmağla mezbure zevciyle maan nefy olunmağla sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin varduklarında İznikmid'e ikamet ettirmek bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur deyu yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Rebi'ü'l-âhir sene 1129

48 / 170

Taşköprü ve ve ve kadılarına hüküm ki

Donanma-yı hümâyûn-ı nusret-makrunum kalyonları için tel ve kendir lâzimesinden olmağla bundan akdem İnebolu ve Karzı ve Eyâne'de muhtekir tâifesi yedlerinde bulunan tel ve kendirin tersane-i âmirem tarafından mübayaa olunmak üzere fermân-ı şerifimle ta'yin olunan mübâşir varub ahz-ı murad eylediğinden her biri yedlerinde ve mahzenlerinde olan tel ve kendiri ihfa eylemeleriyle urgancı hacı Şa'ban oğlu yedinde altı kantar ve İnebolu'da Hacı Mehmed nam kimesnede yetmiş kantar ve Edirneli Hacı Halil nam kimesnede otuz kantar sâfi tel ve İnebolu karyelerinde hacı Hüseyin nam kimesnede yirmi kantar tel ve İbrahim oğlu Yarlıda on kantar Taşköprü kazasında cevher oğlu dimekle ma'ruf nam kimesnede altmış kantar sâfi tel olduğu muhakkak ve askerilik iddiasında olmalarıyla tersane-i âmirem tarafına mübayaadan lebh ve ictinâb etmeleriyle hâlâ der-mahzen olan tellerin ve kendirin mübayaasına ferd-i vâhid taallül eylememek üzere hâlâ ocakların tarafından ta'yin olunan mübâşir ve mukaddemâ bu hususa ta'yin olunan mübâşir ile maan her ne mikdar mevcud mahzen-i tel ve kendir var

ise mübayaa ve almamıza muhâlefet edenler âsitane-i saâdetime ihzâr olunmaları bâbında tersane emini Mehmed zide mecduhu hükm rica etmeğin vech-i meşruh üzere amel oluna deyu yazılmışdır.

Fi-evâil-i Cemâziye'l-evvel Sene 1129

49 / 171

Biga ve Karesi ve Hüdavendigâr sancaklarından âsitane-i saâdetime gelince yol üzerinde vâki olan kadılara ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Zikr olunan sancakların avâriz ve bedel-i nüzûl mallarından tahsil olunan bekaya âsitane-i saâdetime gelince kangınızın taht-ı kazasına gelub dâhil olur ise bir me'man mahâlle kondurulub ve bekçi ta'yin ve getirülüb gelir oldukda dahi muhavvef ve muhatara olan mahâllerde yanına yarar kılağuzlar ta'yin ve inşallâh-ü teâlâ emnen ve sâlimen birbirinize irsâl ve isâl edub afv ve te'hirden ve ihmâl ve müsâheleden ve bu bahane ile hilâf-ı şer'-i şerif kimesneye zulm ve taaddiden begâyet ihtirâz eylemeniz için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Rebi'ü'l-âhir sene 129

Bir sureti Beyeli Türkmeninden voyvodasından âsitane-i saâdetime gelince yol üzerinde vâki olan kadılara ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hitâben Beğeli Türkmeni voyvodası tarafından tahsil olunub âsitane-i saâdetime irsâl-i emvâl için vech-i meşruh üzere yol hükmü yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Rebi'ü'l-âhir sene 1129

Samsun kal'ası diz-dârına hüküm ki

İstanbul'da Ermeni patriki olan Olhatis nam râhib sūdde-i saâdetime arz-ı hâl edub Herbervetle Mikail nam papas kendü hâlinde olmayub eramin beyninde dirlü fitne peyda edub bundan akdem vilâyetine mütemekkin olmak için emr-i şerifim sâdır olmuşken mesfur itaat-ı emr-i şerifim etmemekle ba'de Bozcaada kal'asında kal'a-bend olunub on yedi aydan mütecâviz mahbus ve ıslah-ı nefis eyledim deyu vilâyetinde kendü hâlinde olmak üzere ıtlak olundukda yine ıslah-ı nefis etmeyub evvelkinden ziyâde beynlerine ihtilâl ve tekrar Samsun kal'asında kal'a-bend ve yine ıtlak ve ba'de yine vilâyetinde sâkin olmak üzere nefy olmak için emr-i şerifim sâdır olmuşken mesfur haberdar olmakdan kendüsün ihtifa ve hâlâ yine zuhur ve kârü'l- evvel şekavet üzere olduğun bildirub mesfur kal'a-yı mezburada kal'a-bend olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum rica etmeğin vech-i meşruh üzere ıslah-ı nefis için kal'a-yı mezburada kal'a-bend olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Cemâziye'l-evvel Sene 1129

Hassa bostancıbaşı ve İznik kazası nâibine hüküm ki

Merhum ve mağfurlehüma Hadice Sultan tâbe serahanın evkâfının bi'l- fiil mütevellisi olan İbrahim zide kadruhu gelub müşarünileyhin evkâf karyelerinden kaza-yı mezbura tâbi Sanem nam karye ahâlileri vakf-ı mezbur tarağından has eyledikleri bağı ve sâir mahsul ve isticarlarında vakf-ı kanun mucebince tevcih olan öşürleri alıvermek için sâdır olan emr-i şerifim mucebince murâfaa-yı şer' olduklarında edâsına tenbih hükm birle cânib-i şer'den yedine hüccet-i şer'iyye verilmişken karye-i mezbur sâkinlerinden olub Bayezid oğlu Mehmed Hutut oğlu Sefer ve Zal oğlu Halil nam kimesneler karye-i mezbur ahâlisini tahrik ve öşürlerin verdirmeyub mal-ı vakfa gadr ve sâdır olan emr-i

şerife ve cânib-i şer'den verilen hüccet-i şer'iyye adem-i itaat üzere oldukları bildirub mezburun diyâr-ı âhere nefy ve icla olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum rica etmeğın vech-i meşruh üzere diyâr-ı âhere nefy ve icla olunmaları için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Rebi'ü'l-âhir sene 1129

49 / 174

Ve ve kadılarına ve Şile nâiblerine hüküm ki

Hâliya tersane-i âmirem emini olan Mehmed zide mecduhu gelub bundan akdem tersane-i âmirem için Kidros ve Alaçam ve Alaplı câniblerinde kat' olunan seren ve sütun salları şiddet-i fırtına ile perakende ve perişan ve Sakarya boğazında ve ol sevâhillerde birer mikdarın mevcut ve Bahte nam mahâlde bir sütun ve Delikli Şile nam mahâlde dahi bir sütun bulunmakla siz ki kadılar ve nâiblersiz ol havalilerde her ne mikdar seren ve sütun bulunmağla siz ki kadılar ve nâiblersiz ol havâlılerde her ne mikdar seren ve sütun bulunur ise dergâh-ı muallam yeniçerileri ocağı tarafından ta'yin olunan zide kadruhu ma'rifetiyle bulunuşu mahâllden mevcut olan sefinelerin ardlarına bend ve rabt ve ber-vech-i müsaraat tersane-i âmireme erişdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum rica etmeğın vech-i meşruh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişan yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Rebi'ü'l-âhir sene 1129

50 / 175

Boğazhisarı kadılarına ve diz-dârlarına hüküm ki

Fırka kapudanlarından şatır Hasan kapudan südde-i saâdetime arz-ı hâl edub Eğriboz müceddeden inşa eylediğı firkası için bir sütun ve bir çiftte seren on beş çift kürek ve iki kantar halat ta'bir olunur üzere inşa etmekle bir sefineye tahmil ve Boğazhisarlarından

müruruna muhâlefet olunmamak bâbında hükm-i hümayûnum rica etmeğin husus-ı mezbur minval-i meşruh üzere olduğuna bi'l-fiil kapudanım olan vezirim İbrahim paşa edamllâh-ü teâlâ iclalehu tarafından i'lâm olunmağla müşarünileyhin i'lâmı mucebince müruruna muhâlefet olunmamak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Cemâziye'l-evvel Sene 1129

50 / 176

Limni kal'ası diz-dârına hüküm ki

Dergâh-ı muallam cebecilerinden birinci bölüğün neferâtından Ali kendi hâlinde olmayub şekaveti zuhur etmekle ıslah-ı nefis için Limni kalâasında kal'a-bend olunmak bâbında hükm-i hümayûnum verilmek ricasına bi'l- fiil cebecibaşı olan Mustafa dâme mecduhu i'lâm etmekle mezbur kal'a-yı mezburda kal'a-bend olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Cemâziye'l-evvel Sene 1129

50 / 177

İznikmid ve ol havalide kereste kat' olunan mahâllerde vâki kadılar ve nâibler ve Kocaeli sancağı mütesellimi ve yeniçeri zâbitine hüküm ki

Mukaddemâ İznikmid'de kereste emini olan Halil ba'de'l-azl mahbusen der-devlet-i aliyyeme ihbâr olundukda Salih nam kimesneye sipariş ve mezbur dahi uhdesinde gitmeduğunde firar edub hâlâ tersane-i âmiremde inşası fermânım olan iki kıt'a kalyon ta'tile olmamak için iktiza eden keresteleri cem' ve tedârik ve irsâline İznikmid tersanesinde müstakilen kereste üzerine bir kimesne ta'yin olunmak muktezi olmağla der-devlet-i aliyyeden kereste emini nasb oluncaya değin kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed zide kadruhu müstakilen hizmet-i mezbureye ta'yin ve zikr olunan keresteleri

cem' ve tedârik ve irsâli bâbında inâyet ricasına kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân tersane-i âmirem emini olan Mehmed zide mecduhu i'lâm etmeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Cemâziye'l-evvel Sene 1129

50 / 178

Âsitane-i saâdetimden Trabzon'a ve Isfaha sınırına varınca berren ve bahren yol üzerinde vâki olan kadılara ve kethüdayerlerine ve yeniçeri serdârlarına ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Françe padişahının âsitane-i saâdetimde mukim elçisi Markiz de Bonnak hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub Françe padişahı tarafından Isfaha'na konsolos ta'yin eylediği siyurda Garvade nam beğzade iki nefer Françelü hizmetkârlarıyla âsitane-i saâdetimden sefine ile Trabzon'a ve andan berren mahâll-i merkuma âzim olmalarıyla esna-yı rahda mürur ve uburlarına muhâlefet olunmayub ahidnâme mugayir cizyedarlar tarafından cizye mutalabesiyle rencide olunmayub ahidnâme-i hümâyûn mucebince himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerifim rica etmeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur.deyu yazılmışdır.

Fi-evâil-i Cemâziye'l-âhir Sene 1129

50 / 179

Kidros ve ve kadılarına hüküm ki

Taht-ı kazanızda vâki Sakarya ve Alaplı ve Kidros ve el havalide muhtekir tâifesi sütun ve seren almayub fûruht etmemeleri için birkaç def'a emr-i şerifimle tenbih olunmuşken hâlâ Sakarya'da küçük Ali oğlu ve karındaşı Ömer nam kimesneler bir

vecihle mütenebbih olmayub reâyâyı tahrik ve sefâin reisleri dahi ihtilâl verub umur-ı mühimmenin ta'tiline bâis olduklarından bi-eyyi-hal âsitane-i saâdetime ihzâr olunmaları muktezi olmağın tersane-i âmirem çavuşlarından çavuş ve ol tarafta kereste umuruna mübâşir ta'yin olunan Süleyman zide kadruhuma ma'rifetiyle hizmet ile ihzâr olunmaları bâbında kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân bi'l-fiil tersane-i âmirem emini olan Mehmed zide mecduhu inâyet rica etmeğın vech-i meşruh üzere amel olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Cemâziye'l-âhir Sene 1129

51 / 180

mezburun ıtlaki için emr-i şerif yazıldı. Fi 2 Zi'l-ka'de sene 131

Şihlu kadısına ve Kütahya mütesellimine hüküm ki

Kaza-yı mezbura tâbi Eğder nam karye ahâlisi gelub yine karye-i mezbure sâkinlerinden total Mehmed nam kimesne kendü hâlinde olmayub me'vâ-yı lûsus ve dâima ehl-i örf tâifesiyle müttefik olmağla karye-i mezburdan Ahmed nam kimesneyi dahi ehl-i örf gamz ve bi-gayr-i hak habs ve hilâf-ı şer'-i şerif kırk gurusun alduğundan gayri Kütahya cânibinden âher karyeye giden mübâşirin önüne düşüb karyelerine götürüb yine mezbur Ahmed'in ehl ve ıyaliyle sâkin olduğu menziline kondurub üç yüz gurusların ahz ve bunun emsâli taaddisinin nihâyeti olmadığın bildirub mezbur total Mehmed diyâr-ı âhere icla olunub taaddisi men' olunmak bâbında hükm rica eyledikleri ecilden berminval-i muharrer zarar ve taaddisi muvacehesinde vech-i şer'i üzere sübut bulub hüccet-i şer'iyye olunduktan sonra diyâr-ı âhere nefy ve icla olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Cemâziye'l-âhir Sene 1129

Üsküdar monlasına hüküm ki

Kaza-yı mezbur muzâfâtından Gegbuze kasaba ve kurası ahâlileri südde-i saâdetime gelub Üsküdar sâkinlerinden olub ve kasaba-yı mezburada müsâfereten sâkin Kasım oğlu Mustafa nam kimesne bir iki def'a ba'zı kurada imam iken töhmet ile ref olunmuşken ba'de bir takrir ile himaye ile kasaba-yı mezburaya yeniçeri serdârı olub ve kendü hâlinde olmayub ehl-i arz olan kimesneleri bi-gayr-i hak arazilerin hetk ve rencide etmek âdet-i müstemiresi olmağla mezbur serdârlıktan ref olunmuşken yine kendi hâlinde olmayub mezbur Mustafa zâbiti ma'rifetiyle emr-i şerifimle âsitane-i saâdetime ihzâr ve hâlâ zâbiti habsinde olduğun bildirub ol bâbda emr-i şerifim rica eyledikleri ecilden fi-mâba'd Gegbuze kasabasına varmayub vatan-ı asliyesi olan medine-yi Üsküdar'da zâbit ma'rifetiyle iskân etdirilmek için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Cemâziye'l-âhir Sene 1129

Âsitane-i saâdetimden Boğdan'a varınca yol üzerinde vâki olan kadılara hüküm ki

Bundan akdem bi-vech defaâtle sebi ve istirkak olunan Boğdan reâyâsından bir mikdarını ashâbı götürüb İstanbul ve ol havalide bey' etmeleriyle ol makule sebi ve istirkak olunan Boğdan reâyâsı her kimin yedinde bulunur ise sahibi yedinden ahz ve istihlas ve vilâyet-i merkumeye red olunmak üzere kıdvet-i ümarâ'il-milleti'l-mesihkiye Boğdan voyvodası Mihael voyvodanın İstanbul'da olan adamlarına ita ve teslim olunmak üzere taraf-ı devlet-i aliyyemden şerefyafte-i südur olan emr-i şerifim mazmunu üzere olmakule ahz olunub İstanbul'da vaz'ü'l-yed olanlar ile mürafaa ve şer'an Boğdanlu olduğu sâbit ve zâhir ve tahlis olunan er ve avrat ve sıbyan yirmi beş nefer Boğdanluyu vilâyetine gönderilmekle esna-yı rahda mütesellimler ve voyvoda ve subaşı ve ağa ve â'yân-ı vilâyet taraflarından bila-emr-i şerif dahl ve taarruz olunmamak

bâbında ve voyvoda-yı merkumenin etba'ından Mihael nam zımmi inâyet rica eylemeğin taraf-ı devlet-i aliyyemden sâdır olan emr-i şerifim mazmunu üzere ol mikdar Boğdan reâyâsına âherden taarruz olunmamak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Cemâziye'l-âhir Sene 1129

51 / 183

Payas kadısına ve Haleb mütesellimine hüküm ki

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân İbrahim Han zâde İsmail zide mecduhu gelub meşrutin üzere mütevellisi olduğu cediti şehid Mehmed paşanın evkâfindan kaza-yı Payas'da sâkin Ekrad Türkmeninden âher mahâllden gelub dört beş seneden beru tavattun eden seyyid Abdülhalim nam kimesne kendü hâlinde olmayub hevâsına tâbi on beş yirmi nefer eşkıya ile yek-dil ve yek-cihet ve ahâli-yi kasabaya taaddi ve rencideden hâli olmadıkların bildirub mezkur seyyid Abdülhalim zâbit ma'rifetiyle Payas kasabasından kaldırmayub kadimi sâkin olduğu mahâlle icla olunmak bâbında emri-i şerifim rica eylemeğin vech-i meşruh üzere mezbur kasaba-yı mezburdan kaldırılıb kadimi sâkin olduğu mahâlle iskân etdirilmek için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Receb Sene 1129

52 / 184

Sivas ve Tokad'dan Canik'e gelince yol üzerinde vâki olan kadılara ve zikr olunan kazalarda mütesellimler ve kura zâbitleri ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki Sivas'dan ve Tokad'dan tersane-i âmirem masarifi için havale ve tahsil olunan emvâl-i miri Canik'e gelince inşallâh-ü teâlâ kangınızın taht-ı kazasına gelub dâhil olur ise bir mahfuz mahâlle kondurub ve gecelerde bekçiler ta'yin ve bekletdirilub ve gider oldukda

dahi muhavvef ve muhatara olan mahâllerde yanına yarar kılağuzlar koşub ıyazen bi'l-lâh-i teâlâ zarar ve gezend erişdirilmemek vech üzere emnen ve sâlimen birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta'cil mahâll-i me'mura isâl edub afv ve te'hirden ve ihmâl ve müsâheleden ve hilâf-ı şer'-i şerif kimesneye zulm ve taaddiden begâyet ihtirâz olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur deyu yazılmışdır.

Fi-evâil-i Receb Sene 1129

52 / 185

İznikmid kadısına hüküm ki

İstanbul'da Balıkbazarı kurbinde sâkin Hanuli Külleli nam kürd çarşudan eşya alıvermek ve dellallık bahanesiyle ehl-i arz kimesnelerin haremlerine girub hilâf-ı şer'-i şerif ba'zı ef'ali terğib ve kendüsü vâsıt olmak üzere kâr edub hetk-i arza bâis olur deyu bundan akdem mezbur kürd zevci ile maan emr-i şerifimle İznikmid'e nefy olmuş idi lâkin dokuz aded evlâdları zelil ve nice dabbetleri dahi ta'ciz eylediği ahvâlleri diğergün olmuştur deyu evlâdları inâyet rica etmeleriyle fi-mâba'd kendü hâllerinde olmak üzere ıtlak ve sebebli tahliye olunmak bâbında ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrunum tarafından emr-i şerifim şerefyafte-i südur olmağla mucebince ıtlak ve sebebli tahliye olunmak bâbında yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Receb Sene 1129

52 / 186

Samsun kadısına ve Kavak nâibine Canik muhassılına ve Samsun kal'ası diz-dârına hüküm ki

Kıdvetü'l- kudât ve'l- hükkâm Samsun kadısı mevlânâ Mustafa zide fazluhu südde-i saâdetime mektub gönderub Kavak kazasına tâbi Serince nam karye sâkinlerinden

İbrahim halife meclis-i şer'e varub karye-i mezbure sâkinlerinden kuru Mustafa oğlu Mustafa ve karındaşı Mehmed ve yine Kavak kazasına tâbi Çivril karyesinden temurcû Mustafa nam kimesneler nâib-i sâbık ile bin yüz yirmi senesinde yek-dil olmalarıyla kızı Fatma nam bikri cebren almak kasdıyla evin üzerine gelub zevcesi hâmil İsmihan nam hatunu bi-gayr-i hak darb-ı şedid ile darb etmeleri husus-ı mezbur karye-i mezbura ahâlisinden şer'le tefahhus olundukda mezburun zevcesi mezbureyi bizim muvacehemizde mezburlar bi-gayr-i hak darb-ı şedid ile darb eyledikleri âla-tariki'ş-şahade haber verdiklerinden mâ-adâ mezburlar muzırü'n-nas ve sa'y-i bi'l- fesâd olub ehl ve ıyali şerlerinden emin olmamakla ıslah-ı nefis için Samsun kal'asında kal'a-bend olunmaları bâbında emr-i şerifim verilmek ricasına vâki hâli iltimasıyla sen ki Samsun kadısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyh ve Kavak kazası nâibi mevlânâ Yahya zide ilmihusun arz eylediğiniz ecilden bu makule fesâda cesaret idenler sen ki muhassıl-ı mûmâ-ileyhsin ma'rifetinle bi-eyyi-hâl ahz olunub ber- minval-i muharrer fesâd ve şekavetleri şer'an sâbit ve hüccet olundukdan sonra ıslah-ı nefis için kal'a-yı mezburda kal'a-bend olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Receb Sene 1129

52 / 187

İznikmid kadısına ve kaza-yı mezburda kereste emini zide kadruhuya hüküm ki

Bin yüz yirmi yedi ve sekiz senelerinde tersane-i âmiremde inşa olunan üç kıt'a kalyonlar için Kocaeli sancağından mübayaası fermânım olub reâyâ kat' ve İznikmid'de nakl olunan kereste tersane-i âmirem tarafından mi'marlar verdikleri miri çaya mutabık olmamağla kalyonlar inşaasına yaramadığından sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin tarafınızdan verilen defter mucebince ahâli yedinde kalan dört yüz kırk sekiz aded kereste kalyonlar inşaası için amele salih olmayub lâkin ba'zı mer'ata alıvermekle zikr olunan kerestenin ol tarafda ashâbı getirilub yedlerinde mevcud keresteyi ecnâsıyla muarefet-i şer'le ve hüsn-i rızalarıyla kendülere bir dirlü gadr ve zarar olmayub ve

miriye dahi enfa' olmak vech üzere bu tarafda ihrâc olunan liman defteri feylleri hesabınca herkesin akçesi mübâşir ta'yin olunan zide kadruhu ma'rifetiyle yedlerine teslim ve fi-mâba'd inşallâh-ü teâlâ varan taş gemileriyle tersane-i âmireme nakl olunmak üzere İznikmid tersanesine vaz' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricasına kıdvetü'l- emâcid ve'l-â'yân bi'l-fiil tersane-i âmirem emini olan Mehmed zide mecduhu i'lâm eylemeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur deyu yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Receb Sene 1129

53 / 188

Konya kal'ası diz-dârına hüküm ki

Aksaray kazası nâibi mevlânâ Osman zide ilmihu südde-i saâdetime mektub gönderub medine-i Aksaray'da sâkin ulemâ' ve sulehâ' ve eimme ve hutebâ' meclis-i şer'e varub medine-i Aksaray sükkânından yeniçeri tâifesinden Bektaş oğlu Kara Mustafa hevâsına tâbi yine yeniçeri tâifesinden Eskiabalı oğlu Mehmed ve Bozoğlu kel Nebi küresilli ve dellal Süleyman ve çunyal İsmail ve hacı Hanife oğlu ve Aişe hatun oğlu Mehmed ve merdad Ali ve Ayaz oğlu dipçe Mehmed ve Abdülgani nam yeniçeriler için yüz elli nefer eşkiya ile alet-i harb ile mahkeme basub meclis-i şer'de mevcud ulemâ' ve sulehâ' ve hakimü'ş-şer'e ve â'yân-ı vilâyete şetum-ı galize ile şetm ve balta ve külenk ile önlerine gelen müslimini darb ve tüfenkler boşaldub ve yevm-i cum'aya müsadif olmağla salavat-ı cum'ayı kıldırmayub bunun emsâli taaddi ve şekavetlerinin nihâyeti yokdur deyu bundan akdem Karaman beylerbeyisi ile taraf-ı şer'den arz ve ahâlisi muhızır birle i'lâmı hâl etmeleriyle mezkurun şakiler ocak tarafından ta'yin olunan haseki ma'rifetiyle bi-eyyi-hâl ahz ve ele getirilub hasımlarıyla mürafaa-yı şer'e ve üzerlerine sâbit olan hak fukara ashâbına istirdad olundukdan sonra mezburlar ıslah-ı nefis edince Konya kal'asında kal'a-bend ve keyfiyet-i ahvâl arz ve i'lâm olunmak üzere sâdır olan emr-i şerifim mucebince zikr olunan şakilerden Nebi ve Ali ve çunyal İsmail

ve Mehmed ve kara Mustafa ve kara Mehmed ahz ve kal'aya vaz' olunmuşlar idi hâlâ ehl ve ıyalleri bikes ve zelil ve ser kerdan kalmalarıyla mezburlar bu âna değin habs ve ıslah-ı nefis eyledikleri melhuz olmağla afv ve ıtlakları bâbında inâyet rica eylediklerin arz etmeğin muarefet-i zabt ile ıtlak olunmaları için emr-i şerifim yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Receb Sene 1129

53 / 189

Şam valisi ve mir-i hacı olan vezir Abdullah Paşa'ya hüküm ki

Eşrefeyn-i bilad-ı efsar olan haremeyn-i şerifin şerefhaullâh-ü teâlâ ila-yevmi'd-din ahâlisi âvâtıf-ı seniye-i mülükânemden be her sene mu'tadü'l-irsâl olan surre-i humayun mevhibe iştimal işbu sal-ı ferhunde kalit dahi bu taraftan an-nakd ihrâc ve surre emini nasb ve ta'yin olunan kıdvetü'l- emâcid ve'l-â'yân Şükrü Hüseyin zide mecduhu teslim ve ol savb-ı saâdetnâle teveccüh ve irsâl kılınub ve surre-i hümâyûn ile emin-i mûmâ-ileyh ve refakatinde tavaf-ı Beytullâhi'l-haram ve ziyaret-i ravza-yı mutahhara hazret-i seyyidi'l-enâm aleyh-i efdâl es-salat-ü ve's-selam-i nebiyyi ile her fehmi amik den zâmile bend-i azimet olan hüccac hedayet-i refikin Söğüd nam mahâlliden konak ve konak-ı muhafıza ve emnen ve sâlimen himaye varınca kadılar ve eyâlet ve elviya mütesellimlerine ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları vekilleri ve â'yân-ı vilâyet ve havass ve evkâf zâbitleri müstevfa yarar ve güzide namü's-salah adamlarıyla ve esna-yı rahda bulunan konar ve göçer makulesinden aşâyir ve kabâil boy beyleri ve aşâyir ve kabâillerinin ricâl-i harb kanalıyla bi'n-nefs kendüleri ve harb ve harbe kâdir kâdir-i kifâyeden ziyâde ile erleriyle Hama'ya varıncaya değin hıfz ve hırâset için emr-i şerifimle ta'yin olunmuş idi inşallâh-ü teâlâ Hama'ya varub dâhil oldukda sen ki vezir-i müşarünileyhsin sen dahi taraftan müstevfa ve müselleme ve güzide adamlar techiz-i âdad ve kethüdanı üzerlerine başbuğ nasb ve ta'yin gönderub Hama'dan hüccac-ı müslimin ile surre-i şerifeyi karşıladub yollarda ve menâzil ve merâhilde muhafazasında kemal mertebe takayyud olunarak emnen ve sâlimen Şam-ı şerife isâl ve irsâli için mufassal ve meşruh tenbih ve te'kidî taraf-ı devlet-i aliyemden emr-i şerifim

isdâr ve tatar ile irsâl olunub lâkin beni nev'i beşer avâriz emraz ve hatırdan bi'l-küllîye hâli ve sâlim olmak müyesser olmadığı izhâr olmağla esna-yı rahda bir gün arıza ve yahud illet-i âher muhâlefeti ile ol emr-i şerif mahâline isâle zafer bulmaması ihtimali olup ve surre-i hümâyûn-ı mevhib-makrunumun muhafaza ve muhâresesinde ziyâde takayyud ve ihtimam olunmak ehemmi-i mehammın lâzımü'l-ihimamdan olmağla işbu emr-i şerif vâcibü'l-ihimamın isdârı için rikâb-ı hümâyûn-ı şevket-makrunum tarafından şerefyafte-i südur olan emr-i şerifim mazmunu üzere sen ki vezir-i müşarünileyhsin inşallâh-ü teâlâ işbu emr-i şerif-i itaat-makrunum vusûlünde ber-minval-i meşruh tarafından müstevfi ve müselleme ve güzide adamlar techiz ve âdad ve kethüda ki üzerlerine başbuğ nasb ve ta'yin ve Hama'dan hüccac müslimin ile surre-i şerifeyi karşıladub yollarda ve menâzil ve merâhilde muhafazasında kemal takayyud ve ihtimam olunarak emnen ve sâlimen Şam-ı şerife isâline takayyud ve ihtimam eylemek bâbında fermân-ı âlişanım sâdir olmuştur.

Fi-evâhir-i Receb Sene 1129

54 / 190

Kütahya ve Hüdavendigâr ve Sultanönü ve Karahisar-ı sahib ve Akşehir sancaklarında vâki kadılara ve Kütahya ve Hüdavendigâr ve Sultanönü ve Karahisar-ı sahib ve Akşehir sancakları mütesellimleri ve Beğbazarı voyvodası ve zikr olunan kazalarda vâki kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları vekilleri ve â'yân-ı vilâyet ve havas ve evkâf zâbitleri ve zikr olunan kazalarda vâki konar ve göçer makulesinden aşâyir ve kabâil boy beylerine hüküm ki

Eşrefeyn-i bilâd-ı efsar olan harameyn-i şerifeyn şerefhaullâh-ü teâlâ ila-yevmi'd-din ahâlisine âvâtuf-ı seniyye-i mülükânemden be her sal mu'tadü'l-irsâl olan surre-i hümâyûn-ı mevhibe iştilal işbu sal-ı ferhunde kalit dahi bu tarafda an nakd ihrâc ve surre emini nasb ve ta'yin olunan kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân Şükrü Hüseyin zide mecduhuya teslim ve ol savb-ı saâdet mâle teveccüh ve irsâl kılınub ve surre-i hümâyûn ile emin-i mûmâ-ileyh ve refâkâtinde tavaf-ı beytullâhi'l-haram ve ziyet-i ravza-yı

mutahhara hazret-i seyyidi'l-enam aleyh-i efdâl es-salavat ve's-selam nebi ile her fehmi amikden zâmile bend-i azimet olan hüccac hedayet-i refikanın Söğüd nam mahâllden Konya'ya varınca muhafaza ederek emnen ve sâlimen isâline sen ki Kütahya ve Hüdavendigâr ve Sultanönü ve Karahisar-ı Sahib ve Akşehir sancakları mütesellimleri ve Beğbazarı voyvodası ve zikr olunan kazalarda vâki kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları vekilleri ve â'yân-ı vilâyet ve havas ve evkâf zâbitleri müstevfi yarar ve güzide namü's-salah adamlarınız ile ve zikr olunan kazalarda bulunan konar ve göçer makulesinden aşâyir ve kabâil boy beyleri dahi aşâyir ve kabâillerinin ricâl i harb ve kanalıyla bi'n-nefs kendünüz ve zikr olunan kazalarda vâki harb ve harbe kâdir ve kâdir-i kifayeden ziyâde ile erleriyle mukaddemâ bu husus için taraf-ı devlet-i aliyyemden şerefyafte-i sudûr olan emr-i şerifimin mazmunu üzere surre-i şerifi karşılayub Konya'ya varıncaya değin yollarda ve menâzil ve merâhilde kemal mertebe hıfz ve hırâset olunarak emnen ve sâlimen isâline kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân zide kadruhu mübâşir ta'yin ve sen ki mübâşir-i merkumsun surre-i şerifin emr-i muhafazasına me'mur olanları yerlü yerinde ihrâc ve tesyir edub afv ve te'hirden ve ihmâl ve müsâheleden ve ıyazen bi'llâh-i teâlâ bir dirlü zarar ve gezend erişdirilmekden ihtirâz ve işbu emr-i şerif-i vâcibi'l-ımtisâlim vusûl ve tenfiz ve icra olunduğun siz ki kadılar ve mütesellimlersiz rikâb-ı hümâyûnuma irsâl olunmak üzere mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle her biriniz arz ve âsitane-i saâdetime irsâl ve surre emini ve sakabaşlıların dahi vech-i meşruh üzere haberdar eyleyüb bu emr-i hatirde ziyâdesiyle dikkat-i tam ve sa'y-i ihtimam eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur buyurdum ki

Fi-evâhir-i Receb Sene 1129

Bir sureti

Konya ve Niğde ve Aksaray ve İçel sancaklarında vâki kadılara ve Konya ve Niğde ve Aksaray ve İçel sancakları mütesellimlerine ve zikr olunan kazalarda vâki kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları vekilleri ve â'yân-ı vilâyet ve havas ve evkâf

zâbitleri ve zikr olunan kazalarda bulunan konar göçer makulesinde aşâyir ve kabâil boy beyleri Konya'dan Adana'ya varınca muhafazası için vech-i meşruh üzere Fi't-tarih-i mezbur

Bir sureti

Aziz sancağına ve Adana ve Maraş ve Sis ve Tarsus ve Kars-ı Maraş sancaklarında vâki kadılara ve Adana ve Maraş ve Sis ve Tarsus ve Kars-ı Maraş sancakları mütesellimleri ve Payas ve Belek ve Han-ı cedid mütevellileri ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları vekilleri ve Havas ve evkâf zâbitleri ve zikr olunan kazalarda bulunan kabâil aşâyirin boy beylerine Adana'dan Antalya'ya varınca muhafazası için vech-i meşruh üzere fi't-tarih-i mezbur

Bir sureti

Haleb monlasına ve Haleb ve Ayntab sancaklarında vâki kadılar ve Haleb ve Ayntab mütesellimlerine ve (...) ³⁰ ve Kilis ve Ağraz ve Antalya voyvodaları ve şefur mütevellisi ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları vekilleri ve havas ve evkâf zâbitleri ve zikr olunan kazalarda vâki boy beyleri ve karir nâhiye yiğit harb ve harbe kâdir tüfenk endazlarıyla Antalya'dan Hama'ya varınca muhafazası için vech-i meşruh üzere Fi't-tarih-i mezbur

55 / 191

Mezbur hacı Mehmed fimaba'd kendü hâlinde olmak şartıyla kal'a-yı mezburdan ıtlak için emr-i şerife yazılmışdır. Fi-evâil-i Zi'l-ka'de Sene 1129

³⁰ Bir kelime okunamadı

Molova kal'ası diz-dârına hüküm ki

Kıdvettü'l-emâcid ve'l-â'yân Osman zide mecduhu gelub fi'l-asl Tekfurdağı kasabasından Ahmed nam müfsid karındaşı ve validesi ve kızkarındaşı Halime nam müfsideler ile mukaddemâ İstanbul'a gelub fisk ve fesâdları na-ma'lum olduğu halde İstanbul mahâllatından nam mahâlleder mûmâ-ileyhin hânesi kurbinde icâre ile yarara girub sâkinler iken mûmâ-ileyhin Mustafa nam oğlunu ıdlâl ve mûmâ-ileyhin sâirden yerimizden ma'lumları ve haberleri yoğ iken mezbure Halime menkuhesi olmak üzere oğlu mezbur Mustafa'yı fi'l-i şeni' ve şurb-ı hamr ve nice münhiyyatı irtikâb eylediklerinden mâ-adâ tahrik ve ıdlâleriyle oğlu mezbur Mustafa dahi mûmâ-ileyhin hânesinde sâkine hemşiresi ile hemşiresi kızını ıdlâl ve yek-dil ve yek-cihet olmalarıyla sâir eşyadan mâ-adâ haremide mahfuz dolabını açub kendünün ba'zı kimesnelerin emaneti olan ma'lumü'l-mikdar akçeyi sirka ve mûmâ-ileyh muti olduğunda oğlu mezbur Mustafa firar ve ihtifa ve mezburlar dahi mu'ahhaze ihtirâzen âher mahâlleye nefy ve mezbure Halime için oğlu mezburun menkuhesi olduğu inkârlarından sonra oğlu mezbur Mustafa bulunub mu'ahhaze ve sirka eyledikleri tefahhus olundukda mezbur Mustafa ve hemşiresi ve kızı altı bin guruş sirka etdiklerin ikrar ve mâ-adâsın inkâr edub menkuhesi olduğu eğer vâki ve eğer gayr-i vâki mezbure Halime'yi huzur-ı müsliminde kerratla talak-ı selase ile tatlik ve bu vecihle tatlik olunduğu mezbure Halime ile karındaşına bi'd-defaât haber verdiklerinden sonra oğlu mezbur Mustafa bir tarik ile yine firar ve mezburların yanlarında kendüyü ihfa ve tatlik eylediği mezbure Halime ve vâlidesi ve dayısı ile menkuhesi olmak üzere tarafından fi'l-i şeni' irtikab-ı vilâyet maan Edirne'ye firar ve mûmâ-ileyh dahi takiben Edirne'ye geldiğinde oğlu mezbur yine ihtifa ve mezbur Ahmed mezbureler ile yine İstanbul'a firar edub vardıklarında mezbur Ahmed'in Kasımpaşa'da mesâkin şirret ve tezvirât ile meşhur eniştesi hacı Mehmed dimekle ma'ruf şeririn tahrik ve ıdlâliyle fesâd âhere meşru' ve mûmâ-ileyh anda bulunmaduğundan oğlu mezbur Mustafa hemşiresi kızını dayısı menzilinden bir tarik ile olub âher mahâlleye götürüb mûmâ-ileyhâ fahren izn-i veli yoğ iken bir vecihle kendi olmayan müfsid-i mezbur Ahmed'e nikâh ve el-hâletü hezihi oğlu mezbur Mustafa mutallakası olan mezbure ile yine menkuhesi olmak üzere tarafından fi'l-i şeni' irtikab ile bir yerde olub mezkur Ahmed bâbasını ve karındaşını ve üvey

bâbasını dahi katl ve vâlidesi kız karındaşı ve dayıları ve mezkur eniştelere bu makule nice fisk ve fesâdâtı beyne'n-nas zâhir ve işkâr olduğun ve ahâli-yi mahâllenin bi'l-muvacehe ihbârlarıyla mezburların su-i hallerini mübin ve husus-ı mezbura molla ta'yin olunan akda-yı kudâti'l-müslimin sâbika İstanbul kadısı olan tefsirizâde mevlânâ Mehmed Ataullah zidet fazailuhu tarafından yedine i'lâm verilmekle ıslah-ı nefis için mezburun Ahmed ve hacı Mehmed ve Mustafa Molova kal'asında kal'a-bend olunmaları bâbında ordu-yı hümâyûnum tarafından emr-i şerifim şerefyafte-i sudûr olub lâkin mezbur Ahmed ve Mustafa firar ve ele girmeyub hâlâ merkum hacı Mehmed ahz olunmağla mezbur hacı Mehmed kal'a-yı mezburda kal'a-bend olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum rica etmeğın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mucebince mezbur hacı Mehmed ıslah-ı nefis için kal'a-yı mezburda ka'a-bend olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur..

Fi-evâsıt-ı Receb Sene 1129

55 / 192

Rakka valisi vezir Osman paşaya hüküm ki

Sen ki vezir-i müşarünileyhsin eşkıya def' için Rakka'dan Anadolu'ya çıkub askerini iki kol edub bir kolunu Belek ve Payas üzerlerinden Konya cânibine irsâl edub ve tarafından gelecek adamları dahi surre-yi şerifeyi karşılayıb muhafaza ve muharasasında ihtimam olmak üzere sen ki vezir-i müşarünileyhsin tarafına bir kıt'a ve bir tarafından üzerlerine başbuğ olan zide kadruhuya bir kıt'a taraf-ı devlet-i aliyyemden şerefyafte-i sudûr olan evâmir-i şerifem ile tenbih-i hümâyûnum olmuşidi ve'l-hâletü hezihi başbuğ beşer avarız ümera ve hatırdan bi'l-külliyeye hâlim ve sâlim olmak müyesser olmadığı izhâr olmağla zikr olunan evâmir-i aliyyemi mahâllerine isâline me'mur olanlar esna-yı rahda bir güne arıza veyahud illet âher muhâlefeti ile emr-i şerifimi mahâlline isâle zafer bulmaması ihtimali olub surre-i hümâyûn-ı mevhib-makrunumun muhafaza ve muharasasında ziyâde takayyud ve ihtimam olunmak

İzmir monlasına hüküm ki

Kıdvet-i ümarâ'il-milleti'l-mesihyye Françe padişahının âsitane-i saâdetimde mukim elçisi Markiz de Bonnak hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub İzmir'de mütemekkin olan Françe tüccârlarından Kerbek nam tâcirin Midillili Veli Hacı Yani nam zımmiye şer'an vereceği yoğ iken mesfur tezviri da'va ile üç yüz gurus mutalebe ve hilâf-ı inha emri şerif isdâr ve mahâlinde murâfaa olmak üzere hilâf-ı ahidnâme-i hümâyûn ol tarafda tevdi ve rencide eylemekle ahidnâme-i hümâyûn mucebince divân-ı hümâyûnumda murâfaa-yı şer' için âsitane-i saâdetime havale olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum rica ve yedlerinde olan ahidnâme-i hümâyûna müracaat olundukda Françelulerin dört bin akçeden ziyâde olan da'vaları divân-ı hümâyûnumda istima' olunub gayri yerde istima' olunmaya deyu mestur ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümâyûn mucebince divân-ı hümâyûnumda murâfaa olmak üzere havale olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Rebi'ü'l-evvel Sene 1129

Bozcaada kadısına hüküm ki

Kıdvetü'l-ümarâ'il-milliti'l-mesihyye Françe padişahının âsitane-i saâdetimde mukim elçisi Markiz de Bonnack hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub hâlâ bayrakları altında ve hizmetlerinde olan Vasilaki ve Limani nam zımmiler çekleveh ta'bir olunur bir kıt'a mülk sefinelerine taraflarından Bandazi nam zımmiyi bin yüz yirmi senesinde reis nasb ve ta'yin ve bahr-i sefire irsâl etmeleriyle mesfur sefine ile Bozcaada'ya vâsıl oldukda reis-i mezbur mürd olunub sefine-yi mezkuru cezire-yi mezburdan nam kimesne mazmunu iki aydan beru rabt etmekle taraflarından hüccet-i şer'iyye ile vekil ve irsâl eyledikleri Mehmed paşa dimekle ma'ruf kimesneye teslim ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum rica etmeğin taraf-ı devlet-i aliyemden rabt olunmuş değil ise muarefet-i şer'le vekiline zabt etdirilmek için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Rebi'ü'l-evvel Sene 1129

56 / 195

Bozcaada kadısına hüküm ki

Kıdvet-i ümarâ'il-milleti'l-mesihyye Françe padişahının âsitane-i saâdetimde mukim elçisi Markiz de Bonnack hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub bayrakları altında ve hizmetlerinde olan Vasilaki ve Toni nam zımmilerin ber-vech-i iştirak mutasarrıf oldukları çekleveh ta'bir olunur bir kıt'a mülk sefinelerine Bondazi nam zımmiyi reis nasb ve ta'yin ve bin yüz yirmi senesinde bahr-ı sefire irsâl ve Bozcaada'ya vâsıl oldukda reis-i merkum hâlik olmağla cezire-yi mezburdan nam kimesne sefine-yi mezburu bi-vech ve bila-sened mazmunu zabt etmekle taraflarından irsâl eyledikleri vekilleri Mehmed paşa dimekle ma'ruf kimesneye teslim-i muhâlefet eder ise ahidnâme-i hümâyûn mucebince divân-ı hümâyûnumda murâfaa-yı şer' için âsitane-i saâdetime ihzâr olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum rica etmeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Rebi'ü'l-evvel Sene 1129

56 / 196

İzmir monlasına hüküm ki

Kıdvet-i ümarâ'il-milleti'l-mesihyye âsitane-i saâdetimde mukim Françe padişahının elçisi Markiz de Bonnack hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr arz-ı hâl gönderub Françe kapudanlarından Keprin nam kapudan sefinesini âsitane-i saâdetime nakl için aldığı müsellemlerle yolcu ile Boğazhisarları'na dâhil oldukda İzmir'li bayrakdar ve sefâinden kimesne yolcular ile yek-dil ve kılıç eli sefinenin kılâğuzun darb ve helak mertebesine koyub ve derun sefinede olan sâir gemicileri dahi darb-ı murad eyledikde bekçiler firar ve sefineyi bıragub taaddi olunmağla bu makule şekavete cesaret edenler tefahhus olunub ism ve resmleri ile der devletmedarıma arz olunmak bâbında taraf-ı devlet-i aliyyemden emr-i şerifim sudûr ve henüz keyfiyet sual olunmadın mezbur bayrakdar İzmir'e firar ve hâlâ kaza-yı mezburda olduğun bildirub İzmir'de ahz ve asitene-i saâdetime ihzâr olunmak bâbında hükmi hümayûnum rica etmeğın mezbur âsitane-i saâdetime ihzâr olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Rebi'ü'l-evvel Sene 1129

Françelunundur

57 / 197

Vezir kapudan paşaya hüküm ki

Kıdvet-i ümarâ'il-milleti'l-mesihyye Françe padişahının âsitane-i saâdetimde mukim elçisi Markiz de Bonnack hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr sūdde-i saâdetime mühürlü arz-ı hâl gönderub Akdeniz cezirelerinden olub kadimden Françe konsolosları ikamet

edegeldüğü Seyra ceziresinde taraf-ı devlet-i aliyemden berat-ı âlişan ile konsolos olan Canoli Fransezko nam konsolos kendü hâlinde olmağla ahidnâme-i hümâyûn mucebince himâyet ve sıyânet olunub âhere bi-vech rencide ve remide etdirilmemek bâbında hükm-i hümâyûnum rica etmeğin ahidnâme-i hümâyûnuma müracaat olundukda Françe padişahının elçiler ve konsoloslarına ve nâzırlarına ve tercümanlarına ve sâir reâyâlarına dahl ve taarruz olunmayub tartılıb muadelet-i intima'mızda âsûde hâl ve firkatü'l-yal olalar deyu mestur ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümâyûn mucebince amel olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâil-i Receb Sene 1129

57 / 198

Hassa bostancıbaşı Mustafa dâme mecduhuya ve nâhiyesi nâibine hüküm ki

Kıdvet-i ümarâ'il-milleti'l-mesihyye Françe padişahının âsitane-i saâdetimde mukim elçisi Markiz de Bonnak hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr südde-i saâdetime mühürlü arz-ı hâl gönderub Françe tercümanlarından beş nefer tercüman her sene mu'tad üzere verile gelen beş bin medre hamrın nakline emr-i şerifimle murahas olmağla emr-i şerifim mazmununda gümrük ve haraca ve avâid namıyla rencide olunmuşlar deyu musarraha olmağla dahl olunmak icâb etmez iken mezburun dahi emr-i şerifim mazmunu üzere nâhiye-i mezburda vâki Paşalimanı'nda akçeleriyle iştira' eyledikleri hamrı nakl-i murad eylediklerinde mahâll-i mezburda subaşı olan nam kimesneye emr-i şerifi ibraz eylediklerinde mutlaka ahide ve iltizamımda olmağla gümrük almadıkça nakl etdirmem deyu hilâf-ı emr-i şerif taaddi eyledüğünde bildirub ol bâbda hükm-i hümâyûnum rica eylemeğin taraf-ı devlet-i aliyemden sâdır olan emr-i âliye mugayir nesne mutalebesiyle taaddi eder ise sen ki bostancıbaşı-yı mûmâ-ileyhsin ma'rifetinle âsitane-i saâdetime ihzâr eylemek için emr-i şerifim yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Receb Sene 1129

Hassa bostancıbaşı Mustafa dâme mecduhuya ve Galata kazası muzâfâtından nâhiyesi nâibine hüküm ki

Kıdvetü'l-ümarâ'il-milleti'l-mesihîyye Françe padişahının âsitane-i saâdetimde mukim elçisi Markiz de Bonnack hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub Dominika veled-i Berusar ve nam françelulere ve tercümanlara emr-i şerifimle iştirâ' ve nakline murahhas oldukları hamrlarına sefinelere tahmil ve hânelerine nakl için ta'yin olunub ol dahi nâhiye-i mezburda Paşalimanı'na varub bir mikdarını iştirâ' ve tahmil eyledikten sonra mesfur mürd olmağla mahâll-i merkume subaşısı mücerred ta'ciz ve mürd-i mesfurun fevcilerin ve sâir eşyaların alıkoduğundan gayri tahmil olunmuş hamrı dahi kabz ederim deyu ihfa ve sefine reislerini ahz ve habs sevdasında olduğun bildirub mezburun taaddisi men' ve def' olunub muhâlefet eder ise âsitane-i saâdetime ihzâr olunmak bâbında emr-i şerifim rica eylemeğın sen ki bostancıbaşı-yı mûmâ-ileyhsin taraf-ı devlet-i aliyyemden sâdır olan emr-i âli mazmunu üzere nesne mutalebesiyle nakline muhâlefet eder ise âsitane-i saâdetime ihzâr olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Receb Sene 1129

Hassa bostancıbaşıya ve Adalar nâhiyesi nâibine hüküm ki

Françe padişahının âsitane-i saâdetimde mukim elçisi Markiz de Bonnack hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub âsitane-i saâdetimde ticaret tarikiyle meks üzere olan Françe tâcirlerinden bi-emrillâh-i teâlâ veba vuku'unda nâhiye-i mezburda varub rızalarıyla ashâbından menâzil icar ve yedlerine verilen emr-i şerifim mucebince sâkin ve lâkin iktiza eden muslihleri için İstanbul'a ve İstanbul'dan Adalar nâhiyesine varub gelmek iktiza eylediğinde diledikleri kayıklara nevl ile süvâr

murad eylediklerinde kayık ashâbından ba'zıları ve reisleri mahâll-i iktizada ücret ile ve ber-savb nevbet ile kayıklarımıza süvâr-ı evvelin deyu taaddi ve tecâvüz üzere olduklarından tüccârın umurlarının giru kalmasına bâis ve taaddi olunduğun bildirub diledikleri kayıklara ücret ile süvâr etdirilub ol vecihle kayık ashâbına ve reislerine nevbet ile süvâr-ı evvelin deyu taaddileri men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum rica etmeğin sen ki bostancıbaşı-yı mûmâ-ileyhsin ma'rifetinle emr-i şerifim mazmunu üzere ücret-i kadem ile murad eylediği kayığın icarına muhâlefet ve münaveye vech üzere ta'ciz etdirilmeyub ol vecihle taaddileri men' olunmak için emr-i şerifim yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Şa'ban Sene 1129

58/ 201

Hassa bostancıbaşıya ve Marmara nâhiyesi nâibine hüküm ki

Kıdvat-i ümarâ'il-milleti'l-mesihyye Françe padişahının âsitane-i saâdetimde mukim elçisi Markiz de Bonnak hutimet avakıbihu bi'l-hayr sūdde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub Françe tercümanlarından beş nefer tercüman her sene mu'tad üzere verile gelen beş bin medre hamrın nakline emr-i şerifimle murahhas olub emr-i şerifimin mazmununda gümrük ve haraç ve avâid namıyla rencide olunmayalar deyu musarrah olmağla dahl olunmak icâb etmez iken mezburun dahi emr-i şerifim mazmunu üzere nâhiye-i mezburede vâki Paşalimanı'nda akçeleriyle iştirâ' eyledikleri hamrı nakl-ı murad eylediklerinde mahâll-i mezburda subaşı olan İbrahim nam kimesneye emr-i şerifi ibrâz eylediklerinde mutlaka ahide ve iltizamımda olmağla gümrük almadıkça nakl etdirmem deyu hilâf-ı emr-i şerif taaddi etmekle sâdır olan emr-i şerifime mugayir nesne mutalebesiyle taaddi eder ise sen ki bostancıbaşı-yı mûmâ-ileyhsin ma'rifetinle âsitane-i saâdetime ihzâr için emr-i şerifim verilmiş iken mezbur İbrahim sâdır olan emr-i şerife mugayir harac gümrük ve avâid ve sâir bahane ile külli akçelerin alub ve muhâlefet üzere olduğun bildirub sen ki bostancıbaşı-yı mûmâ-ileyhsin ma'rifetinle

mezburun ol vecihle taaddisini men' ve alduğu akçe her ne ise giru redd-i muhâlefet eder ise âsitane-i saâdetime ihzâri olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum rica etmeğin divân-ı hümâyûnumda mahfuz olan ahkâm kaydına müracaat olundukda vech-i meşruh üzere emr-i şerifim verildiği mestur ve mukayyed olunmağın mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan emr-i şerifim mucebince amel olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâil-i Şevvâl Sene 1129

58 / 202

Gümülcine kadısına ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Kıdvet-i ümarâ'il-milleti'l-mesihyye Françe padişahının âsitane-i saâdetimde mukim elçisi Markiz de Bonnak hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub Françe tüccârlarından Gona ve şeriki Gönderan nam tüccarlar Gümülcine ve kurasından bin yüz yirmi senesinde iştira' ve cem' eyledikleri yapağı ve gün ve penbelerin yüzde üç akçe gümrüklerin edâ ve yedlerine edâ tezkiresi alub ve iştira' eyledikleri eşyayı sefinelerine tahmil ve getürmek murad eylediklerinde taraflarınızdan muhâlefet olduğun bildirub rikâb-ı hümâyûnum tarafından sâdır olan emr-i şerifim mucebince iştira' eyledikleri yapağı ve gün ve penbe ve sâir eşyanın yüzde üç gümrüklerin edâ ve yedlerine edâ tezkeresi alub ve iştira' eyledikleri eşyayı sefinelerine tahmil ve nakl olunmasına hilâf-ı ahidnâme-i hümâyûn mucebince muhâlefet olunmamak bâbında emr-i şerifim rica etmeğin vech-i meşruh üzere ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mucebince amel olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Şevvâl Sene 1129

59 / 203

İznikmid kadısına hüküm ki

Françe padişahının âsitane-i saâdetimde mukim elçisi Markiz de Bonnak hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub tercümanı Dimetrak'nın kazayı mezbura tâbi Gonca nam karyede malıyla bina eylediği çekleveh ta'bir olunur bir kıt'a kayığına âherden bir vecihle dahl olunmak icâb etmez iken karye-i mezbur subaşısı olan Hüseyin nam kimesne mücerred celb-i mal sevdasıyla zikr olunan kayığın binasına muhâlefet ve icar eylediği marangozları Kostantiniyye'ye ve sâirleri bi-vech-i şer'i ta'ciz ve rencideden hâli olmadıkları bildirub men' ve def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum rica etmeğin vech-i meşruh üzere inşa edecekleri çeklevehenin dört nefer marangozuna müdâhale olunmayub ve âdet-i alınagelen rüsûmdan ziyâde talebiyle rencide olunmamak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâil-i Şevvâl Sene 1129

İngilterelunundur

59 / 204

İzmir kadısına ve İzmir gümrük emini zide kadruhuya hüküm ki

Kıdvet-i ümarâ'il-milleti'l-mesihîyye âsitane-i saâdetimde mukim İngiltere elçisi hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub İngiltere kalyonu kapudanlarından Balmer nam kapudan sefinesiyle İzmir'de ve âsitane-i saâdetimde olan İngiltere bâzergânlarının emtia ve eşyalarıyla İzmir iskelesine geldiğinde bi-emrillâh-i teâlâ ol vakte ta'un ve fert üzere olduğundan kemal havflarından nâşi âsitane-i saâdetimde sâkin bâzergânlarının dört sandık kumaş ve üç sandık iynelerini kapudan-ı mesfur sehven İzmir gümrüğüne ihrâc ve sefine-i merkum ile alenen geldiğinde kumaş ve iyne sâhibleri bâzergânlar kapudan-ı mesfurun eşyaları mutalebe eyledikde kalyonda bulunmayub nufterenler sehven İzmir gümrüğüne ihrâc olunub ve ol cânibde İzmir gümrük emini Süleyman azl ve zikr olunan kumaş ve iyneleri mezkur Süleyman ahz ve İzmir'de bir hâne vaz' ve hâlâ emtia-yı mezkurun sâhibi Galata'da sâkin olub ve gümrük-i Galata gümrük eminine verilmek icâb eylediğün bildirub mezbur Süleyman'ın

ahz ve hâne vaz' eylediği dört sandık kumaş ve üç sandık iyne İzmir'de olan İngiltere konsolosuna teslim ve Galata gümrüğüne götürülüb ahidnâme-i hümayûn mucebince iktiza eden gümrüğü Galata gümrükçisine edâ olunmak bâbında emr-i şerifim rica etmeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur deyu emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Şevvâl Sene 1129

59 / 205

Âsitane-i saâdetimden rikâb-ı hümayûnuna varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Kıdvet-i ümarâ'il-milleti'l-mesihîyye âsitane-i saâdetimde mukim İngiltere elçisi hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr rikâb-ı hümayûnum tarafına Murahhasan azimet üzere olmağla her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise bir mahfuz mahâlle kondurulub ve gider oldukda dahi muhatara olan mahâllerde yanına kılâğuzlar koşulub ve lâzım gelen zâd ü zevâdesin dahi satanlardan narh-ı câri üzere tedârik ve bir vecihle zaruret ve müzayaka çekdirilmemek üzere emnen ve sâlimen birbirinize irsâl ve mahâlli-i me'mura isâl edub afv ve te'hirden ve ihmâl ve müsâheleden ve hilâf-ı şer' kimesneye zulm ve taaddiden begâyet ihtirâz eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur deyu emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Şevvâl Sene 1129

60 / 206

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki kadılara ve â'yân ve işerlerine hüküm ki

Kıdvet-i ümarâ'il-milleti'l-mesihîyye âsitane-i saâdetimde mukim İngiltere elçisi hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr sūdde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub kethüda ve tercüman iki nefer müste'min hizmetkârları ba'zı mesâlih için Edirne'ye gitmek iktiza etmekle âherden ve cizyedarlar taraflarından müdâhale olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum iltimas etmeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâil-i Rebi'ü'l-evvel Sene 1129

60 / 207

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki olan kadılara hüküm ki

Kıdvet-i ümarâ'il-milleti'l-mesihîyye âsitane-i saâdetimde mukim İngiltere elçisi hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr sūdde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub İngiltere tâifesinden beş nefer müste'min Edirne'de olan İngiltere elçisinin yanına gitmek iktiza etmekle kendü hâllerinde mahâll-i mezbura varınca mürur eyledikleri mahâllerde ahidnâme-i hümâyûna mugayir kendülere ve esvâb ve davarlarına müdâhale olunmayub cizyedarlara ve âhere kat'an nesne mutalebesiyle rencide olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum rica etmeğin ahidnâme-i hümâyûna mugayir mudâhale olunmamak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel Sene 1129

60 / 208

İznikmid kadısına hüküm ki

Kıdvet-i ümarâ'il-milleti'l-mesihîyye âsitane-i saâdetimde mukim İngiltere elçisi hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr sūdde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub İngilterelululardan ahidnâme-i hümâyûnda memâlik-i mahrusada harac taleb olunmaya deyu mestur ve mukayyed iken İngiltere bâzergânlarından Yağur nam bâzergân bin yüz yirmi dokuz

senesinde Ankara'ya gider iken hâlâ İznikmid'de cizyedar olan nam kimesne ahidnâme-i hümâyûna mugayir ahz ve cizye mutalebe eyledikde mezbur dahi İngilterelu olduğun isbat sadvında iken mezbur ihfa etmeyub darb habs ve cizye olmak üzere dört altun alub yedine kâğıd verub hilâf-ı ahidnâme-i hümâyûn taaddi eyledüğün bildirub ol vecihle hilâf-ı ahidnâme-i hümâyûn aldığı giruye istirdad ve mezbura ol vecihle taaddi etdirilmeyub men' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum rica etmeğün ahidnâme-i hümâyûna müracaat olundukda İngilterelü ve âna tâbi olanlar memâlik-i mahrusada mütemekkin olanlardan eğer evveli ve eğer erken-i evveliyun rencberlik edenlerden harac ticâret edenlerden harac talep olunmaya deyu mestur ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümâyûna mugayir aldığı giru istirdad ve fi-mâba'd ol vecihle taaddi etdirilmemek için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Cemâziye'l-âhir Sene 1129

60 / 209

Ankara kazası nâibine hüküm ki

Kıdvet-i ümarâ'il-milleti'l-mesihkiye âsitane-i saâdetimde mukim İngiltere elçisi hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub İngiltere tüccârlarından Eslakez nam bâzergânları bin yüz yirmi senesinde Ankara'da mürd olub mal ve erzâkı ahidnâme-i hümâyûn mucebince kendü yerlü yoldaşlarına verilmek üzere mestur ve mukayyed iken âherden müdâhale olduğun bildirub ol bâbda emr-i şerifim rica etmeğün İngilterelinun yedlerine ita olunan ahidnâme-i hümâyûna müracaat olundukda İngilterelü ve âna tâbi olan yerlüden bayrağı altında bulunanlardan birisi memalik-i mahrusada mürd oldukda bâki kalan emvâl ve erzâkına beyne'l-malcılar ve sâir hükkâm mal gâibdir deyu kabz ve taarruz etmeyub kangı İngiltereluye vasiyyet eder ise âna virile vasiyetsiz mürd olur ise konsolosları veya anda bulunan ol yerlü yoldaşlarına virile ol mahâlde konsolosları veya bir yoldaşları bulunmaz ise kadı tarafından zabt ve rabt olunub ba'de İngiltere elçisi kimi nasb ve ta'yin eder ise cümle

âna teslim oluna deyu mestur ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümâyûn mucebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur deyu yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Cemâziye'l-âhir Sene 1129

60 / 210

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları vekilleri ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Kıdvet-i ümarâ'il-milleti'l-mesihkiye âsitane-i saâdetimde mukim İngiltere elçisi hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub hâlâ yanında üçüncü tercümanı olan devlet Tamas nam tercüman iki nefer hizmetkârlarıyla ba'zı mesâlihi için Edirne'ye gitmek iktiza etmekle her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise kendünün ve iki nefer hizmetkârlarının mürur ve uburlarına muhâlefet olunmayub ve yollarda cizyedarlar cizye mutalebesiyle rencide etmeyub ve lâzım gelen zad u zevâdesin narh-ı câri üzere akçesiyle aldırub ahidnâme-i hümuyun mucebince himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerifim rica etmeğın vech-i meşruh üzere amel olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâil-i Şa'ban Sene 1129

Nederlandlundur

61 / 211

Âsitane-i saâdetimden Netherlanda vilâyetine gider Akdeniz sevâhilinde vâki kadılara ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Kıdvet-i ümarâ'il-milleti'l-mesihkiye Netherlanda elçisi Yafofanna Kalır hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr mektub gönderub icâb-ı umur ve husus için Netherhanda vilâyetine

yazıcı ile maan ba'zı mesâlih için nâhiye-i mezbura tâbi Erdek ve Avalonya nam mahâllere irsâl ve itmam-ı hizmet üzere iken ba'zı kimesneler bize deyniniz vardır deyu mahkemede gadr-ı murad eylediklerin bildirub dört bin akçeden ziyâde iddia edenler âsitane-i saâdetimde divân-ı hümâyûnumda murâfaaya havale olunub ve hilâf-ı ahidnâme-i hümâyûn kimesneye niza' etdirilmemek bâbında emr-i şerifim rica eylemeğin ahidnâme-i hümâyûn mucebince havale olunmak için emr-i şerifim yazılmışdır.

Fi-evâil-i Receb Sene 1129

61 / 214

Âsitane-i saâdetimden Ankara'ya varınca yol üzerinde vâki kadılara ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Kıdvet-i ümarâ'il-milleti'l-mesihyye âsitane-i saâdetimde Nelerlanda elçisi Yafofanna Kalır hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr südde-i saâdetime mühürlü arz-ı hâl gönderub Nelerlanda tüccârlarından İbtil ve Bastabo nam iki nefer tüccâr ve bir nefer hizmetkârlarıyla ticaret tariki üzere mahâll-i mezbura varınca ahidnâme-i hümâyûn mucebince kendüye ve esvâb ve davarlarına âherden müdâhale ve cizye mutalebesiyle rencide olunmamak bâbında hüküm-i hümâyûnum rica etmeğin ahidnâme-i hümâyûn mucebince amel olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Ramazan Sene 1129

61 / 215

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Kıdvet-i ümarâ'il-milleti'l-mesihîyye âsitane-i saâdetimde mukim Niderlanda elçisi vekili olan Petro Leystad hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr südde-i saâdetime mühürlü arz-ı hâl gönderub hâlâ Niderlanda elçisinin etba'ından Yan ve Oydar ve Yanez nam müste'min bir nefer hizmetkârlarıyla giru kalub hâlâ elçisi tarafına gitmek iktiza etmekle her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise ahidnâme-i hümâyûn mucebince kendüye ve hizmetkârlarına ve esvâb davarına âherden müdâhale ve cizye mutalebesiyle rencide olmamak bâbında hükm-i hümâyûnum rica etmeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır

Fi-evâhir-i Zi'l-hicce Sene 1129

62 / 216

İznikmid kadısına ve Yalakabad ve Bazarköyü ve Gemlik ve Mudanya ve Mihaliç ve Manyas ve Aydıncık kazaları ve Bandırma ve Adalar ve Göynük ve Karamürsel nâhiyeleri nâiblerine ve sâbıka İstanbul ağası olub hâlâ İznikmid'de yeniçeri zâbiti olan Mustafa zide mecduhuya ve zikr olunan kaza ve nevâhiyede vâki yeniçeri zâbitleri ve ocak ihtiyârları ve â'yân-ı vilâyetin ve işerlerine hüküm ki

İşbu sene-i mübarekede mütevekkilan alallâh-ü teâlâ mütehakkık olan sefer-i hümâyûn-ı mihnet-makruna bizzat hareket-i hümâyûn mukarrer olub ve işbu sal-ı zafer iştimalde vâki sefer-i hümâyûna me'mur olan dergâh-ı âli yeniçerilerinden niceleri illet ve bahane ve â'yân-ı vilâyetinin himâyet ve sıyânetleriyle taht-ı kaza ve kasabât ve kurallarınızda ve çiftliklerde tebdil-i câme ve ihtifa ve ba'zıları dahi te'enni ile gideriz ve frenk tahmili vardır deyu afv ve te'hir ve niceleri dahi yemin ve yesar ve orta kula ta'yin olan süriciler vardıkda gaybet ve savb mahâllere tahassun edub mûmâ-ileyh mürurundan sonra yine evlerine ve yurdlarına inub kesb-i dükkân meşgul ve herbiri askerilik iddia edub me'mur oldukları sefer-i hümâyûndan giru kaldıkları sem'i-i hümâyûna ilka olunmağın taraf-ı saltanat-ı aliyyeden müekked ve müsterid emr-i âli sâdır olmağla kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân zide kadruhu mübâşir ta'yin ve irsâl olmağla vech-i meşruh üzere tavâif-i askeriyeden olub işbu sene-i mübarekede sefer-i hümâyûndan giru kalub taht-ı

kaza ve kasabât ve kura ve çiftliklerde â'yân-ı vilâyetin himâye ve sıyânetlerinde tebdil-i câme ve ihtifa edenleri ve frenk-i tahmili vardır deyu ayak sürüb taallül eder askeri tâifelerinden ve kul oğullarından nefsi-i vâhid giru kalmayub evlerinden ve yurdlarından ve ihtifa eyledikleri mahâllerden ihrâc ve sefer-i hümâyûna tesyir ettirdub ferdi vâhidin meks ve te'hirine ruhsat ve cevaz gösterildiği bu def'a dahi istima' olunur ise ıyazen bi'llâh-i teâlâ her birileriniz eşedd-i âkubet ile muakab ve bu sene sâir senelere kıyas ile tekâsülünüz hasebiyle kemal mertebe haklarınızdan gelineceğin mukarrer bilub âna göre basiret ve intibah üzere hareket edub zikr olunan askeri tâifelerine bir gün mukaddem evlerinden ihrâc ve asker-i İslâma erişdirmeğe dikkat-i tam eyleyesiz husus-ı mezbur için inad ve muhâlefet edenleri ism ve resmleriyle herbirileriniz arz ve i'lâm eyleyesiz ki gereği gibi sâire muceb-i gayret ve sebep-i nasihât için haklarınızdan geline ve sen ki mübâşir-i merkumsun varub dâhil olduğun kaza ve kasabât ve kuraların mecmu' naş olan mahâllerinde vech-i meşruh üzere münâdide nidâ ettirdub gereği gibi tenbih ve te'kid ve hilâfiyla hareketinden her birileri muakab olunacaklarından âgâh edub hilâf-ı rıza-yı hümâyûn tamma'-ı hamın sebebiyle nefsi-i vâhidin giru kalmasına müsamaha ve tekâsülün istima' olunur ise senin dahi hakkından gelineceğin mukarrer bilub âna göre cümleye i'lâm ve işaat edub itmam-ı hizmet-i rica't eylemeyesin deyu âsitane-i saâdetimde bi'l-fiil sekbanbaşı olan iftiharü'l- emâcid ve'l-kârim el-hac Hasan dâme mecduhu tarafından mühürlü mektub verilmekle mucebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur.

Fi-evâsıt-ı Receb Sene 1129

62 / 217

Yeniil ve Bolu hasları voyvodası Ahmed dâme mecduhuya hüküm ki

Sen ki mûmâ-ileyhsin mükemmel ve müretteb ve cenk âver adamların ile surre-i şerifi karşılayub muhafazasında ihtimam eylemek için tenbih ve te'kidi müştemil taraf-ı devlet-i aliyyemden bir kıt'a emri-i şerifim isdar ve mahsus tatar ile irsâl olunub lâkin

beni nev'-i beşer-i avâriz imtiras ve katrak bi'l-külliye hâli ve sâlim olmak müyesser (olmadığı) olmak müyesser olmadığı izhâr olmağla ol emr-i şerifi sana isâle me'mur olan esna-yı rahda bir güne âriline veyahud illet âher muhâlefeti isâline zafer bulmaması ihtimali olub ve surre-i hümâyûn-ı mevhib-makrunumun muhafaza ve muharasasında ziyâde takayyüd ve ihtimam olunmak ehemmi mehamm lâzımü'l-ihitimamdan olmağla rikâb-ı hümâyûn-ı şevket-makrunum tarafından sâdir olan emr-i şerifim mucibince işbu emr-i şerifim isdâr ve tarafınıza gönderilmiştir inşallâh-ü teâlâ vusûlünde mukaddemâ bir sual muharrer taraf-ı devlet-i aliyyemden sâdir olan emr-i şerifim mazmunu üzere surre-i şerifi karşulayub esna-yı rahda muhafaza ve muharasasında kemal mertebe ihtimam ederek mahâlline irsâl ve isâle ziyâde takayyüd ve ihtimam etmek bâbında fermân-ı âlişanım sâdir olmuştur deyu yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Receb Sene 1129

Bir sureti Hamid sancağı mütesellimi Burhan zide kadruhuya

63 / 218

Gemlik nâibine hüküm ki

Sen ki nâib-i mezkursun südde-i saâdetime mektub gönderub kaza-yı mezburun ulemâ' ve sulehâ' ve eimme ve hutebâ' meclis-i şer'e varub kaza-yı mezbura tâbi Karacaali nam karyede vâki müezzin ve muallim olan Ahmed halife fi'l-asl diyâr-ı âherden olub bir tarikile karye-i mezburda kalub şeyh olub ve efradım kendiye tâbi olub nüfûr-ı kelam peyda edub kaza-yı mezburun umuruna karışub ahâlilerin birbirlerine düşürüb bunun emsâli zulm ve taaddisin nihâyeti olmamağın men' için taraf-ı devlet-i aliyyemden sâdir olan emr-i şerifim mazmunu üzere taraf-ı şer'e da'vet olundukda itaat-ı emr-i şer' etmeyub yine kârü'l-evvel umuruna karışub ziyâde taaddi ve şekavet üzere olduğun hükm-i hümâyûnum ricasın bi'l-iltimas sen ki nâib-i mezkursun arz ve ahâli-yi vilâyet

muhzır etmeleriyle ber-minval-i muharrer fesâd ve şekaveti şer'an sâbit oldukda diyâr-ı âhere nefy ve icla olunmak emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâil-i Şa'ban Sene 1129

63 / 219

Diyârbekir mütesellimine ve Hasankeyf kal'ası diz-dârına hüküm ki

Hâlâ Çar sancak voyvodaları olan el-hac Davud ve el-hac Hüseyin ve İbrahim zide kadruhuma südde-i saâdetime mektub gönderub hâlâ uhdelerinde olan Çar sancak voyvodalığı mülhakâtından Çemişkezek kasabasında sâkin Hamza efendi dimekle ma'ruf ve el-hac Fazlı ve çavuşoğlu Osman nam şakiler hevâlarına tâbi nice eşkıya ile cemiyet ve kaza-yı mezburda konakların basub miri deyn için habislerinde olan kimesnelerin ıtlak ve mal-ı mirileri verdirmeyub bu mesellü şekavet ve tuğyanları sebebiyle mal-ı mirinin tahsili mümkün olmamağla eşkıya-yı mezburun Hasankeyf kal'asında kal'a-bend olunmak bâbında hüküm-i hümayûnum verilmek ricasına vâki hâli arz eyledikleri ecilden mezburun ıslah-ı nefis için kal'a-yı mezburda kal'a-bend olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Şa'ban Sene 1129

63 / 220

Pertek kazasına ve Hasankeyf kal'ası diz-dârına hüküm ki

Sen ki Pertek ve Arapkir ve Mazgird kadısı mevlânâ şeyh Mahmud zide fazluhu südde-i saâdetime mektub gönderub hâlâ Çar sancak voyvodaları olan el- hac Davud ve el-hac Hüseyin meclis-i şer'e varub bir husus için Pertek kazasına gelub birkaç gün meks ve ba'de kalkub giderler iken Pertek kazası sükkânından Himmət oğlu Mehmed ve Mustafa Halil oğlu dimekle ma'ruf Osman ve Tuna oğlu İbrahim ve Halil torunu Mustafa nam

şakiler hevâlarına tâbi eşkıya ile menfur ve âlet-i darb ile önlerine inub mütesellimliği bize veriniz yoğsa (...) ³⁴ size zabt etdirmesiz deyu atalet-i lisân ile nice taaddi etmeleriyle mezburların keyfiyet ahvâlleri kasaba-yı mezbur ahâlisinden sual olundukda kendü hâllerinde olmayub muzırü'n-nas ve ehl-i fesâd olub gece ile nice kimesnelerin evlerin basub ve ba'zıların dahi bi-gayr-i hak katl ve ba'zıların emvâl ve eşyaların sirkat ve mal-ı mirinin tahsiline mâni ve voyvoda-yı mezkurâta dahi minval-i meşruh üzere taaddi eylediklerin her biri alâ-tariki'ş-şahade haber vermeleriyle ol bâbda hükm-i hümâyûnum ricasına vâki hâli bi'l-iltimas arz eylediğin ecilden mezburun ber-minval-i muharrir fesâd ve şekavetleri arz olunmağla ıslah-ı nefis için kal'a-yı mezburda kal'a-bend olunmaları için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Şa'ban Sene 1129

64 / 221

Uşak ve ve kadılarına ve Kütahya mütesellimine hüküm ki

Sen ki Uşak kadısı mevlânâ es-seyyid Mustafa zide fazluhusun südde-i saâdetime mektub gönderub nefis-i Uşak ve kurasında sâkin ulemâ' ve sulehâ' ve eimme ve hutebâ' ve â'yân ve eşraf ve reâyâ fukarası bi'l-cümle meclis-i şer'e varub yine Uşak kazasına tâbi Ergan nam karye sâkinlerinden Mustafa bin Ivaz ve diğer Mustafa bin İbrahim ve Ramazan bin Şa'ban halife ve Yusuf bin Şa'ban ve Hüseyin bin Hacı ve Yusuf bin Şa'ban ve diğer Ramazan bin Şa'ban ve Mehmed bin Şa'ban ve diğer Mehmed bin Veys ve Yusuf bin Musa ve Ali bin Receb ve Mustafa bin Süleyman nam şakiler bin yüz yirmi senesinden beru istila edub nefis-i Uşak ve civarında vâki kazalar beyninde tarik-i âmdan mürur ve ubur iden ebna-yı sebin alenen yollarına inub malların gasb ve kendülerin katl eylediklerinden gayrı beş ay mukaddem yine karye-i mezbureden Ahmed bin Mahmud nam kimesneyi katl kasdıyla (...) ³⁵ vaktinde karye ortasında alâ-melaü'n- nas üzerine hücum ve yâle necât-ı tağyir olunub âlet-i carih ile kimi kolundan

³⁴ Bir kelime okunamadı

³⁵ Bir kelime okunamadı

ve kimi başundan ve kimi göbeğinden her biri darb ve ribze ribze edub bi-gayr-i hak katl eylediklerinden mâ-adâ bunun emsâli nice mevad üzerlerine sâbit olub icra-yı hak olduğundan zulm ve taaddileri günden güne terakki bulub ve civârında vâki kura ahâlilerinden ba'zı hüsn-i hâl ile ma'ruf olanlarına siz bizim hakkımıza hâkime ve zâbite hilâf-ı inha eylemişsiz deyu hilâf-ı şer'-i atalet-i lisân eylediklerinden mâ-adâ hazır olsunlar kariban anları dahi basub kendülerin katl ve malları gâret etmemiz mukarrerdir haber göndermeleriyle ahâli-yi karye kadimi yurdların terk ve kimi şehre ve kimi diyâr-ı âhere gidub sâir reâyâ dahi tahammül eylemeyub perakende ve perişan olmalarına bâis ve şakiyun-ı mezburunun vech-i meşruh üzere katl-i nüfûs ve gâret-i emvâl ve hetk-i arz dâima âdet-i müstemireleri olmağla şer'le getirülüb icra-yı şer' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricasına vâki hâli iltimaslarıyla arz eylediğın ecilden mesturü'l-ism olan şakiler bi-eyyi-hâl ahz ve ele getirilub üzerlerine sübut bulan mevad sicil ve hüccet olundukdan sonra şer'an reddi lâzım-ı hukuk ıyazen zuhur eder ise ashâbına istirdad ve kendüleri muhkem habs ve suret-i sicilleriyle vuku' üzere arz ve i'lâm olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Şa'ban Sene 118

64 / 222

Eskişehir kadısına hüküm ki

Seferihisar kazasında sâkin ulemâ' ve sulehâ' ve eimme ve hutebâ' ve sâir ahâlisi südde-i saâdetime bi-tariki'l-muhzır arz-ı hâl gönderub Seferihisar kazası mahâllâtından Kabani mahâllesi sâkinlerinden Abdülfettan beşe dimekle ma'ruf kimesne bu sene-i mübarekede me'mur olduğu sefer-i hümâyûna gitmedüğünden mâ-adâ kendü hâlinde olmayub bin yüz yirmi senesinde ibadullâhı cebren ve kahren menziline götürüb bi-gayr-i hak otuzar ve kırkar guruşların aldığından gayri meva-yı lûsus ve kutta'-i tarik eşkiyasına muin olub şerr ve fesâdının ve zulm ve taaddi ve şekavetinin nihâyeti olmamağla mezburun hilâf-ı şer'-i şerif ve bi-gayr-i hak zulmen aldığı giru ashâb-ı

hukuka aliverilub ol vecihle olan şerr ve fesâdı üzerlerinden men' ve def olunmak bâbında emr-i şerifim rica eyledikleri ecilden sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin husus-ı mezbura müvella olub hilâf-ı şer'-i şerif ve bi-gayr-i hak cebren aldığı giru ashâbına istirdad ve vech-i meşruh üzere fesâd ve şekavete dahi muvacehesinde sâbit oldukdan sonra mezbur zâbiti ma'rifetiyle ol tarafda habs ve keyfiyeti hücceti üzere arz olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Şa'ban Sene 1129

64 / 223

Âsitane-i saâdetimden rikâb-ı hümâyûnuma varınca yol üzerinde vâki olan kadılara hüküm ki

Etibbadan olub rikâb-ı hümâyûnuma irsâli fermânım olan Ömer oğlu nam tabibin mahâll-i mezbura varınca mu'tad üzere yol hükmü verilmişdir.

Fi-evâhir-i Şa'ban Sene 1129

Şam-ı şerif tarafından gelen sekter hazinesi için Edirne'ye varınca vâki üzere yol hükmü yazılmışdır. Fi-evâil-i Ramazan Sene 1129

Bender muhafazasında olan dergâh-ı muallam topçu ve azeban neferâtının müstehak oldukları mevâcib akçeleri Bursa'dan havale ve hâlâ tahsil ve İstanbul'dan Bender'e gitmek üzere mu'tad üzere yol hükmü verilmişdir.

Fi-evâil-i Ramazan Sene 1129

Fi-mâba'd vilâyetinde kendü hâlinde sâkin olmak şartıyla ıtlak fermân-ı afv olunmuşdur. Fi- evâsıt-ı Safer Sene 1130

Eğın ve Arapkir kadılarına hüküm ki

İstanbul ve tevâbı' Ermeni patriki olan Evanes nam râhib gelub hâlâ Eğın ve Arapkir Ermeni murahhasası olan Yalpas nam râhib şerir ve gammaz zümresinden tamma'-i hamından nâşi enva' hile ve tezvirât ile mürtekib sa'y-i bi'l-fesâd ve muzırü'n-nas olmağla mücerred ıslah için bi-vech İstanbul'a gelub meks ve bu makule murahhasalar İstanbul'da ikamet etdirilmeyub murahhasalıklarına gönderilmek üzere piskopos kal'aminde şurutu mukayyed ve mucebince emr-i şerifim ısdar olunmuş iken itaat-ı emr-i şer' etmeyub hâlâ bunda umur-ı patrikliğe ihtilâl ve millet-i ermeniyen beyinde ikaz-ı fitneye tasaddi ve her vecihle hilekâr olmağla yedinde şurutu mukayyed olan fermân-ı âlişanıma mugayir mesfur Yalpas nam râhib biz dahi İstanbul'a gelmemek üzere murahhasası olduğu Eğın ve Arapkir'e nefy ve icla olunmak bâbında hükm rica etmeğın sâdır olan emr-i şerifim mucebince nefy ve icla olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Ramazan Sene 1129

Beğbazarı kazası nâibine ve Midillu kal'ası diz-dârına hüküm ki

Sen ki mevlânâ-yı mezkursun südde-i saâdetime mektub gönderub Medine-i Beğbazarında sâkin ulemâ' ve sulehâ' ve eimme ve hutebâ' ve reâyâ fukarası meclis-i şer'-i şerife varub medine-i mezburede sâkin mütegalibeden karga Mahmud nam yeniçeri kendi hâlinde olmayub yirmi seneden berü şürur ve fücuru mütemadi ve bâis-i kıtal olacak müfsidelere bâdi fukaraya zulm ve müstevli olub nice ulemâ'ya

şetum(galize ile şetm) ve fukaranın bi-gayr-i hak malların ahz ve çarşu ve bazarı kapadub ve diyâr-ı âherden iki nefer kimesneyi mallarına tamm'an menziline na-berid eylediği şöret bulub ve ser cemiyet eşirra olub leyl ü nehhar âlet-i harble gezub ümmet-i Muhammed'in ta'ciz ve bunun emsâli zulm ve taaddisinin nihâyeti olmamağla bundan akdem ıslah-ı nefis için emr-i şerifimle Ankara kal'asında habs ve kal'a-bend olunmuş iken bir tarikle halas olmağla evvelinden ziyâde fesâd ve şekavetinin nihâyeti olmaduğundan gayri bir vecihle ihzâr-ı şer'e ve mürafaaya evkan olmamağla mezbur zâbiti ma'rifetiyle ahz ve Middillu kal'asından kal'a-bend olunmak bâbında emr-i şerife verilmek ricasına vâki hâli olmalarıyla arz eylediğin ecilden mezbur Karga Mahmud zâbiti ma'rifetiyle ahz ve Midillu kal'asında kal'a-bend olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Ramazan Sene 1129

65 / 226

ıtlak için emr-i şerifim yazılmışdır. Fi-evâil-i Zi'l-hicce Sene 132

Beğbazarı nâibine ve Konya kal'ası diz-dârına hüküm ki

Sen ki mevlânâ-yı mezbursun südde-i saâdetime mektub gönderub medine-i Beğbazarında sâkin ulemâ' ve sulehâ' ve eimme ve hutebâ' ve reâyâ fukarası bi-esrihim meclis-i şer'e varub medine-i mezburda sâkin hatib Abdurrahim nam kimesne kendi hâlinde olmayub fitne ve fesâd ve enva' hile ve tezvirât-ı sâhib olduğundan gayri halk katına ilka ve reis-i cemiyet ve zulmeye muayyen olub ve müslimin arazilerin hetk edub ve kelamını ihfa eylemiyan hükkâmın hükümetine vâki medine-i mezburede vâki Akşemseddin câmi'-i şerifinin imamı ve şeyhi olan şeyh-i sâliha sen bana tâbiyyet etmezsin deyu katl-i kasdıyla bıçak çekub üzerine hücum ve vâki olan tekâlif ve mal-ı mirinin tahsiline mâni ve bunun emsâli fesâd ve tezvirâtının nihâyeti olmamağla mezbur ıslah-ı nefis edince Konya kal'asında kal'a-bend olunmak için emr-i şerifim verilmek

ricasına vâki hali iltimaslarıyla arz eylediğın ecilden kal'a-bend olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Ramazan Sene 1129

65 / 227

Kudüs-i şerif monlasına ve Kıbrıs ceziresinde vâki Magosa kal'ası diz-dârına hüküm ki

Berat-ı şerifimle Kudüs-i şerifde Rum patriki olan Hirsantos nam râhib südde-i saâdetime mühürlü arz-ı hâl gönderub Kudüs-i şerifde sâkin ruhbân tâifesinden olub sâbıka Kudüs-i şerifde Rum tercümanı olan Nikifaros nam râhib kendi hâlinde olmayub ayinlerine muhalif hareket ve ehl-i fesâd olduğundan mâ-adâ ruhbân tâifesi ve efrenceler ile reâyâ beyninde ihtilâl ve tahrik edub ve dâima şekavetden hâli olmayub şerrinden reâyâ fukarası âciz kalub bunun emsâli fesâd ve şekavetinin nihâyeti olmayub te'dib olunması muktezi ve râhib-i mesfurun şerr ve mazarratı reâyâ ve ruhbân fukarası üzerinden def' olunmak için mesfur Kıbrıs ceziresinde vâki Magosa kal'asına nefy ve kal'a-bend olunmak bâbında emr-i şerifim rica eylediği ecilden vech-i meşruh üzere kal'a-bend olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Ramazan Sene 1129

66 / 228

İstanköy kadısına hüküm ki

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Aydın muhassılı vekili seyyid el-hac Mehmed zide kadruhu südde-i saâdetime mektub gönderub Kuşadası sâkinlerinden suhte el-hac Mustafa beşe ve Hüseyin beşe dimekle ma'ruf kimesneler me'mur oldukları sefer-i hümâyûna gitmeyub ba'zı hevâlarına tâbi eşirrayı başlarına cem' ve emr-i şerifimle tahsili lâzım gelen mal-ı mirinin ta'tiline bâis ve nizâma hâlel verdüklerinden gayri yetim ehl-i arz

kimesnelere cevır ve taaddiden hâli olmadukların bildirub ahâli-yi kaza İstanköy ceziresine nefy ve icla olunmaları bâbında hükm-i hümayûnum verilmek ricasına sen ki muhassıl vekili mezbursun ve Süfla sancağı bedeli tahsildârı Ahmed zide kadruhu arz eylediğiniz ecilden mezburların zulm ve taaddisin vâki ise zâbitleri ma'rifetiyle cezire-i mezburaya nefy olunmaları için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Ramazan Sene 1129

66 / 229

Yekbuze nâibine ve nâhiye-i mezburda yeniçeri serdârına hüküm ki

Tersane emini olan Mehmed zide mecduhu südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub edub nâhiye-i mezbure evvelisi ta'yin olunan bostâni hasekilerinden şehri Mustafa haseki mübaşeretiyle beher kalyon kadırga yirmişer ve beher filinge ikişer guruş verilmek üzere tamamen ücret-i katıat ve nakliyelerin alub edâsına taraf-ı şer'den verilen hüccet-i şer'iyye mucebince henüz gelub teslim-i tersane-i âmire olmayub bi-tevfikullâh-i teâlâ inşa olunan kalyonlar inha ve ikmâl ve ru-yi deryaya ilka olunmak vakti gelmekle ta'tiline bâis olduğun bildirub irsâl olunan mübâşir ma'rifetiyle acaleten bi-eyyi-hal nakl etdirilub muhâlefet eder olur ise bellubaşlı levendân ve kefillerinden ziyâde âsitane-i saâdetime ihzâr olunmak bâbında hükm-i hümayûnum rica etmeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Şevvâl Sene 1129

66 / 230

İznikmid kadısına ve İznik kazası nâibine ve zikr olunan kazalarda vâki yeniçeri serdârlarına hüküm ki

Tersane emini olan Mehmed zide mecduhu gelub nâhiye-i taht-ı kazanıza ta'yin olunan bostâni hasekilerinden çalık Mustafa haseki mübaşeretiyle beher kalyon fezağına yirmişer guruş ve beher filenki ikişer guruş verilmek üzere tamamen ücret-i katıat ve nakliyelerin alub edâsına taraf-ı şer'den verilen hüccet-i şer'iyye mucebince henüz gelub tersane-i âmire olmağla vech-i meşruh üzere yazılmışdır.

Fi-evâil-i Şevvâl Sene 1129

66 / 231

(...)³⁶ nâhiyesi nâibine ve nâhiye-i mezburda olan yeniçeri serdârına hüküm ki

Tersane emini olan Mehmed zide mecduhu gelub nâhiye-i mezbure evvelisi ta'yin olunan bostâni hasekilerinden Dizyeli Mustafa haseki mübaşeretiyle beher kalyon fezağına yirmişer guruş verilen filenke ikişer guruş verilmek üzere tamamen ücret-i katıat ve yuğlataların alub

67 / 232

Bor kadısına ve Konya kazası nâibine ve Konya mütesellimine hüküm ki

Sen ki Bor kadısı mevlânâ Abdurrahman zide fazluhusun sütte-i saâdetime mektub gönderub Bor kazası ahâlisinden cem'i Gaffir meclis-i şer'e varub kaza-yı mezburda Câmî'-i atik mahâllesinde sâkin kör İsa dimekle ma'ruf kimesne kendü hâlinde olmayub nice ümmet-i Muhammed'i hilâf-ı vâki mevad isnadıyla mütazarrır ve kendüden ve lisânından cümle ahâli-yi vilâyet âciz kalub ve bi'd-defaât tenbih ve te'dib olunmuş iken yine kendü hâlinde olmayub muzırü'n-nas olmağla mezbur ıslah-ı nefis edince diyâr-ı âhere nefy ve icla olunmak bâbında emr-i şerifim verilmek ricasına vâki hâli

³⁶ Bir kelime okunamadı

iltimaslarıyla arz eylediğın ecilden mezbur ıslah-ı nefis edince icla ve Konya'da ikamet etdirilmek için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Şa'ban Sene 1129

67 / 233

Üsküdar kadısına hüküm ki

Kaza-yı mezbur muzâfâtından Gegbuze nâhiyesine tâbi Darıca nam karyenin bi'l-fiil zâbiti olan el-hac İsmail zide kadruhu gelub Üsküdar sâkinlerinden olub nâhiye-i mezbura tâbi Darıca nam karyede misafireten sâkin Kasım oğlu Mustafa bir iki def'a ba'zı kurada imam iken töhmet ile ref' olunmuş iken ba'de bir takrir ile ve himaye ile Gegbuze kazasına yeniçeri serdârı olmağla kendü hâlinde olmayub ehl-i arz kimesnelerin bi-gayr-i hak arazilerin hetk ve rencide etmek âdet-i müstemiresi olub ve mezbur serdârlıktan ref' olunmuş iken yine kendi hâlinde olmamağla bundan akdem emr-i şerifimle âsitane-i saâdetime ihzâr ve habsinde mahbus ve fi-mâba'd mezbur Gegbuze kazasına varmayub vatan-ı asliyesi olan medine-i Üsküdar'da zâbiti ma'rifetiyle iskân etdirilmek için nâhiye-i mezburun kasaba ve kurası ahâlileri iltimaslarıyla sâdır olan emr-i şerifim mucebince sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin tarafından dahi mürâsele verilmişken mezbur Mustafa yine tenbih olmayub mezkur İsmail'in zâbiti olduğı karye-i mezburun mahsuline dahi gadr üzere olduğun bildirub mezbur Mustafa mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mucebince vatan-ı asliyesi olan Üsküdar'da iskân etdirilmek için zâbiti ma'rifetiyle karye-i mezkurdan ihrâc olunmak bâbında emr-i şerifim rica etmeğın divân-ı hümâyûnumda mahfuz olan ahkâm kaydına müracaat olundukda vech-i meşruh üzere emr-i şerifim verildiğı mestur ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mucebince amel olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâil-i Şa'ban Sene 1129

Konya nâibine ve Konya mütesellimine hüküm ki

Sen ki Konya nâibi mevlânâ Mehmed Sâdık zide ilmihusun sütte-i saâdetime mektub gönderub Konya kazası muzâfâtından Çumra nâhiyesinde sâkin Bozulus Türkmeni cemâatından Süleyman hacıyla kethüdası Sâlim kethüda bin Mehmed ve hacı Veli bin Mustafa ve Osman bin Sevindik ve Mehmed bin Ahmed ve hacı Halil bin Mustafa ve Mehmed bin Sefer ve Hamza bin Abd ve Mustafa bin Mehmed ve Ahmed bin Nebi ve hacı Hasan bin Mustafa ve Bali bin Hacı Bektaş ve Nebi bin Yusuf nam kimesneler ve sâirleri bi'l-cümle meclis-i şer'e varub sâbıka kethüdaları olan Evliya bin Fıtır nam kimesne kendü hâlinde olmayub her birlerini bi-gayr-i hak ehl-i örfe gamz ve taaddi üzere olmakla bundan akdem zulm ve taaddisini men' birle verilen emr-i şerifimle taraf-ı şer'den tenbih olunmuş iken yine mütenebbih olmayub hevâsına tâbi ehl-i örfe gamz ve altmış gurusları almağla mürâfaa-i şer'-i şerif için kabl-ı şer'den mürâsele gönderildiğın itaat-ı şer'-i şerif etmeyub ve sen ki mütesellim-i mezkursun tarafından varan mübâşire dahi inkıyad etmeyub ve mukaddemâ reâyâ umuruna karışmamayı dahi taahhüd etmiş iken yine kendi hâlinde olmayub tekâlifleri hususunda beş yüz gurusların dahi zâyı ve telef ve bunun emsâli taaddiden hâli olmaduğın bildirub mezbur imam cemâatından ihrâc olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricasına iltimaslarıyla arz eylediğın ecilden sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh ve mütesellim-i mezkursun mezbur Evliya kendi hâlinde olmamağla cemâat-ı mezburdan ihrâc eylemeniz emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fi-evâil-i Şevvâl Sene 1129

Bor kadısına ve Konya mütesellimine hüküm ki

Şimaeddin nâibi Ahmed mektub gönderub Bor kazası sükkânından olub müteveffa Şanem İlyas bina eylediği câmi'-i şerifin imamı ve zâbiti olan el-hac Seyhan verdi dimekle ma'ruf kimesne meclis-i şer'e varub iskân tâifesinden Fazlıcalı cemâatinden olub iskândan isyan ve bir tarikle gelub kaza-yı mezburda sâkin olan Türkmen Mehmed kendi hâlinde olmayub fitne ve fesâda sa'y ve ser cemiyet olub dâima her gün birkaç def'a kadı ve voyvoda ve subaşı ve serdâr ve kethüdayeri ve sâir ehl-i örf tâifesi yanına varub ikâz-ı fitne ve bir kimesnenin ve da'va-yı şer'iyyesi oldukda na-hak olan tarafından ahz-ı rüşvet ve da'vasına temeşşiyet verub ibtâl-i hak bâis ve bundan akdem sâdır olan emr-i şerifim mucebince mezkur Türkmen Mehmed kendi hâlinde olub vech-i meşruh üzere taaddi etmemek üzere taraf-ı şer'den tenbih olunmuş iken yine mütenebbih olmayub kârü'l-evvel kadı ve voyvoda ve subaşı ve serdâr ve kethüdayeri ve sâir ehl-i örf tâifesi yanlarına varub ve hâlâ el-hac Seyhan verdi'nin taht-ı nikâhında olan zevcesinin oğlunu yanına alub ve zevcesi dahi eğer benden izinsiz mezkur hacı Seyhan verdi'nin yanına varır isen sana dirlü hakaretlik ederim deyu tahrik ve sen ki Bor kadısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin mezbur Mehmed ser cemiyet ve hevâsına tâbi olmayub fesâdına temeşşiyet etmiyen kadıları hilâf-ı vâki nice dirlü ifk ve iftira ile muhzır peyda etmek âdet-i müstemiresi olmağla i'lâm hâllinden isdâr ve husus-ı mezbur Bor kazası civarında vâki Şimaeddin ve Andoğa ve Yahyalı kazaları ahâlilerinden sual oldukda herbiri minval-i meşruh üzere olduğu alâ-tariki'ş-şahade haber verdikleri el-hâsılı vâki hâli hükm-i hümâyûnum verilmek ricasına Şimaeddin kazası nâibi mezkur Veli Andoğu kazası nâibi Mehmed ve Yahyalı kazası nâibi Halil arz eyledikleri ecilden mezbur Mehmed kaza-yı mezburdan icla ve mukaddemâ fermânım olduğu üzere Rakka'ya iskân etdirilmek için emr-i şerifim yazılmışdır.

Fi-evâil-i Şevvâl Sene 1129

68 / 236

Karahisar-ı nallu ve Eskişehir kadılarına hüküm ki

Karahisar-ı nallu kazası ahâlisi gelub Eski kazasına tâbi Evlevin nam karyede sâkin Gûdük oğlu Durmuş ve oğulları Muhammed ve Mustafa nam şakiler hevâlarına tâbi eşkiya ile yek-dil ve bin yüz yirmi senesinde bunların menzillerin basub emvâl ve erzâkların yağma ve gâret ve ehl-i ıyallerine taarruz ve ziyâde fesâd etmeleriyle bir vecihle ele girmeyub taht-ı kazanızda firar üzere oldukların bildirub Karahisar-ı nallu kazasında vâki çifte mutasarrıf olan köyünde sâkin el-hac Hüseyin mübaşeretiyile şaki-yi mezburun ahz ve muceb-i şer'iyyesi icra olunmak bâbında emr-i şerifim rica eyledikleri ecilden mezburan şakilerin haklarında defaatle emr-i şerifim sâdır oldukda bir vecihle ele girmeyub icra-yı hak mümkün olmamağla mezburlar zuhur eyledikde mezbur hacı Hüseyin mübaşeretiyile ahz ve icra-yı hak olduktan sonra kendüleri habs ve siz ki kadılersız ahvâllerin arz eylemek için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Şevvâl Sene 1129

68 / 237

Sakız muhafızına ve Limni kal'ası diz-dârına hüküm ki

Kıdvetü'n-nevâbi'l-müteşerriin Ayazmend kazası nâibi mevlânâ Mehmed zide ilmihu südde-i saâdetime mektub gönderub Ayazmend kazasında vâki Köprülüzâde çiftliğinin kethüdası olan Mustafa nam kimesne meclis-i şer'e varub hâlâ çiftlik-i mezburede olan gerek çoban tâifesi ve gerek çiftçi ve gerek sâir hizmetinde olan ba'zı zımmi tâifesi haremeyn-i şerifeyn evkâfi karyelerinden Ayvalık reâyâsı serbest olmağla dahi icâb etmez iken kaza-yı mezburda sâkin Ali nam kimesne çiftlik-i mezbur hizmetkârlarını hilâf-ı şer'-i şerif birer bahane ile ahz ve tecrim edub perakende ve perişan olmalarına bâis olduğun el-hâsılı arz etmeğın mezbur Ali ile Bekli oğlu Hüseyin ıslah-ı nefis edince Limni kal'asında kal'a-bend olunmaları için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Şevvâl Sene 1129

Anadolu vâlisine ve Uşak ve ve kadılarına hüküm ki

Sen ki Uşak kadısı mevlânâ es-seyyid Mustafa zide fazluhusun südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub nefsi-i Uşak kazası ve kuralarında sâkin ulemâ' ve sulehâ' ve eimme ve hutebâ' ve â'yân ve eşraf ve reâyâ bi-ecmâihim meclis-i şer'e varub Uşak kazasına tâbi Tumanlı nam karye sâkinlerinden Hatib oğlu Veli ve karındaşları Veli İsmail ve Tatar Ahmed nam şakiler yedi sekiz sene mukaddem istila edub Uşak kazasında ve civarlarında vâki kazalar beynlerinde olan cadde-i tarikden mürur ve ubur eden ebna-yı sebin bin yüz yirmi senesinde yollarına inub mallarını nehb ve gâret ve kendüleri katl eylediklerinden mâ-adâ Uşak kazasına tâbi nam karye sâkinlerinden hacı Mustafa oğlu dimekle ma'ruf kimesnenin alenen evini basub bâkire kızını cebren alub dağa götürüb ve iki aydan mütecâviz gezdirub ba'de yine karye-i mezbura getirub bila akd-ı nikâh altı yedi seneden beru yanlarında alıkoyduklarından gayri Uşak voyvodası tarafından ahz olunmaları içün adamlar ta'yin olunub üzerlerine vardıklarında on beş nefer adamlarından iki neferinde kurşun ile urub helâk ve kendüler karye-i mezbura kurbinde olan kapana çıkub üzerlerine varılmayub mukavemet dahi mümkün olmamağla tekrâr mübâşir ma'rifetiyle civar kazalardan ta'yin olunan adamlar dahi üzerlerine vardıklarında firar edub ve yine Özmiye kazasına tâbi Serab nam karyede sâkin müteveffa Somuncu paşa etba'larından Sarıbey dimekle ma'ruf kimesne mütegallibe ve din-i kudret olmağla yanında yüzden mütecâviz sekbanları olmağla onun yanına varub ve ekser halde dahi mezkur Sarıbey'i setmelun de eğlenmeleriyle bir vecihle mukavemet mümkün olmayub tekrar karye-i mezbura ahâlisinden Abdülkâdir nam kimesne dahi kendü hâlinde ve Germiyan'dan gelur iken alenen bi-gayr-i hak kurşun ile urub katl ve yine mezbur Sarıbey'in yanına firar ve ânı ihtifâ ve ba'de sene-i mezburda yine karye-i mezburdan Üsküb oğlu Osman ağa dimekle ma'ruf kimesneye karyesi bize niçün vermezsin deyu refikleri olan on iki nefer eşkıya ile gece ile evini basub kendüni yara-i cârih edub bâkire kızına taarruz ve emvâl ve erzâkını nehb ve gâret edub yine mezbur Sarıbey'in yanına firar etmeleriyle mezburların bu makule taaddi ve fesâd âdet-i müstemireleri olduğundan perakende ve perişan olmalarına bâis olduğun bildirub ol

bâbda hükm-i hümayûnum verilmek ricasına arz eylediğin ecilden şaki-yi mezburlar bi-eyyi-hâl ahz ve ele götürüb arz olunduğu üzere melce ve ma'vâlleri olan mezbur Sarıbey dahi mezburların himâye ve sıyânete sadvında olur ise ânı dahi ahz ve üzerlerine şer'an sâbit olan hukuk-ı ibad ihtimamına red ve icra-yı hak olduktan sonra kendüleri muhkem habs ve vâki hâli hücceti üzere arz ve i'lâm olunmak için yazılmışdır meram olmuşdur buyurdum ki vusul buldukda bu bâbda sâdir olan emrim üzere amel dahi şaki-yi mezburlar her kangınızın taht-ı kazasında bulunur ise bi-eyyi-hâl ahz ve ele getirilib meclis-i şer'e ihzâr ve huzrasıyla beraber edub mukaddemâ bir def'a şer'le görülüb fasl olunmayan hususların tamamı hak ve adl üzere mukayyed.

Fi-evâsıt-ı Şevvâl Sene 1129

69 / 239

Foça nâibine ve Sığla sancağı mütesellimine hüküm ki

Nefs-i Karaburun ahâlisi gelub bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen hukuk ve rüsûmların kanun ve defter mucebince zâbitlerine edâ edub kusurları yoğ iken yine kaza-yı mezbur sâkinlerinden bostancı oğlu Ahmed ve karındaşı Ali nam kimesneler bin yüz yirmi senesinde kaza-yı mezburda voyvoda tarafından üç sene mikdarı subaşı olmalarıyla hevâlarına tâbi eşkiyadan Süleyman ve Abdülbâki ve Karagöz oğlu Mahmud ve Ahurlu karyesinden İbrahim ve Mehmed ve seksen mikdarı tüfenk endaz eşkiya ile üzerlerine konub müft ve meccanen atik dimek ve ta'miyye namıyla külli akçelerin aldığından gayri ziraatleriyle hâsıl eyledikleri terekelerinden kanun üzere öşürlerin almağla kanaat etmeyub üzerlerine bıragub vakt-i âherde varub hintanın kilesi altışar akçe iken yüz yirmişer akçe talep ve cebren aldığından mâ-adâ ba'zıların tecrim der-anbar eylediği öşr mahsuluni sefinelerine tahmil ve her ne kefereye bey' eylemek âdet-i müstemiresi olduğunu Karaburun nâibi mevlânâ es-seyyid Mustafa zide ilmihu arz ve ahâli-yi vilâyet muhzır eylediklerin bildirub ol bâbda hükm-i hümayûnum rica eyledikleri sen ki Foça nâibi mevlânâ-yı mezkursun husus-ı mezbura müvella olub mahâllinde şer'le

görülüb üzerlerine sâbit olan hak-ı fukara istirdad olundukdan sonra kendülerin muhkem habs ve keyfiyet ahvâlleri tekrar hücceti üzere arz ve i'lâm oluna deyu yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Şevvâl Sene 1129

70 / 240

Karamürsel nâibine ve Kocaeli sancağı mütesellimine hüküm ki

Sen ki Karamürsel nâibi mevlânâ Nizâmeddin zide ilmihusun südde-i saâdetime mektub gönderub ve nam kimesneler meclis-i şer'e varub Karamürsel nâhiyesine tâbi Fevkani eskilli nam karye sâkinlerinden müsteci Mihael ve kıyafodili Soman nam zımmiler kendi hâllerinde olmayub etraf ve eknafda olan eşkıyayı bin yüz yirmi senesinde menzillerine götürüb mesâlih için karye-i mezbureye varan müslimanları şetm ve darb eylediklerinden gayrı bunlar dahi mesâlihleri için vardıklarında birinin kaba baldırından ve birinin dahi başının üç yerinden darb ve mecruh etmeleriyle taraf-ı şer'den mürâsele gönderildikde varan adamı dahi şâyış ve benbal ta'bir olunur alet ile arkasından darb ve mecruh etmeleriyle sen ki mütesellim-i mezkursun taraf-ı şer'e gönderdikde buyurulduğun mucebince mesfurları da'vet-i şer' için tekrâr mürâsele gönderildikde karye-i mezbure ahâlisinden ba'zıları mesfurlara muin olub ihfa eylediklerin bildirub ol bâbda hüküm-i hümayûnum ve ricasına arz eylediğin ecilden sen ki mütesellim-i mezkursun merkumun zımmileri mahâlinde hasımlarıyla mürafaa-yı şer' ve üzerlerine sâbit olan hukuk-ı şer'iyye ashâbına istirdad ve icra-yı hak olundukdan sonra mesfurlar ıslah-ı nefis edince tersane-i âmire zindanına vaz' olunmak için âsitane-i saâdetime ihzâr olunmaları için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Şevvâl Sene 1129

70 / 241

267

Canik muhassılına ve Samsun kal'ası diz-dârına hüküm ki

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm (Kerdensiye ve ma-cözdensiye)³⁷ kadısı mevlânâ Mehmed zide fazluhu mektub gönderub Cözdensiye kazasına tâbi Urutlu nam karye sükkânından olub ekrâd tâifesinden kürd Mustafa nam şaki kendü hâlinde olmayub hevâsına tâbi birkaç nefer adamlar üç nefer oğullarıyla maan kalkub karye bağına girub ba'zı kimesnelerin seyalibe ve bâkire kızların rızalarısız kendü murad etduğı ve akçelerin alduğı kimesnelere aliverilmek üzere haber edub ve ba'zı kimesnelerin menkuhaların kendüleri cebren alub ve bundan akdem ashâb-ı hukukun hakkı istirdad olunmak için sancağa mezburda muhasıl-ı emvâl olan Hasan zide mecduhuya hitâben emr-i şerifim sâdır olmuşken itaat-ı emr-i şerif etmeyub taaddisinin nihâyeti olmamağla mezbur ıslah-ı nefis edinceye değin Samsun kal'asında kal'a-bend olunmak bâbında vâki hâli bi'l-iltimas arz eyleduğı ecilden mezbur kürd Mustafa ıslah-ı nefis edince Samsun kal'asında kal'a-bend olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Şevvâl Sene 1129

70 / 242

Antalya kadısına ve Kütahya mütesellimine ve Fenik kal'ası diz-dârına hüküm ki

Seyyidü'l-muhdaran ekliyetü'l-muhassan tâcü'l-mesturan hemşirem Hadice Sultan dâmet ismetuhanın kethüdalığı hizmetinde olan Ahmed zide mecduhu gelub müşarünileyhanın haslarından Antalya'da vâki Haymana hassı reâyâlarının üzerlerine edâsı lâzım gelen resm-i bennak ve sâir hukuk ve rüsûmlarının kânun ve defter mucebince hass-ı mezbur voyvodası ahz ve kabz-ı murad eyledikde kaza-yı mezburda sâkin Hasan bölükbaşı dimekle ma'ruf kimesne eşkiyadan olmağla bin yüz yirmi senesinde voyvoda-yı mezburun hânesin basub adamların darb-ı şedid ile darb ve mecruh eyleduğinden gayri kaza-yı mezburda Günarya cemâatinden Bölükbaşı oğlu

³⁷ Bu kelimeler okunamadı

Himmet ve arablar cemâatinden Murtaza oğlu Mustafa ve koç cemâatinden İlyas dimekle ma'ruf nam şakiler ile müttetik olmağla hukuk ve rüsûmunun dahi ahz ve kabzına mâni ve taaddiden hâli olmadıkların bildirub olbâbda hükûm-i hümâyûnum rica etmeğın sen ki mütesellim-i mezbur ve diz-dâr-ı merkumsun zıkr olunan dört nefer şakiler has-ı mezbur reâyâsının bin yüz yirmi dokuz senesinde üzerlerine edâsı lâzım gelen hukuk ve rüsûmları tahsiline muhâlefet etmeleriyle mezburlar hukuk ve rüsûm tahsil olunca Fenik kal'asında kal'a-bend olunmaları için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Şevvâl Sene 1129

71 / 243

Aydıncık kazası nâibine ve kal'a-yı Sultaniye diz-dârına hükûm ki

Kapudağı nâhiyesine tâbi Perme nam karye ahâlileri meclis-i şer'-i şerife varub Aydıncık kazasına tâbi Hamaslu nam karyeden Yarma Yusuf beşe ve odabaşı oğlu Mehmed beşe dimekle ma'ruf şakiler kendü hâllerinde olmayub hevâlarına tâbi eşkıya ile sekranen mezkur Perme karyesine varub mezbur odabaşı oğlu Muhammed nâhiye-i mezbura tâbi Heratlı nam karye reâyâsından Abake nam zımmının başı üzerinden bir yerine bila ta'bir olunur kebir sark ile darb ve mecruh etmekle ve mezburanın bu makule fesâd ve şekavet âdet-i müstemireleri olmağla şerlerinden bir vecihle rahatları olmayub bağa ve bağçelerine vâki kudretleri olmamağla perakende ve perişan olmalarına bâis oldukların sekban ihbâr ile Kapudağı nâibi mevlânâ İsmail zide ilmihu ve nâhiye-i mezbur serdârı Mehmed arz eyledikleri ecilden ıslah-ı nefis için zâbitleri ma'rifetiyle kal'a-yı mezbura vaz' ve kal'a-bend olunmaları için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Şevvâl Sene 1129

Haleb vâlisi ve Payas kadısına hüküm ki

Şehiden vefat eden Mehmed Paşa evkâfının evlâdiyyet ve meşrutıyyet üzere mütevellisi olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân İbrahim hanzâde İsmail zide mecduhu südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub müteveffa-yı mûmâ-ileyhin Payas'da vâki bina eylediği câmi-i şerifinde hatib olan Abdülhalil nam kimesne hitabetden azl ve diyâr-ı âhere nefy ve icla olunmak için bundan akdem emr-i şerifim sâdır olmuş iken mahâlline varmazdan mukaddem mezbur Aziz sancağı beyi dâme mecduhunun yanına firar edub dâima şirret ile ve Fenik reâyâsını taaddi üzere olduğun bildirub ıslah-ı nefis edinceye değin Kıbrıs ceziresine nefy ve icla olunmak bâbında hükmi hümayûnum rica eylemeğin vech-i meşruh üzere cezire-yi mezbureye nefy ve icla olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Zi'l-ka'de Sene 1129

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki kadılara ve zikr olunan kazalarda kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Mekke-i mükerreme sükkânından olub hâlâ âsitane-i saâdetimde ahz olunan hacı Mehmed efendi dimekle ma'ruf kimesnenin Edirne'ye ihzârı lâzım gelmekle mezburu zabt ve hırâset ederek her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise bir münâsib mahâlde kondurub ve gecelerde bekledub ve gider oldukda dahi yanına kifâyet mikdarı adamlar ta'yin ve birbirinize irsâl eylesunuz mu'tad üzere yol hükmü yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Şevvâl Sene 1129

Ankara kal'ası diz-dârına hüküm ki

Kıdvetü'l-kudat ve'l-hükkâm Kırşehri kadısı mevlânâ Ali zide fazluhu südde-i saâdetime mektub gönderub Rakka valisi Osman paşa Kırşehri kazasına duhûl ve iki gün meks eylediğinden sonra iki üç gün dahi meks karar edub ahâli-yi kaza fakr-i fâkihlerine binaen adem-i iktidarlarından nâşi zad u zâhiresini tedârik iden mahâlleriyile â'yân-ı vilâyetden Hızır ve Şa'ban ve Abdülkâdir paşa karındaşı Mustafa ve nakibü'l-eşrâf vekili es-seyyid Mustafa ve ulemâ'dan Hatib Mehmed ve es-seyyid Abdullah ve el-hac Mustafa ve hacı Nebi ve el-hac Ebubekir nam kimesneleri mücerred garzan te'dib lâzım deyu habs ve Ankara kal'asında kal'a-bend eyleyub özr etmekle ıtlak olunmaları için hükm-i hümayûnum verilmek ricasına vâki hâli mevlânâ-yı mûmâ-ileyh arz ve ahâlisi muhzır birle i'lâm etmeleriyle vech-i meşruh üzere ıtlak olunmaları için hükm-i hümayûnum yazılmışdır.

Fi-evâil-i Zi'l-ka'de Sene 1129

Fi-mâba'd vilâyetinde kendü hâlinde sâkin olmak şartıyla icladan afv olunmağın emr-i şerif yazılmışdır. Fi-evâsıt-ı Safer Sene 130

Eğın ve Arapkir kadılarına hüküm ki

Eğın ve Arapkir tevabi'nde sâkin ehl-i zeamet reâyâsı gelub Eğın ve Arapkir Ermeni murahhasası olan Pilyos nam râhib kendi hâlinde olmayub şerir ve gammaz zümresinden olmağla tamma'-i hammundan nâşi enva' hile ve tezvirât ile mürtekib sa'y-i bi'l- fesâd ve muzırü'n- nas olmağla mücerred ihtilâl için bi-vech İstanbul'a gelub meks ve bu makule murahhasalar İstanbul'da ikâmet etdirilmeyub murahhasalıklarına

göndermek üzere bundan akdem Ermeni patriki iltimasıyla murahasası olduğu Eğin ve Arapkir'e nefy ve icla olunmuş iken itaat-i emr-i şer' etmeyub hafiyeten ehl-i örfе gamz ve tecrim eylediğünden mâ-adâ kendisi dahi aralıkda celb-i mal ve ehl-i arzın arzını hetk ve vilâyetlerinde zuhur iden adâvet ve harb ve kıtal mesfur râhibin nifak ve fitnesiyle olub sa'y-i bi'l-fesâd ve muzırû'n-nas olmağla şerrinden mahâlinde herkes havf üzere oldukların bildirub mesfur ruhbân zümresinden olmağla diyâr-ı âherde olan manastırlarda ikamet edub ba'de'l-yevm İstanbul'a gelmemek üzere Eğin ve Arapkir ve tevabi' olan mahâllerden diyâr-ı âhere nefy ve icla olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum rica eyledikleri ecilden vech-i meşruh üzere diyâr-ı âhere nefy ve icla olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Zi'l-ka'de Sene 1129

72 / 248

Limni kal'ası diz-dârına hüküm ki

Beşinci bölüğün esirci oğlu Muhammed ve yedinci bölüğün İsmail ve ellinci bölüğün kara İbrahim ve altıncı bölüğün İsmail ve on dokuzuncu bölüğün karakollukçusu Mustafa ve on beş bölüğün Mehmed nam altı nefer şakiler kendü hâllerinde olmayub kimi âlet-i cârihe ile ibadullâhı mecruh edub ve ba'zısını eşkıya ve hilâf-ı rıza-yı hükkâm me'mur oldukları hizmetlerinde vaz' ve hareket edub şekavetleri zuhur etmekle zikr olunan altı nefer eşkıya kal'a-yı mezburada habs ve kal'a-bend olunub ocakları tarafından memhur mektub vârid olmadıkça ıtlak olunmamaları için bi'l-fiil sekbanbaşı olan el-hac Hasan dâme mecduhu tarafından mühürlü mektub verilmemek mucebince amel olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Zi'l-ka'de Sene 1129

Ber-vech-i Arpalık Kudüs-ı şerif sancağı mutasarrıfı vezir paşaya ve Kudüs-i şerif monlasına hüküm ki

Kudüs-i şerifde vâki Ermeni patriki olan Kirköz nam râhib südde-i saâdetime gelub Kudüs-i şerifde vâki manastırları divân-ı kisveye müstağrik olduğu hasebiyle İstanbul ve Anadolu taraflarında tasaddukât cem'ine sa'y ve Kudüs-i şerife tarafından mu'temed-i aleyh nâzır irsâl eylemiş iken frenk âyinine süluk eden Yoğus nam râhib bir diyârda temekkin edemeyub Kudüs-i şerife varub ikamet etmekle kazıyyede müdahale olmayub ve kendüye tarafından vekil etmiş değil iken mesfur râhib bunun yedinde olan berat-ı şerifimin hilâfına nâzırlarını ref' ve ba'zı muinlerini iânetleriyle manastırlara vekil olmak üzere mürâsele ile patrikliğini zabt ve akarında itlaf ve manastırların hüddâmların birbirlerine düşürüb ihtilâl ve ale'l-husus süluk etdiği frenk âyinini işkâr eylemek murad etmekle mesfur Yoğus râhib fi-mâba'd Kudüs-i şerifimize ve etraflarımıza ikamet etdirilmeyub Trablusşam kazasına nefy ve ikamet etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum rica etmeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Zi'l-ka'de Sene 1129

Limni kadısına ve Limni kal'ası diz-dârına hüküm ki

Serrachaneli Muhammed dimekle ma'ruf kimesne dâima fêsâd ve şekavet üzere olmağla bundan akdem Han oğlu Sâlih'in kethüdalığı hizmeti ile muarekede Edirne'ye varub nice dirlü şekavet üzere olmağın firar ve hâlâ gelub hafıyyeten ikâz-ı fitneye şuru' eylediği i'lâm olunmağla rikâb-ı hümâyûnum tarafından sâdır olan emr-i şerifim mucebince Limni kal'asında kal'a-bend ve muhkem habs olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Zi'l-ka'de Sene 1129

Sekbanbaşıya ve Karacaşehir nâibine ve kal'ası diz-dârına hüküm ki

Sen ki mevlânâ-yı mezkursun mektub gönderub Karacaşehir kazasına tâbi Albağu nam karye ahâlisinden İbrahim ve Hâtib seyyid Mehmed ve Evliya seyyid Yahya halife ve seyyid el-hac Mehmed ve el-hac Mustafa ve Hüseyin ve monla Mehmed ve İsmail ve usta Ahmed ve İvaz ve sâir cem'-i gafir ve cem'-i kesir meclis-i şer'e varub diyâr-ı âherden gelub karye-i mezburda sâkin fi'l-i şeni' ve şekavet ve fesâdât ile meşhur ve muarif olub yeniçerilik iddiasında olan Veli ibn-i Ali ve karındaşı Mehmed ve Halil ibn-i İbrahim nam şakilerin bin yüz yirmi senesinde karye-i mezbur ahâlisine şetum-ı galize ile şetm ve ba'zılarının dahi mezburların zimmetlerinde sene-i merkumede hukuk-ı şer'iyyeden hakları olmağla taleb eylediklerinde taallül ve gadr eylediklerin bildirub şer'le görülüb icra-yı hak olunmak bâbında emr-i şerifim verilmek ricasına arz eyleduğün ecilden sen ki sekbanbaşı-yı mûmâ-ileyhsin ocak tarafından bir mübâşir ta'yin ve üzerlerine şer'an sâbit olan hukuk aliverildikten sonra kendüleri bir münâsib kal'ada habs olunmaları için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Zi'l-ka'de Sene 1129

Trablusşam (monlasına hüküm ki) beylerbeyisine ve monlasına hüküm ki

Müteveffa şehid Mehmed paşa evkâfının evlâdiyyet ve meşrutıyyet üzere mütevellisi olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân İbrahim han zâde İsmail zide mecduhu südde-i saâdetime arz-ı hâl edub cediti müteveffa-yı mezburun haremeynü'ş-şerifeyn fukarasına surre ta'yin ve vakf eyleduğü mukataalarından Hassü'l-ekrad kazasına tâbi huzur mukataası reâyâsından Affan oğlu Veli ve bikri berdi oğlu Ali ve Karaküçük Fakih ve karındaşı İbrahim Fakih ve Murad oğlu Mustafa ve Usta Ahmed oğlu Musa nam şakiler kendü hâllerinde olmayub kutta'-i tarik ve sa'y-i bi'l-fesâd oldukların bildirub mezburlar

ıslah-ı nefis edinceye değin Kıbrıs ceziresine nefy olunmaları bâbında hükm-i hümâyûnum rica etmeğın siz ki mûmâ-ileyhümasız vech-i meşruh üzere nefy olunmaları için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Zi'l-ka'de Sene 1129

73 / 253

Antalya kadısına ve Teke sancağı mütesellimine hüküm ki

Alaiye kasabası sâkinlerinden Abdülmennan ve sâirleri gelub Alaiye sâkinlerinden monla Mehmed ve Hasan ve karındaşı Ali nam kimesneler Kıbrıs ceziresine nefy ve icla olunmak için çavuş mübaşeretıyla ordu-yı hümâyûnum tarafından emr-i şerifim verilmiş iken mezburlar ele girmeyub Antalya kazasına firar üzere oldukların bildirub siz ki mûmâ-ileyhümasız mezburlar bulunduğı mahâlde ahz ve mübâşir-i merkuma teslim ve mahâlline irsâl eylemeniz bâbında hükm-i hümâyûnum rica etmeğın vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Zi'l-ka'de Sene 1129

73 / 254

Trablusşam beylerbeyisine ve Trablusşam ve Lefkoşa kadılarına hüküm ki

Müteveffa şehid Mehmed paşa evkâfının evlâdiyyet ve meşrutıyyet üzere mütevellisi olan İbrahim han zâde İsmail zide mecduhu südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub cediti müteveffa-yı mûmâ-ileyhin haremeynü'ş-şerifeyn fukarasına irsâliyesi için surre ta'yin eyleduğı evkâfı mukataalarından Hassü'l-ekrad kazasına tâbi huzur mukataasının reâyâsından İdris oğlu Hüseyin kethüda nam kimesne kendü hâlinde olmayub şekavet üzere olmağla dâima vakfin reâyâların hilâf-ı şer'-i şerif ve bi-gayr-i hak taaddi ve rencideden hâli olmayub perakende ve perişan olmalarına bâis olduğun bildirub mezbur

ıslah-ı nefis edince Kıbrıs ceziresinde cezirebend olunmak bâbında hükm-i hümayûnum rica etmeğin mezbur ıslah-ı nefis edince Kıbrıs ceziresinde cezirebend olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Zi'l-ka'de Sene 1129

74 / 255

Haleb valisine ve Payas kadısına ve Payas kal'ası diz-dârına hüküm ki

Müteveffa şehid Mehmed paşa evkâfının evlâdiyyet ve meşrutıyyet üzere mütevellisi olan İbrahim han zâde İsmail zide mecduhu sütte-i saâdetime arz-ı hâl gönderub evkâf-ı mezbure karyelerinden kaza-yı mezbura tâbi Kösecli nam karyede sâkin Ali Güdük oğlu Muhammed ve solak İbrahim ve Aziz karyesinden Haydar oğlu Hüseyin ve Sırta kabl oğlu Muhammed ve Şâtır oğlu Veli Muhammed nam kimesneler reis-i eşkıyadan olub ve hâkimü'ş-şer'in mürâsesine itaat etmediklerinden mâ-adâ bin yüz yirmi senesinde hilâf-ı şer'-i şerif ehl-i arzın arzların hetk eylediklerinden gayri reâyânın zulmen ve bi-gayr-i hak malların ahz eylediklerin ahâli-yi vilâyet muhızır birle i'lâm-ı hâl eylediklerin bildirub şer'le görilub bi-gayr-i hak ahz eyledikleri malların şer'le tahsil ve ihkâk-ı hak olunduktan sonra Payas kal'asından kal'a-bend olunmaları bâbında hükm-i hümayûnum rica etmeğin vech-i meşruh üzere mezburlar ıslah-ı nefis edince kal'a-yı mezburda kal'a-bend olunmaları için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Zi'l-ka'de Sene 1129

74 / 256

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve zikr olunan kazalarda vâki kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları ve â'yân-ı vilâyetin işerlerine hüküm ki

Âsitane-i saâdetimden rikâb-ı hümâyûnuma gitmesi muktezi olan harem-i hümâyûnum arabaları inşallâh-ü teâlâ her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise bir münâsib ve mahfuz mahâllde kondurulub ve gecelerde bekçiler ta'yin ve bekletdirilub ve gider oldukda dahi yanına kifâyet mikdarı yarar kılağuzlar koşub emin ve sâlim birbirinize irsâl ve isâl edub ıyazen bi'llâh-i teâlâ arabaları şikest veyahud şiddet-i bârân sebebi ile yolda kalmak ihtimali olur ise yerlüden çuğar ihrâc etdirilub mahâll-i me'mura isâl eyleyub afv ve te'hirden ve ihmâl ve müsâheleden ve hilâf-ı şer'-i şerif kimesneye zulm ve taaddiden begâyet ihtirâz ve ictinâb etmeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâil-i Zi'l-hicce Sene 1129

74 / 257

Trablusşam beylerbeyisine ve Tarblusşam kadısına ve Payas kal'ası diz-dârına hüküm ki Müteveffa şehid Mehmed paşa evkâfının evlâdiyyet ve meşrutıyyet üzere mütevellisi olan İbrahim han zâde İsmail zide mecduhu gelub cedit müteveffa-yı mûmâ-ileyhin haremeyn-i şerifeyn fukarasına irsâliye surre ta'yin eyleduği evkâfın karyelerinden Hassü'l-ekrâd kazasında vâki Huzur nam vakf karye reâyâsından Affan oğlu Aşkar ve Ebrek oğlu Mustafa nam kimesneler kendü hâllerinde olmayub evkâf-ı merkum reâyâsını dâima rencide ve ba'zılarının haremeyn-i ihrâk-ı bi'n-nar edub ve ba'zılarının dahi evini gâret edub şekavetden hâli olmadıkların bildirub ıslah-ı nefis edince Payas kal'asında kal'a-bend olunmaları bâbında emr-i şerifim rica etmeğin vech-i meşruh üzere kal'a-bend olunmaları için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Zi'l-ka'de Sene 1129

Molova kal'ası diz-dârına hüküm ki

Kasımpaşa'da sâkine Hadice nam hatun gelub Tekfurdağı kasabasından Ahmed nam müfsid karındaşı ve validesi ve kız karındaşı Halime nam müfsideler mukaddemâ İstanbul'a gelub fisk ve fesâdları na-ma'lum olduğu halde İstanbul mahâllâtından nam mahâlde Osman nam kimesnenin menzili kurbinde icâb ile bir eve girub sâkinler iken mezbur Osman'ın oğlu Mustafa'yı fi'l-i şeni' ve şurb-ı hamr ve nice mütertibâtı irtikab etdiklerinden mâ-adâ tahrik ve ıdlâleriyle sâir eşyadan mâ-adâ haremide mahfuz dollabın açub kendunun ve ba'zı kimesnelerin emaneti olan ma'lumü'l-mikdar akçeyi dahi sirka ve bunun emsâli taaddi eylediklerinden sonra firar edub mezbur Ahmed'in eniştesi olub mezbure Hadice'nin oğlu (...) ³⁸ demekle ma'ruf kimesne dahi tahrik ve ıdlâl etmiş idi deyu husus-ı mezbura müvella ta'yin olunan sâbika İstanbul kadısı olan mevlânâ müfessirzâde Mehmed Ataulhâh zidet fazailuhunun i'lâmı mucibince ıslah-ı nefis için mezburun Ahmed ve hacı Mehmed ve Mustafa'yı Molova kal'asına kal'a-bend olunmak üzere ordu-yı hümâyûnum tarafından emr-i şerifim şerefyafte-i sudûr olunan mezburan Ahmed ve Mustafa firar ve ele girmeyub mezbur hacı Mehmed ahz olunmağla kal'a-yı mezburda sâdır olan emr-i şerifim mucibince kal'a-bend olunur iken ıslah-ı nefis etmekle ıtlak olunmak bâbında istida'-i inâyet eylemeğın mezbur hacı Mehmed fi-mâba'd kendü hâlinde olmak şartıyla ıtlak olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Zi'l-ka'de Sene 1129

Kastamonu kadısına ve mütesellimine ve Kastamonu kal'ası diz-dârına hüküm ki

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân tersane-i âmirem emini olan Mehmed zide mecduhu südde-i saâdetime arz-ı hâl edub tersane-i âmirem için Sinob kazasından Turagan

³⁸ Bir kelime okunamadı

dağında olan çam eşçarından mu'tad-ı kadim üzere katran yakılıb bir dirlü taarruz icâb etmez iken yine kaza-yı mezbura tâbi Görezelü ve Bimşanlı'da sâkin Doğuş oğlu ve Hasan kethüda ve Türkmen hevaif oğlu Muhammed ve Türkmen-ı çevre ve Türkmen-ı kanad ve İmam oğlu ve öktüz İbrahim hevâlarına tâbi eşkıya ile müttefik ve bizler miri bilmeziz ve dağlarımızdan çamlarımızı kat' ettirmeziz deyu köylü divânı ve akçe gülba divânı ve kazık divânı ve ahâlilerin mezkurlar rencide edub ve ba'zıları katran yakıcıların gazaben hanelerine girub fi'l-i şeni' kasdıyla dirlü taaddi ve umur-ı mühimmeden olan katranın dahi cem' ve tahsiline mâni oldukların bildirub mezburlar ahz ve sâire mucceb-i ibret için Kastamonu kal'asında kal'a-bend olunmaları bâbında emr-i şerifim rica etmeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak için emr-i şerif verilmiştir.

Fi-evâhir-i Zi'l-hicce Sene 1129

Bi kuvvetihi teâlâ haze'l-kuyudât el-müştemilât bi-ahkâmi'l-mühimme der zaman-ı vezir-i mükerrerem Mustafa paşa kâimakam-ı Âsitane ve Reisü'l-küttâb yesri Ahmed efendi tâle bekahüma

El- vâki fi- 5 Muharrem Sene 1130

75 / 260

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki olan kadılar zide fazluhuma ve zikr olunan kazalarda vâki kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları ve â'yân-ı vilâyetin işerlerine hüküm ki

İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'-il muhtar ve'l-ekârim el-muhtas bi-mezid-i inâyeti'l-meliki'z-zâim bi'l-fiil hassa silahdarım olan dâme mecduhu ma'rifetiyle âsitane-i saâdetimden rikâb-ı hümâyûnuma nakli lâzım gelen hazine ve mühimmât-ı sâire inşallâh-ü teâlâ her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise bir münâsib

mahâlle kondırulub ve gecelerde bekçiler ta'yin ve bekletdirilub ve gider oldukda dahi yanına kifâyet mikdarı tüfenk endaz adamlar ta'yin ve emin ve sâlim birbirinize irsâl ve isâl edub ve ıyazen bi'llâh-i teâlâ uhdeleri şikest veyahud şiddet-i bârân sebebiyle yolda kalmak ihtimali olur ise yerlüden dörder öküz karşılı çugar ihrâc etdirilub mahâll-i me'mura isâl edub afv ve te'hirden ve ihmâl ve müsâheleden ve hilâf-ı şer'-i şerif kimesneye zulm ve taaddiden begâyet ihtirâz ve ictinâb etmeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Muharrem Sene 1130

75 / 261

Üsküb nâibine ve Bolu hassı voyvodasına ve Bolu'da yeniçeri serdârı zide kadruhumaya ve Sinob kal'ası diz-dârı zide hıfzuhuya hüküm ki

Sen ki mevlânâ-yı mezkursun südde-i saâdetime mektub gönderub Üsküb kazasına tâbi Fedat divân nam karye ahâlisinden cem'-i gafir ve cem'-i kesir ve meşâyih meclis-i şer'e varub kaza-yı mezbur ahâlisinden yeniçerilik iddiasında olan Türk Musa ve karındaşı nam şakilerin zulm ve taaddileri bundan akdem der-devletmedarıma arz ve i'lâm olundukda ıslah-ı nefis etmek için Sultaniye kal'asına kal'a-bend olunmaları fermânım olmuşken mezkurlar itaat-ı fermân etmeyub firar ve hâlâ zuhur ve birbirleriyle müttetik olmalarıyla leyl ü nehhâr tecrim ve yollar bekleyub ebna-yı sebinin arabaların gâret ve şetum-ı galize ile şetm ve ba'zıların mecruh ve çarşuda nice reâyâ fukarasını kamçı ve sâir âlet ile bila-cürm darb eylediklerinden gayri vâiz ve nâsıh olan şeyh el-hac Ali zide ilmihunun dahi cihet-i maaşı olan Akkadı mezraası yerlerin ziraat edub öşr ve resmin vermeyub ve âhere dahi mâni ve bunun emsâli zulm ve taaddilerinin nihâyeti olmamağla vâki hâli hüküm-i hümâyûnum verilmek ricasına ilca eyledilerin arz eylediğın ecilden mezburan Türk Musa ve karındaşının kal'a-bendleri için mukaddemâ emr-i şerifim sâdır oldukda ele girmeyub yine fesâd ve şekâvet üzere oldukları i'lâm

olunmağla ıslah-ı nefis edince Sinob kal'asına kal'a-bend olunmaları için emr-i şerif verilmiştir.

Fi-evâil-i Safer Sene 1130

76 / 262

Vidin muhafızı vezir paşaya ve kadısına hüküm ki

Sügür-ı İslâmiyeden Vidin kal'asının işbu bin yüz otuz senesinde ta'mirâtı için âsitane-i saâdetimden otuz dokuz nefer amele mübâşir ta'yin olunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran zide kadruhu ile irsâl ve bir an evvel kal'a-yı mezburaya isâlleri için isti'cal olunmağla imdi sen ki vezir-i müşarünileyh ve mevlânâ-yı mezkursun inşallâh-ü teâlâ mübâşir-i merkum ile maan kal'a-yı mezburaya varub dâhil olduklarında zikr olunan amelenin kal'a-yı mezburaya ve vusüllerini i'lâm etmeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâil-i Safer sene 1130

76 / 263

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve â'yân-ı vilâyet ve sâir işlerine hüküm ki

Hazret-i resul-i ekrem ve nebi-yi muhterem sallallâh-ü teâlâ aleyh ve sellem hazretlerinin ziyet-i saz kehvâre-i vücud ve pertev endaz âlem şuhud oldukları ihbâr-ı meserret âsâr için Edirne'de mevlid-i şerifleri kıraatı muhakkak olmağla mühimmât-ı levâzımâtı İstanbul'da vâki merhum Sultan Ahmed han tâbe serâhe câmi'-i şerif evkâfi mütevellisi el-hac Ahmed zide mecduhu tarafından irsâl olunmağla mühimmât-ı mezbur her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise bir münâsib mahfuz mahâlle kondurub ve gider oldukda dahi kifâyet mikdarı adamlar ta'yin ve birbirinize irsâl ve

ber-vech-i ta'cil mahâll-i me'mura isâl edub afv ve te'hirden ve ihmâl ve müsâheleden ve hilâf-ı şer'-i şerif kimesneye zulm ve taaddiden begâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur deyu emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Safer Sene 1130

76 / 264

Bursa kadısına hüküm ki

Ümera-i Derya'dan Kurnalı zâde Hüseyin dâme izzuhu gelub bin yüz yirmi dokuz senesine mahsub olmak üzere Bursa kazasının sürsat malından müstehak olduğu salyânesi iki kıt'a sebep-i tahrir hükmü ile havale ve ta'yin olunmağla zikr olunan iki kıt'a sebep-i tahrir hükümlerin mir-i mûmâ-ileyh adamıyla mahâll-i merkuma irsâl eylemekle sürsatı cem' ve tahsiline me'mur olan Süleyman Ağa dimekle ma'ruf kimesne bir kıt'a sebep-i tahrir hükmü mucebince müstehak oldukları salyânesini eda edub ve bir kıt'a sebep-i tahrir hükmü mucebince müstehak olduğu salyânesini ba'zı ağraz-ı vâhibe irad ile edâda taallül ve muhâlefet eylediğın bildirub mir-i mûmâ-ileyhin bir kıt'a sebep-i tahrir hükmü mucebince bâki kalan salyanesi her ne ise cem'ine me'mur olan mûmâ-ileyh Süleyman'dan bi't-tamam tahsil ve aliverilub taallül ve muhâlefet etdirmemek bâbında emr-i şerifim rica etmeğın sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin verilen sebep-i tahrir hükmü mucebince tahsil oluna deyu yazılmışdır.

Fi-evâil-i Safer Sene 1130

76 / 265

Fi-mâba'd kendü hâlinde olmak üzere ıtlak için emr-i şerif yazılmışdır Fi-evâil-i Zi'l-
hicce Sene 130

Limni kal'ası diz-dârına hüküm ki

Mukaddemâ ve hâla sâdır olan emr-i şerifim mucebince yalılar ve karyeler eşkıya ve her efrâddan gereği gibi hıfz ve hırâset olunub kefil olmayanlar te'dib olunalar deyu taarruz olundukda Sûdlice nam karye ahâlilerinden Sûdlice'de sâkin bazarcı müezzin Mustafa nam kimesneye bir ferd kefil olmayub ve mezkur dâima eşkıya ve müfsidler ile ihtilâl ve yaramazlık âdet-i müstemiresi olduğu karye-i merkume ahâlisi ihbâr eylediklerin iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim bi'l- fiil hassa bostancıbaşı olan Halil dâme mecduhu i'lâm etmekle mezbur Limni kal'asında kal'a-bend olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur deyu emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Safer Sene 1130

77 / 266

Silivri nâibine ve Bigadus subaşısına hüküm ki

Bigadus'da vâki olan Marangoz kalafatçı ustalarının tersane-i âmireme nakli muktezi olmağın imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh ve subaşı-yı mezkursun emr-i şerifim vusûlünde vech-i meşruh üzere Bigadus'da vâki olan marangoz ve kalafatçı ustalarını tersane-i âmireme nakl eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur buyuruldu.

Fi-evâsıt-ı Safer Sene 1130

Bir sureti

Karamürsel kazasında vâki marangoz ve kalafatçı ustalarını nakl için Karamürsel nâibine ve subaşısına

Bir sureti

Kastamonu'dan Şile'ye varınca bahr-ı siyah sevâhilinde vâki marangoz ve kalafatçı ustalarını nakl için Şile nâibine ve Kavak ustasına ve Şile'de yeniçeri serdârına

77 / 267

İznikmid kadısına ve Kocaeli mütesellimine hüküm ki

Dergâh-ı muallam cebecileri ocağı çorbacılarından Hüseyin çorbacı zide kadruhu gelub cebehâne-i âmirem mühimmâtından olan körüğün cem' ve tahsiline ocağ-ı mezbur tarafından mübâşir ta'yin olunmağla zikr olunan körüklerin İznikmid'de cem' ve sefine ile âsitane-i saâdetime nakle lâzım geldikde senin-i sâbıkada yol sefine bozan verilmez iken ben körüğün nakli için bir gurus vermemek istedikde sefine reisi razı olmayub ziyâde talebiyle gadr-ı murad eylediğın bildirub ol bâbda hükmi hümayûnum rica etmeğın senin-i sâbıkalardan ziyâde mutalebesiyle rencide etdirilmemek için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Safer Sene 1130

77 / 268

Gemlik nâibine ve Seddü'l-bahr kal'ası diz-dârına hüküm ki

Sen ki nâib-i mezkursun südde-i saâdetime mektub gönderub kaza-yı mezbura tâbi Gencle nam karyede sâkin muallim ve müezzin Ahmed halife nam kimesne kendü hâlinde olmamağla keyfiyet-i ahvâli teftiş ve tefahhus ve arz ve i'lâm olunmak üzere sâdır olan emr-i şerifeye imtisâlen mezbur Ahmed halifenin keyfiyet-i ahvâli tefahhus ve istihbâr olundukda karye-i mezbur ahâlisinden cem'-i gafir ve cem'-i kesir mezbur Ahmed'in vücuh-ı şetta ile su-i hâlini ihbâr ve kabâihini inkâr etmeleriyle vâki hâli hükmi hümayûnum verilmek ricasına bila-iltimas arz eyleduğın ecilden mezbur ıslah-ı nefis edince Seddü'l- bahr kal'asında kal'a-bend olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Safer Sene 1130

77 / 269

Eğın ve Arapkir kadılarına hüküm ki

Eğın ve Arapkir ve kuralarında sâkin ehl-i zımmi Ermeni reâyâsının murahhasası olan Pilyos nam râhib gelub bu kendü hâlinde olub kimesneye vaz' ve taaddisi olmayub bir mesâlih için İstanbul'a geldikde Ermeni patrikinin buna arz-ı deynuyesi olmağla hilâf-ı vâki mevad isnadıyla âsitane-i saâdetden teşekki diyâr-ı âhere nefy ve iclası için bir tarikte emr-i şerifim isdâr eyledüğün bildirub ol bâbda emr-i şerifim rica etmeğın âsitane-i saâdetimde mahfuz ahkâm kaydına müracaat olundukda vech-i meşruh üzere ve âhere nefy ve icla olunmak üzere emr-i şerifim verildiğın mestur ve mukayyed bulunmağın fi-mâba'd vilâyetinde kendü hâlinde sâkin olmak şartıyla icladan afv olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Safer Sene 1130

77 / 270

Gelibolu nâibine ve yeniçeri zâbitine ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Mefahirü'l- emâsil ve'l-akran kalyon ve firkate kapudanları zide kadruhuma südde-i saâdetime arz-ı hâl sunub nehr-i Tuna üzerine me'mur olmalarıyla Gelibolu nâhiyesinde İnciada'da etrafında vâki mahâllerde dirlikde alakaları olmayub başıboş olan levendândan rızalarıyla yazılanlara ücretleri tarafınızdan verilmek üzere irsâl eyledikleri adamlarına iktizası müretteb levendân tahririne muhâlefet olunmamak bâbında emr-i şerifim rica eyledikleri ecilden siz ki mûmâ-ileyhsiz vech-i meşruh üzere kendü rızalarıyla mu'tad olan ücretleri tarafınızdan verilmek şartıyla tahrir muhâlefet olunmayub amma bu bahane ile bi-gayr-i hak bir kimesneden akçe alınmakdan ve hilâf-

ı şer'-i şerif taaddiden begâyet hazer olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Rebi'ü'l-evvel Sene 1130

78 / 271

Âsitane-i saâdetimden rikâb-ı hümâyûnuma varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve yeniçeri serdârları ve kethüdayerleri ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Kıdvet-i ümarâ'il-milleti'l-mesihyye âsitane-i saâdetimde mukim Netherlanda elçisi hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr rikâb-ı hümâyûna murahhasan azimet üzere olmağla her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise bir mahfuz mahâlle kondurulub ve gider oldukda dahi muhatara olan mahâllerde yanına kifâyet mikdarı kılağuzlar ta'yin ve esnayı tarikde arabaları şikest ve yahud şiddet-i bârân sebebiyle kalmak ihtimali olur ise yerluden çugar ihrâc etdirilub ve lâzım gelen zad u zevadesin dahi satanlardan narh-ı ruzu üzere akçesiyle tedârik ve bir vecihle zaruret ve müzayaka çektilirmeyub emnen ve sâlimen birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta'cil mahâll-i me'murun isâl etdirilmeyub afv ve te'hirden ve ihmâl ve müsâheleden ve hilâf-ı şer'-i şerif kimesneye zulm ve taaddiden begâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâil-i Zi'l-hicce Sene 1130

78 / 272

Üsküdar'dan Ankara'ya varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve işerlerine hüküm ki

Kıdvet-i ümarâ'il-milleti'l-mesihyye Dubrovnik'in âsitane-i saâdetimde elçileri tarafından vekil olan Luka Kibriko südde-i saâdetime arz-ı hâl edub berat-ı şerifimle Dubrovnik'in tercümanı olan Dominikubran ba'zı mesâlih için Ankara'ya gitmek iktiza

etmekle yedine verilen nişân-ı şerif şurutu üzere yollarda kendüye ve adamlarına ve esvâb ve davarlarına dahl olunmayub ve cizyedarlar tarafından dahi nesne mutalebesiyle rencide ve tekâlif talebiyle taallül olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum rica etmeğin yedine verilen berat-ı âlişana mugayir rencide olunmamak için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Safer Sene 1129

78 / 273

Üsküdar'dan İzmir'e varub gelince yol üzerinde vâki olan kadılara ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları ve zâbitan ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Âsitane-i saâdetimde mukim Dubrovnik'in elçisi tarafından vekilleri olan kıdvet-i â'yân el-milleti'l- mesihiyye Luka Kibriko südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub Dubrovnik'in bâzergânlarından çorcu Lumako nam Dubrovnikliü ba'zı mesâlih için İzmir'e gitmek murad etmekle gidişte ve gelişte her kangınızın taht-ı kazasına dâhil olur ise cizyedarlar ve sâir bir ferde hilâf-ı ahidnâme-i hümâyûn cizye mutalebesiyle rencide olunmayub ve eşkıya havfından tebdil-i câme eyledikde muhâlefet olunmayub emin ve sâlim mürur ve ubur etdirilmek bâbında emr-i şerifim rica etmeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Zi'l-hicce Sene 1129

78 / 274

İzmir monlasına ve kaza-yı mezburda vâki yeniçeri zâbitine hüküm ki

Kıdvet-i ümarâ'il-milleti'l-mesihiyye Françe padişahının âsitane-i saâdetimde mukim elçisi Markiz de Bonnak hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub İzmir sâkinlerinden olub zümre-i eşkıyadan Hasan derviş oğlu Musli ve Macar Halil ve Hasan derviş oğlunun oğlu Ahmed nam şakiler İzmir'de olan Françe ve

İngiltere ve Niderlanda müstacirlerine celb-i mal için taaddi ve rencide etmek âdet-i müstemireleri olmağla bin yüz yirmi senesinde hâlâ bu def'a mahâll-i mezburda Françe tâcirlerinden iki nefer müstacirleri ahz ve cebren akçelerin alub rencide eylediklerinde men'-i sadvında olan yasakçıyı dahi darb ve mecruh ve firar eylediklerini müşir sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin tarafınızdan arz ve i'lâm olunduğun bildirub zikr olunan şakiler her ne vâkitde zuhur eder ise gelub ahz olunurlar ise zâbitleri ma'rifetiyle icra-yı şer' ve ihkak-ı hak olunmak bâbında emr-i şerifim rica etmeğın vech-i meşruh üzere mezburlar her ne vaktde zuhur ederler ise zâbitleri ma'rifetiyle ahz ve hasmı ile mürafaa ve icra-yı şer' ve ihkak-ı hak olundukdan sonra üzerlerine sübût bulan mevad arz ve i'lâm olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Zi'l-hicce Sene 1129

Fi-gurre-i Muharrem Sene 1130

79 / 275

İzmir monlasına hüküm ki

Françe padişahının âsitane-i saâdetimde mukim elçisi kıdvet-i ümarâ'il-milleti'l-mesihyye Markiz de Bonnak hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr südde-i saâdetime mühürlü arz-ı hâl gönderub İzmir'de olan Françe konsolosu yanlarında berat-ı şerif ile tercümanlarına ve evlâdlarına ve hizmetkârlarına ve kul cariyelerine rüsûm ve cizye talebiyle dahl ve rencide olunmak icâb etmez iken hâlâ İzmir'de olan cizyedar ve voyvoda nam kimesneler ahidnâme-i hümâyûn-ı şurut berat-ı âlişan tercüman olanlar oğullarıyla hizmetkâr ve kul cariyelerine rüsûm ve cizye talebiyle rencide olunduğların bildirub ol bâbda hükmi-i hümâyûnum rica eyleduğı ecilden ahidnâme-i hümâyûn ve berata nazar olundukda vech-i meşruh üzere olduğı mestur ve mukayyed bulunmağın hilâf-ı ahidnâme-i hümâyûn ve mugayir-i berat taaddileri men' olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur buyuruldu.

Fi-evâil-i Muharrem Sene 1130

Birgi kazası nâibine ve Aydın muhassılı vekili zide kadruhuya hüküm ki

Kıdvet-i ümarâ'il-milleti'l-mesihyye âsitane-i saâdetimde mukim Niderlanda elçisi vekili Petrolesa hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr südde-i saâdetime mühürlü arz-ı hâl gönderub bundan akdem maktulen ve medyunan vefat eden es-seyyid Musa bin Ahmed paşanın zaruret-i deyni için oğlu seyyid Abdurrahman ve zevce-i metrukesi Fatıma ve kızı Aişe nam hatunlar Mentеш nam yahudiye olan deyni mukabelesinde Birgi kazasında mutasarrıf olduğu bâzergân hanını izn-i şer'le fûruht ve mesfur Mentеш dahi Niderlanda tüccârlarından Petroluka nam müste'min tâcire altı bin beş yüz guruşa bey' ve temlik ve cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye olunub âherin kat'an alakası yoğ iken müteveffa-yı mezburun vârisleri şirrete süluk edub han-ı merkumu da'vet ve bundan akdem mürafaa-yı şer' olduklarında muradları ta'ciz ve şirret olduğu lede's-şer' zâhir olmağla câri olan men' birle hüccet-i şer'iyye verilub ve iki def'a mürafaa ve husus-ı mezbur bir dahi istima' olunmayub hâli üzere ifa olunmak için bundan akdem bir kıt'a emr-i şerif verilub lâkin han-ı mezbur Birgi kazasında ve mesfur bâzergân âsitane-i saâdetimde olmağla tarafınızdan han-ı mezburu zabt ve isticar etmek için adam ta'yin eyledikde müteveffa-yı mezburun vârisleri zabtına muhâlefet ve rencideden hâli oldukların bildirub vârisler tarafından ve âherden müdâhale ve da'va sadvında olurlar ise meclisü's-şer' olunub âsitane-i saâdetime havale olunmak bâbında emr-i şerifim rica eylediği ecilden vech-i meşruh üzere han-ı mezburun zabtına vârise tarafından müdâhale olunur ise mukaddemâ verilen emr-i şerif mucebince mahâlinde istima' olunmayub âsitane-i saâdetime havale olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Muharrem Sene 1130

79 / 277

Aydın ve Saruhan sancaklarından İzmir iskelesine gelince yol üzerinde vâki olan kadılara ve zikr olunan kazalarda vâki kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân tersane emini olan Mehmed zide mecduhu südde-i saâdetime arz-ı hâl edub tersane-i âmirem masarifi için Aydın ve Saruhan sancaklarının avarız ve nüzlleri malından tahsil olunan akçe her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise bir münâsib mahâlle kondurub ve gecelerde bekletdirub ve gider oldukda muhavvef ve muhatara olan mahâllerde yanına kifâyet mikdarı adamlar koşub emnen ve sâlimen birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta'cil mahâll-i me'mura isâl edub afv ve te'hirden ihmâl ve müsâheleden ve hilâf-ı şer'-i şerif kimesneye zulm ve taaddi ve tecâvüzden begâyet ihtirâz ve ictinâb etmeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur buyuruldu.

Fi-evâhir-i Muharrem Sene 1130

79 / 278

Lefkoşa kadısına ve Lefkoşa kal'ası diz-dârına hüküm ki

Dergâh-ı âli yeniçerilerinden Söğlün Mustafa ve kollukçu diğer Mustafa dimekle ma'ruf şakiler

80 / 279

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm Mihaliç ve Kirmasti ve Manyas ve Gönen ve Bandırma ve Aydıncık ve Bilecik ve Dimetoka ve Biga ve Mermercik ve Karamürsel ve Yalakabad ve Bazarköprü ve Gemlik ve Mudanya ve zikr olunan kazaların yemin ve yesârında vâki olan kadılar ve nâibler zide fazluhuma sâlifü'z-zikr kazalarda vâki yeniçeri serdârları ve ocak ihtiyârları ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

İnşallâh-ü teâlâ işbu sal-ı meymenet-i iştimalde ilâ-yı kelime-i din-i mübin ve ihya-yı senin seniyye-i fahrü'l-mürselin için niyyet-i hâlisâ ve azimet-i sâdika birle âda-yı düzahmekin üzerine sefer-i hümâyûn mukarrer ve muhakkak olmağla taht-ı kaza ve hükümetinizde ve nevâhi ve kuralarında vâki mukim ve misafir ve sahihü'l-esâmi ve esâmisi çalık yeniçeri ve cenk ve harbe kâdir kul oğullarından hidemât-ı din ve devletde bulunmuş ve sefer seferilmiş ve cenk ve harb görmüş askeri tâifesinden olanlar kânun-ı kadim üzere tashih olunmaları bâbında bundan akdem emr-i şerif-i âlişan sâdir olub müceddeden âsitane-i saâdetime resm-i kadim üzere tashih ve be-dergâh olmağla mübâşir olunmağın taht-ı kazalarınızda vâki mukim ve misafir ve esâmisi çalık yeniçeri ve cenk ve harbe kâdir yerar ve tüvana kuloğullarından ve hidemât-ı din-i devletde bulunmuş ve cenk ve harb görmüş askeri tâifesinden her ne mikdar neferât bulunur ise resm-i kadim üzere her kazanın yeniçeri serdârları bayrakların açub ve önlerine düşüb bir nefer giru kalmamak üzere ol makule askeri tâifesini bi'l-cümle kazalarınızdan ihrâc ve fermân olunduğu vech üzere tashih ve be-dergâh olmaları için bir gün evvel ve bir saat mukaddem âsitane-i saâdete erişdirilmek ve askeri tâifesinden bir dirli olmalarından ve yerlerinde giru kalmayub ve âsitane-i saâdetimde olan yeniçeri ortaları gerek bütün ve gerek nısf işbu mah-ı Rebi'ü'l-âhirin onuncu günü rikâb-ı hümâyûn-ı şevket-makruna revâne olmaları bâbında âsitane-i saâdetde kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân Turnacıbaşı İbrahim zide mecduhuya tarafımıza müekked ve müşedded emr-i âlişan ile bi'l-fiil dergâh-ı âli yeniçerileri ağası olan düstur-ı mükerrem müşir-i müfehhem nizâmü'l-âlem vezir Abdullah paşa tarafından mühürlü mektub vârid olmağla mucebince zide kadruhu mübâşir ta'yin ve irsâl olunmuşdur inşallâh-ü teâlâ vusûlünde siz ki kadılar ve nâiblersiz vech-i meşruh üzere zikr olunan kazalarda vâki mukim ve misafir ve esâmisi çalık yeniçeri cenk ve harbe kâdir yerar ve tüvana kuloğulları ve hidemât-ı din ve devletde bulunmuş cenk ve harb görmüş ve sefer seferilmiş askeri tâifesinden her ne mikdar neferât bulunur ise bila-tevakkuf ihrâc ve tashih ve be-dergâh olunmaları için âsitane-i saâdete erişdirilmekte ziyâde ihtimam eylesesiz ve siz ki sâlifü'z-zikr kazaların serdârsız vech-i meşruh üzere zikr olunan kazalarda vâki mukim ve misafir ve esâmisi çalık yeniçeri ve kuloğulları ve hidemât-ı din ve devletde bulunmuş ve sefer seferilmiş ve cenk ve harb görmüş askeri tâifesinden bir ferdi giru komayub evlerinden ve yerlerinden ihrâc ve bayrakların açub önlerine düşüb bir gün

evvel âsitane-i saâdete gelub ortaları hareketinden evvel vârid olan emr-i şerifimin mantukı üzere erişdirub ve yollarda tarik-i caddeden gelub sağa ve sola sapmayub edebâne getürüb erişdirub hilâfından begâyet ihtirâz eylesesiz deyu iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim âsitane-i saâdetimde bi'l-fîil sekbanbaşı olan el-hac Hasan dâme mecduhu tarafından mühürlü mektub verilmekle vech-i meşruh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdir olmuştur deyu yazılmışdır.

Fi-evâil-i Rebi'ü'l-âhir Sene 1130

Bir sureti dahi

Üsküdar'dan Gegbuze ve İznikmid ve Sabanca ve Geyve ve Taraklu ve Torbalu ve Mudurnı ve Düzce ve Hendek ve Adabazarı ve zikr olunan kazaların yemin ve yesarında vâki kadılar zide fazluhum ve sâlifü'z-zikr kazalarda vâki yeniçeri serdârları ve ocak ihtiyârları ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine yazılmışdır.

Fi't- tarih-i mezbur Sene 1130

81 / 280

Boğazhisarları kadılarına ve diz-dârlarına hüküm ki

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân dergâh-ı muallam yeniçeri ocağı hasekilerinden Ali zide mecduhu ile Meton kal'ası muhafazasına ta'yin olunan beş yüz nefer yamakan neferât Françe kapudanlarından Bord nam kapudanın sefinesiyle muhafaza-yı merkume irsâl olunmalarıyla siz ki kadılar ve diz-dârlarsız haseki-yi mûmâ-ileyh ile muhafaza-yı merkumeye ta'yin olunan sâlifü'z-zikr beş yüz nefer yamakan neferât kapudan-ı mesfurun sefinesiyle ol tarafa vardıklarında sefine-yi merkumede gümrüğe müteallik ve derya cânibine gitmesi memnu'âtdan olan eşya bulunmadığı halde Boğazhisarlarından

mürurlarına muhâlefet olunmamak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur buyuruldu.

Fi-evâhir-i Rebi'ü'l-evvel Sene 1130

81 / 281

Demirci kadısına ve Güzelhisar kal'ası diz-dârına hüküm ki

Sen ki mevlânâ-yı mezkursun südde-i saâdetime mektub gönderub medine-yi Demirci ahâlilerinden es-seyyid el-hac Ahmed ağa dimekle ma'ruf kimesne meclis-i şer'e varub medine-yi mezbur mahâllâtından Şecaeddin mahâllesi (sükkân) sâkinlerinden olub dergâh-ı muallam yeniçerilerinden otuz sekiz bölüğün neferâtından Hamza nam yeniçeri medine-i mezbure çarşusunda hâl-i sekrinde âlet-i harb ile arab Ali nam gulamın üzerine hücum ve darb-ı şedid ile darb ve cerh ve şetum-ı galize ile şetm ve gulam-ı mezburu tahlis için üzerine bi'n-nefs zâbiti vardıkda itaat etmeyub ba'de taraf-ı şer'den muhızır ta'yin ve da'vet-i şer' olundukda dahi kezâlik itaat-ı şer' etmeyub ve bundan mâ-adâ mezburun şekavetinin nihâyeti olmamağla mezbur Hamza'nın keyfiyet-i ahvâli ahâli-yi vilâyetden ulemâ' ve sulehâ' ve sâdât ve reâyâ ve berâyâdan sual olundukda her birileri cevablarında mezbur Hamza eşkiyadan olub nice ve nice bunun emsâli şekavetden hâli değildir deyu alâ- tariki'ş-şahade haber vermeleriyle mezbur Hamza ıslah-ı nefis edince Güzelhisar kal'asında kal'a-bend olunmak ricasına vâki hâli iltimasıyla arz eylediği ecilden vech-i meşruh üzere zâbiti ma'rifetiyle kal'a-bend olunmak için emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fi-evâil-i Rebi'ü'l-âhir Sene 1130

81 / 282

Limni kal'ası diz-dârına hüküm ki

Haslar kazasına tâbi Sûdlice nam karye sâkinlerinden bazarcı müezzin Mustafa (gelub) nam kimesne sÛdde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub kendü hâlinde olub bundan akdem yalılar ve kuralar eşkıya ve haramdardan hıfz ve hırâset ve kefil olanlar te'dib olunalar deyu sâdır olan emr-i şerifim mucebince taarruz olundukda bunun için karye-i merkum ahâlisinden bir ferd kefil olmayub su-i hâli ihbâr olunmağla bi'l-fiil hassa bostancıbaşı olan Halil dâme mecduhunun i'lâmıyla Limni kal'asında kal'a-bend olunması için emr-i şerifim sâdır olmuşidi hâlâ ahvâli diğergün ve ehl-i reâyâyı muzdarib olduğun bildirub merhameten cürmü afv ve kal'a-yı mezburadan ıtlak olunmak bâbında emr-i şerifim rica eylemeğın fi-mâba'd kendü hâlinde olmak üzere ıtlak olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Rebi'ü'l-âhir Sene 1130

81 / 283

Rodoscuk nâibine hüküm ki

Miri fırka kapudanları bayrakdarlarından Mehmed zide kadruhu gelub nehr-i Tuna üzerine ta'yin olunan miri firkalar için müceddeden neferât tahmillerine me'mur olmağla Tekfurdağı'na varub bayrak için dirlikde alakası olmayub başıboş olan neferâtdan rızalarıyla yazılanlara ücret-i mikdarların verilmek üzere iktizası müretteb neferât tahmillerine muhâlefet olunmamak bâbında istida'-yı inâyet ve mezkur Mehmed miri firkate alemdarı olub miri firkate için neferât tahriri muktezi olmağla bayrak ile Tekfurdağı'na varub başıboş olan neferât minval-i meşruh üzere tahmiline muhâlefet olunmamak için emr-i şerifim verilmek bâbında Tuna kapudanı vekili olan Ahmed zide mecduhu i'lâm etmekle mûmâ-ileyhin i'lâmı mucebince amel olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Rebi'ü'l-âhir Sene 1130

Bursa monlasına ve yeniçeri zâbitine ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Nehr-i Tuna kapudanlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran Mehmed kapudan zide kadruhu südde-i saâdetime arz-ı hâl edub nehr-i Tuna üzerine ta'yin olunan miri firkatelerin levendât tekmili için Bursa etrafında dirlikde alakaları olmayub başıboş olan neferâtdan rızalarıyla yazılanlara ücret-i mu'tadları verilmek üzere iktizası müretteb neferât tahririne muhâlefet olunmamak bâbında istida'-yı inâyet ve mezkur Mehmed nehr-i Tuna kapudanlarından olub levendât tekmili için Bursa etrafında başıboş bulunan levendâtı tahrir eylemek için âherden kimesne muhâlefet ve müdâhale olunmamak bâbında emr-i şerifim verilmek ricasına Tuna kapudanı vekili Ahmed zide mecduhu i'lâm etmekle vech-i meşruh üzere amel olunmak emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fi-evâil-i Rebi'ü'l-âhir Sene 1130

İznikmid kadısına hüküm ki

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin südde-i saâdetime mektub gönderub İznikmid sükkânından müslüman ve ehl-i zümre-i kefereden ba'zıları meclis-i şer'e varub fi'l-asl Edirne mütemekkinlerinen olub beş on seneden beru İznikmid'de tavattun eden Maksiakub veled-i Gazer nam zımni kendü hâlinde olmayub nice ehl-i arz ve ıyallere gamz ve tecrim etdirub şerir ve muzirü'n-nas ve mukız-ı fitne ve ba'zılarını dahi birbirine düşürüb bunun emsâli taaddisinin nihâyeti olmayub ihtilâle bâis olduğun bildirub mesfur diyâr-ı âhere nefy ve icla olunmak bâbında hüküm-i hümâyûnum verilmek ricasına iltimaslarıyla arz eylediğın ecilden arz ve muhzır mucebince mesfur ıslah-ı nefis için diyâr-ı âhere nefy ve icla olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Rebi'ü'l-âhir Sene 1130

Üsküdar'dan İznik ve Mihaliç ve Gemlik ve tevâbi' kazalarına varub gelince yol üzerinde vâki olan kadılara ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

İstanbul ve tevâbi' Rum patriki olan Ermaya nam râhib arz-ı hâl gönderub bi'l-fiil patrikliğine dâhil İznik ve Gemlik ve tevabi' kazalarının metropolidi olan Baresimos nam râhib ba'zı mesâlih için ol tarafda revâne olmağla siz ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsiz metropolid-i mesfur her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise kendüye ve adamlarına ve eşkıya havfindan tebdil-i câme eylediklerinde libaslarına ve kendülerin hıfz için getürdükleri âlat-ı harblerine ehl-i örf tâifesi ve gayriler tarafından müdâhale ve mürur ve uburlarına muhâlefet olunmamak bâbında hükmi hümayûnum rica eylemeğın vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Rebi'ü'l-âhir Sene 1130

Üsküdar'dan Kayseriye ve Ankara ve Konya ve Niksar ve Trabzon ve Gümüşhane ve Sinob ve Kûfe ve ve ve kazalarına varub gelince yol üzerinde vâki olan kadılar ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları vekilleri ve â'yân-ı vilâyetin işerlerine hüküm ki

Berat-ı şerifimle İstanbul ve tevâbi' Rum patriki olan Ermaya südde-i saâdetime arz-ı hâl edub bi'l-fiil patrikliğine dâhil olan sâlifü'z-zikr kazaların metropolidleri piskopos ve papas ve keşişleri bunun yedinde olan senedâtları mucebince üzerlerine edâsı lâzım gelen rüsûmatı reâyâdan cem' ve tahsil etmişler iken bu âna değın buna göndermeyub kendü umurlarına harc ve sarf edub ve defaatle haber gönderdikde ihtifa etmeleriyle hâlâ tarafından Bitoklatos nam râhib vekil nasb ve üzerlerine ta'yin ve irsâl etmekle siz ki mûmâ-ileyhimsiz râhib-i mesfur kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise mürur ve uburuna muhâlefet olunmayub ve muhavvef ve muhatara olan mahâllerde tebdil-i

câme edub def'-i mudrib eşkiya için âlat-ı harb getirdiklerinde berat-ı âlişanım şurûta mugayir bac ve rüsûm mutalebesiyle dahl ve rencide etdirilmeyub himâyet ve sıyânet olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum rica etmeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâil-i Cemâziye'l-evvel Sene 1130

82 / 288

Halar kadısına ve Silivri nâibine hüküm ki

Tersane-i âmirem emini Mehmed zide mecduhu gelub tersane-i âmiremde ince donanma sefâini için iktiza eden evkâf kereste Istıranca dağından kat' ve nakl olunagelub ve şimdiden tedârîki mevkuf olmağla siz ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhümasız vech-i meşruh üzere lâzım gelen kerestenin bahaları emin-i mûmâ-ileyh tarafından ashâbına verilmek üzere ta'yin olunan zide mecduhu mübaşeretiyle sene-i mesabi' üzerine mahâll-i merkumdan lüzumu müretteb kereste bir saat mukaddem kat' ve nakl etdirilmek bâbında emr-i şerifim rica etmeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur buyuruldu.

Fi-evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel Sene 1130

83 / 289

Bolu'dan âsitane-i saâdetime gelince yol üzerinde vâki olan kadılar ve mütesellimler ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları vekilleri ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Bolu cânibinde mevcut olub bundan akdem tersane-i âmire için havale olunan mal-ı mirinin esna-yı rahda ve menâzil ve merâhilde muhafazasında imtina' olunarak isâli mühim ve muktezi olmağla siz ki mûmâ-ileyhâsız zikr olunan miri her kangınızın taht-ı kazasına gelub dâhil olur ise mahfuz mahâllere kondurub ve gecelerde bekçiler ta'yin ve

gereği gibi bekledüb ve gider oldukda yanına kifâyet mikdarı tüfenk endaz adamlar koşub esna-yı rahda ve menâzil ve merâhilde muhafazasında ihtimâm-ı tam olunarak kemal emn ve selâmet ile birbirinize irsâl ve ber vech-i ta'cil tersane-i âmireme isâl edub te'hîr tevkîfden ve ihmal ve müsaheleden ve ıyazen bi'llâh-i teâlâ muhafazasında adem-i tağyirden nâşi zarar ve gezend erişdirilmekten ve bu takrir ile hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneye zulm ve taaddiden begâyet ihtirâz eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur buyuruldu.

Fi-evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel Sene 1130

Bir sureti

Tokad'dan Canik'e ve Sinob'a varınca yol üzerinde vâki olan kadılar ve mütesellimler ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları vekilleri ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine (...) ³⁹tersane-i âmirem için havale olunub Tokad tarafından ahz ve kabz olunan mal-ı mirinin seren ve sütun ve tel ve kendir mübayaası için Canik ve Sinob taraflarına irsâl ve isâli mühim ve muktezi olmağın vech-i meşruh üzere yol hükmü yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Cemâziye'l-evvel Sene 1130

83 / 290

Geyve kadısına ve Kütahya kal'ası diz-dârına hüküm ki

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin südde-i saâdetime mektub gönderub Geyve kazasına tâbi Yüzcüviran nam karye sâkinlerinden Halil ve Mir Veli ve Süleyman nam kimesneler ile kaza-yı mezburda sâkine Aîşe nam hatunun hasm-ı hâcet vekâl'ati sâbit olan karındaşı ve Bekir Halil nam kimesne meclis-i şer'e varub mezbur Halil'in kızkarındaşı mezbure Aîşe karye-i mezburede nehhâren kendü hâlinde gider iken karye-i mezbure

³⁹ Bir kelime okunamadı

sükkânından Ahmed nam yeniçeri mezbureyi kolundan çeküb kendü menziline götürüb cebren fi'l-i şeni' murad edub uçkurun şak eyledikde mezkur Mir Veli ol esnada câmi'-i şerife gider iken mezbureyi tahlis ve mezbur Halil ve Süleyman'a mezbur Ahmed kendüsine dört guruş getürmek üzere şart ve menzillerine kapanub merkum Ahmed'in şerr ve mekrinden emin olub mezbur Ahmed'in keyfiyet-i ahvâli karye-i mezbure ahâlisinden sual olundukda mezbure Aişe'yi nehharen alenen menziline götürüb cebren fi'l-i şeni' eylediği vâkidir ve bundan gayrı karye-i mezbureden on aded ehl-i arz hâtuna dahi cebren alenen fi'l-i şen'i eylediğinden mâ-adâ mezkur Halil ve Süleyman'a şart verub akçelerin alduğu ve menzillerine kapadığı ve câmi'in müezzinini ezan okumadan men' ve câmi'i açdırmayub ve cemâati câmi'den men' edub dâima âlet-i harb ile fesâd ve şekavet üzere olduğun nihâyeti olmayub perakende ve perişan olmalarına bâis olduğun alâ-tariki'ş-şahade haber ve vâki hâli bila iltimas arz eylediğın ecilden merkum Ahmed zâbiti ma'rifetiyle Kütahya kal'asında muhkem habs ve kal'a-bend olunub emr-i şerifim sâdır olmadıkça ıtlak olunmaya deyu yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Cemâziye'l-evvel Sene 1130

83 / 291

Biga ve Gelibolu nâiblerine ve zikr olunan kazalarda vâki zâbitlerine hüküm ki

Ümera-i deryadan kıdvetü'l-ümarâ'il-kiram İsmail dâme izzuhu gelub bin yüz otuz senesi salyânesine mahsub olmak üzere Biga ve Gelibolu sancaklarında vâki zuamâ ve erbâb-ı tımarın bedeliyeleri hâlinde sebep-i tahrir hükmü iki bin beş yüz kırk bir buçuk guruşa havale olunmuş iken elviye-i mekume zuamâ ve erbâb-ı tımarın bedeliyeleri mültezimi olan nam kimesne vermekde taallül üzere olduğun bildirub yedinde olan sebep-i tahrir hükmü mucebince sene-i mezbure salyânesi için havale olunan ol mikdar guruş mültezim-i merkumdan tahsil olunmak bâbında emr-i şerifim rica eyleduği ecilden vech-i meşruh üzere amel olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Cemâziye'l-evvel Sene 1130

Âsitane-i saâdetimden Ankara'ya varub gelince yol üzerinde vâki olan kadılara ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Kıdvet-i ümarâ'il-milleti'l-mesihîyye âsitane-i saâdetimde mukim İngiltere elçisi hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr arz-ı hâl gönderub İngiltere bâzergânlarından Tomasevirberice nam bâzergân iki nefer İngilterelü hizmetkârı ile âsitane-i saâdetimden Ankara'ya gitmek iktiza etmekle siz ki mûmâ-ileyh siz ki mûmâ-ileyhimsiz mesfur her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise gidişde ve gelişde kendunin ve iki nefer hizmetkârlarının mürur ve uburlarına muhâlefet olunmayub ve yollarda cizyedarlar tarafından cizye mutalebesiyle rencide olunmayub lâzım gelen zâd ü zevâdesi narh-ı câri üzere akçesiyle aldırılıub ahidnâme-i hümâyûn mucebince himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerifim rica etmeğın vech-i meşruh üzere amel olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki.

Fi-evâil-i Rebi'ü'l-evvel Sene 1130

Âsitane-i saâdetimden Leh hududuna varınca berren ve bahren yol üzerinde vâki olan kadılara ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Françe padişahının âsitane-i saâdetimde mukim elçisi Markiz de Bonnak hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub Françe beğzâdelerinden Selban nam beğzâde bir nefer Françelü hizmetkârlarıyla ba'zı husus için Leh vilâyetine gitmek murad etmekle siz ki mûmâ-ileyhimsiz mezburlar her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise kendinun ve bir nefer Françelü hizmetkârının berren ve bahren mürur ve uburlarına muhâlefet olunmayub ve yollarda cizyedarlar tarafından cizye mutalebesiyle rencide etdirilmeyub ve lâzım gelen zâd ü zevâdesin narh-ı câri üzere akçesiyle aldırılıub ahidnâme-i hümâyûn mucebince himâyet ve sıyânet olunmak

bâbında hükm-i hümayûnum rica etmeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur buyuruldu.

Fi-evâhir-i Rebi'ü'l-âhir Sene 1130

84 / 294

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Kıdvet-i ümarâ'il-milleti'l-mesihyye âsitane-i saâdetimde mukim İngiltere elçisi hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr südde-i saâdetime mühürlü arz-ı hâl gönderub mûmâ-ileyhin kendisü ve üç nefer tercüman-ı müste'min hizmetkârıyla Edirne'ye azimet eylemelerin iktiza etmeğin siz ki mûmâ-ileyhimsiz mezburlar her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise kendisünden ve üç nefer tercüman-ı müste'min hizmetkârlarının mürur ve uburlarına muhâlefet ve yollarda cizyedarlar cizye mutalebesiyle rencide olunmayub ve lâzım gelen zad ü zevâdleri narh-ı câri üzere akçesiyle aldırub ahidnâme-i hümayûn mucebince himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerifim rica etmeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fi-evâhir-i Rebi'ü'l-âhir Sene 1130

84 / 295

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki kadılara ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Âsitane-i saâdetimde mukim İngiltere elçisi hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr südde-i saâdetime mühürlü mektub gönderub âsitane-i saâdetimden mahmiyye-i Edirne'de elçiyi mûmâ-ileyh ba'zı me'külât ve meşrubât ve zehâire müteallik eşya irsâl olunmak

iktiza etmekle siz ki mûmâ-ileyhimsiz elçi-yi mûmâ-ileyhin ol makule me'külât ve meşrubât ve zehâire müteallik eşyasının menâzil ve merâhilde tagallibeten muhâlefet ve hilâf-ı ahidnâme-i hümâyûn nesne mutalebesiyle müdâhale olunmamak bâbında emr-i şerifim rica etmeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Rebi'ü'l-âhir Sene 1130

84 / 296

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları vekillerine ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Kıdvet-i ümarâ'il-milleti'l-mesihîyye âsitane-i saâdetimde mukim Françe padişahının elçisi Markiz de Bonnak hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderüb mûmâ-ileyh rikâb-ı hümâyûnum cânibine da'vet olduğuna binaen müteveccih ve azim olmağla bostâni hasekilerinden kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran haseki zide kadruhu ile her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise mahfuz mahâllerde kondurulub ve gider oldukda muhavvef ve muhatara olan mahâllerden yanına kifâyet mikdarı kılağuzlar ta'yin ve esna'-yı rahda arabaları şikest ve yahud kesret-i bârân sebebiyle giruya kalmak ihtimali olur ise yerlûden çugar ihrâc etdirilub ve lâzım gelen zad ü zâhiresin narh-ı câri üzere akçesiyle tedârik ve bir vecihle zaruret ve müzayaka çekdirmeyub emnen ve sâlimen birbirinize irsâl etdirub afv ve te'hirden ihmâl ve müsâheleden ihtirâz ve ictinâb olunmak bâbında emr-i şerifim rica etmeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Cemâziye'l-evvel Sene 1130

85 / 297

Üsküdar'dan İzmir'e varub gelince berren ve bahren yol üzerinde vâki olan kadılar ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Kıdvet-i â'yân el-milleti'l-mesihîyye âsitane-i saâdetimde mukim Niderlanda elçisinin vekili olan Petroşar südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub berat-ı şerifimle hâla Santorya adasına konsolosları olan Cevane nam müste'minin oğlu Corci nam müste'mini ba'zı mesâlih için İzmir'e göndermek iktiza etmekle mu'tad üzere yol hükmü yazılmışdır.

Fi-evâil-i Cemâziye'l-âhir Sene 1130

85 / 298

Haleb'den memâlik-i mahrusam hududu mûnteha olduğu mahâlle varub gelince yol üzerinde vâki olan kadılar ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları vekilleri ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Kıdvet-i â'yân el-milleti'l-mesihîyye âsitane-i saâdetimde mukim Niderlanda elçisinin vekili olan Petroşar südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub Niderlanda tüccârından Bepzaroza nam müste'min ticaret tarikiyle Haleb'den diyâr-ı Hin'de gitmek murad etmekle siz ki mûmâ-ileyhimsiz tüccâr-ı mesfur Bepzeroza her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise menâzil ve merâhilde ve esna-yı rahda kendiye ve esvab ve davarına dahl ve taarruz olunmayub emnen ve sâlimen mürur ve uburuna muhâlefet ve cizyedarlar tarafından cizye mutalebesiyle rencide olunmayub ve lâzım gelen zâd ü zevâdesi akçesiyle alıverilub ahidnâme-i hümâyûn mucébince himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerifim rica etmeğın vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Cemasiyelahir Sene 1130

85 / 299

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varub gelince yol üzerinde vâki olan kadılara ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları vekillerine ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Kıdvet-i â'yân el-milleti'l-mesihîyye âsitane-i saâdetimde mukim Nelerlanda elçisi vekili olan Petroşar hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr sÛdde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub etba'ından Estemani nam müste'mini ba'zı mesâlih için Edirne'ye göndermek iktiza etmekle siz ki mÛmâ-ileyhimsiz mahâll-i mezbura varub gelince esna-yı rahda menâzil ve merâhilde mÛrur ve uburuna kendÛye ve esvâb ve davarına dahl ve taarruz ve cizye mutalebesiyle rencide ve remide olunmayub ahidnâme-i hÛmâyûnum mucebince himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerifim rica etmeğın vech-i meşruh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur.

Fi-evâsıt-ı Receb Sene 1130

85 / 300

Gelibolu nâibine hÛkÛm ki

Kıdvet-i Ûmarâ'il-milleti'l-mesihîyye Françe padişahının âsitane-i saâdetimde mukim elçisi Markiz de Bonnak hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr sÛdde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub Françe elçisinin hizmetinde olan tercÛmanların olunageldiğı üzere haracdan ve kazaiyeden ve sâir tekâlif-i örfiyenin cÛmlesinden muaf olub bir vecihle dahl ve rencide olunmak icâb etmez iken hâlâ elçi-yi mÛmâ-ileyhin Gelibolu'da tercÛmanlığı hizmetinde olan MÛrÛdhay nam yahudiden Gelibolu cizyedarı olan nam kimesne hilâf-ı ahidnâme-i hÛmâyûn cizye mutalebesiyle taaddi ve rencide eyleduğın bildirub ahidnâme-i hÛmâyûna mugayir tercÛman-ı mesfur cizye mutalebesiyle rencide etdirilmemek bâbında emr-i şerifim rica etmeğın ahidnâme-i hÛmâyûna mÛracaat olundukda Françe elçileri hizmetinde olan tercÛmanların olunageldiğı üzere haracdan ve kazaiyeden ve sâir tekâlif-i örfiyeden muaf olalar deyu mestur ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hÛmâyûn mucebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur.

Fi-evâhir-i Receb Sene 1130

Âsitane-i saâdetimden Sofya'ya varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları vekillerine ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Âsitane-i saâdetimde mukim İngiltere elçisi vekili olan südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub vekal'aten sulhe ta'yin olunan İngiltere elçisi hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr için dört bargir yükü me'külât ve meşrubât dört re's at Sofya'ya irsâl etmekle imdi siz ki mûmâ-ileyhimsiz me'külât ve meşrubât ve dört re's atı her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise menâzil ve merâhilde mürur ve uburuna muhâlefet ve dahl ve taarruz ve hilâf-ı âhidnâme-i hümâyûn nesne mutalebesiyle rencide olunmamak bâbında emr-i şerifim rica etmeğın vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Ramazan Sene 1130

Aydın Güzelhisarından âsitane-i saâdetime gelince yol üzerinde vâki olan kadılara ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları vekillerine ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Odun bahası ve anbar-ı âmirem mesârifı için Aydın muhassılının uhdesinde olan maldan havale olunan akçelerin emn ve selamet ile âsitane-i saâdetime isâli mühim ve muktezi olmağla siz ki mûmâ-ileyhimsiz zikr olunan akçeler nakline me'mur olanlar ma'rifetiyle her kangınızın taht-ı kazasına gelub dâhil olur ise münâsib ve mahfuz mahâlde kondurub ve gecelerde gereği gibi bekledub ve gelur oldukda yanına kifâyet mikdarı tüfenk endaz adamlar koşub esna-yı rahda ve menâzil ve merâhilde zarar ve gezend erişmemek üzere hıfz ve hırâsetde ihtimam-ı tam olunarak emnen ve sâlimen birbirinize irsâl ve muaccelen âsitane-i saâdetime isâl etdirub te'hir ve tevkifden ve tehâvün ve tekâsülde ve hilâf-ı şer'-i şerif bu takrir ile bir ferde taaddi ve tecâvüzden begâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdir olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâil-i Cemâziye'l-âhir Sene 1130

86 / 303

Akdeniz boğazında olan Sultaniye ve Sultanhisarı ve Seddü'l-bahr ve Kilidü'l-bahr kal'aları kadılarına ve diz-dârlarına hüküm ki

Sene-i sâbıkada donanma-yı hümâyûnum avdetinde miri kalyonlar kapudanları taraflarından zikr olunan kal'alara alâ-tariki'l-emâne barut ve mühimmât-ı sâireden ve âher eşya vaz' olunduğu sem'-i hümâyûnuma ilka olunmağla bu keyfiyet mahâllerinde sırran ve hafiyeten kemayenbaği tefahhus ve istikza ve barut ve mühimmât-ı sâireden vaz' olunan eşyanın mikdarı sahan üzere ma'lum-ı hümâyûnum olmak için işbu emr-i şerifim şerefyafte-i sudûr olmuştur inşallâh-ü teâlâ vusûlünde siz ki kadılar ve diz-dârlarsız bu keyfiyet icâbından mektüm kalmak üzere kendü indinizde bu husus gereği gibi şer'an tefahhus ve istikza ve tahsil-i itla' ve vech-i meşruh üzere sene-i sâbıkada salifü'z-zikr kal'alara donanma-yı hümâyûnum avdetinde miri kalyonlar kapudanları taraflarından alâ-tariki'l-emâne barut ve mühimmât-ı sâireden ne mikdar eşya vaz' olunmuş ise ecnâs ve müfredâtıyla sahan üzere muarefet-i şer'le tahrir ve defter imzalayub memhur defteriyle vâki hâli âsitane-i saâdetime arz ve i'lâm eyleyub nefsu'l-emrin hilâfını arz ve i'lâmdan begâyet mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdir olmuştur buyurdum.

Fi-evâil-i Cemâziye'l-âhir Sene 1130

87 / 304

Tokad nâibine ve Tokad voyvodasına hüküm ki

Düstur-ı mükerrerem müşir-i müfehhem nizâmü'l-âlem hâliya âsitane-i saâdetimde sadâretâzam ve vekâlet-i kübra kaimakamı olan vezirim Mustafa Paşa edamallâh-ü teâlâ

iclahunun taraf-ı devlet-i aliyyeden emr-i şerifimle bin yüz otuz senesi Muharremi guresinden sen ki voyvoda-yı mezkursun uhdende olan Tokad mukataası malından kal'amiyesiyle maan Sinob'a ta'yin olunan ondokuz yük akçe hassı malından sene-i mezbura mahsub olmak üzere taksit-i sâni için zimmetinde müteveccih olan dört yüz yetmiş beş bin akçe hassı malından biran ve bir saat mukaddem tarafına erişdirilmesi ziyâde mühim ve muktezi olmağla imdi işbu emr-i şerifimle vezir-i müşarünileyh tarafından ta'yin olunan kıdvetü'l- emâsil ve'l-akran zide kadruhu vardukda te'hir ve tevakkuf etmeyub ber- vech-i muharrer sene-i merkumede uhdende olan mukataa-yı mezburadan vezir-i müşarünileyhin muayyen olan hassı malından taksit-i sâni için zimmetinde müteveccih olan meblağ-ı merkum dört yük yetmiş beş bin akçe hassı malını bir gün ve bir saat mukaddem mûmâ-ileyhe itmam edâ ve teslim ve yedinden teslimine vezir-i müşarünileyhin mührü ile memhur temessük olub hin-i muhasebede hesabına mahsub olmak üzere hıfz eyleyub husus-ı mezburda afv ve te'hirden ve ihmâl ve taksirden ve bir vecihle taallül ve tereddüd ile inad ve muhâlefetden begâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân âlişanım sâdir olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâil-i Cemâziye'l-âhir Sene 1130

87 / 305

Gelibolu kazası muzâfâtından Şehirgülü nâhiyesi nâibine hüküm ki

Kaza-yı mezbura tâbi Mavra ve Keraslı ve Buladiye ve Mürfete nam karyelerde vâki kiremidhânelerde kat' olunan kiremidler berhoş bişdikden sonra kadimi üzere boyları on dörder barmak ve yukarı başları yedişer barmak ve aşağı başları altışar barmak olmak emr-i zâhir iken hâlâ salifü'z-zikr kiremidhanelerde kat' olunan kiremidler ol minval üzere işlenmeyub noksan işlenub ve gereği gibi pişmediğinden azmiritde kırılıb şikeste olduğu yed-i behiyyâtından olmağla fi-mâba'd zikr olunan karyelerde vâki kiremid hânelerde kat' olunan kiremidler gereği gibi pişdikden sonra kadimi üzere boyları on dörder barmak ve yukarı başları yedişer barmak ve aşağı başları altışar barmak olmak iktiza eyledüğün kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân hassa mi'marbaşı İbrahim zide mecduhu

i'lâm etmekle kiremidler minval-i meşruh üzere işlenmek fermânım olub bu husus-ı mezbur için mübâşir ta'yin ve irsâl olunmağın imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin işbu emr-i şerifim vusûlünde sâlifü'z-zikr karyelerde vâki kiremid hânelerde kat' olunan kiremidler minval-i meşruh üzere kat' olunub ve kemayenbaği pişirildikten sonra bâlada tafsil olunan mikdardan noksan olmamak üzere mübâşir-i merkum ma'rifetiyle meclis-i şer' de kura-yı merkuma zâbitleri muvacehesinde marü'z-zikr kiremid hâneler ashâbına muhkem tenbih ve te'kid ve emr-i şerifim vâridinden mukaddem kat' olunub el-yevm hâzır ve mevcut olan kiremidleri dahi muarefet-i şer' ve mübâşir-i merkum ma'rifetiyle sahih üzere tahrir ve defter ve memhur defteri âsitane-i merkuma irsâl eylesin ki el-yevm atik mevcut olan atik kiremidlerin mikdarı ma'lum olub fi-mâba'd fermânım olduğu üzere kat' olunub gelecek kiremidler için bu dahi atik kiremidlerdendir deyu illet ve bahane ihtimali olmayub ve işbu emr-i şerifimin bir suretini sicil-i mahfuza kayd ve mazmun-ı münifi üzere amel olunub hilâfında begâyet mücânibde olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâil-i Cemâziye'l-âhir Sene 1130

87 / 306

Sâbıka Anadolu kazaskeri olan çivizâde Ataulâh'a hüküm ki

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin senin lisânından kibâr ulemâ'ya lâyük olmayub arzların hetk iktiza eder kelimât sarf etmekle sana te'dib ve sâire sebab-i ibret olmak için arpalığın olan Mihaliçe iclan ins olduğu âlimü'l-ulemâ'i'l- mütebahhirin efdâlü'l-fudalâi'l müteberriin hâlâ Şeyhü'l-İslâm ve müftiü'l-enam olan mevlânâ Abdullah edamallâh-ü teâlâ fazailuhu işaret etmekle mevlânâ-yı müşarünileyhin işaretleri mucebince Mihaliç'de ikamet etmek üzere Mihaliç'e iclan için düstur-ı mükerrer müşir-i müfehhem nizâmü'l-âlem hâlâ âsitane-i saâdetimde sadaretâzamı ve vekâlet-i kübra kaimakam olan vezirim Mustafa Paşa edamallâh-ü teâlâ iclalehuya emr-i şerifim sâdır olmağla imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin işbu emr-i şerifim vusûlünde

dergâh-ı muallam çavuşlarından ta'yin olunan çavuşlar mübaşeretiyle sefineye süvar ve ele nakl olan Mihaliç'e varub anda ikamet eylemek bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur buyuruldu.

Fi-evâsıt-ı Cemâziye'l-âhir Sene 1130

Der zaman-ı vezir-i mükerrerrem hazret-i Mustafa Paşa kaimakam der-Âsitane-i saâdet ve fi-ıbbân-ı Reisü'l-küttab Süleyman efendi tâle bekahüma el-vâki fi. 18 Cemâziye'l-âhir Sene 1130

87 / 307

Mudanya nâibine hüküm ki

Sâbıka kılağuz olan Muhammed çavuş hâlâ İstanbul'da ba'zı na-hezar işlere tasaddi eylediği haber alunub ve mezkurun Mudanya'da ikameti fermânım olmağla mezkur Muhammed çavuşun yanına çavuş koşulub Mudanya'da ikamet etmek üzere Mudanya'ya irsâli için düstur-ı mükerrerrem müşir-i müfehhem nizâmü'l- âlem âsitane-i saâdetimde sadaretâzamı ve vekâlet-i kübra kaimakamı olan vezirim Mustafa paşa edamallâh-ü teâlâ iclalehuya emr-i şerifim sâdır olmağın sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin husus-ı mezbur için ta'yin olunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran çavuş zide kadruhu mübaşeretiyle mezkur kılağuz Muhammed çavuş Mudanya'ya varub vâsıl oldukda mezkur Muhammed çavuşu Mudanya'da ikamet ettirmek bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur buyurdum ki.

Fi-evâsıt-ı Cemâziye'l-âhir Sene 1130

Canik ve Tokad'dan Sinob'a gelince yol üzerinde vâki olan kadılar ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları vekilleri ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Tersane-i âmirem mesârifi için Canik muhassıllığı ve Tokad voyvodalığı mallarından havale olunan akçeler kabzına me'mur olana teslim olundukda esna-yı rahda ve menâzil ve merâhilde muhafazasında ihtimam-ı tam olunarak emnen ve sâlimen mahâll-i me'mura isâli mühim ve muktezi olmağla şurutuyla mu'tad üzere yol hükmü yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Cemâziye'l-âhir Sene 1130

Gördes kal'ası muhafazasında olan Paşa'ya ve Gördes kadısına hüküm ki

Fi'l-asl Gördes kal'ası sâkinlerinden olub tersane-i âmirem mahzeninde kâtib olan Fazlı ihânet ve füsahâtı sebebiyle mahzen-i mezburdan ihrâc ve habs ve zecr olunub min-ba'd tersanede istihdam olunmamak üzere ref' olunmuş iken mezbur mütenebbih olmayub bir tarik ile kitâbet-i mezbureyi yine üzerine ibka etdirmekle mahzen-i mezbura vardığı gündün yine hıyânet mesabâkı icrasına ve hile ve hudaya mübaşeret ve hükkâm-ı beyyine-i nifak ve şikaka şuru' eylediğinden on beş yirmi gün mürurunda tekrar ref' ve bir tarikiyle tersane-i âmireme uğramamak üzere tenbih olunmuş iken mezbur kalyonlar ile sefere girub ve esna-yı tarikde bir takrir ile kalyon kapudanı olmağla kapudanlar ve levendân beyenlerinde dahi bâis-i ihtilâl olur hareket ve fesâda müeddeb olacak nice emr-i kerihâ tasaddi üzere olduğundan kalyon kapudanlığından dahi ihrâc olundukda yine kendü hâlinde durmayub günâgün tezvirât ve adalet-i süluk ve kimine vekil ve kimine şâhid olub rical-i tersane Kasımpaşa ahâlisi bi'l-cümle mekr ve şerrinden emin olmamağla mezbur külliyyet ile vatan-ı asliyesi olan Gördes kal'asına nefy ve icla ve anda iskân ve ba'de zaman mahâll-i mezburdan ihrâc olunmayub bir takrir ile fermân

dahi verilur ise tekrar i'lâm ve müceddeden emr-i şerifimle vezir-i âzam mektubu olmadıkça minba'd ıtlak olunmamak bâbında emr-i şerifim verilmek ricasına düstur-ı mükerrerem müşir-i müfehhem nizâmü'l-âlem bi'l-fiil kapudanım olan vezirim Süleyman Paşa edamallâh-ü teâlâ iclalehunun arzı mucebince mezbur Fazlı Gördes kal'asına nefy ve icla olunmak için ordu-yı hümâyûnum tarafından düstur-ı mükerrerem müşir-i müfehhem nizâmü'l-âlem âsitane-i saâdetimde sadaretâzamı ve vekâlet-i kübra kaimakam olan vezirim Mustafa Paşa edamallâh-ü teâlâ iclalehuya hitâben emr-i şerifim sâdır olmağla binaen-aleyh mezbur Fazlı Gördes kal'asına nefy ve icla olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur deyu yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Cemâziye'l-âhir Sene 1130

88/ 310

Üsküdar kadısına hüküm ki

İşbu sal-ı meymenet (...) ⁴⁰ i'la-yı liva-yı gaza ve cihad için Anadolu yakasından sefer-i hümâyûnuma me'mur olan tavâif-i askeriyenin bir an akdem ordu-yı hümâyûnuma iltihaklarına takayyud ve ihtimam olunmak ehemm ve elzem-i mehammdan olub ve husus-ı mezbur için mübâşir ta'yin olunmağın vech-i meşruh üzere sefer-i hümâyûnuma me'mur olan tavâif-i askeriyyeden Üsküdar'a dâhil olanlar asla eğlendirilmeyub mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle bir tarafa mürur ve ubur etdirilub ve İstanbul ve havâlisinde dahi kıt'a meks ve tevakkuf eylemelerine rıza ve cevaz gösterilmeyub taraf-ı caddeden ta'cil-i ale't-ta'cil bir an evvel ordu-yı hümâyûnuma mülhık olmak üzere tenbih ve te'kid ve muaccelen irsâl ve isâlden dikkat-i tam ve ziyâde ikdam ve ihtimam olunmak için ordu-yı hümâyûnum tarafından düstur-ı mükerrerem müşir-i müfehhem nizâmü'l-âlem âsitane-i saâdetimde sadaretâzamı vekâlet-i kübra kaimakamı olan vezirim Mustafa paşa edamallâh-ü teâlâ iclalehuya ve bi'l-fiil sekbanbaşı olan iftiharü'l-emâcid ve'l-ekârim Hasan dâme mecduhuya hitâben emr-i

⁴⁰ Bir kelime okunamadı

şerifim sâdır olmağla imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin vech-i meşruh üzere Anadolu yakasından sefer-i hümâyûnuma me'mur olan tavâif-i askeriyyeden Üsküdar'a dâhil olanları asla eğlendirmeyub mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle bu tarafa mürûr ve ubûr ettirmekde kemayenbağı dikkat ve ihtimam-ı tam eyleyub ve ol makule tavâif-i askeriyyeden beru yakaya ubur ve mürurda taallül ve tereddüd ve inad ve muhâlefet üzere olanları bu cânibe arz ve i'lâm eylemek bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur buyuruldu.

Fi-evâhir-i Cemâziye'l-âhir Sene 1130

89 / 311

Sakız kadısına hüküm ki

Elfaz-ı kur'anienin keyfiyet-i nutk ve tilâveti resul-i ekrem sallallâh-ü teâlâ aleyh ve sellem hazretlerinin zaman-ı saâdetlerinde bu âna gelince akvâh-ı meşâyih hüzzakdan bi-tariki'l-müşafehe ahz olunagelub ve keyfiyet-i nutk ve tilâvete müşafeheden gayri tarik olmaduğunu eimme tecvid kitablarında beyan ve tasrih edub ve keyfiyet nutukları dahi kütb-i tecvid ve tecvide beyan olunan kavâide muhalif değil iken hâlâ Ayasofya câmi'-i şerifi şeyhi olan şeyh Süleyman taassub semtine süluk edub hurâf-ı kur'aniyeden dad ve ta harflerinde keyfiyet-i nutk sizin üstâdınızdan ahz eylediğiniz gibi değildir deyu asrında bulunan cümleye kur'an ve eimme-kıra'-i eslafi tahziyye ve techil edub dad ve ta telafuzda kendü gibi telaffuz etmiyenlere iktida eylemeyub ve iktida sahih değildir deyu ümmet-i Muhammed beynine ihtilâl verub mahrusa-yı mezbura halkının ba'zısına tereddüd ve hayret ve ba'zısına meyl-i tam hâsıl olduğundan mâ-adâ şeyh-i (mezbur) ve kendüye ittiba' edenlerden risâleci Ali ve ahi çelebi vâizi kara Hasan nam kimesneler dahi zikr olunan harfeyn-i şerifeyni tahrif ve tebdil eyledikleri mahrusa-yı İstanbul'da sâkin bi'l-cümle meşâyih-i kura ve eimme ve hutebâ' muhzır birle i'lâm ve âlimü'l-ulemâ'i'l-mütebahhirin efdalü'l-fudalâi'l-müteberriin bi'l-fiil Şeyhülislâm ve müftiü'l-enam olan mevlânâ Abdullah edamallâh-ü teâlâ fazailuhunun işaretleri

mucebince mezbur risâleci Ali Sakız ceziresine nefy ve icla olunmağıçun düstur-
mükerrem müşir-i müfehhem nizâmü'l âlem âsitane-i saâdetimde sadaretâzamı ve
vekâlet-i kübra kaimakamı olan vezirim Mustafa paşa adamalallâh-ü teâlâ iclalehuya
hitâben ordu-yı hümâyûnum tarafından emr-i şerifim sâdır olmağla binaenaleyh mezkur
risâleci Ali'nin Sakız ceziresine nefy ve iclası fermânım olmağın imdi sen ki mevlânâ-yı
mûmâ-ileyhsin mübâşir ta'yin olunan ma'rifetiyle mezkur risâleci Ali Sakız ceziresine
vusûlünde anda ikamet etdirmek bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur deyu
yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Cemâziye'l-âhir Sene 1130

Bir sureti

Ahi çelebi vâizi olan kara Hasan'ın Midillu ceziresine nefy ve iclası için Midillu
kadısına vech-i meşruh üzere yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Cemâziye'l-âhir Sene 1130

89 / 312

Şile'den Sakarya'ya ve Karasu'ya varınca vâki olan kadılara hüküm ki

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-â'yân tersane-i âmirem emini olan Mehmed zide mecduhu südde-
i saâdetime arz-ı hâl sunub Şile'den Sakarya'ya ve Karasu'ya varınca gerek limanlarda
ve gerek ağızlarda olan kayıklar ve sefineler siz ki kadılersiz her kangınızın taht-ı
kazasında bulunur ise muarefet-i şer'le kereste üzerine ta'yin olunan haseki zide
kadruhu ma'rifetiyle bi'l-cümle defter olunub Sakarya nam mahâllde kereste tahmil ve
tersane-i âmireme nakl olmaları bâbında hükm-i hümâyûnum rica etmeğın vech-i
meşruh üzere amel olunmak emrim olmuşdur buyuruldu.

Fi-evâhir-i Cemâziye'l-âhir Sene 1130

Üsküdar monlasına hüküm ki

Âsitane-i saâdetimde vâki miri çukakârhânesinde çukacıbaşı olan Nebşa nam zimmi sūdde-i saâdetime arz-ı hâl edub Üsküdar'da yapağı bulunan mahâllerde olan mahzen ve dükkan ve mandıra ve ağıllarda yapağı mübayaası için taraf-ı şer'den mürâsele verilub behersene Üsküdar sâkinlerinden tüccar tâifesinden el-hac Mehmed nam kimesne beher vukıyyesi altışar sağ akçeye olmak üzere bahasına yirmi beş kantar amele sâlih yapağı tedârik ve mesfura teslim ve bahaların mübâşir yedinden almak üzere taahhüd ve kabl-i şer'den hüccet-i şer'iyye ve kalemiyet tarafından sâdır olan evâmir-i şerifem mucebince bin yüz yirmi dokuz ve otuz senelerinde mezkur el-hac Mehmed'in taahhüdü ve hüccet-i şer'iyye mucebince zimmetine edâsı lâzım gelen yapağı kârhâne-yi merkumeye teslim ve akçesini mübâşiri yedinden ahz ve andan mâ-adâ zikr olunan mahzen ve mandıra ve ağıllarda ve dükkanlarda amele sâlih kifâyet mikdarı yapağı tedârik ve miri çukakârhânesi için beher vukıyyesi altışar sağ akçeye olmak üzere bir gün mukaddem mübayaa etdirilmesi bâbında emr-i şerifim rica etmeğin sen ki Üsküdar kadısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin vech-i meşruh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâil-i Receb Sene 1130

Gelibolu nâibine hüküm ki

Kıdvet-i ümarâ'il- milleti'l-mesihyye France padişahının âsitane-i saâdetimde mukim elçisi Markiz de Bonnak hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr sūdde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub France gemileri mu'tad-ı kadim üzere İstanbul'da aranub gitdikden sonra bir daha Boğazhisarlarında aranub izn verileceğinden Gelibolu'da aramak kanun-ı kadim

ahidnâme-i hümâyûna muhâlif mürur ve ubur iden Françe gemilerini aramak takribiyle ba'zılarının sekizer ve ba'zılarının onar gurusların alub ziyâde gadr ve taaddi eyleduğın bildirub zâbit-i mezkurun kanun-ı kadim ve ahidnâme-i hümâyûna muhâlif taaddi ve tecâvüzü men' ve def ve ol vecihle akçe mutalebesiyle rencide ve remide olunmamak bâbında emr-i şerifim rica etmeğın ahidnâme-i hümâyûna müracaat olundukda Françe gemileri âdet ve kanun üzere İstanbul'da aranub gitdikden sonra bir daha Boğazhisarları önünde aranub icâzet verilur imiş hâlâ kanun-ı kadime muhâlif Gelibolu'da daha aranur imiş min-ba'd âdet-i kadime mucebince Boğazhisarları önünde aranub gide deyu mestur ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümâyûn mucebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur.

Fi-evâhir-i Receb Sene 1130

90 / 315

Kapudan vezir Süleyman Paşa ve mefâhirü'r-rusan ve'l-mu'temedin ocak gemileri kapudanlarına hüküm ki,

France padişahının âsitane-i saadetimde mukim elçisi kıdvet-i ümerâi'l-milleti'l-mesihyye Markiz de Bonnak hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr südde-i sâdetime arz-ı hâl gönderub France diyârından memâlik-i mahrusama gelen sefineler kapudanlarına izn-i beraberlerine verilen paseporto ta'bir olunur kağıd üç seneden üç seneye değın tecdid olunub bu esnada ocak gemileri râsit geldiklerinde yedlerinde olan paseportoya nazar ve rencide olunmamak üzere karar verilub ancak zikr olunan paseportonun tarihi mürur etmiş bulunur ise gemiyi gurfet ve kendülerin esir eyleyeler deyu şerh verilub ve'l-hâletü hezihi Françe tüccârı kalyonu kapudanlarından Kalye nam, kapudanın yedinde olan paseportonun tecdidi vakti gelmekte kapudan-ı mezbur Françe diyârına gitmek üzere Mısır İskelesi'nde sefinesin yükledub âzim olmak üzere iken düstur-ı mükerrrem müşir-i müfehhem nizâmü'l-âlem hâlâ Mısır vâlisi vezirim Ali Paşa edamallâh-ü teâlâ iclâlehü sefine-yi merkumeyi ahz ve derununda olan met'a ihrâc ve düzine on iki

(at)re's at tahmil ve der devlet-i aliyyeme isâl için Gelibolu iskelesine nakl etdirub bu esna da yedinde olub vakti mürur eden paseportoyu tecdid etdirmek için Françe diyârına giderken ru-yi deryada ve liman ve iskelelerde ocak gemileri ve sâirleri taraflarından müruruna muhâlefet (olunmayub) ve dahl ve taarruz olunmayub ahidnâme-i hümâyûn mucebince himâyet ve sıyânet olunmak (bâbında) için emr-i şerifim verilmek ricasına istida'-yı inâyet eylemeğin Françelüya ita olunan ahidnâme-i hümâyûna müracaat olundukda memâlik-i mahrusamda derya yüzüne çıkan gemiler ve kadırgalar ve donanmalar deryada Françe gemilerine bulaşdıkdâ birbirleriyle dostluk edub zarar ve ziyân etmeyub mâdâm ki kendü rızalarıyla hediye vermeyeler cebren alât ve esvâbların ve emred oğlanların ve gayrı nesnelere alub taaddi etmeyeler deyu mestur ve mukayyed bulunmağın ber-minval-i meşruh ve ahidnâme-i hümâyûn mucebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur deyu yazılmışdır.

Fi-evâil-i Ramazan Sene 1130

90 / 316

Âsitane-i saâdetimden Leh hududuna varınca berren ve bahren yol üzerinde vâki olan kadılara ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları vekilleri ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Kıdvat-i ümarâ'il-milleti'l-mesihîyye Françe padişahının âsitane-i saâdetimde mukim elçisi Markiz de Bonnak hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr südde-i saâdetime arz-ı hâl edub Leh vilâyetinden, sena ve sekki hutteman tarafından mektub ile kendüye irsâl olunan Paulo Niyavic ve Zektari veled-i Yorki nam iki nefer lehlüler giru vilâyetlerine avdet-i rahda bulunmalarıyla siz ki mûmâ-ileyhimsiz mesfurlar berren ve bahren her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olurlar ise mesfur Paulo Niyavic ve yanında olan hizmetkârı merkumun mürur ve uburlarına muhâlefet olunmayub ve yollarda ve menâzil ve merâhilde cizyedarlar taraflarından cizye mutalebesiyle rencide etdirilmeyub ve lâzım gelen zâd ü zevâdelerin narh-ı câri üzere akçeleriyle aldırılıb himâyet ve sıyânet

olunarak emnen ve sâlimen birbirinize irsâl ve vilâyetlerine isâl etdirilmek bâbında emri şerifim rica etmeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Ramazan Sene 1130

91 / 317

İzmir monlasına ve Livalu nâhiyesi nâibine hüküm ki

Kıdvet-i ümarâ'il-milleti'l-mesihyye Françe padişahının âsitane-i saâdetimde mukim elçisi Markiz de Bonnak hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub Françelülerin kendü malları ve sâir eşyaları ile kalyonları ve sâir gemileri cem'i zamanda iskelelere ve limanlara ve sâir memâlik-i mahrusama işleyenler emn-ü amân üzere gelub gidub ânın gibi deryada fırtına müzayaka verub gemilerine muavenet lâzım oldukda ol mahâllde hazır bulunan eğer hassa gemiler halkıdır ve eğer gayrıdır muavenet ve müzahede eyleyeler ve eğer şiddet-i rüzgâr ile diğer gemileri karaya atar ise beğler ve kadılar ve gayrılar muavenet edub kurtılan esvâb ve emvâl giru kendülerine verilub dahl olunmaya deyu ahidnâme-i hümâyûnda mestur ve mukayyed iken Françe kapudanlarından Seyma nam kapudan Françe diyârından medine-i İzmir'e gelür iken şiddet-i rüzgârdan Livalu nâhiyesine tâbi Dardik nam limanda lenger endaz oldukda rüzgârın istirdâtında bir lengerini gumanyasıyla bırakmayub hemen İzmir'e varub lenger ve gumanyasını ihrâc için tarafından adam gönderdiğin mahâll-i mezburda â'yândan el-hac Süleyman ağa dimekle ma'ruf kimesne mücerred tağyir için bana hitâben emri âli isdâr olunmadıkça vermem deyü taallül ve muhâlefet ve gadr-ı murad eylediğin bildirub ahidnâme-i hümâyûn mucebince amel ve kapudan-ı mesfurun mahâll-i mezburda alikoduğu lenger ve gumanyası tarafından gönderduğı adamısına teslim etdirilub merkum Süleyman'a ol vecihle taallül ve tereddüd etdirilmemek bâbında emri şerifim rica etmeğin Françelüya ita olunan ahidnâme-i hümâyûna müracaat oldukda vech-i meşruh üzere olduğu mestur ve mukayyed bulunmağın ber-minval-i meşruh ve ahidnâme-i hümâyûn mucebince amel olunmak için emri şerif yazılmışdır.

Âsitane-i saâdetimden Leh hududuna varınca berren ve bahren yol üzerinde vâki olan kadılar ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları vekilleri ve â'yân-ı vilâyet ve işlerine hüküm ki

Kıdvet-i ümarâ'il-milleti'l-mesihîyye âsitane-i saâdetimde mukim Françe padişahının elçisi Markiz de Bonnak hutimet avâkıbuhu bi'l- hayr südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub Françe tüccârı memâlik-i mahrusama getirdükleri ve alub götürdükleri emtialardan kadimden bu âna gelince yüzde beş verub lâkin devlet-i aliyyenin kadimi dostlarından olmağla yüzde üç gümrük verilmek üzere müceddeden ellerinde olan ahidnâme-i hümâyûna ilhak olunmak bâbında istida'-yı inâyet etmeğın ricaları hayyiz-i kabulde vâki olub vech-i meşruh üzere verub ziyâde taleb olunmaya ve gümrükleri ifa olduklarında edâ tezkereleri verub âher iskeleye götürmeye mâni olmayub ve tekrar bir iskelede dahi gümrük talebiyle rencide olunmaya deyu Françelüya ita olunan ahidnâme-i hümâyûnda mestur ve mukayyed olmağla binaenaleyh elçi-yi mûmâ-ileyh dahi Leh vilâyetinde Sena ve Sekki nam huttemana hedâya tarikiyle irsâl için mübayaa eylediği bir mikdar eşyanın ahidnâme-i hümâyûn mucebince yüzde üç gümrüklerin emn olduklarında edâ tezkereleri verub âher iskeleye götürmeye mâni olmayub ve tekrar bir iskelede dahi gümrük talebiyle rencide olunmamak bâbında emr-i şerifim rica etmeğın ahidnâme-i hümâyûna müracaat olundukda vech-i meşruh üzere olduğu mestur ve mukayyed bulunmağın ber-minval-i meşruh ve ahidnâme-i hümâyûn mucebince amel olunmak için yazılmışdır.

Üsküdar monlasına ve hassa bostancıbaşıya ve Üsküdar'dan Hendek ve Düzce ve Sabanca ve ve varınca yol üzerinde ve yemin ve yesârında vâki olan kadılara ve nâiblere ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları vekillerine ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

İşbu sal-ı meymenet-i iştimalde Akdeniz cânibine azimet etmek üzere techiz ve adad olunan yedi kalyonlar levendât ulufelerin bi't-tamam alub ve sâir malzemeleri dahi bi'l-cümle görmeyub temlik olunmuş iken levendât-ı merkumeden vâki kimesneler me'mur oldukları üzere kalyonlar ile ru-yi deryaya gitmeyub firar edub ve hâlâ Üsküdar ile Hendek ve Düzce ve Sabanca ve sâir ada havalide vâki kasabât ve kurada ve ba'zı mahâllerde meks ve tevakkuf ve ibadullâha taaddi ve tecâvüz üzere oldukları ihbâr olunub ve ol makule miri kalyonlar levendâtında firar edenlerin buldukları mahâllerden ihrâcları ve miri kalyonlara irca'ları ve hizmet-i me'murlarında mevcut erişdirilmeleri fermânım olmağın imdi siz ki mûmâ-ileyhimsiz ol-makule miri kalyonlar levendâtının firarlarında taht-ı kazalarınızda vâki kasabât ve kura ve sâir mahâllerde bulunanları asla ve kat'a meks ve tevakkuf etdirmeyub ve içlerinden bir ferde sâhib çıkılmayub buldukları mahâllerden cümlesin bila-te'hir ihrâc ve birgün evvel bir saat mukaddem me'mur oldukları kalyonlarına varub hizmet-i me'murlarında bulunmak üzere ta'cil-i ale't-ta'cil irca' ve irsâl ve ıyalleri hususuna her biriniz dikkat-i tam ve sa'y-i ihtimam eyleyüb bu emr-i mühimme tehâvün ve taksirden begâyet (...) ⁴¹ eyleyesiz ve lâkin bu husus tamma'-i hammına ahz ve hile vesile edinub kalyonlar levendâtına sâhib çıkılub adem-i takayyud ile me'mur oldukları kalyonlarına biran evvel irsâl ve isâl olunmakdan ve bu bahane ile ahâli-yi vilâyetden kendü hâlinde olanların nüfus ve emvâline hilâf-ı şer'-i şerif dahl ve taarruzdan begâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdir olmuşdur buyurdum ki.

Fi-evâil-i Receb Sene 1130

⁴¹ Bir kelime okunamadı

Üsküdar monlasına hüküm ki

Kaza-yı mezbur muzâfâtından Gegbuze nâhiyesine tâbi Darıca nam karyenin sükkânından olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran Mehmed zide kadruhu ile karye-i mezbur ahâlisi südde-i saâdetime arz-ı hâl edub Üsküdar sâkinlerinden olub nâhiye-i mezbura tâbi Darıca nam karyede misafireten Kâsım oğlu Mustafa bir iki def'a ba'zı kurada imam olub töhmet ile ref' olunmuşken ba'de ber-takrir ile himâye ile nâhiye-i mezburada yeniçeri serdârı olmağla kendü hâlinde olmayub ehl-i arz kimesnelerin bi-gayr-i hak arzların hetk ve rencide etmek âdet-i müstemiresi olub ve mezbur serdârlıktan ref' olunmuş iken yine kendü hâlinde olmamağla bundan akdem emr-i şerifimle âsitane-i saâdetime ihzâr ve zâbiti hapsinde mahbus ve fi-mâba'd mezkur Gegbuze kazasına varmayub vatan-ı asliyesi olan medine-i Üsküdar'da zâbit-i ma'rifetiyle iskân etdirilmek için iki kıt'a sâdır olan evâmir-i şerifem mucebince taraf-ı şer'den dahi mürâsele verilmişken mezbur Mustafa iskânı fermânım olan medine-i Üsküdar'da oturmuyub firar ve hâlâ karye-i mezbura varub vech-i meşruh üzere taaddi üzere olduğun bildirub mezbur Mustafa mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mucebince vatan-ı asliyesi olan Üsküdar'da iskân etdirilmek için zâbiti ma'rifetiyle karye-i mezkurdan ihrâc olunmak bâbında emr-i şerifim rica etmeğın divân-ı hümâyûnda mahfuz olan ahkâm kaydına müracaat olundukda vech-i meşruh üzere emr-i şerifim verildiği mestur ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerifim mucebince mahâll-i mezburda iskân etdirilmek için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Receb Sene 1130

Bâis tam sarih olmağla mukaddemâ zimmetine verilen kaime mucebince akçe alınmışdır

Fi 4 Cemâziye'l-âhir Sene 139

Mihaliç kazasına ve Bandırma nâhiyesi nâibine hüküm ki

Âsitane-i saâdetimde vâki miri çukakârhanesinde çukacıbaşı olan Teşbo nam zımmi südde-i saâdetime arz-ı hâl edub zikr olunan miri çuka kârhanesinde amele salih yapağı mübayaa olunmak için akda-yı kudati'l-müslimin Üsküdar kadısı mevlânâ zidet fazailuhuya hitâben sâdır olan emr-i şerifimle siz ki mûmâ-ileyhümâsız taht-ı kazanıza vardıklarında zikr olunan emr-i şerifimde bizim kazalarımız musarrah değildir deyu mübayaasına muhâlefet olunmağla binaenaleyh taht-ı kazalarınızda dahi yapağı bulunan mahâllerde olan mahzen ve dükkan ve Mandıra ve ağıllarda amele sâlih kifâyet mikdarı yapağı tedârik ve miri çukakârhanesi için beher vukıyyesi altısar sağ akçeye olmak üzere bir gün mukaddem mübayaa ve bahaları mübâşir yedinden ahz ve kabz ve bir dirlü taaddi ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerifim rica etmeğın siz ki mûmâ-ileyhsiz mukaddemâ verilen emr-i şerifim mucebince amel olunmak bâbında emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Receb Sene 1130

Kirmasti nâibine ve Kilidü'l-bahr kal'ası diz-dârına hüküm ki

Bursa'da vâki merhum ve mağfurlehü emir sultan tâbe serahe evkâfının bi'l-fiil mütevellisi olan kıdvatü'l-emâsil ve'l-akran Mehmed zide kadruhu südde-i saâdetime arz-ı hâl edub müşarünileyhin evkâfi karyelerinden kaza-yı mezbura tâbi Karabircik nam karye sâkinlerinden Yamak Mehmed beşe dimekle ma'ruf şaki mültezimleri olan Hasan hasekinin odasını basub enva' dirlü taaddi etmekle yine karye-i mezbura sâkinlerinden İbrahim nam kimesne def-i murad eyledikde üzerine tabancayı sıkub katl-ı murad eyledükde ba'zı müslimin şahâdetleriyle sâbit ve cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye alınub ve mezbur Mehmed'in refikası olan İbrahim beşe ve çıbkın Mehmed

beşe ve karındaşı Ali beşe nam şakiler ümmet-i Mehmed'in ehl ve ıyallerine taarruz ve şurb-ı hamr ve nâsik emvâl ve erzâkların nehb ve gâret ve fitne ve fesâd olub şekavetlerinin nihâyeti olmaduğın ahâli-yi karyenin şahâdetleriyle hüccet-i şer'iyye olunduğın bildirub mezburun dört nefer şakiler zâbitleri ma'rifetiyle ve Kildü'l-bahr kal'asında kal'a-bend olunmaları bâbında emr-i şerifim rica etmeğın husus-ı mezbura zâbitleri tarafından mübâşir ta'yin olunub mahâllinde keyfiyet ahvâlleri şer'le tefahhus ve üzerlerine şekavet sâbit oldukda mezburlar ıslah-ı nefis için Kildü'l-bahr kal'asında kal'a-bend olunmaları için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Receb Sene 1130

93 / 323

Tokad voyvodası üzerine nâzır olan miralem-i sâbık İsmail dâme mecduhuya ve Tokad nâibine hüküm ki

Tokad mukatası voyvodalığı bin yüz otuz senesi Muharremi guresinden Ali zide kadruhunun uhdesinde olmağla düstur-ı mükerrem müşir-i müfehhem nizâmü'l-âlem hâlâ âsitane-i saâdetimden sadaretâzamı ve vekâlet-i kübra kaimakamı olan vezirim Mustafa paşa edamallâh-ü teâlâ iclalehuya mukataa-yı merkum malından kalemiyesiyle maan dört taksit ile sünü-yı ta'yin olunan on dokuz yük akçe hassı malından sene-i mezbura mahsub olmak üzere taksit-i sâni için voyvoda-yı merkum Ali zimmetinde müteveccih olan dört yük yetmiş beş bin akçenin ahz ve kabzı için bundan akdem emr-i şerifimle vezir-i müşarünileyh tarafından adam ta'yin ve irsâl olunmuş iken voyvoda-yı merkum bir akçe ve bir habbe (göndermeyub) ve meblağ-ı mezburun voyvoda-yı merkumdan bir an evvel ve bir saat mukaddem cem' ve tahsile vezir-i müşarünileyh tarafına erişdirilmesi ziyâdesiyle mühim ve muktezi olmağla hâlâ te'kid ve isticâl için işbu emr-i şerifim isdar ve meblağ-ı mezburun ahz u kabz için vezir-i müşarünileyh tarafından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran zide kadruhu ta'yin ve irsâl olunmağla imdi siz ki mûmâ-ileyhümâsız emr-i şerifim vusûlünde kat'an bir an te'hir ve tevakkuf ve bir güne

taallül ve muhâlefet etdirmeyub mukataa-yı merkumun vezir-i müşarünileyhin muayyen olan hassı malından taksit-i sâni için voyvoda-yı merkum zimmetinde olan dört yük yetmiş beş bin akçe hassı malını bir an evvel ve bir saat mukaddem taleb ve tahsil ve vezir-i müşarünileyh tarafından kabzına me'mur olan mûmâ-ileyhe alâ irsâl ve bi't-tamam edâ ve teslim etdirib husus-ı mezburda te'hir ve tevkifden ve tehâvün ve taksirden ve taallül ve tereddüd ile dahl ve muhâlefet etdirilmekten begâyet mücânibde olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Receb Sene 1130

93 / 324

Erzurum'dan âsitane-i saâdetime gelince yol üzerinde vâki olan kadılara ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları vekilleri ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Erzurum'dan âsitane-i saâdetime gelmesi fermânım olan hazinenin esna-yı rahda ve menâzil ve merâhilde muhafaza ve muhâsesesi ehemmi-i mehamm lâzımü'l- ihtimamdan olmağla siz ki mûmâ-ileyhimsiz zikr olunan hazine üzerine ta'yin olunan ma'rifetiyle her kangınızın taht-ı kazasına gelub dâhil olur ise münâsib ve mahfuz mahâllere kondurub ve gecelerde ve gündüzlerde bekçiler ta'yin ve gereği gibi bekledüb ve gelur oldukda yanlarına kifâyet mikdarı tüfenk endaz adamlar koşub esna-yı rahda ve menâzil ve merâhilde eşkiyadan hıfz ve hırâsetine ihtimam-ı tam olunarak zarar ve ziyândan me'mun olur keyfiyet ile bir an evvel ve bir saat mukaddem emnen ve sâlimen birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta'cil mahâll-i me'mura isâl edub afv ve te'hirden ve tesâmuh ve tekâsülde ve bu takrir ile hilâf-ı şer'-i şerif bir ferde taaddi ve tecâvüzden begâyet ihtirâz ve ictinâb olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Receb Sene 1130

Min-ba'd kendü hâlinde olmak üzere afv ve ıtlak olunmağla işbu mahâllinde verilmiştir. Fi- evâhir-i Şa'ban Sene 1130

Gemlik nâibine hüküm ki

Sen ki Gemlik kazası nâibi mevlânâ Mustafa zide ilmihusun sūdde-i saâdetime mektub gönderub Gemlik ahâlisinden el-hac Abdi nam kimesne meclis-i şer'e varub suhvet-i kübrada kasaba çarşusunda kendü hâlinde durur iken kasaba-yı mezburda sâkin müezzin sipahi Ahmed umumen bi-gayr-i hak levid ta'bir olunur arza-yı kebir ile katl kasdıyla alenen üzerine hücum ve darb-ı şedid ile darb eyledüğinden gayri boğazını sıkub mezburun darbına tahammül edemeyub feryad ve figan eyledikde ümmet-i Muhammed erişub bunu yedinden tahlis ve nice şetm-ı galize ile şetm edub taaddi ve fesâd eylemekle mezburun keyfiyet-i ahvâli ba'zı müsliminden tefahhus ve istihbâr olundukda mezburun vech-i meşruh üzere bu makule fesâd ve şekaveti âdet-i müstemiresi olduğu cümlemizin ma'lumudur ve mezbur kendü hâlinde olmayub alakası olmadığı il mesâlihine karışub müfti-yi hacı olub mecr lâzım olmağla ümmet-i Muhammed ve reâyâ fukarası kavlen ve kaalen müttazi ve mutazarırlardır deyu haber vermeleriyle mezbur Ahmed'e bi'd-defaât tenbih olundukda mütenebbih olmayub mündefi olmağla salah hâli zâhir oluncaya değin cela-yı vatan ile ta'zir olunmak ricasına vâki hâli hükm-i hümâyûnum verilmek bâbında el-hâsılı arz eylediğin ecilden vech-i meşruh üzere icla olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâil-i Şa'ban Sene 1130

Niğbolu ve Vidin'e varınca nehr-i Tuna sevâhilinde vâki ve ve kadıları ve zikr olunan kazalarda kara zâbitlerine hüküm ki

Ümera-i deryadan mefahirü'l-ümarâ'il-kiram Maryolzâde Ali paşa ve karındaşı Mustafa paşa ve Veli beğzâde Mehmed ve Kâsım paşa zâde Mustafa dâme ikbalihüm südde-i saâdetime arz-ı hâl edub emr-i şerifimle me'mur oldukları üzere süvar oldukları sefineleriyle Niğbolu ve Vidin câniblerine âzim olmalarıyla nehr-i Tuna sevâhilinde olan kasabât ve kura ahâlileri mu'tad-ı kadim üzere vergeldikleri selhur ve kılağuzlar ta'yin ve mahâll-i me'mura isâl etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum rica eyledikleri ecilden bundan akdem nehr-i Tuna'dan ince donanma bu vecihle mürur etmiş ise ol vecihle mu'tad üzere mürur etdirilmek bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur deyu yazılmışdır.

Fi-evâil-i Şa'ban Sene 1130

94 / 327

Sultaniye kazası nâibine ve Sultaniye kal'ası diz-dârına hüküm ki

Nam kimesne südde-i saâdetime arz-ı hâl edub bu ba'zı umur-ı mühimme ile donanma-yı hümâyûnum tarafına gitmek iktiza etmeğin Boğazhisarında bir münâsib sefine ile donanma-yı hümâyûnum bulunduğu mahâlle irsâl ve isâlinde ihtimam olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum rica eyleduği ecilden vech-i meşruh üzere amel olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâil-i Şa'ban Sene 1130

94 / 328

Mezburun üç nefer mahbuslar fi-mâba'd kendü hâllerinde olmak üzere yarar kefil aliverilmesi ıtlak ve sebebli tahliye olunmak için emr-i şerif yazılmışdır. Fi-evâil-i Şevvâl Sene 1130

Yencek nâibine ve Kütahya kal'ası diz-dârına hüküm ki

Sen ki nâib-i mezkursun südde-i saâdetime mektub gönderub Yencek kazası ahâlisinden Halil ve Ahmed ve İsmail ve es-seyyid Şahabeddin ve es-seyyid Ahmed ve Abdi ve Monla Mustafa halife ve İbrahim ve hacı Mehmed ve hacı Halil ve monla Mehmed halife ve monla Muharrem halife ve Emrullah ve es-seyyid hacı Ahmed ve hacı Ali ve seyyid ve seyyid Mustafa ve seyyid Hasan ve hacı Mehmed ve hacı Abdullah ve hacı Murad ve hacı Mustafa ve sâirleri meclis-i şer'e varub kaza-yı mezbur mahâllâtından Emirler mahâllesi sâkinlerinden Mehmed beşe bin el-hac Nurullah ve es-seyyid Hüseyin bin hacı Mehmed ve Akmesjid mahâllesi sâkinlerinden İsmail beşe bin İbrahim nam kimesneler kendü hâllerinde olmayub dâima şekavet üzere olub ve bundan akdem câmi'-i kebir mahâllesi sükkânından Ahmed nam ve Mustafa nam tıfılın bağçeye gider iken esna-yı tarikde önüne inub başından destarın ve belinden kuşağını ahz ve kendüyi fi'l-i şeni' kasdıyla taarruz ve Akmesjid mahâllesi sâkinlerinden seyyid Hüseyin oğlu es-seyyid Ahmed Köylü nam karyeden gelir iken hilâf-ı şer' önüne inub fi'l-i şeni' kasd ve zımmi tâifesinden ba'zılarının dişlerin ihrâc ve birinin sakalını kesub fesâdât ile meşhur ve taaddilerinin nihâyeti olmadığı bildirub ol bâbda hükmi hümayûnum verilmek ricasına vâki hâli iltimasıyla arz eyledüğün ecilden mezburun üç nefer şakiler zâbitleri ma'rifetiyle ahz ve ıslah-ı nefis edinceye değin Kütahya kal'asında kal'a-bend olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Şa'ban Sene 1130

95 / 329

Ümera-i deryadan Maryoloğlu Ali paşa ve Maryoloğlu Mustafa paşa ve Veli beğzâde Mehmed paşa ve Kâsım beğ oğlu Mustafa beğ hüküm ki

Düstur-ı mükerrem müşir-i müfehhem nizâmü'l-âlem bi'l-fiil kapudanım olan vezirim Süleyman paşa edamallâh-ü teâlâ iclalehu bundan akdem donanma-yı hümâyûnumdan dört kıt'a müretteb çekdiri sefineleri ifraz ve iktiza eden hidemât-ı aliyyemde bulunmak için nehr-i Tuna ile Vidin cânibine irsâl etmek üzere fermânım olduğuna binaen siz ki mûmâ-ileyhimsiz bu husus için siz mükemmel çekdiri sefineleriniz ile me'mur olduğunuz üzere savb-ı maksuda azim olmak için gelub İstanbul'a dâhil olub ve siz ki bir gün evvel ve bir saat mukaddem mahâll-i me'murda mevcut bulunmanız ehemmi mehamm din ve devlet-i aliyyemden olmağla üzerinize mûmâ-ileyh Maryoloğlu Ali paşa başbuğ nasb ve ta'yin olunub ve sizi asla ve kat'a biran meks ve tevakkuf etdirmeyub me'mur olduğunuz üzere mükemmel çekdiri sefineleriniz ile bir gün evvel ve bir saat mukaddem Vidin tarafına irsâl ve mahâll-i me'mura iktiza eden hidemât-ı aliyyemden mevcut etdirilmek üzere isâl için düstur-ı mükerrem müşir-i müfehhem nizâmü'l-âlem âsitane-i saâdetimde sadaretâzamı ve vekâlet-i kübra kaimakamı olan vezirim Mustafa paşa edamallâh-ü teâlâ iclalehuya hitâben rikâb-ı hümâyûnum tarafından hat-ı hümâyûn-ı şevket-makrunumla müekked emr-i şerifim şerefyafte-i sudûr olmağla imdi işbu emr-i şerif-i vâcibi'l-ımtisâlim vusûlünde asla ve kat'a bir an ve bir saat meks ve tevakkuf etmeyub siz ki mûmâ-ileyhimsiz üzerinize başbuğ nasb ve ta'yin olunan mûmâ-ileyh Maryolzâde Ali paşa ile maan ta'cil-i ale't-ta'cil kalkub kemal sûrat ve şitab ile çekdiri sefinelerinizle bir gün evvel ve bir saat mukaddem Vidin cânibine erişub iktiza eden hidemât-ı din-i devlet-i aliyyemde mevcut bulunmağa bezl ve sa'y ve kudret ve izhar-ı gayret ve hamiyet eyleyub tehâvün ve tekâsüliden ve bir an evvel ve bir saat mukaddem mahâll-i me'murda mevcut bulunmamakdan gâyetü'l-gâye ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Şa'ban Sene 1130

Karadeniz boğazından Vidin'e varınca derya ve Tuna sevâhilinde vâki olan kadılara ve zikr olunan kazalarda vâki kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları vekilleri ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

İ'zâmü'l-ümarâ'il-kiram ümerâ-i deryadan Maryol oğlu Ali ve Ali ve Maryol oğlu Mustafa ve Veli beğzade Mehmed dâme ikbâlehüm ve kıdvetü'l- ümarâ'il- kiram Kâsım beğ oğlu Mustafa dâme izzuhu Vidin cânibinde iktiza eden hidemât-ı din-i mübinde bulunmak üzere emr-i şerifimle me'murlar olup süvar oldukları çekdiri sefineleriyle zikr olunan ümarâ'il-deryanın bir an evvel ve bir saat mukaddem mahâll-i me'mura eriştirilmesi ehemmi mehamm lâzımü'l-ihitimamdan olmağla imdi siz ki kadılar ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları vekilleri ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerisiz mûmâ-ileyhim ümerâ-i derya çekdirileriyle her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olurlar ise asla ve kat'a meks ve tevakkuf etdirilmeyub bi-eyyi-hâl bir gün evvel ve bir saat mukaddem birbirinize irsâl ve ta'cil-i ale't- ta'cil savb-ı maksudlarına eriştirilmekte her biriniz bezl-i makdur ve kudret eyleyub bu hususda tehâvün ve tekâsülden begâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdir olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Şa'ban Sene 1130

Şam vâlisine ve Kudüs-i şerif beylerbeyisine ve Şam-ı şerif ve Kudüs-i şerif kadılarına ve Magosa kal'ası diz-dârına hüküm ki

İstanbul'da Ermeni patriği olan Avanos nam patrik südde-i saâdetime arz-ı hâl edub Bankeselü hezide nam zımmi muzırü'n-nas olup bundan akdem patrik olan zamanında bir tarikiyle Kudüs-i şerife gidub millet-i Ermeniyân arasında dirlü dirlü ihtilâle bâis olur hâlini zuhur edub ve Kudüs-i şerif manastırlarında kanâdil ve sâir buna müteallik

mevcudâtı ahz ve itlâf ve ekl ü bel' ve vakfi harab edub ba'de isdar olunan emr-i şerifimle âsitane-i saâdetime ihzâr ve İstanbul kadısı huzurunda murâfaadan vech-i meşruh üzere mal-ı manastırı itlâf ve istimlak eyleduğu naban ve nice zaman mahbus olub ba'de Ermeniyan zümresine bir dirlü karışmayub vilâyetine nefy ve icla olunmak üzere mukaddemâ rikâb-ı hümâyûnum tarafından emr-i şerifim mucebince mahâlline irsâl olunmuş iken itaat-ı emr-i şer' etmeyub bir tarikle firar ve hâlâ Şam ve Kudüs-i şerif taraflarına revâne olub berat-ı âlişan ve hüccet mucebince nasb olunan vekilini cebren ve kahren kandırub ben üzerinize vekil oldum deyu vekâleti umuruna müdâhale etmekle vekil-i mezburun yedinde olan berata ve sâdır olan evâmir-i şerifeye mugayir ihtilâl ve zulmü evvelkinden(...)⁴² muzaaf olduğundan Ermeniyan fukarasına ve zımmilere ve sâir fukaraya nice dirlü şirret ile eziyyet ve mal-ı manastırı ehl-i örf tâifesine ekl ve itlâf sebeb ve oğlu nam zımmi ile maan zulm ve taaddilerinin nihâyeti olmaduğun bildirub mesfur zımmi ve oğlu mesfur siz ki vezir-i müşarünileyhümâ ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhümâsız her kangınızın taht-ı hükümet ve kazasında bulunurlar ise ahz ve ikisini maan Kıbrıs ceziresinde Magosa kal'asında kal'a-bend olunmaları bâbında emr-i şerifim rica etmeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Şa'ban. Sene 1130

96 / 332

Hassa bostancıbaşıya ve Marmara nâhiyesi nâibine hüküm ki

Kıdvet-i ümarâ'il-milleti'l-mesihyye Françe padişahının âsitane-i saâdetimde mukim elçisi Markiz de Bonnak hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr arz-ı hâl gönderub Françe ve Françelüya tâbi ruhbân ve tüccâr tâifesi ve tercümanları kendü nefisleri için mu'tad-ı muayyen şurb-ı hamr ve iştira' ve hânelerine nakl-i murad eylediklerinde zâbitler tarafından fi-mâba'd gümrük ve bac ve gavâid ve cizye namıyla ve sâir bahane ile akçe

⁴² Bir kelime okunamadı

taleb olunmaya deyu ahidnâme-i hümâyûnda ve yedlerinde olan evâmir-i şerifede mukayyed iken nâhiye-i mezbura tâbi Paşalimanı subaşı el-hac İbrahim bin yüz yirmi dokuz senesinde yedlerinde olan ahidnâme-i hümâyûna ve evâmir-i şerifeye mugayir hamr için irsâl eyledikleri adamlarından birinden kırk guruş alub ve ba'zılarından dahi ellişer ve yüzer guruş talep ve nice dirlü amel ve bahane ile adamlarını rencide ve remideden hâli olmadığın bildirub sen ki bostancıbaşı-yı mûmâ-ileyhsin ma'rifetinle murâfaa-yı şer' için subaşı mezkur el-hac İbrahim divân-ı hümâyûnuma ihzâr olunmak bâbında hükm-i şerifim rica etmeğin sen ki bostancıbaşı-yı mûmâ-ileyhsin ma'rifetinle murâfaayı şer' için mezbur âsitane-i saâdetime ihzâr olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Ramazan Sene 1130

96 / 333

Âsitane-i saâdetimden Rodoscuk'a varınca berren ve bahren yol üzerinde vâki kadılarına ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Kıdvet-i ümarâ'il- milleti'l- mesihiyye Françe padişahının âsitane-i saâdetimde mukim elçisi Markiz de Bonnak hutimet avâkıbuhu bi'l- hayr südde-i saâdetime arz-ı hâl edub bayrağı altında Yoribaşlardan Vasili ve Gıları nam iki nefer tâcirler bir mikdar taam ile Rodoscuk cânibine azimet etmeleriyle siz ki mûmâ-ileyhimsiz mezburlar her kangınızın taht-ı kazasına vârub dâhil olurlar ise esna-yı rahda ve menâzil ve merâhilde berren ve bahren mürur ve uburlarına muhâlefet ve kendülere ve esvâb ve davarlarına dahl ve taarruz olunmayub ve cizyedarlar taraflarından cizye mutalebesiyle rencide etdirilmeyub ve lâzım gelen zâd ü zevâdeleri narh-ı câri üzere akçeleriyle alıverilib zehab ve ayyablarında ahidnâme-i hümâyûn mucebince himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerifim rica etmeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur.

Fi-evâhir-i Ramazan Sene 1130

Ruscuk kadısına ve cizyedarına hüküm ki

Kıdvet-i ümarâ'il-milleti'l-mesihyye Françe padişahının âsitane-i saâdetimde mukim elçisi Markiz de Bonnak hutimet avâkıbuhu bi'l- hayr südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub Françelüden memâlik-i mahrusamda temekkin edenlerden harac taleb olunmaya deyu ahidnâme-i hümâyûnda mestur ve mukayyed iken hâlâ Françelülerden Harun nam Françelü bey' ve şira için Tekfurdağı kasabasına vardıkda sen ki kasaba-i mezbur cizyedarısın hilâf-ı ahidnâme-i hümâyûn cizye talebiyle mesfuru ahz ve cizye vermeduği için der- zindan edub külli gadr ve taaddi etduğun bildirub mesfur itlak ve cizye mutalebesiyle rencide olunmamak bâbında emr-i şerifim rica etmeğın Françelüya ita olunan ahidnâme-i hümâyûna müracaat olundukda vech-i meşruh üzere olduğı mestur ve mukayyed bulunmağın ahidnâme-i hümâyûn mucebince amel olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâil-i Şevvâl Sene 1130

Üsküdar'dan Tokad'a varub gelince yol üzerinde vâki kadılara ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Françe padişahının âsitane-i saâdetimde mukim elçisi Markiz de Binnak hutimet avâkıbuhu bi'l- hayr südde-i saâdetime gelub etba'ından Kirkor nam müste'min ba'zı mesâlih için Tokad'a gönderilmek iktiza etmekle mu'tad üzere yol hükmü yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Şevvâl Sene 1130

97 / 336

Âsitane-i saâdetimden İzmir'e varub gelince berren ve bahren yol üzerinde vâki kadılara ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları ve â'yân ve işerlerine hüküm ki

Françe tâcirlerinden Akaderlü nam müste'min ba'zı mesâlih için İzmir'e göndermek iktiza etmekle mu'tad üzere yol hükmü yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Şevvâl Sene 1130

97 / 337

Âsitane-i saâdetimden Leh hududuna varınca berren ve bahren yol üzerinde vâki olan kadılar ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Françe padişahının âsitane-i saâdetimde mukim elçisi Markiz de Bonnak hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr arz-ı hâl gönderub Françe müste'minlerinden dört nefer frençelü ba'zı mesâlihleri için Leh hududundan elçi-yi mûmâ-ileyh tarafına gelub giru avdet etdirilmekle mu'tad üzere yol hükmü yazılmışdır.

Fi-evâil-i Zi'l-ka'de Sene 1130

97 / 338

Kapudan vezir Süleyman Paşaya ve ocak gemileri kapudanlarına hüküm ki

Françe padişahının âsitane-i saâdetimde mukim elçisi südde-i saâdetime arz-ı hâl gönderub Françe diyârından memâlik-i mahrusama gelen sefineler kapudanlarının yedlerine izn-i birle verilen paseporto ta'bir olunur kâğıd üç seneden üç seneye değin tecdid olunub bu esnada ocak gemileri râsit geldiklerinde yedlerinde olan paseportoya nazar ve rencide olunmamak üzere karar verilub ancak zikr olunan paseportunun tarihi mürur etmiş bulunur ise gemiyi kürfet ve kendülerin esir eyleyeler deyu şerh verilub el-

hâletü hezihi Françe kapudanlarından Kodolu nam kapudanın yedinde olan paseportunun tecdidi vakti mürur etmekle tecdid için Mısır İskenderiye'sinden Françe diyârına gitmek üzere iken düstur-ı mükerrem müşir-i müfehhem nizâmü'l-âlem Mısır vâlisi vezirim Ali paşa edamallâhü teâlâ iclalehü sefine-i merkumeyi ahz ve derununa miri birinç tahmil ve âsitane-i saâdetime irsâl etmekle kapıdan-ı mesfur yedinde olub vakt-i mürur eden paseportoyu tecdid etdirmek için Françe diyârına gider iken ru-yi deryada ve liman ve iskelelerde gerek miri sefineleri ve gerek ocak gemileri ve sâirleri taraflarından müruruna muhâlefet ve dahl ve taarruz olunmayub ahidnâme-i hümâyûn mucebince (ahid) her vecihle himâyet ve sıyânet olunmak için emr-i şerifim verilmek ricasına istida'-yı inâyet eylemeğin Françelüye ita olunan ahidnâme-i hümâyûna müracaat olundukda memâlik-i mahrusamda derya yüzüne çıkan gemiler ve kadırgalar ve donanmalar deryada Françe gemilerine buluşdukda birbirleriyle dostluk edub zarar ve ziyan etmeyub mâdâm ki kendu rızalarıyla hediye vermezler cebren âlat ve esvâbları ve emred oğlanların ve gayri nesnelere alub taaddi etmeyeler deyu mestur ve mukayyed bulunmağın ber- minval-i meşruh ve ahidnâme-i hümâyûn mucebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdir olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Zi'l-ka'de Sene 1130

98 / 339

İznikmid kadısına ve İznikmid dergâh-ı âli yeniçerileri zâbiti haseki ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Bundan esbak bi- kazaullâh-i teâlâ mahmiyye-i İstanbul'da vâki olan harikde muhterik olan (...) ⁴³ ve dekâkin ve sâir ebniyenin müceddeden binası için iktiza eden kereste ve sâir ebniyeye müteallik olan levâzım ve mühimmât işbu harikden evvel fûruht olageldiği bahalarıyla fûruht olunmak lâzım iken hâlâ İstanbul cânibinde olan rüesâ-yı sefâin ve ashâb-ı merâkib kereste ve ebniyeye müteallik olan levâzım ve mühimmâtı

⁴³ Bir kelime okunamadı

işbu harikden evvel alınageldiği üzere mübayaaya etmek için İznikmid'de vardıklarında İznikmid'de olan kereste ashâbı izhâr eyledikleri kereste-yi mücerred ziyâde bahaya fûruht eylemek sevdasıyla mehâzin ve dekâkinlerin kapadub ve kendüleri ihtifa eylemeleriyle kereste mübayaası için ol tarafa giden sefineler nehy geldikleri i'lâm olunub ve kereste ve sâir ebniyenin levâzım ve mühimmâtı işbu harikden evvel fûruht olunageldiği baha üzere bey' olunmak bâbında hat-ı hümâyûn-ı şevket-makrunum şerefyafte-i sudûr ve husus-ı merkum için kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran zide kadruhu mübâşir ta'yin olunmağla imdi siz ki mûmâ-ileyhimsiz işbu emr-i şerif-i vâcibi'l-ımtisâlim vusûlünde bir suretini mahkemede sicillane sebt ve mazmun-ı münifi anda olan kereste ashâbına i'lâm ve iş'at ve cümlesini buldukları mahâllerden getürdub bi-eyyi-hâl cebegân mahâzin ve dekâkinlerin acdırub izhâr eyledikleri kereste ve sâir ebniyeye müteallik olan levâzım ve mühimmâtı işbu harikden evvel bey' oluna geldiği baha ile tâlibine fûruht etmeleri için tenbihi lâzım gelenlerin mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle cümlesini muhkem tenbih ve te'kid eylesiz şöyle ki bundan sonra medine-i mezburede olan kereste ashâbı mütenebbih olmayub muhtefi oldukları mahâllden çıkmayub ve mahâzin ve dükkanların açmayub ve kereste ve sâir ebniyeye müteallik levâzım ve mühimmâtı işbu harikden evvel bey' olunageldiği üzere fûruht etmeyub ziyâde bahaya fûruht etmek sevdasıyla kerestelerin izhâr ve bu taraftan giden rüesa-yı sefâin ve ashâb-ı merakirine nehy gelmek ihtimali olur ise sonra bir vecihle hevaya zuhur olamayub âkubet-i şedid ile muâhez ve muâkab olmaları mukarrerdir âna göre cümleyi hâbir ve âgâh ve muhkem tenbih ve te'kid ve mütenebbih olmayanları ism ve resmleriyle arz ve i'lâm eyleyub ve siz dahi vech-i meşruh üzere sâdir olan emr-i şerifimin mazmun-ı münifini takayyüd ve ihrâc ve herbiriniz ced-i tam gereği gibi takayyüd ve ihtimam eyleyüb hilâfını irtikabdan gâyetü'l-gâye ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdir olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Şa'ban Sene 1130

Hâlâ Yeniil Türkmanı voyvodası Viranşehirli Ahmed dâme mecduhunun bulunduğu mahâlliden âsitane-i saâdetime gelince yol üzerinde vâki olan kadılara ve mütesellimlere ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları vekillerine ve â'yân-ı vilâyet ve işlerine hüküm ki

Kıdvetü'l- emâcid ve'l-â'yân tersane-i âmirem emini olan Mehmed zide mecduhu südde-i saâdetime arz-ı hâl sunub seren sütun bahası olmak üzere mûmâ-ileyh Ahmed dâme mecduhudan sebep-i tahrir hükmü ile havâle olunan on bir bin guruşun hıfz ve hırâset olunarak âsitane-i saâdetime isâli mühim ve muktezi olmağla imdi siz ki mûmâ-ileyhimsiz meblağ-ı mezbur her kangınızın taht-ı kazasına gelub dâhil olur ise mahfuz mahâlde kondurub ve gecelerde bekçiler ta'yin ve gereği gibi bekledüb ve gelür oldukça yanına kifâyet mikdarı tüfenk endaz adamlar koşub esna-yı rahda ve menâzil ve merâhilde zarar ve gezend erişmemek üzere hıfz ve hırâsetde ihtimam-ı tam olunarak kemal emn ve selâmet ile birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta'cil mahâll-i me'mura isâl edub afv ve te'hirden ve ihmâl ve müsâheleden ve hilâf-ı şer'-i şerif bu takrir ile bir ferde taaddi ve tecâvüzden begâyet ihtirâz ve ictinâb olunmak bâbında emr-i şerifim rica etmeğin vech-i meşruh üzere amel eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdir olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâil-i Ramazan Sene 1130

İtlakı için emr-i şerif yazılmışdır. Fi-evâsıt-ı Safer Sene 1131

Akhisar Geyve nâibine ve Kütahya kal'ası diz-dârına hüküm ki

Sen ki nâib-i mezkursun südde-i saâdetime mektub gönderub Akhisar Geyve kazasına tâbi Yollar nam karye ahâlilerinden Mehmed Halil bin Osman ve Ali beşe bin Osman ve el-hac Mustafa bin Ahmed ve Ahmed beşe bin Osman ve Hüseyin beşe bin Mahmud ve Mehmed Halil bin Ahmed ve sâirleri meclis-i şer'e varub yine karye-i merkume sükkânından el- hac Mustafa bin Osman nam kimesne eşirradan olub bundan akdem birkaç def'a sâdır olan emr-i şerifim mucebince hilâf-ı şer' bir kimesneyi rencide eylemeye deyu taraf-ı şer'den muhkem tenbih ve te'kid olunmuş iken bir vecihle mütenebbih olmaduğundan gayrı hevâsına tâbi eşirrayı tahrik ve ihtilâl ve birkaç def'a vâsı ve hüccet olunmuş me'mur olmadığı da'vaya cebren istida' etdirub yer ve lisânından rahatları kalmayub perakende ve perişan olmalarına bâis olduğın ahâli-yi vilâyetin ihbârlarıyla arz eyleduğın ecilden mezbur Kütahya kal'asında kal'a-bend etdirilmek için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Ramazan Sene 1130

99 / 342

İznikmid ve Düzce ve havâlilerinde ve (Karadeniz yalılarında vâki olan kadılar) vâki olan kadılara ve İznikmid'de dergâh-ı âli yeniçerileri zâbiti hasekiye ve zikr olunan kazalarda vâki kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları vekillerine ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Bi-kazaullâh-ı teâlâ bu def'a mahmiyye-i İstanbul'da vâki harik sebebiyle ahâli-yi İstanbul ziyâde keresteye muhtac olmağla mahâllerinden kereste kat' edenler ve İstanbul'a kereste nakl eden sefâin reisleri ve İstanbul'da olan keresteci tâifesi muhterik olan menâzil ve dekâkin ve sâir ebniyeleri bina ve ta'mir-i murad eden ehl-i beldenin mübayaa edecekleri ecnâs keresteye ziyâde baha takvimi ile cevr ve eziyet olunmayub gerek mahâllerinden kereste kat' ve İstanbul'a irsâl edenler ve gerek İstanbul'a kereste nakl eden sefâin reisleri ve gerek keresteci tâifesi kablü'l-harik ecnâs keresteyi ne minval üzere fûruht edegelmışler ise yine ol üslub üzere fûruht etdirilub ve kireç ve

tuğla ve horosan ve kiremid cümlesini leyl ü nehhar sanaâtlarında i'mâl ve temürcü ve nalbur erbâbını ve müsamir mütenevvia ve sâir levâzım-ı ebniye olan temür makulesi ziyâde bahaya fûruht olunmamak üzere kemayenbaği takayyüd ve ihtimam olunmağıçun düstur-ı mükerrem müşir-i müfehhem nizâmü'l-âlem âsitane-i saâdetimde sadaretâzamı ve vekâlet-i kübra kaimakamı olan vezirim Mustafa paşa edamallâh-ü teâlâ iclalehu ve İstanbul kadısına ve hassa bostancıbaşıya ve hassa mi'marbaşı vekiline hitâben ordu-yı hümâyûnum tarafından şerefyaft-e sudûr olan emr-i şerifim mucebince âsitane-i saâdetim tarafından dahi tenbih ve te'kidi müştemil emr-i şerifim isdar ve irsâl olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mûmâ-ileyhimsiz işbu emr-i şerifim her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise bir suretini muhâkeme-i sicillâta büşra ve mazmun-ı münifini i'lan ve iş'at fermânım olduğu üzere gerek taht-ı kazalarınızda vâki cibali-şakiha ve sâir mahâllerden kereste kat' ve İstanbul'a irsâl edenler ve gerek ol tarafdân İstanbul'a kereste nakl eden sefâin reisleri ve gerek keresteci tâifesi kablü'l-harik ecnâs keresteyi ve sâir ebniyeye müteallik olan levâzım ve mühimmâtı ne minval üzere fûruht edegelmişler ise yine ol minval üzere fûruht ve evvel ba-evvel kereste-i mütenevvia-yı mütevafehenin İstanbul'a nakl ve irsâli hususuna ziyâdesiyle takayyüd ve ihtimam olunmak için tenbihi lâzım gelenlere muhkem tenbih ve te'kid eylesesiz şöyle ki fi-mâba'd ecnâs kereste ve sâir (ebniyeye) müteallik olan levâzım ve mühimmât işbu harikden evvel fûruht olunagelen bahadan ziyâdeye bey' olunduğı veyahud ecnâs kereste ve sâir ebniyeye müteallik olan levâzım-ı mühimmenin peyderpey İstanbul'a nakl ve irsâli hususunda nevi'ma tehâvün ve tekâsülünüz vuku' istima' olunur ise gerek sizin ve gerek bunun gibi emr-i kerihâ cesaret edenlerin bir dirlü özr ve cevabları ihfa olunmayub âkubet-i şedid ile muâkeb ve muâhez olmaları emr-i mukarrerdir bu emr-i hâtirde âna göre cümleliz kemal basiret ve intibah ile hareket ve tenbih ve te'kidi iktiza edenlere muhkem tenbih ve te'kid ve mütenebbih olmayanları ism ve resmleri ve şöhret-i şiarlarıyla âsitane-i saâdetime arz ve i'lâm ve işbu emr-i şerifimin mazmun-ı münifini tenfiz ve icrada herbiriniz bezli-i makdur⁴⁴ve sa'y ve kudret eyleyub hilâfından begâyet ihtirâz ve ictinâb olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdir olmuşdur deyu emr-i şerif yazılmışdır.

⁴⁴ Bu kelime okunamadı

Fi-evâil-i Ramazan Sene 1130

Bir sureti (hârici)

Karadeniz yalılarında vâki olan kadılara ve zikr olunan kazalarda kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları vekilleri ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine yazılmışdır.

100 / 343

Kayseriyye ve ve kadılarına ve mütesellimine hüküm ki

İstanbul'da Ermeni patriki olan Evanes nam patrik südde-i saâdetime arz-ı hâl edub patrikliğine dâhil olan Ermeni murahhasalarından hâlâ Kayseriyye ve tevâbi' murahhasası olan Mihâl nam râhib yedinde olan berat-ı âlişan mucebince murahhasalık mezburu zabt ve âyinlerini icra ve murahhasalığına tâbi olan manastırlara âherden dahl olunmak icâb etmez iken Ermeni râhiblerinden Nemanos nam râhib tarafından beru (...) ⁴⁵ nâşi cem' etmek bahanesiyle fârisi cânibine gelub ve (kendü hâlinde olmayub) ikamet edub lâkin kendü hâlinde olmayub hevâsına tâbi ba'zı zımmileri başına cem' ve ba'zılarını murahhasasını mesfur Mihâl râhibin üzerine musallat ve elinden senin murahhasalığına tâbi olan manastırlardan murad eylediğim manastırı bana zabt etdir deyu kadime mugayir taaddiye tasaddi ve ol dahi râhib olmaduğı (ecilden) için mesfur Nemanos râhib zirdestinde olanların cemâati ile Ermeni tâifesinin arasında ihtilâl bâis olduğın bildirub def-i ihtilâl için mesfur Nemanos râhib fi-mâba'd Kayseriyye taraflarında ikamet etdirilmeyub diyâr-ı âhere nefy ve icla olunmak bâbında hükmi hümâyûnum rica etmeğın keyfiyet-i ahvâl vech-i meşruh üzere ise def-i ihtilâl için mesfur Nemanos râhib diyâr-ı âhere nefy ve icla olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Ramazan Sene 1130

⁴⁵ Bir kelime okunamadı

İtlak olunmuştur

Kayseriyye monlasına ve Akdağ kadısına hüküm ki

Kayseriyye kazasına tâbi Kersi nam karye ahâlisi sÛdde-i saâdetime arz-ı hâl sunub ahâliden Mustafa nam kimesne karye-i mezbureye on sekiz saat mesafe Akdağ kazasına tâbi olan Dere nam karye sâkinlerinden iken sâbıkun gelub birkaç seneden berü mezkur Kersi karyesinde tavattun edub lâkin kendü hâlinde olmayub hevâsına tâbi ba'zı kimesneler ile müttefik olmağla mücerred celb-i mal için fukaraya ehl-i örfe gamz ve ehl ve ıyallerine hilâf-ı vâki mevad isnadıyla taarruz ve hevâsına tâbi kimesnelere zor şahâdet etdirub bunun emsâli taaddisinin nihâyeti olmaduğın bildirub mezbur karye-i mezbureden vatan-ı aslıyesine nefy ve anda iskân etdirilmek bâbında emr-i şerifim rica eylediğın ecilden vech-i meşruh üzere mezbur Mustafa karye-i mezbureden icla ve vatan-ı aslıyesinde ikamet etdirilmek için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Ramazan Sene 1130

Âsitane-i saâdetimden Eğriboz'a varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Dergâh-ı muallam yeniçeri çavuşlarından Ömer çavuş zide kadruhu gelub mûmâ-ileyh Eğriboz'da olan dergâh-ı muallam yeniçerilerinden mevâcibleri hususı için ta'yin ve irsâl olunmağla mu'tad üzere şurutuyla yol hükmü yazılıb verilmişdir.

Fi-evâil-i Ramazan Sene 1130

İtlakları için emr-i şerif yazılmışdır. Fi-evâil-i Safer Sene 1132

Hassa bostancıbaşıya ve Akçaşehir Bolu kazası nâibine ve Sultaniye kal'ası diz-dârına hüküm ki

Sen ki Akçaşehir kazası nâibi mevlânâ Mustafa zide ilmihusun südde-i saâdetime mektub gönderub Akçaşehir Bolu kazası sükkânından Fazlı Reis ve Sarı el-hac Mustafa ve kadı oğlu Ahmed ve diyâr-ı âherden gelüb kaza-yı mezkurada münhalen mütemekkin Süleyman efendi dimekle ma'ruf kimesneler kendü hâllerinde olmayub dâima halkı idlâl ve sebeb-i ihtilâl ve fitne ve fesâd ve ağras-ı fâside ile umur vilâyetine karışub ehl-i örf ile dahi yek-dil olmalarıyla müteâkıb ve mütevâli garâbet mübtedi ve teklif-i marü'l-ıttak (...) ⁴⁶ kâffe-i fukarayı dalâl ve ulemâ'-yı ümmeti ve zuafâ-yı milleti ve ahâli-yi şeriki tahkir ve tahvif ve umur-ı hukuku tefsir ve ta'bir ve fermân ile vâki olan tekâlifeye mütteki ile nesnelere kalub ekl ü bel' ve teşekki için taraf-ı devlet-i aliyyeye giden ümmet-i Muhammed'den ahz-ı mal ile müsadere ve der-zencir etdirub bunun emsâli zulm ve taaddilerinin nihâyeti olmadığından mâ-adâ umur vilâyete karışmayub kendü hâllerinde olmak üzere tenbihi müşir-i emr-i şerifim sâdır olmuş iken yine mütenebbih olmayub kâr-ı evvel taaddileri dahi olub şerr ve mekrlerinden muâciz olmalarıyla sen ki bostancıbaşı-yı mûmâ-ileyhsin tarafından ve mu'temed haseki mübâşir ta'yin ve mezburları ahz ve Sultaniye kal'asına kal'a-bend ve mazarratları üzerlerinden def' olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricasına el-hâsılı arz eylediğin ecilden vech-i meşruh üzere mezburlar ıslah-ı nefis için kal'a-yı mezburda kal'a-bend olunmaları için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Ramazan Sene 1130

⁴⁶ Bir kelime okunamadı

Âsitane-i saâdetimden Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki olan kadılar ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları vekilleri ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Hâlâ âsitane-i saâdetimden Edirne'ye irsâli fermânım olan mahbusların esna-yı rahda ve menâzil ve merâhilde muhafazalarında ihtimam olunmak ehemmi mehammdan olmağın siz ki mûmâ-ileyhimsiz zikr olunan mahbuslar hassa silahşörlерimden kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Mustafa zide mecduhu mübaşeretiyle her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise mahfuz mahâllere kondurub ve gecelerde bekçiler ta'yin ve gereğın gibi bekledub ve gider olduklarında yanlarına kifâyet mikdarı tüfenk endaz adamlar koşub esna-yı rahda ve menâzil ve merâhilde hıfz ve hırâsetlerin gereğı gibi takayyud ve ihtimam olunarak firar ihtimalinden me'mun olub keyfiyet ile emnen ve sâlimen birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta'cil mahâll-i me'mura irsâl edub te'hir ve tevakkufdan ve tehâvün ve tekâsülden ve hilâf-ı şer'-i şerif bu takrir ile bir ferde taaddi ve tecâvüzden begâyet ihtirâz ve ictinâb etmeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdir olmuştur buyurdum ki.

Fi-evâsıt-ı Ramazan Sene 1130

Âsitane-i saâdetimden Midillü ceziresine varub gelince Memerr'de vâki Seddü'l-bahr ve Sultaniyye ve Bozcaada ve Molova ve Midillü kadılarına ve Midillü nâzırına ve zikr olunan kal'aların diz-dârlarına ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Hâlâ bir mühim ve müsta'cil husus ile Midillü ceziresine gidub gelmek üzere irsâl olunan zide kadruhu için menzil ve kayığın tedâriki ehemmi mehamm ve lâzımü'l-ihtimamdan olmağın siz ki mûmâ-ileyhimsiz işbu emr-i şerifimle mûmâ-ileyh her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise ber-vech-i müsaraat her biriniz menzil ve

kayığı tedârik ve ihzârı hususunda gereği gibi takayyud ve ihtimam ve bir gün evvel ve bir saat mukaddem mmâ-ileyhi birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta'cil mahâll-i me'mura isâl edub te'hir ve tevkif ve tehâvn ve tekâsül ile mmâ-ileyhin varub vilâyetinde bir mahâllde meks ve tevakkufuna bâis olur hâlerinden begâyet ihtirâz ve ictinâb etmeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur deyu buyurdun ki.

Fi-evâhir-i Ramazan Sene 1130

101 / 349

Ve ve kadılarına ve Maydos ve Midillici karyeleri voyvodaları ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Hassa mi'marbaşı olan İbrahim zide mecduhu gelub mahmiyye-i İstanbul'da bi kazaullâh-i teâlâ hâlâ vâki olan harikde muhterik olan menâzil ve dekâkin ashâbı eyyam-ı şita halvetinden mukaddem binasına mübaşeret edub lâkin neccâr tâifesi kalil olduğundan ziyâde usret çekmeğin siz ki mevlânâ-yı mmâ-ileyhma ve zikr olunan Maydos ve Midillici karyeleri voyvodaları ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerisiz sâlifü'z-zikr karyelerde olan dirliğiniz tâifeleri mübâşir ta'yin olunan ma'rifetiyle bir an evvel ve bir saat mukaddem âsitane-i saâdetime irsâl olunmak bâbında emr-i şerifim rica etmeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur.

Fi-evâhir-i Ramazan Sene 1130

102 / 350

Kayseriyye monlasına ve mütesellimine ve â'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki

Hassa mi'marbaşı olan İbrahim zide mecduhu gelub mahmiyye-i İstanbul'da bi kazaullâh-i teâlâ vâki olan harikde muhterik olan menâzil ashâbı eyyam-ı şita halvetinden mukaddem binasına mübaşeret edub lâkin neccâr tâifesi kalil olduğundan

ziyâde usret çekilub ve ba'zıları dahi vilâyetinde olmağla siz ki mûmâ-ileyhimsiz ol makule neccâr tâifesine fi'l-yevm taht-ı kazanızda bulunanlar asla bir an meks ve tevakkuf etdirilmeyub mübâşir ta'yin olunan ma'rifetiyle bir gün evvel ve bir saat mukaddem âsitane-i saâdetime irsâl etdirmeniz bâbında emr-i şerifim rica etmeğın vech-i meşruh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur.

Fi-evâhir-i Ramazan Sene 1130

102 / 351

Şehr-i Bolu nâibine ve ... ve ... ve ... ve ... ve karyeleri zâbitlerine hüküm ki

Hassa mi'marbaşı İbrahim zide mecduhu gelub mahmiyye-i İstanbul'da bi-kazaullâh-i teâlâ hâlâ vâki olan harikde muhterik olan menâzil ve dekâkin ashâbı eyyam-ı şita halvetinden mukaddem binasına mübaşeret edub lâkin kiremid kalil olduğundan sekafları açık kalub zaruret ve muzayakaya bâis olmalarıyla ibadullâhın def-i zaruretleri için siz ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh ve zikr olunan karyeler zâbitlerisiz sâlifü'z-zikr karyelerde vâki kiremid kârhânelerde hazır ve mevcut olan kiremidleri kârhâneler ashâbına bir gün evvel ve bir saat mukaddem sefinelere tahmil etdirib ve mübâşir ta'yin olunan ma'rifetiyle ta'cil-i ale't-ta'cil âsitane-i saâdetime irsâl etdirmeniz bâbında emr-i şerifim rica etmeğın vech-i meşruh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur.

Fi-evâhir-i Ramazan Sene 1130

102 / 352

Âsitane-i saâdetimden Boğdan'a varınca yol üzerinde vâki olan kadılara hüküm ki

Bundan akdem bi-vech defaâtle sebi ve istirkak olunan Boğdan reâyâsından bir mikdarını ashâbı getürüb İstanbul ve ol havâlide bey' etmeleriyle ol makuleleri ve istirkak olunan Boğdan reâyâsı her kimin yedinde bulunur ise sahibi yedinden ahz ve istihlas ve vilâyet-i merkumeye redd olunmak üzere kıdvetü'l-ümarâ'il-milleti'l-mesihîyye Boğdan voyvodası Mihâl voyvodanın İstanbul'da olan adamlarına ita ve teslim olunmak üzere taraf-ı devlet-i aliyyemden şerefyafte-i sudûr olan emr-i şerifim mazmunu üzere ol makule ahz olunub İstanbul'da vaz'ü'l-yed olmaları ile murâfaa ve şer'an Boğdan ve ol dahi sâbit ve zâhir ve tahlis olunan on dört nefer boğdanlı avratları Karadeniz şikasına tahmil ve vilâyetine gönderilmekle berren ve bahren esna-yı rahda mütesellimler ve voyvoda ve subaşı ve â'yân-ı vilâyet ve aza taraflarından birer emr-i şerife dahl ve taarruz olunmamak bâbında voyvoda-yı merkumun etba'ından nam zımmî inâyet rica etmeğın taraf-ı devlet-i aliyyemden sâdır olan emr-i şerife mazmunu üzere ol makule Boğdan reâyâsına âherden dahl ve taarruz olunmamak bâbında emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâil-i Şevvâl Sene 1130

102 / 353

Kütahya kal'ası diz-dârına hüküm ki

Bilecik kasabası sâkinlerinden hacı Nurullah nam kimesne gelub bunun oğlu Mehmed beşe bin hacı Nurullah ve es-seyyid Hüseyin ve İsmail beşe bin İbrahim nam kimesneler kendü hâllerinde olmayub bundan akdem (...) ⁴⁷ mahâllesi sâkinlerinden Ahmed bin Mustafa (...) ⁴⁸ bağçeye gider iken önüne inub fi'l-i şeni' kasdıyla taarruz ve Akmescid mahâllesi sâkinlerinden seyyid Hüseyin bin Ali ve es-seyyid Ahmed Küplü nam karyeden gelürken önüne inub fi'l-i şeni' kasdıyla taarruz ve nice bunun emsâli taaddilerinin nihâyeti yokdur deyu ba'zı ashâb-ı i'zâmın hilâf-ı inha ihbârları ile Bilecik

⁴⁷ Bir kelime okunamadı

⁴⁸ Bir kelime okunamadı

nâibi tarafından arz ve ıslah-ı nefis edinceye değin Kütahya kal'asında kal'a-bend olunmaları bâbında emr-i şerifim sâdır olmuş idi ıtlak olunmaları bâbında istida'-yı inâyet etmeğın mezburun üç nefer mahbuslar fi-mâba'd kendü hâllerinde olmak üzere yarar-ı kefile olunub hapsden ıtlak ve sebebli tahliye olunmak için emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâil-i Şevvâl Sene 1130

103 / 354

Hassa bostancıbaşı ve Biga kazası nâibine hüküm ki

Sen ki Biga kazası nâibi mevlânâ Mustafa südde-i saâdetime mektub gönderub medine-i Biga'da sâkin ulemâ' ve sulehâ' ve eimme ve hutebâ' ve sâir reâyâsı ve zuafâdan cem'-i gafir ve cem'-i kesir bi-ecmâihim meclis-i şer'e varub bundan akdem Anadolu yakasında vâki zuhur eden eşkıyanın def'-i mazarratları için sâdır olan emr-i şerif-i âlişan kaza-yı mezbura varub ba'de'l-kayd mezkurlar ve zâbitleri icrasına adem-i kudretleri olunduktan nâşi eşkıya zuhur edub katl-i tekavvus ve gâret-i emvâl ve ebna-yı sebilin yoluna inub nice bunun emsâli fesâd ve şekavetlerinden mâ-adâ kalamışa avrat gönderub dağlarda ve bellerde dâima fesâd ve şekavetlerinin nihâyeti olmayub bundan böyle bu sene-i mübarekede kazaları üzerine ocaklık kayd olunan tersane-i âmire miri kereste malını cem' ve tahsiline me'mur olanlar ile yedinden mazmunu ahz ve dâima bunun emsâli fesâd ve şekavet eden eşkıyanın def'-i mazarratları için bir haseki ta'yin ve emr-i şerifim verilmek ricasına iltimaslarıyla arz ve medine-i mezburun ulemâ' ve sulehâ' ve eimme ve hutebâ' ve â'yân ve sâir reâyâ ve zuafâsı muhzır birle i'lâm etmeleriyle sen ki bostancıbaşı-yı mûmâ-ileyhsin husus-ı mezbur için tarafınızdan bir mu'temed-i aleyh haseki ta'yin ve ol makule zuhur eden eşkıyadan hıfz ve hırâset ve ibadullâhın terfiye-i ahvâle gereği gibi takayyud ve ihtimam eyleyub amma bu bahane ile şekavetde alakası olmayanların arâz ve emvâline taarruz ve ahz ve celbden ihtirâz olunmak için yazılmışdır.

Tokad voyvodası üzerine nâzır olan zide mecduhuya ve Tokad nâibine hüküm ki

Tokad mukataası voyvodalığı bin yüz otuz senesi Muharremi guresinden Ali zide mecduhunun uhdesinde olmağla düstur-ı mükerrem müşir-i müfehhem nizâmü'l-âlem âsitane-i saâdetimden sadaretâzamı ve vekâleti-i kübra kaimakamı olan vezirim Mustafa paşa edamallâh-ü teâlâ iclalehuya mukataa-yı merkume malından kalemiyesiyle maan dört taksit ile sened ta'yin olunan on dokuz yük akçe has malından sene-i mezbura mahsub olmak üzere taksit-i sâni için voyvoda-yı merkum Ali zimmetinde ve müteveccih olan dört yük yetmiş beş bin akçenin ahz ve kabzı için bundan akdem emr-i şerifimle vezir-i müşarünileyh tarafından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran zide kadruhu ta'yin ve irsâl olunmuş idi binaenaleyh voyvoda-yı merkum meblağ-ı mezburdan ol tarafda zımmiyân-ı acemden barağlı güdük Marta nam zımmiye yine poliçe tarikiyle yedi yüz yetmiş guruşluk rayicü'l-vakt akçe teslim ve mesfurlar dahi ahz ve kabz eylediklerini müşir iki kıt'a memhur poliçe temessükü verdiklerinden sonra mesfuran zımmilerin ikisi dahi zikr olunan akçeleri İstanbul'da büyük vezir hanında sâkin vekilleri olan barağlı beğlü acem erkilerinden havale etmeleriyle verdikleri mehur poliçe temessükleri İstanbul'a geldikde mesfuran zımmilerin bu tarafda vekilleri olan mesfur barağlı beğlü acem erkiyle zikr olunan akçeleri vezir-i müşarünileyh taaflarına henüz edâ etmedin firar etmekle poliçe temessükleri giru Tokad'a irsâl olunmağın vusûlünde mesfur zımmilere redd ve derunlarında tahrir olunan min-haysi'l-mecmua dokuz yüz yetmiş guruşa mesfuran zımmilerden bi-eyyi-hal bi't-tamam tahsil ve vezir-i müşarünileyh tarafından kabzına me'mur olan adamına teslim olunması fermânım olmağın imdi siz ki mûmâ-ileyhümasız emr-i şerifim vardığı gibi kat'an te'hir ve tevakkuf etdirmeyub zikr olunan kıt'a memhur temessüklerde mücterim olan dokuz yüz yetmiş guruşa bir an evvel ve bir saat mukaddem mesfuran zımmilerden bi't-tamam ve'l-kemal tahsil ve vezir-i müşarünileyh tarafından kabzına me'mur olan adamısına

acilen teslim etdirub kat'an taallül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Şevvâl Sene 1130

104 / 356

Tokad nâibine hüküm ki

Tokad voyvodalığı bin yüz otuz senesini Muharremi guresinden Ali zide kadruhunun uhdesinde olmağla taraf-ı devlet-i aliyyemden Tokad mukataası voyvodalığı malından iftiharü'r-reâyâ ve'l-âzim-i müstecem cemi'ü'l-maali ve'l-mefâhim sâbıka âsitane-i saâdetime kaimakamı olub hâlâ mütekaid olan Mehmed paşa dâmet maaliyehuya sene-i mezbura mahsub olmak üzere mukataa-yı merkum malından has ta'yin olunan ikinci taksiti hâlâ voyvoda-yı merkum tarafından mahmiyye-i İstanbul'da vezirhanında acem tüccârından Bekleerkir nam zımmiden havale ve poliçe temessükü geldikde mesfur dahi kablü'l-edâ firar edub el-yevm ne mahâlde olduğu ma'lum olmamağla poliçe temessükü tekrar Tokad cânibine irsâl olunmağla zikr olunan poliçe temessükü Tokad'da olan sahibine redd ve derununda makbuz olan has akçesi dahi mesfurdan bir gün mukaddem bi't-tamam ve'l-kemal tahsil ve müşarünileyh Mehmed paşa dâmet maaliyehu tarafından kabzına me'mur olan adamısına teslim olunması fermânım olmağın sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin işbu emr-i şerifim varduğı saat müşarünileyh tarafından irsâl olunan poliçe temessükünü Tokad'da olan sahibine redd ve derununda makbuz olan has akçesi her ne ise kat'an taallül ve inad ve muhâlefet etdirilmemek üzere bi't-tamam ve'l-kemal tahsil ve müşarünileyh tarafından kabzına me'mur olan adamısına teslim etdirilmek bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Şevvâl Sene 1130

104 / 357

Gegbuze nâibine hüküm ki

347

Kasaba-i mezbur ahâlisi südde-i saâdetime arz-ı hâl edub Serdâr oğlu Ahmed dimekle ma'ruf kimesne mukaddemâ Gegbuze kasabasında sâkin iken kalmayub varub Adalar nâhiyesine tâbi Tuzla nam karyede sâkin olub kendü hâlinde olmayub her bar kasaba-yı mezburaya gelub kahvehânelerde oturub ehl-i arza nice dirlü ifk ve iftira ve dâima ümmet-i Muhammedi hicz edub elinden ve yedlerinden ümmet-i Muhammed âciz kalub taaddi ve tecâvüzden hâli olmadığın bildirub mezkur Ahmed ba'de'l-yevm sâkin olduğu Tuzla karyesinden Gegbuze gelub kasaba-yı mezburdan ihrâc ve kendi karyesinde sâkin olmak üzere zâbit ma'rifetiyle mezbura tenbih ve te'kid olunub mütenebbih olmayub itaat-ı emr-i şerif etmez ise keyfiyet âsitane-i saâdetime arz ve i'lâm olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum rica eyledikleri ecilden mezbur fi-mâba'd kendü hâlinde karye-i mezburede iskân ve kasaba-yı merkumeye gelmemek üzere muhkem tenbih ve te'kid olunub ba'de'l-yevm mütenebbih olmayub yine gelur ise keyfiyet âsitane-i saâdetime arz ve i'lâm olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Şevvâl Sene 1130

104 / 358

Üsküdar'dan Çorum'a varub gelince yol üzerinde vâki olan beylerbeyiler ve sancakbeyiler ve kadılar ve mütesellimler ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Der-devlet medarım tarafından sâdır olan emr-i şerifim mucebince emekdarlardan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran el-hac Ahmed zide kadruhu mübaşeretiyile rikâb-ı hümâyûnuma ihzârı fermânım olan Çorum sancakbeyi Osman siz ki mûmâ-ileyhimsiz her kangınızın taht-ı kazasında bulunur ise mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle alâ-eyyi-hâl ahz ve mahfuz mahâllere kondurub ve gecelerde gereği gibi bekledub ve gelür oldukda yanlarına kifâyet mikdârı tüfenk endaz adamlar koşub esna-yı rahda ve menâzil ve merâhilde gâib ve firar etmemek üzere hıfz ve hırâsetine ihtimam-ı tam olunarak emnen ve sâlimen birbirinize irsâl ve ber- vech-i ta'cil mahâll-i me'mura isâl edub te'hir

ve tevkifden ve ihmâl ve müsâheleden ve hilâf-ı şer'-i şerif bu takrir ile bir ferde taaddi ve tecâvüzden begâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâsıt-ı Şevvâl Sene 1130

105 / 359

İznik kazası nâibine ve Sultaniye kal'ası diz-dârına hüküm ki

Sen ki nâib-i mezkursun südde-i saâdetime mektub gönderub medine-i İznik imalından Sulu nam karye sükkânından Mehmed bin Ali beğ nam kimesne meclis-i şer'e varub yine karye-i mezbure sâkinlerinden Mehmed bin Süleyman ve Arab Abdullah nam şakiler kendü hâllerinde olmayub mezkur Mehmed bin Ali kendü hâlinde mülk bağçesinde (...) ⁴⁹ meşgul iken katl kasdıyla üzerine varub ahz ve darb ve şetum-ı galize ile şetm kızın bana ver deyu mezkuru kerhen talak-ı selase ile şartlıyub enva'i-i cevr ve taaddi etdiklerinden mâ-adâ şaki-yi mezburan Mehmed ve Abdullah da'vet-i şer' olundukda itaat etmeyub firar ve mezburâtın keyfiyet-i hâlleri karye-i mezbureden vukuf nâmı olan ahâlilerinden cem'-i gafir ve cem'-i kesir mezburlar için ekser-i evkâtta şurb-ı hamr ve ba'zı kimesnelerin menzillerin basub ehl ve iyallerine fi'l-i şeni' kasd ve cebren dağlarda gezdürüb ve zâbitleri muarefet-i şer'le bizi ihzâr veyahud ahz ve haps eyledikde zâbitlerin basub cebren elinden alub leyl ü nehhâr eline cârih ile gezüb ba'zıların darb ve mecruh edub fesâd ve şekavet etmeleriyle bundan akdem mezburan Sultaniye kal'asına kal'a-bend olunmaları için sâdır olan emr-i şerifeme dahi itaat etmeyub firar etmeleriyle bunun emsâli fesâd ve şekavetlerinin nihâyeti olmamağla vâki hâli hükmi hümayûnum verilmek ricasına iltimaslarıyla arz eylediğin ecilden mezburlar zâbitleri ma'rifetiyle Sultaniye kal'asında kal'a-bend olunmaları için yazılmışdır.

⁴⁹ Bir kelime okunamadı

Kirmasti kazası nâibine ve Mihaliç voyvodasına ve Sultanhisarı kal'ası diz-dârına hüküm ki

Sen ki mevlânâ-yı mezkursun südde-i saâdetime mektub gönderub bâbü's-saâdetim ağası nezaretinde olan evkâfdan mahrusa-yı Bursa'da vâki Şehzadegân evkâfi mütevellisi olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran Ahmed zide kadruhu meclis-i şer'e varub vakf-ı mezburun taht-ı kazanda vâki karyelerini yine kaza-yı mezkurda sâkin kafileden Osman ağa dimekle ma'ruf kimesne müteveli-yi mezkur Ahmed'den iltizamıyla taleb eyledikde mezbur Osman'ın su-i haline vukûfu olmağla vermediğinden mezbur Osman vakf-ı merkume azar için on kıt'adan mütecâviz sahte temessük peyda ve her bir temessükü ziridestinde olan eşkıyanın yedlerine verub vakf-ı merkumenin mümtaz ve muayyen hududu dâhilinde kadimü'l-eyyamdan berü öşr ve resm-i taraf-ı vakfından alınagelen yerler için tımar etmiş deyu hilâf-ı şer'-i şerif eşkıyaya mazmunu zabt etdirub vakfa bunun emsâli gadri (...) ⁵⁰ nişmiş fi-vasatü'n-nehhâr âşikar olduğundan mâ-adâ hâlâ merkum Osman sefer-i hümâyûnumda olan erbâb-ı tımarın tımarlarını tegallüben zabt ve öşr ve resmini cebren ahz ve merkum kendü hâlinde olmayub eşkıyaya muayyen ve ehl-i arza muhin-i sa'y-i bi'l-fesâd olmağla mezbur Osman alâ-eyyi-hâl ahz ve Sultanhisarı kal'asında muhkem habs ve kal'a-bend olunmak için emr-i şerifim sâdır olmuşken gâh firar ve gâh bir tarikle ıtlak ve nice bunun emsâli taaddi ve şekavetinin nihâyeti olmamağla vâki hâli hükm-i hümâyûnum verilmek ricasına el-hâsılı arz eylediğin ecilden ber-minval-i meşruh ve mukaddemâ sâdır olan emr-i âlişanım mucebince mezbur Sultanhisarı kal'asına kal'a-bend olunmak için emr-i şerifim yazılmışdır.

⁵⁰ Bir kelime okunamadı

Tokad nâibine hüküm ki

Kıdvetü'l-emâcid ve'l- â'yân tersâne-i âmirem emini olan Mehmed zide mecduhu südde-i saâdetime arz-ı hâl edub tersane-i âmirem mesârifi için bundan akdem Tokad voyvodalığı malından sebep-i tahrir hükmü ile havale olunub hâlâ voyvoda olan Ali beğ sebep-i tahriri ahz edub temessük verub andan mâ-adâ dâhi tekrar sebep-i tahrir ile voyvodalık mezkur malından yine mûmâ-ileyhin tahvilinden havale olunan akçeyi ve temessükü mucebince mezburun deyni olan akçeyi tersane-i âmirem mesârifi müzayakasına bâis olmamak için bir gün evvel muktezi olduğu i'lâm ve ol bâbda hüküm-i hümayûnum rica etmeğın vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Zi'l-ka'de Sene 1130

Haslar kazası kudâtından Silivri ve Erikli nâhiyeleri nâiblerine hüküm ki

Hâlâ hareket-i hümayûnum için Silivri kazasına altı yüz çeki odun cem' olunmak fermânım olmağla Silivri kazasında ve Erikli kurbinde olan Payaslı nam iskeleye gelen odundan râyicü'l-vakt olan bahasıyla ol-mikdar odun cem' ve tahsil olunub mübâşir ta'yin olunan zide kadruhu yedinden bahası tamamen ashâbına verilmek üzere hazır ve amade olunması mühim ve muktezi olduğın kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran İstanbul ağası Mustafa zide kadruhu i'lâm etmekle vech-i meşruh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur deyu emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Şevvâl Sene 1130

Tokad ve Canik'den âsitane-i saâdetime gelince yol üzerinde vâki olan kadılara ve mütesellimler ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Kıdvetü'l- emâcid ve'l-â'yân tersane-i âmirem emini olan Mehmed zide mecduhu südde-i saâdetime arz-ı hâl edub tersane-i âmirem için Tokad ve Canik'den havale olunan akçelerin hıfz ve hırâsetinde ihtimam olunarak emnen ve sâlimen âsitane-i saâdetime isâli mühim ve muktezi olmağın siz ki mûmâ-ileyhimsiz vech-i meşruh üzere havale olunan akçeler her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise mahfuz mahâllere kondurub ve gecelerde bekçiler ta'yin ve gereği gibi bekledüb ve gelür oldukda yanlarına kifâyet mikdarı tüfenk endaz adamlar koşub esna-yı rahda ve menâzil ve merâhilde hıfz ve hırâsetinde ihtimam-ı tam olunarak zarar ve gezend erişmekden me'mun olur keyfiyet ile bir gün evvel ve bir saat mukaddem birbirinize irsâl ve mahâll-i me'mura isâl edub te'hir ve tevkifden ve tesâmuh ve tekâsülden ve hilâf-ı şer'-i şerif bu takrir ile bir ferde taaddi ve tecâvüzden begâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdir olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Şevvâl Sene 1130

Hassa bostancıbaşı Halil dâme mecduhuya hüküm ki

Bi-kazaullâh-i teâlâ bundan akdem vâki olan harik sebebiyle İstanbul'da tuğla ve kiremidin ziyâde lüzumu olub ve hâlâ (...)⁵¹ olan tuğla ve kiremid kârhânelerinde işlenmiş salika tuğla ve kiremid olduğu i'lâm olunmağla sen ki bostancıbaşı-yı mûmâ-ileyhsin husus-ı mezbur için tarafından mukaddem Karundar haseki ta'yin el-yevm mahâll-i mezburda vâki tuğla ve kiremid kârhânelerinde hazır ve mevcut olan tuğla ve

⁵¹ Bir kelime okunamadı

kiremidleri kârhâneler ashâbına sefinelere tahmil ve bir gün evvel ve bir saat mukaddem İstanbul'da olan iskeleye nakl etdirub zinhar ve zinhar taşrada bir iskeleye ve bir mahâlle ihrâc etdirmeyub vaz'ü'l-yed muhtekir makulesine dahi aldırmayub fermânım olduğu üzere ta'cil-i ale't-ta'cil doğru İstanbul'da olan iskeleye nakl ve fûruht etdirub ve bundan böyle dahi ziyâde tuğla ve kiremid işlendirmek üzere tuğla ve kiremid hâneleri ashâbına tenbih ve te'kid ve tuğla ve kiremidler hazır ve mevcut oldukça evvel ba-evvel kârhâneler ashâbına yine İstanbul'da vâki iskeleye nakl ve isâl etdirub asla ve kat'a muhtekir makulesine aldırmayub ve taşrada olan iskele ve mahâllerden bir mahâlle ve bir iskeleye ihrâc etdirilmemek üzere kemayenbaği takayyüd ve ihtimam olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur deyu buyurdum ki.

Fi-evâhir-i Şevvâl Sene 1130

106 / 365

Küçükçekmece ve Büyükçekmece ve Silivri nâiblerine ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Hâlâ Edirne'den hareket-i hümâyûn karib olub bu esnada ehmâl ve eskâl nakl için at ve öküz arabalarının ve binek ve yük davarlarının ziyâdesiyle lüzumu olub ve Edirne cânibinden ehmâl ve eskâl tahmil olunan at ve öküz arabaları ve binek ve yük davarları taht-ı kazalarına gelub dâhil olduklarında tahmil eyledikleri ehmâl ve eskâl sefine ve kayıklara ve ba'zı mahâllere boşaldub tahliye eylediklerinden sonra arabalar ve davarlar giru Edirne'ye avdet etdirilmeyub etrafa perişan oldukları ihbâr olunub ve hareket-i hümâyûn için ol makule arabalar ve davarların Edirne'ye irsâl ve mevcut etdirilmesi fermânım olmağın imdi siz ki mûmâ-ileyhimsiz her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise birer sureti sicillâta sebt ve mazmun-ı münifi (olan) i'lân ve iş'at ve ol makule ehmâl ve eskâl ile mahmul olan at ve öküz arabaları ve yük ve binek davarları taht-ı kazalarına gelüb dâhil olub ehmâl ve eskâl tahliye eylediklerinde arabaların içlerine adamlar vaz' ve firar etdirmemek üzere ceste ceste kazadan kazaya birbirinize ulaştırub sened almak üzere bir gün evvel ve bir saat mukaddem Edirne'ye irsâl ve isâli

hususunda her biriniz gereği gibi takayyud-ı tam ve sa'y-i ihtimam edub hilâfından begâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuşdur buyurdum ki.

Fi-evâil-i Zi'l-ka'de Sene 1130

107 / 366

Hassa bostancıbaşı Halil dâme mecduhuya hüküm ki.

Bi-kazaullâh-i teâlâ mukaddemâ vâki olan harik sebebiyle mahmiyye-i İstanbul'da kereste ve tuğla ve kiremidin ve ba-husus keklik taban ve verki tabanı ve cam tahtasının bir gün evvel ve bir saat mukaddem İstanbul'da olan iskeleye nakl ve isâl ve ibadullâha fûruht etdirilmesi ziyâdesiyle lüzumu olmakla İznikmid ve Kuruca ve havalilerinde vâki kazalarda kereste kat' edenler ve İstanbul'a kereste nakillerinden sefâin reisleri ve İstanbul'da olan kereste tâifesi kablü'l-harik ecnâs keresteyi minval üzere fûruht ede gelmişler ise yine ol üslub üzere fûruht etdirib ve kireç ve tuğla ve horasan ve kiremid amelesi leyl ü nehhâr sanatları i'mâl ve temürcü nalbur erbâbı ve sâir mütenevvia ve sâir lüzum üzere olan mühimmâtı ziyâde baha ile fûruht etmemek üzere bundan akdem ordu-yı hümâyûnum tarafından sâdır olan emr-i şerifim mucebince âsitane-i saâdetim tarafından dahi İznikmid ve ol havâlilde olan kadılara ve yeniçeri zâbitleri ve kethüdayerleri ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hitâben emr-i şerifim sâdır olub muhkem tenbih ve te'kid olunmuş idi imdi sen ki bostancıbaşı-yı mûmâ-ileyhsin husus-ı mezbur için tarafından mukaddem kâr güzâr haseki ta'yin ve İznikmid ve Düzce ve havâlilerinde olan kazalarda hazır ve mevcut olan kereste ve tuğla ve kiremid ve sâir kereste-yi mütenevviayı ve ba-husus beğlik taban ve verki tabanı ve cam tahtasını sâir ecnâs keresteden ziyâde nakl ve isâl etdirilub ve ol havâlilde hazır ve mevcut olan tuğla ve kiremid dahi aslen ve kat'an te'hîr etdirmeyub evvel ba-evvel nakl etdirub min ba'd ecnâs kereste-yi mütenevviayı muhtekir makulesine aldırmayub ve taşralarda bir iskelede ve bir mahâlilde ihrâc etdirmeyub ta'cil-i ale't-ta'cil ecnâs kerestenin dahi mukaddemâ ve hâlâ fermânım olduğu üzere doğru İstanbul'da olan iskeleye nakl ve isâl

etdirmekte gereği gibi takayyud ve ihtimam ve hilâfindan begâyet ihtirâz ve ictinâb olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fi-evâhir-i Şevvâl Sene 1130

107 / 367

Kapudan vezir Süleyman Paşa'ya hüküm ki

Donanma-yı hümâyûnum kapudanlarından Moralı Hüseyin ve Floriz Ali ve Şeyhi kapudan kendü hâllerinde durmayub cibilletleri habâset üzere olmağla ikaz-ı fitn ve tahrike mâil olub hususa kalyonlar levendâtının mevâciblerini ekl ü bel' etmek kendülere kâr edinub beytü'l-mal-ı müslimini itlaf ve azaât etmek âdet-i müstemireleri olub hâsılı tersane-i âmiremde bulunmaları muceb-i ihtilâl olur hâlinden olmağla üçü dahi tersane-i âmirem tarafından mukaddem ve kâr güzâr çavuşlar mübaşeretiyle bir sefineye vaz' ve donanma-yı hümâyûnum tarafına irsâl ve andan dahi Mora ceziyesine götürülüb muskıt reisleri olan mahâllerde ikamet etdirilmek üzere düstur-ı mükerrerem müşir-i müfehhem nizâmü'l-âlem âsitane-i saâdetimde sadaretâzamı ve vekâlet-i kübra kaimakamı olan vezirim Mustafa paşa edamallâh-ü teâlâ iclalehuya ve Mora seraskeri vezirim Osman paşaya ve tersane-i âmirem eminine hitâben rikâb-ı hümâyûnum tarafından emr-i âlişanım sâdır olmağla binaenaleyh marü'z- zikr Moralı Hüseyin ve floriz Ali ve Şeyhi nam kapudanların üçü dahi bir sefineye vaz' ve yanlarına tersane-i âmirem tarafından mukaddem ve kâr güzâr çavuşlar koşlub esna-yı rahda mezburların firar ve gaybet etmelerinden hazer ve kemayenbaği hıfz ve hırâset olunarak donanma-yı hümâyûn tarafına irsâl olunmalarıyla sen ki vezir-i müşarünileyhsin mezburların vusûllerinde bir münâsib sefineye vaz' ve gaybet ve firar etmekden tahaşşi ve hıfz ve hırâset olunarak muskıt reisleri olan mahâllerde ikamet etdirilmek için Mora seraskeri vezir-i müşarünileyhe irsâl ve isâlleri hususunda ihtimam-ı tam eylemek bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur deyu yazılmışdır.

Fi-evâil-i Zi'l-ka'de Sene 1130

İstanbul'a gelmemek üzere mezkur ıtlak olmuştur. Fi- evâsıt-ı Rebi'ü'l-âhir Sene 1130

Bozcaada kal'ası diz-dârına hüküm ki

Yeşilli Muhammed nam kimesne At meydanı kurbinde Firuzâğa cami'i şerifi önünde vâki odaların muallimhâneye hâsıl olan odada sâkin ve sevdazâde olub lâkin kendü hâlinde olmayub leyl ü nehhâr oda-yı mezburede mum yakub ve nisvan tâifesi mütakiben gelub su-i hal üzere olduğundan mâ-adâ ateşden havfları olub kendüden eminleri ve akvâl ve akvâlından râzı ve hoşnud olmayub müteezziler oldukların mahâlle-i mezbure imamı ve müezzini cemâatinden yirmi dört nefer bi-farz kimesneler meclis-i şer'de mezburun muvacehesinde haber verdiklerin ve merkum yeşilli Muhammed oda-yı mezburdan ihrâc ve te'dibi lâzım olduğun kıdvetü'l-ulemâ'i'l-muhakkikin Mahmud paşa mahkemesi nâibi mevlânâ Ali ve Hüseyin zide ilmihu i'lâm etmeğin i'lâmı mucebince zâbiti ma'rifetiyle mezbur ıslah-ı nefis edinceye değin Bozcaada kal'asında haps ve kal'a-bend olunmak için yazılmışdır.

Fi-evâil-i Zi'l-ka'de Sene 1130

Mora seraskeri vezir Osman paşaya hüküm ki

Donanma-yı hümâyûn kapudanlarından Moralı Hüseyin ve Filoriz Ali ve Şeyhi kapudan kendü hâllerinde durmayub cibilletleri habâset üzere olmağla ikaz-ı fitn ve tahrike mâil olub hususan kalyonlar levendâtının mevâciblerin ekl ü bel' etmeğe kendülere kâr edinub beytü'l- mal-ı müslimini itlâf ve izaât eylemek âdet-i müstemireleri olub hâsılı tersane-i âmiremde bulunmaları mucebü'l-ihtilâl olur hâlinde

olmağla üçü dahi tersane-i âmirem tarafından mukaddem ve kârgüzar çavuşlar mübaşeretiyile bir sefineye vaz' ve donanma-yı hümâyûnum tarafına irsâl ve andan dahi Mora ceziresine gönderilüb muskıt-ı reisleri olan mahâllde ikamet etdirilmek üzere düstur-ı mükerrerem müşir-i müfehhem nizâmü'l-âlem âsitane-i saâdetimde sadaretâzamı ve vekâlet-i kübra kaimakamı olan vezirim Mustafa paşa edamallâh-ü teâlâ iclalehu ve sen ki vezir-i müşarünileyhsin sana ve tersane-i âmirem eminine hitâben rikâb-ı hümâyûnum tarafından emr-i şerifim şerefyafte-i sudûr olmağla binaenaleyh âsitane-i saâdetim tarafından dahi işbu emr-i âlişanım isdar ve marü'z-zikr Moralı Hüseyin ve Floriz Ali ve Şeyhi nam kapudanların üçü dahi bir sefineye vaz' ve yanlarına tersane-i âmirem tarafından mukaddem ve kârgüzar çavuşlar koşılub esna-yı rahda mezburların firar ve gaybet etmelerinden hazer ve kemayenbağî hıfz ve hırâset olunarak donanma-yı hümâyûnum tarafına irsâl ve andan dahi Mora ceziresine isâl etdirilmesi fermânım olmağın imdi sen ki Mora seraskeri vezir-i müşarünileyhsin mezburlar cezire-yi mezbureye vusûllerinde muskıt reisleri olan mahâllerde ikamet etdirub ve vusûl ve ikamet olunduklarını arz ve i'lâm eylemek bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur deyu emr-i şerif yazılmışdır.

Fi-evâil-i Zi'l-ka'de Sene 1130

108 / 370

Kastamonu kadısına hüküm ki

Cezeri Kâsım Paşa medresesi müderrisi olan seyyid Mustafa kendü hâlinde olmayub şer'an te'dib olunmak lâzım gelmekle müderris-i merkum mukaddem ve kârgüzar çavuşlar mübaşeretiyile muskıt reisi olan Kastamonu'ya nefy ve icla olunmak bâbında düstur-ı mükerrerem müşir-i müfehhem nizâmü'l-âlem âsitane-i saâdetimde sadaretâzamı ve vekâlet-i kübra kaimakamı olan vezirim Mustafa paşa edamallâh-ü teâlâ iclalehuya hitâben rikâb-ı hümâyûnum tarafından sâdır olan emr-i celili's-şânım mucebince âsitane-i saâdetim tarafından emr-i şerifim sâdır olmağla imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin vech-i meşruh üzere Kastamonu'ya nefy ve icla olunan müderris-i merkum

seyyid Mustafa ta'yin olunan çavuşlar ma'rifetiyle vusûlünde Kastamonu'da ikamet etdirub tekrar emr-i şerifim sâdır olmadıkça mezkurun bir tarikle avdet ve ric'atına müsaade olunmamak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur deyu yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Zi'l-ka'de Sene 1130

108 / 371

Karadeniz Ereğli'sinden Kastamonu'ya varınca yol üzerinde vâki olan kadılara ve kethüdayerleri ve yeniçeri serdârları ve â'yân-ı vilâyet ve işerlerine hüküm ki

Hâliya iki nefer dergâh-ı muallam çavuşları mübaşeretiyle Kastamonu'ya nefy olunan bir nefer-i menfi siz ki mûmâ-ileyhimsiz her kangınızın taht-ı kazasına varub dâhil olur ise mahfuz mahâllere kondurub ve gecelerde bekçiler ta'yin ve gereği gibi bekledub ve gider ve oldukda yanına kifâyet mikdarı tüfenk endaz adamlar koşub ve esna-yı rahda ve menâzil ve merâhilde hıfz ve hırâset olunarak emnen ve sâlimen birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta'cil mahâll-i me'mura isâl edub te'hir ve tevkifden ve adem-i takayyüd ile firar ihtimaline bâis olur hâlinden begâyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur deyu yazılmışdır.

Fi-evâhir-i Zi'l-ka'de Sene 1130

IV. BÖLÜM

124 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ'NDEKİ
BELGELER

9/31

توضیح نامه بر نامه حکم

نظم فکانه معانی شرح قبوله فی نامه بر نامه حکم
نامه بر نامه حکم در صورتی که در این نامه بر نامه حکم
کند و حالش را در این نامه بر نامه حکم
بنده است که در این نامه بر نامه حکم
ولد کنیز و در این نامه بر نامه حکم
الطریق خنده شد و در این نامه بر نامه حکم
بند نیز طعمه و در این نامه بر نامه حکم
غیر و در این نامه بر نامه حکم
و در این نامه بر نامه حکم
الطریق اخبار را در این نامه بر نامه حکم

توضیح نامه بر نامه حکم

9/32

توضیح نامه بر نامه حکم
الکس از این نامه بر نامه حکم
قالوه من لا یؤمن بالله و یومر بالکفر
نظم و در این نامه بر نامه حکم
و در این نامه بر نامه حکم
مغنی و در این نامه بر نامه حکم
و در این نامه بر نامه حکم
کتابه در این نامه بر نامه حکم
کتابه در این نامه بر نامه حکم

9/33

توضیح نامه بر نامه حکم
الکس از این نامه بر نامه حکم
قالوه من لا یؤمن بالله و یومر بالکفر
نظم و در این نامه بر نامه حکم
و در این نامه بر نامه حکم
مغنی و در این نامه بر نامه حکم
و در این نامه بر نامه حکم
کتابه در این نامه بر نامه حکم
کتابه در این نامه بر نامه حکم

توضیح نامه بر نامه حکم

31/95

از تکرار و تکرار...
توسعه علم...
از تکرار و تکرار...
توسعه علم...
از تکرار و تکرار...
توسعه علم...

31/96

از تکرار و تکرار...
توسعه علم...
از تکرار و تکرار...
توسعه علم...
از تکرار و تکرار...
توسعه علم...

31/97

از تکرار و تکرار...
توسعه علم...
از تکرار و تکرار...
توسعه علم...
از تکرار و تکرار...
توسعه علم...

39 / 124

در عصر صبح قند به نایب و در عصر صبح به نایب ...
چون که نام و قند کوبیده شود و مانند لادن در زیر است ...
از صبح به عصر صبح به عصر صبح به عصر صبح ...
بدری مولد است و در آن روز به نایب صبح ...
از عصر صبح به عصر صبح به عصر صبح ...
مغزها مانند لادن به نایب و در عصر صبح ...
در عصر صبح به عصر صبح به عصر صبح ...

39 / 125

است به سوره اول و در آن روز به نایب ...
بمنش صبح به عصر صبح به عصر صبح ...
مستور و روز به عصر صبح به عصر صبح ...
از عصر صبح به عصر صبح به عصر صبح ...

39 / 126

سکندر اولی و در آن روز به نایب ...
صده زیر قره کلون در آن روز به نایب ...
فلاز در آن روز به عصر صبح به عصر صبح ...
از عصر صبح به عصر صبح به عصر صبح ...

وصف

وصف

39 / 127

است به سوره اول و در آن روز به نایب ...
در آن روز به عصر صبح به عصر صبح ...
بدری مولد است و در آن روز به نایب صبح ...
از عصر صبح به عصر صبح به عصر صبح ...
مغزها مانند لادن به نایب و در عصر صبح ...
در عصر صبح به عصر صبح به عصر صبح ...

39 / 128

است به سوره اول و در آن روز به نایب ...
در آن روز به عصر صبح به عصر صبح ...
بدری مولد است و در آن روز به نایب صبح ...
از عصر صبح به عصر صبح به عصر صبح ...
مغزها مانند لادن به نایب و در عصر صبح ...
در عصر صبح به عصر صبح به عصر صبح ...

49/1711

معا و فوه و ضرر از این کار سبب می شود و است ...
و اگر در آن سبب شود عوارض و برهه فواید ...
و یکدیگر تغییر و کثیر بر طبع و کثرت ...
بریکدیگر که در آن و از اینها ...
از اینها که در اینها ...

در صورتی که ...
طریق تغییر ...

49/172

صورتی که ...
است ...
از اینها که ...
و کثیر ...
از اینها که ...

49/173

عبارت ...
و ...
از اینها که ...
و ...
از اینها که ...

49/174

از اینها که ...
و ...
از اینها که ...
و ...
از اینها که ...

81/280

بوفاز چهارم در این باب و وزیر لرزه هم
فردی که در عهد و دولت و با صلاحیت و کرم و
فراوانی بود و از لرزه بود و با قوت و
مردود و بقیه آنست که این لرزه بزرگتر
مگر که متعلق و دریا جانی که در آنجا
مطابق است با سوره

3 لاله مرده

81/281

بدر این زمین و کوز و در قله و در
سینه صندلی و در کوز و در قله و در
مردود و بقیه آنست که این لرزه بزرگتر
مگر که متعلق و دریا جانی که در آنجا
مطابق است با سوره

3 لاله مرده

81/282

ملتی فایز و در قله و در
در این زمین و کوز و در قله و در
مردود و بقیه آنست که این لرزه بزرگتر
مگر که متعلق و دریا جانی که در آنجا
مطابق است با سوره

3 لاله مرده

81/283

بدر این زمین و کوز و در قله و در
سینه صندلی و در کوز و در قله و در
مردود و بقیه آنست که این لرزه بزرگتر
مگر که متعلق و دریا جانی که در آنجا
مطابق است با سوره

3 لاله مرده

81/284

از کتب قاضی حاکم

82/285

سکه سوزی موی ایست... از کتب قاضی حاکم...
و در این کتاب...
سوزی و قوی...
نقش و اصل...
در کتب قاضی حاکم

سکه سوزی... از کتب قاضی حاکم...
سوزی و قوی...
نقش و اصل...
در کتب قاضی حاکم

82/286

سکه سوزی... از کتب قاضی حاکم...
سوزی و قوی...
نقش و اصل...
در کتب قاضی حاکم

82/287

سکه سوزی... از کتب قاضی حاکم...
سوزی و قوی...
نقش و اصل...
در کتب قاضی حاکم

82/288

Handwritten mark or signature at the bottom right.

84/292

تست: ششتره از نه ... در این کتب ...
تست: ششتره از نه ... در این کتب ...
تست: ششتره از نه ... در این کتب ...

84/293

تست: ششتره از نه ... در این کتب ...
تست: ششتره از نه ... در این کتب ...
تست: ششتره از نه ... در این کتب ...

84/294

تست: ششتره از نه ... در این کتب ...
تست: ششتره از نه ... در این کتب ...
تست: ششتره از نه ... در این کتب ...

84/295

تست: ششتره از نه ... در این کتب ...
تست: ششتره از نه ... در این کتب ...
تست: ششتره از نه ... در این کتب ...

84/296

تست: ششتره از نه ... در این کتب ...
تست: ششتره از نه ... در این کتب ...
تست: ششتره از نه ... در این کتب ...

106/362

مختار و غیره مشتمل بر سوره و در یک فقره نازل شده
چون حکایت اولی از سوره سوره فتنه است و نیز جمله (و اووه فی لیل فی فتنه سوره فتنه و در یک فقره
نیز در سوره سوره فتنه آمده است و در سوره سوره فتنه آمده است و در سوره سوره فتنه آمده است
مستثنی از آن است
فقره نذر عذر و در سوره سوره فتنه آمده است و در سوره سوره فتنه آمده است
غالب است که صدر لفظ و در سوره سوره فتنه آمده است

نور و در یک فقره نازل شده و در سوره سوره فتنه آمده است
دره بنا بر مشتمل بر سوره فتنه و در سوره سوره فتنه آمده است
و در سوره سوره فتنه آمده است و در سوره سوره فتنه آمده است
نیز در سوره سوره فتنه آمده است و در سوره سوره فتنه آمده است
و در سوره سوره فتنه آمده است و در سوره سوره فتنه آمده است
و در سوره سوره فتنه آمده است و در سوره سوره فتنه آمده است
و در سوره سوره فتنه آمده است و در سوره سوره فتنه آمده است
و در سوره سوره فتنه آمده است و در سوره سوره فتنه آمده است

106/363

مختار و غیره مشتمل بر سوره و در یک فقره نازل شده
چون حکایت اولی از سوره سوره فتنه است و نیز جمله (و اووه فی لیل فی فتنه سوره فتنه و در یک فقره
نیز در سوره سوره فتنه آمده است و در سوره سوره فتنه آمده است
مستثنی از آن است
فقره نذر عذر و در سوره سوره فتنه آمده است و در سوره سوره فتنه آمده است
غالب است که صدر لفظ و در سوره سوره فتنه آمده است

106/364

مختار و غیره مشتمل بر سوره و در یک فقره نازل شده
چون حکایت اولی از سوره سوره فتنه است و نیز جمله (و اووه فی لیل فی فتنه سوره فتنه و در یک فقره
نیز در سوره سوره فتنه آمده است و در سوره سوره فتنه آمده است
مستثنی از آن است
فقره نذر عذر و در سوره سوره فتنه آمده است و در سوره سوره فتنه آمده است
غالب است که صدر لفظ و در سوره سوره فتنه آمده است

106/365

مختار و غیره مشتمل بر سوره و در یک فقره نازل شده
چون حکایت اولی از سوره سوره فتنه است و نیز جمله (و اووه فی لیل فی فتنه سوره فتنه و در یک فقره
نیز در سوره سوره فتنه آمده است و در سوره سوره فتنه آمده است
مستثنی از آن است
فقره نذر عذر و در سوره سوره فتنه آمده است و در سوره سوره فتنه آمده است
غالب است که صدر لفظ و در سوره سوره فتنه آمده است

YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU DÖKÜMANTASYON MERKEZİ
TEZ VERİ GİRİŞ FORMU

AZARIN

Soyadı : BIYIK
Adı : Ömer

Merkezimizde Doldurulacaktır

Kayıt No :

TEZİN ADI

Türkçe : 124 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ (H.1128-1130)

Yabancı Dil : Nr. 124 MUHIMME BOOK (1128-1130)

TEZİN TÜRÜ: Yüksek Lisans	Doktora	Doçentlik	Tıpta Uzmanlık	Sanatta Yeterlilik
☒	☐	☐	☐	☐

TEZİN KABUL EDİLDİĞİ :

Üniversite : EGE ÜNİVERSİTESİ

Fakülte :

Enstitü : SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Diğer Kuruluşlar:

Tarih :

TEZ YAYINLANMIŞSA

Yayınlayan :

Yayımlanma Yeri :

Yayımlanma Tarihi :

ISBN :

TEZ YÖNETİCİSİNİN

Soyadı, Adı : ÜLKER Necmi

Unvanı : Prof. Dr.

İN YAZILDIĞI DİL: TÜRKÇE

TEZİN SAYFA SAYISI: 475

İN KONUSU (KONULARI): 124 Numaralı Mühimme Defteri'nin Yeni
Harflere Çevirisi ve Değerlendirilmesi

KÇE ANAHTAR KELİMELER:
ÜHİMME

ca vereceğiniz anahtar kelimeler varsa lütfen yazınız.

İLİZCE ANAHTAR KELİMELER: (Konunuzla ilgili yabancı indeks, abstrakt ve thesaurus'ları kullanınız.)
ÜHİMME

ca vereceğiniz anahtar kelimeler varsa lütfen yazınız.

tezimden Fotokopi Yapılmasına izin veriyorum []
tezimden dipnot gösterilmek şartıyla bir bölümünün fotokopisi alınabilir [X]
aynak göstermek şartıyla tezimin tamamının fotokopisi alınabilir []

Yazarın İmzası

Tarih: 12.02.2001

TEZ ÖZETİ

Mühimme Defterleri, Osmanlı Devleti'nin merkez teşkilatının en önemli organı olan, Divân-ı Hümâyûn'da alınan kararların kaydedildiği defterlerdendir. İncelediğimiz 124 Numaralı Mühimme Defteri, III. Ahmed (1703-1730) dönemine aittir. Bu defter, 1716-1718 yıllarını içeren üç yıllık bir dönemi kapsamaktadır. XVIII. yüzyıl başlarında Osmanlı Devleti'nin sosyal, iktisadî, askerî ve idarî durumu hakkında önemli bilgiler içermektedir. Bu dönemde devletin, gerek iç ve gerekse dış meseleler hakkında izlediği politikaları yansıtmaktadır.

Çalışmamızda Mühimme defterlerinin kaynağını oluşturan Divân-ı Hümâyûn ve genel olarak Mühimme defterleri hakkında bilgiler verilmiştir. Ayrıca incelediğimiz defterin kapsadığı döneme ait, Osmanlı Devleti'nin genel olarak siyasi durumu da kısaca belirtilmiştir.

Bu çalışmamız IV bölümden oluşmaktadır. I. bölümde, 124 Numaralı Mühimme Defteri'nin değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu değerlendirme yapılırken defterin şekil ve muhteva özellikleri dikkate alınmıştır. Şekil özelliklerinde, defterin fiziki durumu, diplomatik ve teknik özellikleri ile tarihleri hakkında bilgiler verilmiştir. Muhteva özelliklerinde ise şikayet ve talimat hükümleri ile konularına göre hükümler sınıflandırılmıştır. Konularına göre hükümler tasnif edilirken örneklerle açıklanmıştır. 124 Numaralı Mühimme Defteri'nde en çok eşkıyalık, asayiş ve düzeni bozanlar ile ilgili hükümler, Osmanlı Devleti'ndeki elçiliklerin meseleleri ile ilgili hükümler, cezalardan afv edilmeye ilgili hükümler, İstanbul yangını ile ilgili hükümler, gayri Müslimlere ait meseleler ile ilgili hükümler, Surre ile ilgili hükümler ve sefer ile ilgili hükümler yer almaktadır.

II. bölümde, çalışmamızdan faydalanmak isteyenlere kolaylık sağlamak amacıyla, günümüz harflerine çevirdiğimiz, hükümlerin özetleri hazırlanmıştır. III. bölümde, hükümlerin günümüz harflerine çevirisi yer almaktadır. IV. bölümde ise, defterdeki belgelerin fotokopisi sunulmaktadır.

SUMMARY

NR. 124 MUHIMME BOOK

Mühimme Books are the ones where the decisions taken by the Divân-ı Hümâyûn, the most important organ of the Ottoman Central Organization, are registered the Mühimme Book that we are working on belongs to the period of Ahmed the Third and includes a three-year period between 1716-1718. It gives us important information about social, economic, military and political conditions of the Ottoman Empire and reflects the policies of the Ottoman State on the internal and external affairs at the beginning of the 18th century.

In our study, general information about Divân-ı Hümâyûn, where the decisions in Mühimme Book were taken, and Mühimme Books themselves were given, and then the general political panorama of the Ottoman State between 1716-1718 drawn.

This study consists of four chapters; Nr. 124 Mühimme Book was analysed in terms of style and content. In the stylistic analysis, the physical, diplomatic, technical features and the dates of Nr. 124 Mühimme Book have been studied, while the commands of instruction and complaint have been classified by means of examples according to their subjects in the content analysis. Commands generally concerned with rebellions, public order, affairs of the embassies and amnesty in the Ottoman State can be seen in the Nr. 124 Mühimme Book. There were also commands concerned with the Great İstanbul Fire, non-Müslim affairs, "Surre" and military campaigns in the book

In the second chapter, summaries of the commands, which had been translated into Modern Turkish, were given for those who would like to make use of our study. In the third chapter, translations of the commands into Modern Turkish were given, and a copy of the book has been provided in the last chapter.

ÖZGEÇMİŞ

01.08.1974 tarihinde Niğde'de doğdum. 1991 yılında, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nde öğrenciliğe başladım.1995 yılında, aynı bölümden mezun oldum. Lisans/Bitirme tezi olarak, *Lefkoşa'nın 4 Numaralı Şer'iyye Sicili* adlı çalışmayı hazırladım. Eylül 1995 yılında, İskenderun/Hatay'da Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Olarak Tarih öğretmenliğine başladım. 1996-1997 yılları arasında askerlik görevimi yaptıktan sonra Temmuz 1997 yılında, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yeniçağ Tarihi Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Programına kaydoldum. *124 Numaralı Mühimme Defteri (H. 1128-1130)* adlı Yüksek Lisans Tezimi hazırlamış bulunmaktayım. Halen Bornova Süleyman Demirel Lisesi'nde Tarih Öğretmeni olarak görev yapmaktayım.

Ömer BIYIK

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ